HRISTACHE POPESCU

ÎNȚELEPCIUNEA BIBLIEI ȘI ACTUALITATEA

THE WISDOM OF BIBLE AND ITS ACTUALITY

THE ANNOTATED THEMES TEXTS

Iată, stau la uşă şi bat; de va auzi cineva glasul Meu şi va deschide uşa, voi intra la el şi voi cina cu el şi el cu Mine.

DOMNUL IISUS
(Apocalipsa 3,20)

Eu [înţelepciunea] din gura Celui Preaînalt am ieşit şi ca negura am acoperit pământul...

Mai înainte de veac din început m-a zidit şi până în veac nu mă voi sfârşi...

Apropiaţi-vă de mine cei ce mă poftiţi şi vă săturaţi din roadele mele.

ECCLESTIASTICUL
(24 : 3, 10,21)

HRISTACHE POPESCU

ÎNȚELEPCIUNEA BIBLIEI ŞI ACTUALITATEA

TEXTE TEMATICE ADNOTATE

Ediția a II - a

EDITURA *H. P.*
2006

CĂTRE CITITORI

În intenţia autorului, cartea aceasta se adresează tuturor: tineri şi vârstnici, credincioşi şi necredincioşi – celor ce resimt dureros, în fiinţa lor intimă, impactul gravelor probleme nerezolvate care periclitează însuşi fundamentul spiritual, moral şi material al civilizaţiei noastre sintetice greco-romană-iudeico-creştină-occidental europeană.

Capitolele cărţii sunt un inventar, desigur incomplet, al conceptelor, sintagmelor şi paradigmelor care definesc acum orizontul personal, social şi general uman al lumii noastre dezbinate, deloc pregătită pentru încercările de armonizare spirituală şi morală.

Pentru problemele actualităţii, am reprodus din Biblie texte pline de înţelepciune, care lămuresc, explică, dezvăluie cauze sau sensuri profunde, avertizează asupra consecinţelor şi dau soluţii implicite şi explicite. Pentru că Biblia este nu numai actuală, ci permanentă: civilizatoare şi mântuitoare în trecut, remediu al durerilor de azi şi dezvăluitoare a perspectivei liberelor opţiuni ale omenirii. Perfect potrivită pentru actualitate, care nu se reduce la prezent, fiind grevată de sechelele trecutului şi direcţionată de prognoze şi planuri realiste sau utopice (prezentul fiind constituit din trecut şi viitor: din reziduuri şi germeni).

Versetele biblice reproduse sunt însoţite de unele adnotări, fără a apela la erudiţie, de pe poziţia unui cititor de bună credinţă, cu atenţia cuvenită textului şi contextului, cu lămurirea unor interpretări de largă circulaţie în marele public, renunţând cu sfială la explicarea marilor taine şi concentrându-ne asupra actualităţii. Unele verseturi – având sensuri multiple referitoare la diverse aspecte ale actualităţii – au fost, firește, inserate la mai multe capitole. De asemenea, şi unele idei din adnotări au fost reluate potrivit cerinţelor specifice diferitelor capitole.

Pentru cei dornici de lumină şi speranță, cartea aceasta este un îndemn spre citirea înțeleptelor versete ale Bibliei.

Exprim mulțumiri domnului Romulus Anastasescu pentru contribuția la structurarea textului şi la unele note. De asemenea, exprim mulțumiri celor care – prin discuțiile purtate pe această temă – mi-au sugerat unele păreri utile, şi doamnei Elena Iarovici pentru contribuția adusă la redactarea cărții.

HRISTACHE POPESCU

PREFAȚĂ LA EDIȚIA A II -A

În această ediție s-au adăugat noi adnotări; s-au făcut completări la unele adnotări din prima ediție; s-au prezentat date despre ucenicii Domnului Iisus; s-au completat datele referitoare la biografia evangheliștilor etc.... Gândim noi, în folosul celor care doresc să se apropie de înțelepciunea sfântă a Bibliei.

AUTORUL

CUPRINS

CĂTRE CITITORI..... 7

PREFAŢĂ LA EDIŢIA A II-A 9

I. ÎNŢELEPCIUNEA 15

A. CARACTERIZARE 18

B. LAUDA ÎNŢELEPCIUNII 22

C. CUM SE DOBÂNDEŞTE.....25

D. ROADELE ÎNŢELEPCIUNII 30

II. CONDIŢIA UMANĂ..... 35

A. DEMNITATEA ŞI DREPTURILE OMULUI 36

B. PRECARITATEA NATURII UMANE 40

C. STATUTUL FEMEII 49

D. COPIII ŞI TINERETUL 60

E. VÂRSTA A TREIA 64

III. COMUNICAREA 68

A. PUTEREA CUVÂNTULUI 68

B. CÂND SĂ VORBIM 71

C. CÂND SĂ TĂCEM.....73

D. JURĂMÂNTUL 75

E. ADEVĂRUL ŞI MINCIUNA 77

F. VORBELE RELE 82

IV. RELAŢIILE FAMILIALE 89

V. RELAŢIILE INTERPERSONALE 96

A. PRIETENIA 96

B. SPIRITUL TOLERANT 100

C. MILA ŞI CARITATEA 105

D. IPOCRIZIA 111

E. DUŞMĂNIE, URĂ, MÂNIE.....115

F.REGULI DE CONDUITĂ.....122

VI. MUNCA ŞI NEMUNCA.....130

A. MOTIVAŢIA.....131

B. MUNCA SILNICĂ 132

C. HĂRNICIA 133

D. LENEA 135

VII. BOGĂŢIA ŞI SĂRĂCIA.....138

A. BOGAŢII 139

B. SĂRACII.....145

VIII. DREPTATE – JUSTIŢIE 153

A. GENERALITĂŢI.....154

B. LEGILE.....160

C. JUDECĂTORII.....165

D. MARTORII.....170

E. SANCŢIUNILE.....172

IX. LIBERTATE – ROBIE 179

X. CONDUCEREA STATULUI 186

A. BUNA CONDUCERE.....186

B. REAUA CONDUCERE.....190
C. CONSILIERII.....196
D. DEMAGOGIA.....198
XI. IMAGINEA 202
XII. BINELE ŞI RĂUL.....207
XIII. PĂCATUL 216
A. GENERALITĂŢI.....217
B. PĂCATUL ORIGINAR.....236
C. FURTUL.....245
D. CORUPŢIA.....248
E. DEVIERILE EROTICE.....250
F. PRACTICILE PARANORMALE.....258
XIV. FRICA DE DUMNEZEU.....263
XV. PACEA.....274
XVI. FERICIREA.....279
XVII. IUBIREA.....285
XVIII. CREDINŢA MONOTEISTĂ.....293
XIX. IISUS 309
A. SFÂNTUL SĂU NUME 309
B. PERSOANĂ NEDESPĂRŢITĂ A SFINTEI TREIMI 312
C. FĂCĂTOR DE MINUNI 313
D. IISUS, REVELAŢIE A VIITORULUI 315
E. IISUS ÎNVĂŢĂTOR 318
XX. APOSTOLII ŞI SLUJITORII 359

A. MISIUNEA APOSTOLILOR 360
B. ÎMPLINIREA MISIUNII 395
C. CONDUITA SLUJITORILOR BISERICII 431
XXI. RUGĂCIUNEA 437
XXII. ÎNVIEREA MORŢILOR 453
XXIII. MEDITAŢII, SENTINŢE, SFATURI 460
XXIV. PENTRU CEI LIPSIŢI DE CREDINŢĂ 472
BIBLIOGRAFIE 488

I. ÎNŢELEPCIUNEA

Apropiaţi-vă către mine, cei neînvăţaţi, şi rămâneţi în casa învăţăturii!

Pentru ce întârziaţi la acestea, deşi sufletele voastre însetează foarte?

Luaţi învăţătură...

ECCLESTIASTICUL
(51:30-31, 35)

Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu şi de folos spre învăţătură, spre mustrare, spre îndreptare, spre înţelepţirea cea pentru dreptate.

Astfel ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârşit, bine pregătit pentru orice lucru bun.

PAVEL
(II Timotei 3:16-17)

NOTĂ. În termenii psihologiei, conotaţia Înţelepciunii cuprinde, în principal:

– un nivel superior sau mediu de inteligență;

– bogată experiență trăită (ceea ce nu implică, neapărat, o vârstă înaintată, ci, în primul rând, o mare diversitate a experienței);

– prevedere, prudență, curiozitate şi atenție continuă la oameni şi evenimente, interiorizare prin meditație (proprie mai ales temperamentelor introvertite);

– anume detaşare de împrejurările vieții (participare afectivă însă nepasională sau puternic emoțională), umor;

– solidă cultură tradițională rurală (există mai multă înțelepciune la țară decât la oraşe sau în comunele suburbane!) sau un nivel mediu de cultură citadină.

La cele de mai sus, Etica adaugă conştiința morală, iar Teologia, credință şi practica religioasă.

Toate aceste note caracteristice ale Înțelepciunii se regăsesc, la o citire atentă, în textele bibliei, precum şi o <pedagogie> a înțelepciunii şi aportul acesteia la desăvârşirea omului şi a societății.

<Înțelepciune: gr. *sophia, phronesis, synesis.* Trei noțiuni folosite de greci pentru a descrie mintea, rațiunea omului.

I. *sophia*, înțelepciune, «*cunoaşterea lucrurilor omeneşti şi divine şi cauza lor*» (Clement Alexandrinul, 150 – 215, filosof şi teolog grec care a încercat să expună credința în termenii filosofiei greceşti, «o operă de capătâi pentru lumea greacă în scopul de a o aduce la Hristos, la fel cum a fost legea pentru evrei» |3|). Ea este teoretică, are de a face cu gândurile.

II. *phronesis*, o înțelepciune de natură practică, care se referă la viață, o prevedere care cunoaşte în orice situație ce trebuie făcut. «*Virtute a minții prin care oamenii pot ajunge la*

hotărâri înțelepte despre bine şi rău în privința fericirii» (Aristotel).

III. *synesis*, capacitatea de a combina în mod, util, faptele. «*Părinții îşi iubesc copiii de când s-au născut, dar copiii îşi iubesc părinții de abia după câtva timp, când au dobândit înțelegere – synesis, sau cel puțin pot să facă constatări*» (Aristotel). Esența lui *synesis* este deci discernământul critic, capacitatea de a face deosebire între diferite moduri de acțiune, valori şi împrejurări. Biblia leagă totdeauna înțelepciunea teoretică a *sophiei* cu înțelepciunea practică a lui *phronesis* şi *synesis*. În Noul Testament, 1) *sophia, sophos* = înțelept a) Este însuşirea lui Dumnezeu; b) Este însuşirea lui Iisus; c) Este trăsătura de caracter cea mai evidentă a oamenilor mari; d) Este caracteristica creştinismului; e) Este legată de rugăciune, cu Duhul Sfânt şi cu Dumnezeu; f) Cu toate că este darul lui Dumnezeu poate fi învațată; g) Ea înțelege adevăratul sens al lucrurilor. Ea se poate totuşi strica, degenera: a) Înțelepciunea lumească; b) E o înțelepciune de cuvinte, de vorbe, care ascund, eclipsea-ză crucea lui Hristos; c) Aceasta înțelepciune nu cunoaşte pe Dumnezeu; 2) *synesis, synetos* (Pavel cere *sophia* şi *synesis* pentru creştini); Iisus spune că lucrurile mari sunt ascunse de cei înțelepți şi pricepuți – *sophoi* şi *synetoi* şi descoperite celor imaturi; *synesis* nu vede numai ce este în clipa de față, ci cum se va dezvolta, desfăşura un lucru. Rezultă că deplina echipare intelectuală a unui creştin este multilaterală: Înțelepciunea – *sophia* e cea care cunoaşte cele mai adânci adevăruri ale lui Dumnezeu; priceperea, inteligența practică, prevezătoare – *phronesis*, care ştie în orice situație să facă ceea ce este bine, drept, corect; discernământul critic – *synesis*, care poate judeca corect orice întâmplare şi cursul evenimentelor> |3|.

În societatea noastră, înțelepții nu prea există sau nu prea se arată, complăcându-se (sau fiind ținuți) într-un fel de absenteism social.

Chiar şi conotația înțelepciunii s-a distorsionat: sunt considerați înțelepți cei care fac paradă de obiectivitate, neutrii (nici reci, nici fierbinți -- Apocalipsa 3:15), care nu se lasă antrenați în tumultul vieții, pragmatici ce <stau în aşteptare> şi îşi organizează prezentul în funcție de viitorul previzibil, profitabil.

A. CARACTERIZARE

VECHIUL TESTAMENT

20. Înțelepciunea strigă pe uliță şi în piețe îşi ridică glasul său.

21. Ea propovăduieşte la răspântiile zgomotoase: înaintea porților cetății îşi spune cuvântul. (Pilde, Solomon 1)

N. Înțeleptul participă activ la viața cetății, la durerile şi zbuciumul mulțimilor: predică, îndrumă, temperează mâniile, previne şi stinge conflictele irației şi abuzurile autorităților.

22. <Până când, proştilor, veți iubi prostia? Până când, nebunilor, veți iubi nebunia? Şi voi, neştiutorilor, până când veți urî ştiința? (Pilde, Solomon 1)

N. Întrebare adresată celor care iubesc... prostia, nebunia, urăsc ştiința şi nu țin seama de foloasele înțelepciunii... N-o aud, cum se exprima Shakespeare: *<Înțelepciunea strigă pe uliță şi nimeni n-o aude>* (inspirat,

poate, din versetul 20), recomandând: *<În fiecare rău e-un strop de bine. De s-ar pricepe omul să-l găsească! Să tragă şi folosul dându-şi seama>.*

12. Eu, înţelepciunea, locuiesc împreună cu prevederea şi stăpânesc ştiinţa şi buna-chibzuială. (Pilde, Solomon 8)

12. Înţeleptul vede nenorocirea şi se ascunde, cei proşti dau peste ea şi îndură necaz. (Pilde, Solomon 27)

N. ...<Se ascunde> = se fereşte, pleacă din calea unui pericol inevitabil.

<Înţeleptul vede...>. De reţinut: înţelepciunea = prevederea (care stăpâneşte ştiinţa comportării morale şi aduce liniştea sufletească).

18. ...Unde este multă înţelepciune este şi multă amărăciune, şi cel ce îşi înmulţeşte ştiinţa îşi sporeşte suferinţa. (Ecclesiastul 1)

N. Amărăciunea şi suferinţa înţelepţilor provine mai puţin din propriile necazuri, şi mai mult din spectacolul adesea oribil şi dezgustător al vieţii.

1. Cine este ca înţeleptul şi cine poate să ştie ca el tâlcuirea lucrurilor? Înţelepciunea unui om îi luminează faţa şi asprimea feţei lui i se schimbă. (Ecclesiastul 8)

N. Înţelepciunea este forţa interioară care-i luminează faţa omului.

21. Vai de cei care sunt înţelepţi în ochii lor şi pricepuţi după gândurile lor! (Isaia 5)

N. Mulți neînțelepți se cred şi se pretind înțelepți, iar dacă au darul vorbirii şi ceea ce azi se numeşte <carismă>, impostura lor poate manipula mulțimile.

12. Înțelepciunea înalță pe fii săi, şi poartă grijă celor care o caută.

19. Şi-l chinuieşte [pe om] cu învățătura sa, până ce va prinde încredere în el, şi-l va ispiti întru îndreptările sale. (Ecclestiasticul 4)

19. Şi nu este înțelepciunea ştiința răutății; şi unde este sfatul păcătoşilor nu este înțelepciune. (Ecclestiasticul 19)

N. Cei răi pot fi isteți, şmecheri, abili – dar nicidecum înțelepți.

12. Când te afli în mijlocul proştilor, cruță-ți vremea; iar cu cel înțelept zăboveşte fără teamă. (Ecclestiasticul 27)

N. La aceasta, se cuvine să adăugăm versetul (prevederea): 6. *<Nu dați cele sfinte câinilor, nici nu aruncați mărgăritarele voastre înaintea porcilor, ca nu cumva să le calce în picioare şi, întorcându-se, să vă sfâşie pe voi>.* (Matei 7).

NOUL TESTAMENT

6. ...Înțelepciunea o propovăduim la cei desăvârşiți, dar nu înțelepciunea acestui veac, nici a stăpânitorilor acestui veac, care sunt pieritori.

7. Ci propovăduim înțelepciunea de taină a lui Dumnezeu, ascunsă, pe care Dumnezeu a rânduit-o mai înainte de veci, spre slava noastră.

8. Pe care nici unul dintre stăpânitorii acestui veac n-a cunoscut-o, căci, dacă ar fi cunoscut-o, n-ar fi răstignit pe Domnul slavei;

9. Ci precum este scris: <Cele ce ochiul n-a văzut şi urechea n-a auzit, şi la inima omului nu s-a suit, pe acestea le-a grăit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El>.

N. Spiritul lui Dumnezeu se răsfrânge asupra omului, determinându-l să vadă şi să audă (şi să simtă cu inima) atotputernicia şi grija pe care o poartă făpturii sale.

10. Iar nouă ni le-a descoperit Dumnezeu prin Duhul Său, fiindcă Duhul toate le cercetează, chiar şi adâncurile lui Dumnezeu.

11. Căci cine dintre oameni ştie ale omului, decât duhul omului, care este în el? Aşa şi cele ale lui Dumnezeu, nimeni nu le-a cunoscut, decât Duhul lui Dumnezeu.

12. Iar noi n-am primit duhul lumii, ci Duhul cel de la Dumnezeu, ca să cunoaştem cele dăruite nouă de Dumnezeu.

N. Cele dăruite de Dumnezeu omului, le cunoaşte numai prin Duhul său (duh din Duhul Sfânt).

13. Pe care le şi grăim, dar nu în cuvinte învăţate din înţelepciunea omenească, ci în cuvinte învăţate de la Duhul Sfânt, lămurind lucruri duhovniceşti oamenilor duhovniceşti.

14. Omul firesc nu primeşte cele ale Duhului lui Dumnezeu, căci pentru el sunt nebunie şi nu poate să le înţeleagă, fiindcă ele se judecă duhovniceşte. (I Corinteni, Pavel 2)

N. <Omul firesc> = cel stăpânit de slăbiciunile firii umane, care îl împiedică să înţeleagă sensul spiritual, superior al vieţii.

Darurile spiritului (de la Duhul Sfânt) sunt: înțelepciunea, înțelelegerea, sfatul, cunoştința, buna-credință, temerea de Dumnezeu. (Isaia 11:2, 3)

17. Înțelepciunea cea de sus întâi este curată, apoi paşnică, îngăduitoare, ascultătoare, plină de milă şi de roade bune, neîndoielnică şi nefățarnică. (Iacov 3)

N. Aceasta este înțelepciunea pe care omul trebuie să se străduiască s-o înțeleagă şi s-o urmeze, pentru fericirea lui.

B. LAUDA ÎNȚELEPCIUNII

V.T.

13. Fericit este omul care a aflat înțelepciunea şi bărbatul care a dobândit pricepere.

14. Căci dobândirea este mai scumpă decât argintul şi prețul ei mai mare decât al celui mai curat aur.

16. Viață lungă este în dreapta ei, iar în stânga ei, bogăție şi slavă; din gura ei iese dreptatea; legea şi mila pe limbă le poartă.

17. Căile ei sunt plăcute şi toate cărările ei sunt căile păcii.

18. Pom al vieții este ea pentru cei ce o stăpânesc, iar cei care se sprijină pe ea sunt fericiți.

21. Fiul meu, să nu se depărteze acestea dinaintea ochilor tăi; păstrează înțelepciunea şi buna chibzuială. (Pilde, Solomon 3)

16. ...Mai bună este înțelepciunea decât puterea; dar înțelepciunea celui sărac este urgisită, şi cuvintele lui nu sunt luate în seamă. (Ecclesiastul 9)

N. Într-o lume a parvenților (mai ales), a lipsei de cultură, a banului atotstăpânitor, fiecare crede că are înțelepciune câtă bogăție are...

11. Defăimătorii înțelepciunii şi ai învățăturii sunt ticăloşi, şi nădejdea lor este deşartă şi ostenelile lor fără de folos şi lucrările lor netrebnice. (Înțelepciune, Solomon 3)

N. <*Plăcerile sunt muritoare, virtuțile veşnice*> Periandru.

15. Căci roada bunelor osteneli este slăvită şi rădăcina înțelepciunii n-are pieire. (Înțelepciune. Solomon 3)

7. ... M-am rugat şi mi s-a dat înțelepciune, am chemat, şi duhul cumințeniei a coborât în mine.

8. Am ținut la ea mai mult decât la sceptre şi decât la tronuri şi am socotit bogățiile deşarte față de ea.

9. N-am pus alături cu ea nici pietrele cele mai scumpe, fiindcă tot aurul din lume pe lângă ea nu e decât nisip, iar argintul, înaintea ei, mi se pare noroi.

10. Am prețuit înțelepciunea mai mult decât sănătatea şi frumusețea; am pus-o chiar înaintea luminii, fiindcă strălucirea ei nu se stinge niciodată.

11. Împreună cu ea mi-au venit toate bunătățile, căci în mâinile ei sunt bogățiile nenumărate.

14. Ea este pentru oameni comoară nesfârşită; cei care se folosesc de ea se fac prietenii lui Dumnezeu, pentru darurile agonisite de învățătură.

N. <Se fac prietenii lui Dumnezeu> numai dacă înțelepciunea (<comoara nesfârşită>) este urmată.

22. ... În ea se află un duh de înțelegere, sfânt, fără pereche, cu multe laturi, nepământesc, ager, pătrunzător, neîntinat, preaînțelept, fără de patimă, iubitor de bine, ascuțit, neoprit, binefăcător,

23. Iubitor de oameni, neclintit, temeinic, netulburat, atoputernic, atotveghetor şi răzbătind prin toate duhurile istețe, curate...

25. Ea este suflul puterii lui Dumnezeu, ea este curata revărsare a slavei Celui Autoputernic...

N. <Suflu puterii lui Dumnezeu>... ca oamenii să se iubească, să se înțeleagă, să trăiască în armonie spre folosul lor şi mulțumirea celui ce i-a creat.

28. Cu adevărat Dumnezeu nimic nu iubeşte, fără numai pe cel ce petrece întru înțelepciune.

29. Ea este mai frumoasă decât soarele şi decât toată orânduirea stelelor; dacă o pui alături cu lumina, înțelepciunea o întrece.

30. Fiindcă după lumină urmează noaptea, pe când înțelepciunea rămâne nebiruită în fața răutății. (Înțelepciune, Solomon 7)

N. *Întrebat ce lucru este lipsit de frică în viață*, [Bias] a răspuns: <*o dreaptă conştiință*>.

17. Învățătura cu pace o păziți fiilor! Înțelepciunea ascunsă şi comoara neştiută, ce folos este de amândouă? (Ecclestiasticul 41)

30. Apropiați-vă către mine, cei neînvățați, şi rămâneți în casa învățăturii!

31. Pentru ce întârziați la acestea, deşi sufletele voastre însetează foarte?

35. Luați învățătură, că mult argint şi mult aur veți câştiga cu ea. (Ecclestiasticul 51)

N. Viața fără învățătură şi fără înțelepciune nu este viață! Este... risipă! Iar regretele din final sunt tardive.

N.T.

15. Deci luaţi seama cu grijă, cum umblaţi, nu ca nişte neînţelepţi, ci ca cei înţelepţi. (Efeseni, Pavel 5)

16. Toată Scriptura este insuflată de Dumnezeu şi de folos spre învăţătură, spre mustrare, spre îndreptare, spre înţelepţirea cea întru dreptate.

N. ...Învățătura, mustrarea, îndreptarea, înțelepțirea (rezultată) ne apropie de Dumnezeu, ca făpturi ale Lui.

17. Astfel ca omul lui Dumnezeu să fie desăvârşit, bine pregătit pentru orice lucru bun. (II Timotei, Pavel 3)

C. CUM SE DOBÂNDEŞTE

V.T.

12. Dar înţelepciunea de unde izvorăşte ea şi care este locul de obârşie al priceperii?

13. Pământeanul nu cunoaşte calea către ea, căci ea nu se găseşte pe meleagurile celor vii.

21. Ea a fost ascunsă de ochii oricărei făpturi vii; ea a fost tăinuită şi de pasărea cerului.

23. Dumnezeu îi cunoaşte drumul şi numai El este Cel ce ştie locuinţa ei.

28. ...Dumnezeu a zis omului: <Iată, frica de Dumnezeu, aceasta este înțelepciunea, iar în depărtarea de cel rău stă priceperea>. (Iov 28)

N. În acest contest, prin <frică> se înțelege <omul cu frica lui Dumnezeu>, ceea ce înseamnă credincios, supus poruncilor Domnului şi temător de tot ce conduce la păcat şi la pedeapsa divină. (Vezi şi adnotările la capitolul *Frica de Dumnezeu*). Iar fără <pricepere>, omul poate (de-)cădea în păcat, neştiind să distingă între bine şi răul care, adesea, are înşelătoarea aparență a binelui.

<Taina existenței umane nu constă în a trăi, ci în a şti pentru ce trăieşti> (Dostoievski).

7. Mi-am zis: Vârsta trebuie să vorbească şi mulțimea anilor să învețe înțelepciunea.

8. Dar duhul din om şi suflarea Celui Atotputernic dau priceperea. (Iov 32)

30. Gura dreptului va deprinde înțelepciunea şi limba lui va grăi judecată. (Psalmul 36)

8. Înțelegeți, dar voi neînțelepți din popor, şi cei nebuni, îndreptați-vă odată! (Psalmul 93)

N. Prin <cei nebuni> înțelegem <cei ne – buni>, adică cei răi, dar recuperabili.

7. Frica de Dumnezeu este începutul înțelepciunii; cei fără minte disprețuiesc înțelepciunea şi stăpânirea de sine. (Pilde, Solomon 1).

N. Idealurile grecilor antici erau:

- stăpânire de sine;

- simțul măsurii;
- liniștea sufletească.

5. Adună înțelepciune, dobândeşte priceperel...

7. Iată începutul înțelepciunii: Agoniseşte înțelepciunea şi cu preţul a tot ce ai, capătă priceperea.

8. Preţuieşte-o mult şi ea te va învăța; ea te va ridica în slăvi dacă o vei îmbrățișa. (Pilde, Solomon 4)

33. Ascultați învățătura, ca să ajungeți înțelepți, şi nu lepădați. (Pilde, Solomon 8)

1. Cel ce iubeşte învățătura iubeşte ştiința, iar cel ce urăşte certarea este nebun. (Pilde, Solomon 12)

16. Dobândirea înțelepciunii este mai bună decât aurul, iar câştigarea priceperii este mai de preţ decât argintul. (Pilde, Solomon 16)

N. *Nu din averi izvorăşte virtutea, ci din virtute izvorăsc şi averi şi toate celelalte bunuri omeneşti* (Sofocle).

15. O inimă pricepută dobândeşte ştiință şi urechea celor înțelepți umblă după iscusință. (Pilde, Solomon 18)

N. Cei lipsiți de înțelepciune nu vor să le audă... <Înțelepciunea lor> este cea a pierzaniei, departe de cerințele Creatorului.

20. Ascultă sfatul şi primeşte învățătura, ca să fii înțelept toată viaţa ta. (Pilde, Solomon 19)

5. Mai degrabă să auzi certarea unui înțelept, decât să asculți cântecul celor nebuni. (Ecclesiastul 7)

N. Din păcate, refuzăm <certarea> (mai ales tineretul)... Disprețuim morala... o detestăm chiar, pentru că... impune restricții de comportare, dându-ne falsa impresie că ne privează libertatea! Libertatea de a ne cufunda în desfrâu, pângăriri, sugrumă sufletul, sub lozinca <totul este permis!> <*Când tinereții-i place vreun rău anume, singură şi-l face*>, remarca Shakespeare.

18. De la tot înțeleptul să ceri sfat şi sfatul folositor să nu-l disprețuieşti. (Tobit 4)

14. Învață unde este înțelepciunea, unde este tăria, unde este puterea înțelegerii, pentru a cunoaşte de asemenea, unde este lungimea zilelor şi viață, unde este lumina ochilor şi pacea! (Baruh 3)

N. Unii confundă ştiința cu <şcoala vieții>, minimalizând foloasele înțelepciunii... fie din lipsă de judecată, fie din neputință.

<*Ştiința este partea cea mai însemnată a fericirii*> (Sofocle).

12. Înțelepciunea este luminată şi neînserată şi cei care o iubesc o văd uşor şi cei care o caută o găsesc.

13. Ea iese în calea celor care o doresc şi li se arată ea, întâi.

14. Cel care se scoală pentru ea dis-de-dimineață nu se va osteni, căci o va afla şezând la poarta lui. (Înțelepciune, Solomon 6)

16. Cu greu ne dăm seama despre cele ce sunt pe pământ şi cu osteneală găsim cele ce sunt chiar în mâna noastră; atunci, cine a putut să pătrundă cele ce sunt în ceruri?

17. Cine a cunoscut voința Ta, dacă Tu nu i-ai fi dat întelepciune şi dacă nu i-ai fi trimis de sus Duhul Tău cel Sfânt? (Înțelepciune, Solomon 9)

18. ...Din tinerețile tale alege învățătura şi până la cărunteţile tale vei afla înțelepciune.

N. <*Îmbătrânesc şi tot învăț*> (Eschil).

33. De vei vrea, fiule, vei învăța şi de vei pune sufletul tău, iscusit vei fi.

34. De-ți va plăcea să asculți, vei învăța şi de vei pleca urechea ta, înțelept vei fi.

35. Stai în tovărăşia celor bătrâni şi cu cel înțelept te uneşte.

36. Tot graiul dumnezeiesc pofteşte a-l auzi şi pildele înțelegerii să nu treacă de la tine. (Ecclestiasticul 6)

N. Ca să înțelegem <graiul dumnezeiesc>, trebuie să fim în comuniune cu Dumnezeu. Dar, pentru aceasta, trebuie să... deschidem uşa: (<*Iată, stau la uşă şi bat; de va auzi cineva glasul meu şi va deschide uşa, voi intra la el şi voi cina cu el şi el cu mine*> – Domnul Iisus, Apocalipsa 3:20).

9. Omul învățat multe a cunoscut şi cel care ştie multe înțelepțeşte va grăi.

26. Înțelepciunea cărturarului pe încet se câştigă şi cel care nu ia aminte prea mult la grijile vieții se va înțelepți. (Ecclestiasticul 38)

N. Preocuparea exagerată (atât de actuală) față de grijile zilei absoarbe atenția şi împiedică meditația asupra sensului şi scopului superior al vieții.

D. ROADELE ÎNȚELEPCIUNII

V.T.

10. [Solomon către Dumnezeu]: <...Dă-mi mie acum înțelepciune şi ştiință, ca să pricep cum să cârmuiesc pe poporul acesta...>

11. Atunci a zis [Dumnezeu] către Solomon: <Pentru că tu ai avut la inimă asemenea lucru şi n-ai cerut bogăție, averi şi slavă, nici sufletele neprietenilor tăi; n-ai cerut, de asemenea, nici zile multe, ci ai cerut înțelepciune şi ştiință, ca să judeci pe poporul Meu peste care te-am pus rege,

12. De aceea ți se dă înțelepciune şi ştiință, iar bogăție, averi şi slavă îți voi da atâtea, câtă n-au mai avut regii cei dinainte de tine şi nici după tine nu vor mai avea>. (II Cronici 1)

N. Dumnezeu ştie bine ce anume îi trebuie omului mai înainte de a I se cere (cf. Matei 6:8). Şi lui Solomon i-a acordat şi ceea ce nu a cerut, dar îi era de trebuință pentru buna conducere a poporului.

5. Ce bine ar fi fost dacă ați fi tăcut! Câtă înțelepciune ar fi fost din partea voastră! (Iov 13)

10. Când înțelepciunea se va sui la inima ta şi ştiința va desfăta sufletul tău,

11. Când buna chibzuială va veghea peste tine şi înțelegerea te va păzi,

12. Atunci tu vei fi izbăvit de calea celui rău şi de omul care grăieşte minciună,

13. De cei ce părăsesc căile drepte, ca să umble pe drumuri întunecoase,

14. De cei ce se bucură când fac rău şi se veselesc când umblă pe poteci întortocheate. (Pilde, Solomon 2)

7. Nu fi înţelept în ochii tăi; teme-te de Dumnezeu şi fugi de rău. (Pilde, Solomon 3)

33. Ascultăţi învăţătura, ca să ajungeţi înţelepţi, şi nu o lepădaţi. (Pilde, Solomon 8)

12. Dacă tu eşti înţelept, eşti înţelept pentru tine, şi dacă eşti batjocoritor, singur vei purta ponosul. (Pilde, Solomon 9)

N. Adevăratul înţelept nu este orgolios şi nu uită de Dumnezeu.

8. Omul este preţuit după priceperea lui, iar cel nepriceput este urgisit. (Pilde, Solomon 12)

14. Învăţătura celui înţelept este izvor de viaţă... (Pilde, Solomon 13)

4. Vorbele (ieşite) din gura omului sunt ape fără fund; izvorul înţelepciunii este şuvoi care dă peste maluri. (Pilde, Solomon 18)

8. Cel ce dobândeşte înţelepciune iubeşte sufletul său şi cel ce ţine cu tărie la pricepere află fericirea.

11. Înţelepciunea domoleşte mânia omului şi faima lui este iertarea greşelilor. (Pilde, Solomon 19)

30. Nu este nici înţelepciune, nici pricepere şi nici sfat care să aibă putere înaintea Domnului. (Pilde, Solomon 21)

3. Prin înţelepciune se ridică o casă, prin bună chibzuială se întăreşte. (Pilde, Solomon 24)

N. <Prin înţelepciune> orice lucru este bine <ridicat> (realizat)... şi poate atinge perfecţiunea.

12. Înţeleptul vede nenorocirea şi se ascunde, cei proşti dau peste ea şi îndură necaz. (Pilde, Solomon 27)

3. Cine iubeşte înţelepciunea bucură pe tatăl sau, iar cine umblă cu desfrânatele îşi prăpădeşte averea. (Pilde, Solomon 29)

16. Nu fi drept peste măsură şi nu te arăta prea înţelept! Pentru ce vrei să te nimiceşti? (Ecclesiastul 7)

N. Un mare adevăr, care din păcate – se confirmă şi în timpurile noastre! Atât de rea a devenit lumea, încât a <fi drept peste măsură> şi <a te arăta prea înţelept> reprezintă, pentru omul virtuos, un pericol! Valoarea a dispărut ca unitate de măsură!...

18. Înţelepciunea este mai de preţ decât armele de luptă; dar o singură greşeală nimiceşte mult bine. (Ecclesiastul 9)

2. Inima celui înţelept este la dreapta lui, iar inima celui nebun la stânga. (Ecclesiastul 10)

N. Să nu uităm că, <dreapta> şi <stânga>, pe lângă indicarea poziţiei relative (fizicienii moderni ar spune <probabil absolute>...) în spaţiu, au în conotaţia lor şi un sens simbolic moral (bine – rău), politic şi chiar psihologic (tip de inteligenţă de mâna stângă, respectiv dreaptă).

11. Cuvintele celor înţelepţi sunt ca boldurile de îmboldit dobitoacele şi ca nişte cuie înfipte şi ascuţite şi sunt date de un Păstor. (Ecclesiastul 12)

N. Înţeleptul nu trebuie să folosească înţelepciunea numai pentru sine; el are obligaţia socială de a stimula şi impulsiona mulţimea către un comportament de bună înţelegere, toleranţă, cooperare şi promovare a binelui.

15. Cel care îşi bate capul cu înţelepciunea îndeplineşte desăvârşirea minţii şi cel care îşi pierde somnul pentru ea va fi în curând fără grijă. (Înțelepciune, Solomon 6)

6. Dacă cumințenia stă în fruntea treburilor, cine este mai bun meşter decât înţelepciunea în toate câte sunt?

7. Şi de iubeşte cineva dreptatea, ostenelile înţelepciunii rodesc sfinte puteri, ea ne învaţă înfrânarea şi chibzuinţa, dreptatea şi bărbăţia, tot ce este mai de folos în viaţă oamenilor.

8. Şi de poftește cineva să aibă ştiinţa întinsă, înţelepciunea ştie cele trecute şi întrezăreşte cele viitoare, ea ştie întorsăturile cuvintelor şi dezlegările întrebărilor...

9. Drept aceea am hotărât să mi-o prind tovarăşă de viaţă, fiindcă ştiu că mă va sfătui cele bune şi-mi va fi mângâiere în griji şi în necazuri.

10. Şi voi avea, prin ea, măriri în adunări; şi deşi sunt tânăr, voi avea cinste în faţa celor bătrâni. (Înțelepciune, Solomon 8)

N. Înțelepciunea nu este un apanaj exclusiv al senectuții. Şi tinerii pot fi înțelepți. <*La valeur n'attend pas le nombre des années**> scria Pièrre Corneille, referindu-se, ce-i drept, nu la înțelepciune, ci la noblețea nativă (însă noblețea dobândită a înțelepciunii este şi mai valoroasă).

13. Prin înţelepciune voi avea nemurire şi voi lăsa celor după mine o pomenire veşnică. (Înțelepciune, Solomon 8*)*

28. Inima celui înţelept va cugeta la pildele celor înţelepţi şi o ureche ascultătoare este dorinţa celui înţelept. *(Ecclestiasticul 3)*

22. Este câte un om înţelept care pe mulţi învaţă şi sufletului său este fără de folos.

---

* Valoarea personală nu depinde de vârstă (numărul anilor).

25. Dar este câte unul înțelept pentru sufletul său şi roadele înțelegerii lui sunt crezute. (Ecclestiasticul 37)

N. A fi de folos <pentru sufletul său>, înseamnă a te desăvârşi spiritual, în atitudine şi fapte; numai astfel înțeleptul obține mai multă credibilitate şi este mai lesne înțeles de cei pe care îi învață.

II. CONDIȚIA UMANĂ

Omul ca iarba, zilele lui ca floarea câmpului; aşa va înflori.

Că vânt a trecut peste el şi nu va mai fi şi nu se va mai cunoaşte încă locul său.

(Psalmul 102:15, 16)

Existența noastră adevărată este doar o umbră a existenței (ideii) atemporale – o existență mai reală decât existența noastră adevărată.

PLATON

N. Condiția umană este bivalentă... O coabitare a spiritului cu materia, în care prima componentă – de sorginte divină – conferă omului demnitate şi dreptul la (auto-) respect. Cea de a doua este, adesea, o sursă de slăbiciune față de pulsiunile instinctelor rele şi de tentațiile exterioare, de cele mai multe ori degradante. Aşa cum se arată explicit, în textul Bibliei.

A. DEMNITATEA ŞI DREPTURILE OMULUI

V. T.

27. Şi a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său... (Facerea 1)

N. Asemănarea este în Spirit... omul primind de la Creatorul său – într-o anumită măsură şi în stare potenţială – unele atribute, cum sunt: conştiinţa, raţiunea, voinţa, creativitatea...

7. ...Atunci, luând Domnul Dumnezeu ţărână din pământ, a făcut pe om şi a suflat în faţa lui suflare de viaţă şi s-a făcut omul fiinţă vie. (Facerea 2)

N. <Suflarea de viaţă> este componenta spirituală, de sorginte sacră, a omului.

14. Ziua a şaptea este ziua de odihnă a Domnului Dumnezeului tău. Să nu faci în ziua aceea nici un lucru: nici tu, nici fiul tău, nici fiica ta, nici robul tău, nici asinul tău sau alt dobitoc al tău, nici străinul tău care se află la tine, ca să se odihnească robul tău şi roaba ta cum te odihneşti tu. (Deuteronomul 5)

4. Să nu legi gura boului care treieră. (Deuteronomul 25)

6. Ţin cu tărie la dreptatea mea şi nu voi lăsa-o să-mi scape; inima mea nu se ruşinează de zilele pe care le-am trăit. (Iov 27)

10. Poate să-ţi vină smerenia după slavă şi se poate ca, după smerenie, să ridici capul la slavă. (Zaharia 2)

N. Înțelepții, ajunşi la mari onoruri (<slavă>), devin modeşti (<smeriți>) în fața răspunderii față de poporul pe care trebuie să-l slujească.

Modestia oamenilor superiori nu constituie un handicap pentru accesul lor la funcții de conducere, într-o societate bine orânduită.

14. Plata celor care lucrează pentru tine nu o amână pe mâine, ci dă-le-o îndată, căci şi ție ți se va răsplăti, de vei sluji în Dumnezeu. (Tobit 4)

23. Dumnezeu a zidit pe om spre nestricăciune şi l-a făcut după chipul ființei Sale. (Înțelepciune, Solomon 2)

21. Nu chinui pe robul care munceşte cinstit, nici pe simbriaşul care îşi pune tot sufletul.

22. Pe robul înțelept să-l iubeşti; să nu-l lipseşti pe el de la libertate. (Ecclestiasticul 7)

28. Robului înțelept îi vor sluji cei slobozi şi bărbatul înțelept nu va cârti când este dojenit. (Ecclestiasticul 10)

N. Slujitorul are dreptul la simbrie plătită la timp şi la îngrijire. Robul are şi el drepturi: la viață, la subsistență, la odihnă, la a nu fi chinuit, iar <robul înțelept> şi la iubire, la libertate şi chiar la a fi slujit (îngrijit) de <cei slobozi>!

24. Cel care ia aproapelui hrana trebuitoare este ca şi cel care omoară pe aproapele său, şi cel care opreşte simbria slugii, ca acela care varsă sânge. (Ecclestiasticul 34)

N. De luat aminte!

N.T.

27. ...Sâmbăta a fost făcută pentru om, iar nu omul pentru sâmbătă. (Marcu 2)

N. Omul este creat pentru a activa, dar Creatorul a hărăzit pentru om şi o zi de odihnă.

7. ...Vrednic este lucrătorul de plata sa. (Luca 10)

34. ...Nu este scris în Legea voastră că <Eu am zis: Dumnezei sunteţi?>.

35. Dacă i-a numit dumnezei pe aceia către care a fost cuvântul lui Dumnezeu – şi Scriptura nu poate fi desfiinţată –

36. Despre Cel pe care Tatăl L-a sfinţit şi L-a trimis în lume, voi ziceţi: Tu huleşti, căci am spus: Fiul lui Dumnezeu sunt? (Ioan 10)

25. ...Eu sunt învierea şi viaţa; cel ce crede în Mine, chiar dacă va muri, va trăi. (Ioan 11)

N. Pentru că:

<*...Eu* (Iisus) *sunt lumina lumii...*> (Ioan 8:12) şi

<*...Fără Mine nu puteţi face nimic*> (Ioan 15:5).

<*...Sângele lui Iisus... ne curăţeşte pe noi de orice păcat*> (I Ioan 1:7).

9. Dar voi nu sunteţi în carne, ci în Duh dacă Duhul lui Dumnezeu locuieşte în voi. Iar dacă cineva nu are Duhul lui Hristos, acela nu este al Lui.

10. Iar dacă Hristos este în voi, trupul este mort pentru păcat; iar Duhul, viaţă pentru dreptate.

16. Duhul însuşi mărturiseşte împreună cu duhul nostru că suntem fii ai lui Dumnezeu. (Romani, Pavel 8)

19. Sau nu ştiţi că trupul este templu al Duhului Sfânt care este în voi, pe care-L aveţi de la Dumnezeu şi că voi nu sunteţi ai voştri? (I Corinteni, Pavel 6)

N. Şi animalele au viață însă Creatorul numai omului i-a <*suflat în fața lui suflare de viață şi s-a făcut omul ființă vie*> (Facerea 2:7).

<*Căci trupul,*

Să nu crezi că-i un fel de templu gol.

În el o taina mare se slujeşte,

Iar preoții sunt sufletul şi mintea> (Shakespeare).

9. Căci în Legea lui Moise este scris: <Să nu legi gura boului care treieră>. Oare de boi se îngrijeşte Dumnezeu?

10. Sau în adevăr pentru noi zice? Căci pentru noi s-a scris: <Cel ce ară trebuie să are cu nădejde, şi cel ce treieră, cu nădejdea că va avea parte de roade>. (I Corinteni, Pavel 9)

7. Căci bărbatul nu trebuie să-şi acopere capul, fiind chip şi slavă a lui Dumnezeu, iar femeia este slava bărbatului.

8. Pentru că nu bărbatul este din femeie, ci femeia din bărbat.

10. Şi pentru că n-a fost zidit bărbatul pentru femeie, ci femeia pentru bărbat.

11. Totuşi, nici femeia fără bărbat, nici bărbatul fără femeie, în Domnul. (I Corinteni, Pavel 11)

N. În acest text se precizează că, în fața Domnului, bărbatul şi femeia sunt egali.

14. Stăpânilor, daţi slugilor voastre ce este drept şi potrivit, ştiind că şi voi aveţi Stăpân în ceruri. (Coloseni, Pavel 4)

4. Dar, iată, plata lucrătorilor care au secerat ţarinile voastre, pe care voi aţi oprit-o, strigă; şi strigătele secerătorilor au intrat în urechile Domnului Sabaot. (Iacov 5)

B. PRECARITATEA NATURII UMANE

N. Din punct de vedere strict biologic, slăbiciunea naturii umane provine din calitatea genomului ereditar, din modul în care trăieşte omul (subalimentare, igienă, mediu nociv, medicaţia preventivă şi curativă, excese, vicii etc.) şi din procesul de uzură a organelor şi funcţiilor (îmbătrânirea) care, în final, duc la deces.

Biblia, în limbajul ce îi este propriu, se referă atât la predestinarea duratei vieţii, la influenţa mediului natural şi a celui social, dar şi la opţiunile greşite ale liberului-arbitru, la slaba voinţă de a rezista tentaţiilor dăunătoare, în general la tot răul pe care omul şi-l face chiar <cu mâna lui>, atunci când materia (instinctele, poftele, motivaţia dăunătoare) reuşeşte să domine spiritul (credinţa, conştiinţa morală, respectul de sine şi faţă de ceilalţi).

14. *Căci ştim că Legea e duhovnicească, dar eu sunt trupesc, vândut sub păcat.*

15. *Pentru că ceea ce fac nu ştiu; căci nu săvârşesc ceea ce voiesc, ci fac ceea ce urăsc.*

16. *Iar dacă fac ceea ce nu voiesc, recunosc că Legea este bună.*

17. *Dar acum nu eu fac acestea, ci păcatul care locuieşte în mine.*

18. *Fiindcă ştiu că nu locuieşte în mine, adică în trupul meu, ce este bun. Căci a voi se află în mine, dar a face binele nu aflu.*

19. *Căci nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc, pe acela îl săvârşesc.*

20. *Iar dacă fac ceea ce nu voiesc eu, nu eu fac acestea, ci păcatul care locuieşte în mine.*

21. *Găsesc deci în mine, care voiesc bine, legea că răul este legat de mine.*

22. *Că, după omul cel lăuntric mă bucur de legea lui Dumnezeu;*

23. *Dar văd în mădularele din mine o altă lege luptându-se împotriva legii minții mele şi făcându-mă rob legii păcatului, care este în mădularele mele.*

24. *Om nenorocit ce sunt! Cine mă va izbăvi de trupul morții acesteia?*

25. *Mulțumesc lui Dumnezeu, prin Iisus Hristos. Domnul nostru! Deci, dar, eu însumi, cu mintea mea, slujesc legii lui Dumnezeu, iar cu trupul, legii păcatului* (Pavel, Romani 7).

V.T.

17. Iar lui Adam i-a zis: <Pentru că ai ascultat vorba femeii tale şi ai mâncat din pomul din care ți-am poruncit: <Să nu mănânci>, blestemat va fi pământul pentru tine! Cu osteneală să te hrăneşti din el în toate zilele vieții tale!

18. Spini şi pălămidă îți va rodi el şi te vei hrăni cu iarba câmpului!

19. În sudoarea feţei tale îţi vei mânca pâinea ta, până te vei întoarce în pământul din care eşti luat; căci pământ eşti şi în pământ te vei întoarce>. (Facerea 3)

15. ...Căci călători suntem noi înaintea Ta şi pribegi... ca umbra sunt zilele noastre pe pământ şi nimic nu este statornic... (I Cronici 29)

21. ...<Gol am ieşit din pântecele mamei mele şi gol mă voi întoarce în pământ! Domnul a dat, Domnul a luat; fie numele Domnului binecuvântat!> (Iov 1)

25. <De ceea ce mă tem, aceea mi se întâmplă şi de ceea ce mi-e frică tocmai de aceea am parte>. (Iov 3)

7. Omul îşi naşte singur suferinţa... (Iov 5)

4. Dacă mă culc, zic: Când va veni ziua? Dacă mă scol, mă întreb: Când va veni seara? Şi sunt năpădit de tot felul de arătări până la asfinţit. (Iov 7)

N. Nerăbdarea, ambiţia, absorbirea totală în competiţia socială şi în măruntele preocupări ale vieţii zilnice cu falsele sau realele ei probleme sociale şi materiale, renunţarea la meditaţie, la viaţa spirituală, accelerează în mod subiectiv curgerea timpului, conduce la ceea ce numim <criză de timp>, şi <la alienare>, urâţesc şi scurtează viaţa omului.

9. Căci noi suntem de ieri şi nu ştim nimic, căci zilele noastre pe pământ nu sunt decât o umbră. (Iov 8).

14. Omul născut din femeie are puţine zile de trăit, dar se satură de necazuri.

2. Ca şi floarea, el creşte şi se vestejeşte şi ca umbra ei fuge şi e fără durată. (Iov 14).

14. Ce este omul ca să se creadă curat, şi cel născut din femeie, ca să se creadă neprihănit? (Iov 15).

26. Şi unul şi altul se culcă în ţărână şi viermii îi cotropesc. (Iov 21).

N. <M-am uitat în mormânt şi am văzut oase goale. Care este împăratul sau oşteanul, care este bogatul sau săracul, dreptul sau păcătosul?>.

4. Cum ar putea un om să fie fără de prihană înaintea lui Dumnezeu, sau cum ar putea să fie curat cel ce se naşte din femeie?

5. ...Omul, care nu este decât putreziciune!... (Iov 25).

N. <...*Căci pământ eşti şi în pământ te vei întoarce*>. (Facerea 3:19)

9. ...Ca o umbră trece omul, dar în zadar se tulbură.

10. Strânge comori şi nu ştie cui le adună pe ele. (Psalmul 38)

7. Nimeni însă nu poate să scape de la moarte, nici să plătească lui Dumnezeu preţ de răscumpărare. (Psalmul 48)

47. Cine este omul ca să trăiască şi să nu vadă moartea şi să-şi izbăvească sufletul său din mâna iadului? (Psalmul 88)

11. Iar de voi fi în putere opt zeci de ani şi ce este mai mult decât aceştia osteneală şi durere;

12. Că trece viaţa noastră şi ne vom duce. (Psalmul 89)

15. Omul ca iarba, zilele lui ca floarea câmpului; aşa va înflori.

16. Că vânt a trecut peste el şi nu va mai fi şi nu se va mai cunoaşte încă locul său. (Psalmul 102)

4. Omul cu deşertăciunea se aseamănă; zilele lui ca umbra trec. (Psalmul 143)

N. Acest adevăr, din păcate, îl realizăm în momentele în care ne apropiem de sfârşitul vieţii şi ne întrebăm cum au

trecut anii (parcă nu ar fi fost!)... Suntem <*călători pe pământ*!> – cum a spus Iisus. <*Ființe de o zi! Ce e fiecare dintre noi? Om, vis al unei umbre!*> (Pindar).

Dar, în fața sfârşitului inevitabil, s-ar putea să ne împăcăm cu moartea dacă, faptele noastre ne dau curajul să ne înfățişăm în fața Unicului Judecător. Deci, atenție la credință şi fapte!

12. Unele căi par drepte în ochii omului, dar sfârşitul lor sunt căile morții. (Pilde, Solomon 14)

9. Cine poate spune: Curățit-am inima mea; sunt curat de păcate? (Pilde, Solomon 20)

3. Nu te lăuda cu ziua de mâine, că nu ştii la ce poate da naştere.

20. Iadul şi adâncul nu se pot sătura, tot aşa şi inima omului e de nesăturat. (Pilde, Solomon 27)

3. Ce folos are omul din toată truda lui cu care se trudeşte sub soare?

4. Un neam trece şi altul vine, dar pământul rămâne totdeauna! (Ecclesiastul 1)

N. Pământul rămâne, dar va deveni nefavorabil omului şi întregii biosfere, dacă <neamurile> care trec nu conservă, prin măsuri ecologice, o natură aptă să întrețină viața neamurilor care vin.

5. Soarele răsare, soarele apune şi zoreşte către locul lui ca să răsară iarăşi.

6. Vântul suflă către miazăzi, vântul se întoarce către miazănoapte şi, făcând roate-roate, el trece neîncetat prin cercurile sale.

7. Toate fluviile curg în mare, dar marea nu se umple, căci ele se întorc din nou la locul din care au plecat.

8. Toate lucrurile se zbuciumă mai mult decât poate omul să o spună: ochiul nu se satură de câte vede şi urechea nu se umple de câte aude.

9. Ceea ce a mai fost, aceea va mai fi, şi ceea ce s-a întâmplat se va mai petrece, căci nu este nimic nou sub soare.

10. Dacă este vreun lucru despre care să se spună: <Iată ceva nou!> acesta a fost în vremurile străvechi, de dinaintea noastră.

N. Dumnezeu <în vremurile străvechi, de dinaintea noastră>, ne-a vorbit prin prooroci despre sensul şi comportarea în viaţă. După căderea în păcat, creatura Sa <va naviga (navighează) între cadrul strâmt al pământului şi perspectiva nesfârşită a cerului> |9|.

11. Nu ne aducem aminte despre cei ce au fost înainte, şi tot aşa despre cei ce vor veni pe urmă: nici o pomenire nu va fi la urmaşii lor. (Ecclesiastul 1)

22. Oare, ce-i rămâne omului din toată munca lui şi din grija inimii lui cu care s-a trudit sub soare?

23. Toate zilele lui nu sunt decât suferinţă şi îndeletnicirea lui nu-i decât necaz; nici chiar noaptea n-are odihnă inima lui. Şi aceasta este deşertăciune! (Ecclesiastul 2)

10. ***Am văzut zbuciumul pe care l-a dat Dumnezeu fiilor oamenilor, ca să se zbuciume.*** (Ecclesiastul 3)

14. Precum a ieşit din pântecele maicii sale, gol se va duce, aşa cum a venit, şi pentru munca lui el nu va primi nimic, ca să poată lua în mâna lui. (Ecclesiastul 5)

N. Ne naştem goi (trupeşte), dar învăluiți în iubire... şi ne ducem îmbrăcați (trupeşte), dar învăluiți în întuneric, dacă în timpul vieții n-am cunoscut vocația binelui!

4. A venit în zadar şi se duce în întuneric şi în întuneric numele lui va fi învăluit;

7. Toată munca omului este pentru gura lui şi cu toate acestea pofta lui nu este astâmpărată. (Ecclesiastul 6)

N. <Pofta>, în sens general: motivația excesivă, nestăpânită, pentru inutil, superfluu şi dăunător, care actualmente – susținută şi exacerbată prin publicitate promoționalã obsedantă şi adesea imoralã de trai şi comportament – este de naturã sã conducã la competiție sălbaticã, nemiloasă, la corupție, inegalități explozive, lăcomie de putere şi bogăție, exces de lux, la coruperea sistematică a oamenilor.

20. Căci nu este om drept pe pământ care să facă binele şi să nu păcătuiască.

29. Dar iată numai ce am găsit: Dumnezeu a făcut pe om drept, iar oamenii născocesc multe vicleşuguri. (Ecclesiastul 7)

6. Pentru orice lucru este un timp şi o judecată; că mare este nenorocirea care apasă asupra omului,

7. De vreme ce el nu poate să ştie mai dinainte ce se va întâmpla. Oare, cine îi va da de ştire ceea ce va fi cu el?

8. Omul nu este stăpân pe duhul său de viață, ca să-l poată opri; la fel nu este stăpân pe ziua morții şi în această luptă nu încape amânare. Nelegiuirea nu va scăpa pe cel care o săvârşeşte. (Ecclestiastul 8)

N. Prin acțiuni imorale, prin nelegiure, nu se poate asigura o viață demnă, lipsită de griji şi nici nu se poate amâna şi îndulci momentul morții.

14. Gândurile muritorilor sunt şovăielnice şi cugetările noastre sunt cu greşeală.

15. Căci trupul cel putrezitor îngreuiază sufletul şi locuința cea pământească împovărează mintea cea plină de grijă.

16. Cu greu ne dăm seama despre cele ce sunt pe pământ şi cu osteneală găsim cele ce sunt chiar în mâna noastră... (Înțelepciune, Solomon 9)

14. El [Dumnezeu] din început a făcut pe om şi l-a lăsat în mâna sfatului său. (Ecclestiasticul 15)

N. <Sfatul> = libera opțiune.

15. De vei vrea, vei ține poruncile şi credința şi vei face cele bine-plăcute.

16. Pus-a înaintea ta foc şi apă, şi ori la care vei vrea, vei întinde mâna ta.

17. Înaintea oamenilor este viața şi moartea şi oricare le va plăcea li se va da. (Ecclestiasticul 15)

25. Că nu poate desăvârşirea să fie întru oameni; că nu este nemuritor fiul omului. (Ecclestiasticul 17)

N. Omul are posibilitatea de opțiune între ceea ce promovează viața – morală şi spirituală – şi ceea ce ucide sufleteşte înainte de moartea sa clinică.

1. Trudă mare a fost hărăzită fiecărui om şi jug greu peste fiii lui Adam.

3. Gândurile lor, frica inimii, cugetarea aşteptării, toate merg spre ziua morţii!

4. De la cel ce şade pe scaun cu mărire şi până la cel smerit, în pulbere şi cenuşă,

5. De la cel ce poartă iachint şi cunună şi până la cel ce se îmbracă cu pânză groasă.

6. Mânia, râvna şi tulburarea, zbuciumul şi frica morţii, pizma şi cearta nu cruţă pe nimeni; şi în vremea odihnei, întru aşternut, somnul nopţii gândul lui îl împovărează.

7. Puţin ca o nimica este odihna lui, iar în somn se zbate ca în timpul străjuirii.

8. Spăimântat de vedeniile inimii sale, şi ca şi cum ar fi scăpat de la faţa războiului. (Ecclestiasticul 40)

N. ...Urmare a alungării din Eden, viața omului a devenit o perpetuă luptă cu existența. În viitor, dacă vom mai încălca legile divine şi nu vom înțelege sacrificiu făcut de Iisus pentru mântuirea noastră, lupta pentru existență va fi de nesuportat!

N.T.

21. Căci dinăuntru, din inima omului, ies cugetele cele rele, desfrânările, hoţiile, uciderile,

22. Adulterul, lăcomiile, vicleniile, înşelăciunea, neruşinarea, ochiul pizmaş, hula, trufia, uşurătatea. (Marcu 7)

45. Omul bun, din visteria cea bună a inimii sale, scoate cele bune, pe când omul rău, din visteria cea rea a inimii lui, scoate cele rele. Căci din prisosul inimii grăieşte gura lui. (Luca 6)

27. ...Cele ce sunt cu neputinţă la oameni sunt cu putinţă la Dumnezeu. (Luca 18).

6. Ce este născut din trup, trup este; şi ce este născut din Duh, duh este. (Ioan 3).

7. El [Iisus] a zis către ei: Nu este al vostru a şti anii sau vremile pe care Tatăl le-a pus în stăpânirea Sa. (Fapte 1)

14. Voi, care nu ştiţi ce se va întâmpla mâine, că ce este viaţa voastră? Abur sunteţi, care se arată o clipă, apoi piere. (Iacov 4).

N. Când ne gândim la trecutul existenței noastre, avem impresia ca totul s-a întâmplat într-o clipă.

C. STATUTUL FEMEII

V.T.

N. Textele Vechiului Testament laudă femeia virtuoasă, harnică, înțeleaptă, credincioasă. Dar i se atribuie un statut inferior bărbatului şi este aspru criticată femeia desfrânată, linguşitoare, clevetitoare, rea – Eva fiind considerată principala vinovată de păcatul originar.

Inițiativa non-conformistă a Evei de a mânca din fructul oprit la îndemnul şarpelui (dragon-drac) ar fi avut ca motivație curiozitatea inerent feminină şi se explică prin aceea că, înainte de a fi mâncat din fructul oprit, nu avea cum să cunoască diferența dintre bine şi rău. Deci, nu-şi putea da seama de răutatea şarpelui şi nici de răul pe care ea îl face neascultând porunca lui Dumnezeu. Rămâne totuşi vinovată că, după ce a mâncat din fructul oprit, l-a îndemnat pe Adam să mănânce şi el.

Femeia a fost şi rămâne – în calitatea ei de conducere a casei şi principală educatoare a copiilor – liantul coeziunii familiale.

Este interesant că, la noi românii, cuvântul <femeie> nu provine din corespondentul său latin <femina> (de unde avem doar neologismele feminin, feminitate etc.), ci are ca etimon latinescul <familia>! Încă de la formarea poporului nostru, femeia a fost considerată ca simbol al familiei.

3. Numai din rodul pomului celui din mijlocul raiului ne-a zis Dumnezeu: <Să nu mâncaţi din el, nici să vă atingeţi de el, ca să nu muriţi!>

4. Atunci şarpele a zis către femeie: <Nu, nu veţi muri!

5. Dar Dumnezeu ştie că în ziua în care veţi mânca din el vi se vor deschide ochii şi veţi fi ca Dumnezeu, cunoscând binele şi răul>.

6. De aceea femeia, socotind că rodul pomului este bun de mâncat şi plăcut ochilor la vedere şi vrednic de dorit, pentru că dă ştiinţă, a luat din el şi a mâncat şi a dat bărbatului său şi a mâncat şi el. (Facerea 3)

N. Rezultă că Eva nu a fost motivată de o curiozitate măruntă, iscoditoare, ci pentru că pomul <vrednic de dorit... dă ştiinţă>, de a înţelege mai mult decât a binevoit Creatorul să-i acorde.

3. Nu te uita la femeia linguşitoare...

16. Femeia cu purtare bună agoniseşte cinstire, iar cea care urăşte cinstea e o ruşine.

22. Inel de aur în râtul porcului, aşa este femeia frumoasă şi fără minte. (Pilde, Solomon 11)

4. Femeia virtuoasă este o cunună pentru bărbatul ei, iar femeia fără cinste este un cariu în oasele lui. (Pilde, Solomon 12)

1. Femeile înțelepte zidesc casa, iar cele nebune o dărâmă cu mâna lor. (Pilde, Solomon 14)

22. Cel ce găseşte o femeie bună află un lucru de mare preț şi dobândeşte dar de la Dumnezeu. (Pilde, Solomon 18)

14. O casă şi o avere sunt moştenire de la părinți, iar o femeie înțeleptă este un dar de la Dumnezeu. (Pilde, Solomon 19)

N.<... Dar de la Dumnezeu> pentru harul (în primul rând) de a perpetua viața prin aducerea pe lume a copiilor, dar şi pentru educarea lor (dacă are înțelepciune).

19. Mai bine să locuieşti în pustie decât cu o femeie certăreață şi supărăcioasă. (Pilde, Solomon 21)

10. Cine poate găsi o femeie virtuoasă? Prețul ei întrece mărgeanul.

26. Gura şi-o deschide cu înțelepciune şi sfaturi pline de dragoste sunt pe limba ei.

30. ***Înşelător este farmecul şi deşartă este frumusețea; femeia care se teme de Domnul trebuie lăudată!*** (Pilde, Solomon 31)

N. <*Frumusețea chipului este o podoabă fragilă, o floare trectoare, strălucire de o clipă şi care nu-i legată decât de epidermă*> (Molière). <*O frumusețe, recunoaşte-te în iubire, nu în imaginea linguşitoare a oglindei tale*> (Tagore).

28. ...Am găsit însă un om la o mie, dar n-am găsit nici o femeie din toate câte sunt. (Ecclesiastul 7)

N. Atenție... femei!

9. Bucură-te de viață cu femeia pe care o iubeşti în toate zilele vieții tale celei deşarte, pe care ți-a hărăzit-o Dumnezeu sub soare; căci aceasta este partea ta în viață şi în mijlocul trudei cu care te osteneşti sub soare. (Ecclesiastul 9)

27. Ai o femeie după inima ta? Nu o lepăda, dar cu una pe care n-o iubeşti să nu-ți legi capul. (Ecclestiasticul 7)

2. Nu te da în mâinile unei femei, ca să nu aibă putere asupra ta.

N. ...Supunere, la care sunt expuşi toți bărbații!

3. Nu te întâlni cu femeia desfrânată, ca să nu cazi în lanțurile ei.

6. Nu te da în mâinile desfrânatelor, ca să nu-ți pierzi moştenirea.

8. Întoarce-ți ochii de la femeia frumoasă şi nu-ți opri privirea la frumusețea străină. Cu frumusețea femeii mulți s-au rătăcit, căci din aceasta iubirea se aprinde ca un foc. (Ecclestiasticul 9)

5. Fiica fără ruşine face să roşească şi pe tată şi pe bărbat şi de amândoi este disprețuită. (Ecclestiasticul 22)

11. Fericit este cel care locuieşte cu femeie înțelegătoare şi care cu limba n-a alunecat şi care n-a slujit celui mai puțin vrednic de sine. (Ecclestiasticul 25)

N. Omul <care n-a slujit celui mai puțin vrednic de sine> este omul care nu s-a coborât sub valoarea sa morală, spirituală... Nu s-a compromis acceptând sfaturile şi pornirile celor de nivel inferior lui.

15. Nici o rană nu este ca rana inimii şi nici o răutate nu este ca răutatea femeii.

18. Mai bine voiesc a locui cu leu şi cu balaur, decât a locui cu femeia cea rea.

19. Răutatea femeii îi schimonoseşte obrazul şi-i întunecă faţa ca un sac.

20. Bărbatul ei şade la masă în mijlocul vecinilor şi fără de voia lui geme de amar.

21. Orice răutate este mică pe lângă răutatea femeii; soarta păcătosului să cadă peste ea.

22. Cum este suişul nisipos sub picioarele bătrânului, aşa este femeia limbută pentru bărbatul liniştit.

23. Nu căuta frumuseţea femeii şi nu o pofti pentru frumuseţea ei.

N. <*Mai degrabă face frumusețea din virtute o femeie stricată, decât virtutea din frumusețe, o femeie cinstită*> (Shakespeare).

24. Sminteală, urâciune şi ruşine este când femeia hrăneşte pe bărbatul său. (Ecclestiasticul 25)

N. ...O critică asprā la adresa bărbatului întreținut, care se complace să trăiască, cum se spune, <pe spezele soției>! Actualitatea ne prezintă o mare varietate a parazitismului masculin... de la absenteismul gospodăresc nemotivat, până la modalitățile cele mai abjecte (proxenetism).

25. Inimă frântă şi faţă tristă şi rană inimii este femeia rea.

26. Mâini leneşe şi genunchi slăbănogi este femeia rea, care nu-şi fericeşte bărbatul său.

27. De la femeie este începutul păcatului şi prin ea toţi murim. (Ecclestiasticul 25)

N. Dar tot prin ea toți ne naștem!

28. Nu da apei loc să iasă, nici femeii rele putere asupra ta. (Ecclestiasticul 25)

1. Fericit este bărbatul femeii celei bune şi numărul anilor lui îndoit este.

8. Ca boii care nu se potrivesc la jug este femeia rea; cel care o ţine pe ea este ca şi cel care prinde scorpie.

9. Urgie mare este femeia beţivă şi ruşinea sa nu o va acoperi nimic.

16. Darul Domnului este femeia tăcută şi femeia bine crescută nu are preţ pe pământ.

17. Dar peste dar este femeia ruşinoasă şi nici o comoară nu preţuieşte cât o femeie înfrânată.

18. Soarele când răsare întru cele înalte ale Domnului şi frumuseţea femeii celei bune, podoabă este casei sale. (Ecclestiasticul 26)

18. Că din haină iese molia şi de la femeie răutatea femeii. (Ecclestiasticul 42)

N.T.

N. Noul testament ridică femeia la un nivel spiritual demn de harul privilegiat al lui Dumnezeu–Tatăl (prin Sfânta Fecioară Maria, născătoare prin Sfântul Duh a Fiului Iisus)... Prin aleasa preţuire de către Iisus a condiţiei feminine, pentru credinţa femeilor care I-au cerut ajutorul şi L-au slujit cu devotament. Totodată, Evanghelia a dat un impuls ireversibil şi pentru emanciparea socială treptată a femeii până la netăgăduita egalitate în complementaritate cu bărbatul.

De-alungul vremurilor, statutul femeii a evoluat de la inspiraţie şi model al iconografiei, muză a poeţilor şi cavalerilor... Din nefericire, în secolul nostru – datorită exceselor feminismului de extracţie laică – s-a proliferat în

<femeia obiect> (al erotismului). Din cauza marasmului social moral, dar, uneori, şi cu de la sine vrere, se lasă exploatată (modele indecente, nuduri prin ziare şi reviste pornografice, case de prostituţie etc.).

28. Atunci, răspunzând Iisus i-a zis [cananeiencei]: O, femeie, mare este credinţa ta; fie ţie după cum voieşti. Şi s-a tămăduit fiica ei din ceasul acela. (Matei 15)

3. ...A venit o femeie având un alabastru, cu mir de nard curat, de mare preţ, şi, spărgând vasul, a vărsat mirul pe capul lui Iisus.

4. Dar erau unii mâhniţi dintre ei, zicând: Pentru ce s-a făcut această risipă de mir?

5. Căci putea să se vândă acest mir cu peste trei sute de dinari, şi să se dea săracilor. Şi cârteau împotriva ei.

6. Dar Iisus a zis: Lăsaţi-o. De ce îi faceţi supărare? Lucru bun a făcut ea cu Mine.

8. Ea a făcut ceea ce avea de făcut: mai înainte a uns trupul Meu, spre înmormântare.

9. Adevărat zic vouă: Oriunde se va propovădui Evanghelia, în toată lumea, se va spune ce a făcut aceasta, spre pomenirea ei. (Marcu 14).

N. În Evangheliile: Matei (26:6-13) şi Marcu (14:3-9) – Betania, casa lui Simon Leprosul –, cea care a făcut ungerea lui Iisus este numită <femeie>; în Luca (7:37-50) – casa lui Simon fariseul – este numită <femeie păcătoasă>; în Ioan (12:1-8) – Betania, casa lui Lazăr, înviat de Iisus – este Maria>, sora lui Lazăr.

Se confundă, uneori, această femeie cu <*Maria, numită Magdalena, din care ieşiseră şapte demoni*> (Ioan 8:1, 2).

28. Şi intrând îngerul la ea, a zis: Bucură-te, ceea ce eşti plină de har, Domnul este cu tine. Binecuvântată eşti tu între femei.

31. Şi iată vei lua în pântece şi vei naşte fiu şi vei chema numele lui Iisus.

35. ...Duhul Sfânt se va pogorî peste tine şi puterea Celui Preaînalt te va umbri; pentru aceea şi Sfântul care Se va naşte din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema.

N. <...Puterea Celui Preaînalt te va umbri>. Desigur, fenomen neobişnuit pentru mulți...

Viața lui Iisus a fost transferată în Maria din Nazaret. *<Iisus este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu...>* (Ioan 20:31).

Relevarea personalității lui Dumnezeu de către Iisus:

22. *Toate mi-au fost date de către Tatăl meu şi nimeni nu cunoaşte cine este Fiul, decât numai Tatăl, şi cine este Tatăl, decât numai Fiul şi căruia voieşte Fiul să-i descopere* (Luca 10).

18. *Pe Dumnezeu nimeni nu l-a văzut vreodată; Fiul cel Unul-Născut, Care este în sânul Tatălui, Acela L-a făcut cunoscut* (Ioan 1).

13. *Şi nimeni nu s-a suit la cer, decât cel ce s-a coborât din cer, Fiul Omului, care este în cer* (Ioan 3).

3. *Iisus ştiind că Tatăl i-a dat lui toate în mâini şi că de la Dumnezeu a ieşit şi la Dumnezeu merge* (Ioan 13).

Dubla identitate a lui Iisus Hristos (om şi Dumnezeu deopotrivă); identitatea de om, dar de natură dumnezeiască.

Relația dintre Fiu si Tatăl:

9. *...Cel ce m-a văzut pe mine a văzut pe Tatăl.*

10. *...Cuvintele pe care vi le spun nu le vorbesc de la Mine, ci Tatăl – Care rămâne intru Mine – face lucrările Lui* (Ioan 14).

În Luca (3:38) se specifică: <*Adam, fiul lui Dumnezeu*>. Cum Adam a fost Fiul lui Dumnezeu, aşa a fost Iisus (ambii neavând un tată uman).

Dacă oamenii de ştiinţă au transformat masa în energie, cu atât mai mult putea Dumnezeu (prin puterea Sa) să transfere viaţa (în fecioara din Nazaret).

41. Iar când a auzit Elisabeta salutarea Mariei, pruncul a săltat în pântecele ei şi Elisabeta s-a umplut de Duh Sfânt,

42. Şi cu glas mare a strigat şi a zis: Binecuvântată eşti tu între femei şi binecuvântat este rodul pântecelui tău.

46. Şi a zis Maria: Măreşte sufletul meu pe Domnul.

47. Şi s-a bucurat duhul meu de Dumnezeu, Mântuitorul meu,

48. Că a căutat spre smerenia roabei Sale. Că, iată, de acum mă vor ferici toate neamurile. (Luca 1)

44. Şi întorcându-se către femeie, a zis lui Simon: Vezi pe femeia aceasta? Am intrat în casa ta şi apă pentru picioare nu Mi-ai dat; ea însă cu lacrimi, Mi-a udat picioarele şi le-a şters cu părul ei.

45. Sărutare nu Mi-ai dat; ea însă de când am intrat, n-a încetat să-Mi sărute picioarele.

46. Cu untdelemn capul Meu nu l-ai uns; ea însă cu mir Mi-a uns picioarele.

47. De aceea îţi zic: Iertate sunt păcatele ei cele multe, căci mult a iubit. Iar cui se iartă puţin, puţin iubeşte. (Luca 7)

N. <Cui se iartă puţin> înseamnă că nu i se iartă totul, ci numai pe măsura <puţinii> sale iubiri (de Dumnezeu şi de aproapele).

48. Şi a zis ei: Iertate îți sunt păcatele.

50. ...Credința ta te-a mântuit; mergi în pace. (Luca 7)

41. ...Marto, Marto, te îngrijeşti şi pentru multe te sileşti;

42. Dar un lucru trebuie: căci Maria partea cea bună şi-a ales, care nu se va lua de la ea [cuvântul]. (Luca 10)

14. Toți aceştia, într-un cuget, stăruiau în rugăciune împreună cu femeile şi cu Maria, mama lui Iisus, şi cu frații Lui. (Fapte 1)

14. Şi o femeie, cu numele Lidia, vânzătoarea de porfiră, din cetatea Tiatirelor, temătoare de Dumnezeu, asculta. Acesteia Dumnezeu i-a deschis inima ca să ia aminte la cele grăite de Pavel.

15. Iar după ce s-a botezat şi ea şi casa ei, ne-a rugat zicând: De m-ați socotit că sunt credincioasă Domnului, intrând în casa mea, rămâneți. Şi ne-a făcut să rămânem.

40. Iar ei, ieşind din închisoare, s-au dus în casa Lidiei; şi văzând pe frați, i-a mângâiat şi au plecat. (Fapte 16)

1. Şi vă încredințez pe Febe, sora voastră, care este diaconiță a Bisericii din Chenhrea.

2. Ca s-o primiți în Domnul, cu vrednicie cuvenită sfinților şi să-i fiți de ajutor la orice ar avea nevoie de ajutorul vostru. Căci şi ea a ajutat pe mulți şi pe mine însumi.

3. Îmbrățişați pe Priscila şi Acvila, împreună–lucrători cu mine în Hristos Iisus,

4. Care şi-a pus grumazul lor pentru viața mea şi căror nu numai eu le mulțumesc, ci şi toate Bisericile dintre neamuri.

6. Îmbrățişați pe Maria care s-a ostenit mult pentru voi.

12. Îmbrățişați pe Trifena şi pe Trifosa, care s-au ostenit în Domnul. Îmbrățişați pe iubita Persida, care mult s-a ostenit în Domnul.

13. Îmbrățişați pe Ruf, cel ales întru Domnul, şi pe mama lui, care este şi a mea. (Romani, Pavel 16)

N. Iată cum aprecia femeia Apostolul Pavel, considerat (de unii autori ultrafeminişti) ca... misogin !

3. Bărbatul să-i dea femeii iubirea datorată, asemenea şi femeia bărbatului. (I Corinteni, Pavel 7)

3. ...Hristos este capul oricărui bărbat, iar capul femeii este bărbatul, iar capul lui Hristos: Dumnezeu.

8. Pentru că nu bărbatul este din femeie, ci femeia din bărbat. (I Corinteni, Pavel 11)

N. Apostolul Pavel – din raţiuni ale Vechiului Testament – consideră femeia subordonată bărbatului, dar subordonarea nu înseamnă inferioritate morală sau intelectuală; constituind mai puţin o problemă de <statut>, şi mai mult de <rol>. De altfel, Apostolul Pavel nu este deloc reţinut în aprecierea laudativă a femeii.

11. Totuşi, nici femeia fără bărbat, nici bărbatul fără femeie, în Domnul.

12. Căci precum femeia este din bărbat, aşa şi bărbatul este prin femeie şi toate sunt de la Dumnezeu (I Corinteni, Pavel 11)

19. Bărbaţilor, iubiţi pe femeile voastre şi nu fiţi aspri cu ele. (I Coloseni, Pavel 3)

N. <Asprimea> bărbatului se manifestă la limită prin cruzime (fizică şi morală), viol conjugal, molestare.

2. Pe femeile bătrâne îndeamnă-le ca pe nişte mame, pe cele tinere ca pe surori, în toată curăţia.

3. Pe văduve cinsteşte-le, dar pe cele cu adevărat văduve.

14. Vreau deci ca văduvele tinere să se mărite, să aibă copii, să-şi vadă de case, şi să nu dea potrivnicului nici un prilej de ocară. (I Timotei, Pavel 5)

D. COPIII ŞI TINERETUL

V.T.

8. Ascultă, fiul meu, învăţătura tatălui tău şi nu lepăda îndrumările maicii tale.

9. Căci ele sunt ca o cunună pe capul tău şi ca o salbă împrejurul gâtului tău.

10. Fiul meu, de voiesc păcătoşii să te ademenească, nu te învoi,

15. ...Nu te întovărăşi cu ei pe cale; abate piciorul tău din calea lor. (Pilde, Solomon 1)

13. Un fiu neascultător este nenorocirea tatălui lui... (Pilde, Solomon 19)

7. Omul drept umblă pe calea lui fără prihană; fericiţi sunt copiii care vin după el ! (Pilde, Solomon 20)

6. Deprinde pe tânăr cu purtarea pe care trebuie să o aibă; chiar când va îmbătrâni nu se va abate de la ea. (Pilde, Solomon 22)

N. Din păcate, nu puţini părinţi deprind (învaţă) pe copiii lor să se comporte în viaţă având ca scop câştigul, ceea ce înseamnă recurgerea la *per fas et nefas* (căi îngăduite si neîngăduite).

9. Bucură-te, omule, cât eşti tânăr şi inima va fi veselă în zilele tinereţii tale şi mergi în căile inimii tale şi după ce-ţi arată ochii tăi, dar să ştii că, pentru toate acestea, Dumnezeu te va aduce la judecata Sa. Alungă necazul din inima ta şi depărtează suferinţele din trupul tău, căci copilăria şi tinereţea sunt deşertăciune. (Ecclesiastul 11)

1. Adu-ți aminte de Ziditorul tău în zilele tinereții tale, înainte ca să vină zilele de restriște și să se apropie anii despre care vei zice: <N-am nici o plăcere de ei!...> (Ecclesiastul 12)

N. Tineri fiind, ne credem... invincibili! Stăpâni ai timpului și ai vieții, fără a ne gândi (câtuși de puțin) la *memento mori*... Și uităm de <Ziditor>. Spre finalul existenței, <zilele de restriște> poartă amprenta neîmplinirii. Grav este că, trecutul nu mai poate fi redobândit! Dar nu este târziu nici atunci (în ceasul al doisprezecelea) să ne îndreptăm – prin căință – spre Ziditor. (Exemplu: unul dintre făcătorii de rele răstignit împreună cu Iisus).

2. ...Domnul a înălțat pe tată peste fii și a întărit judecata mamei peste copii.

3. Cel care cinstește pe tată se va curăți de păcat.

4. Și ca acel ce strânge comori, așa este cel care cinstește pe mama sa.

7. Cel care se teme de Domnul va cinsti pe tatăl său și ca stăpânitor va sluji celor care l-au născut.

8. Cu fapta și cu cuvântul cinstește pe tatăl tău și pe mama ta, ca să-ți vină binecuvântarea de la ei,

9. Că binecuvântarea tatălui întărește casele fiilor, iar blestemul mamei le dărâmă până la temelie. (Ecclestiasticul 3).

15. Fiule, în cele bune nu da plângere, și în toată darea nu întrista cu cuvântul. (Ecclestiasticul 18)

5. Unde nu este ascultare, nu cheltui vorba și, când nu este vreme, nu te arăta înțelept.

8. Grăiește, tânărule, când ai nevoie; însă după ce de două-trei ori te va întreba.

9. Strânge-ți cuvântul; cu puține spune multe; fii ca unul care știe, dar care tace. (Ecclestiasticul 32)

N. Verset ce ne impune să gândim înainte de a vorbi. *<A vorbi fără a gândi, înseamnă a trage fără a ţinti>* (Cervantes)... Gândurile bune, vorbele bune ne duc la fapte bune!

N.T.

N. Noul Testament pune în evidență inocența exemplară a vârstei copilăriei, cât şi drepturile copilului, idee care a apărut abia în secolul XVIII, când J.J. Rousseau a atenționat că vârsta copilăriei trebuie tratată ca o valoare în sine, cu drepturile ei specifice – şi nu ca o simplă tranziție spre maturitate.

1. ...S-au apropiat ucenicii de Iisus şi I-au zis: Cine, care, este mai mare în împărăţia cerurilor? (Matei 18)

2. Şi chemând [Iisus] la Sine un prunc, l-au pus în mijlocul lor.

3. Şi a zis: Adevărat zic vouă: De nu vă veţi întoarce şi nu veţi fi precum pruncii, nu veţi intra în împărăţia cerurilor. (Matei 18)

N. ...Suflete curate şi nevinovate. Comori care, pe parcursul vieții, ni le păstrăm, dar cei mai mulți dintre noi le asvârlim în noroi. Dacă nu luăm aminte că, odată pierdute, nu se mai pot recupera, devenim suflete alterate.

4. Deci cine se va smeri pe sine ca pruncul acesta, acela este cel mai mare în împărăţia cerurilor.

5. Şi cine va primi un prunc ca acesta în numele Meu, pe Mine Mă primeşte.

6. Iar cine va sminti pe unul dintre aceştia mici care cred în Mine, mai bine i-ar fi lui să i se atârne de gât o piatră de moară şi să fie afundat în adâncul mării. (Matei 18)

N. <...Va sminti> (converti spre a face rău) reprezintă un păcat încât e preferabil (pentru acel om) să dispară din viață decât să-l săvârşească.

37. Oricine va primi, în numele Meu, pe unul din aceşti copii pe Mine Mă primeşte; şi oricine Mă primeşte, nu pe Mine Mă primeşte, ci pe Cel ce M-a trimis pe Mine. (Marcu 9)

14. ...Lăsaţi copiii să vină la Mine şi nu-i opriți, căci a unora ca aceştia este împărăția lui Dumnezeu.

15. Adevărat zic vouă: Cine nu va primi împărăţia lui Dumnezeu ca un copil nu va intra în ea. (Marcu 10)

N. <...Ca un copil>... cu sufletul neprihănit, pur.

4. Şi voi, părinţilor, nu întărâtaţi la mânie pe copiii voştri, ci creşteți-i întru învățătura şi certarea Domnului. (Efeseni, Pavel 6)

12. Nimeni să nu dispreţuiască tinereţile tale, ci fă-te pildă credincioşilor cu cuvântul, cu purtarea, cu dragostea, cu duhul, cu credința, cu curăţia. (I Timotei 4)

6. Îndeamnă, de asemenea, pe cei tineri să fie cumpătaţi. (Tit 2)

8. Fiți treji, privegheaţi. Potrivnicul vostru, diavolul, umblă, răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită. (I Petru 6)

N. Despre mulți tineri de la noi se spune că <nu ştiu ce sa facă cu libertatea> (obținută în decembrie 1989). N-au nici un ideal. De altfel, nici nu-l caută, fiindcă nu-l găsesc în

societate... Se înjosesc singuri prin modul de comportare şi gândire. De această simplitate a minții – care i-a dus la rătăcirea drumului – se fac vinovați ei înşişi (potrivnicul fiind ei!)... dar şi societatea săracă în modele!

E. VÂRSTA A TREIA

V.T.

N. Într-o epocă în care bătrânii aveau o foarte mare autoritate morală, juridică şi politică, Biblia arată, cu obiectivitate, că nu toți bătrânii sunt la înălțimea statutului lor privilegiat...

Observație de mare actualitate: Se cunosc cazuri de oameni vârstnici cramponați de slujbe şi demnități bine renumerate, avizi de bani şi de putere, care nu se gândesc să formeze tineri şi nici să lase locul altora nemarcați de vârstă. Se pare că, nu rare ori, tânărul (şi omul matur) egoist, incorect, rău, mincinos etc. devine un bătrân egoist, rău, imoral... etc. Se pare chiar că, slăbiciunile intelectuale şi morale, în loc de a se corecta la bătrânețe, se accentuează.

Vârsta a treia trebuie totuşi – în toate cazurile – respectată şi menajată (un drept al omului la orice vârstă), cu atât mai mult atunci când forța de acțiune şi de apărare este diminuată, fie de un handicap congenital, fie de boală sau de vârstă înaintată. Iar tinerii nu trebuie să uite că, realizările de care se bucură şi profită la vârsta lor, sunt ale celor de vârsta a treia... Şi să nu uite că vor ajunge şi ei la vârsta... a treia!

Cei mai mulți dintre bătrâni trăiesc în familie şi le place viață. Sunt însă unii care – datorită indiferenței familiilor proprii, a condițiilor precare de trai, a suferințelor insuportabile – îşi doresc moartea...

<Bătrâni, la fel ca şi copiii, au nevoie de multă afecțiune... multă întelegere pentru a şterge din sufletele lor impresia de urâțenie, de grotesc, de inutil ce o au despre ei înşişi> |15|. Şi este un mare păcat ca să-i lăsăm să coboare în mormânt mai înainte decât le-a fost hărăzit.

7. Mi-am zis: Vârsta trebuie să vorbească şi mulțimea anilor să ne învețe înțelepciunea.

8. Dar duhul din om şi suflarea Celui Atotputernic dau priceperea. (Iov 32)

31. Bătrânețea este o cunună strălucită; ea se află mergând pe calea cuviosiei. (Pilde, Solomon 16)

9. Înțelepciunea este la om adevărata căruntețe şi vârsta bătrânților înseamnă o viață neîntinată. (Înțelepciune, Solomon 4)

6. Să nu necinsteşti pe om la bătrânețile lui, căci poate şi noi vom îmbătrâni. (Ecclestiasticul 8)

N. Tinerii uită că şi ei vor <îmbătrâni> şi se comportă fără respect față de oamenii în vârstă, uneori chiar şi față de cei din familiile lor.

3. ...Trei lucruri a urât sufletul meu şi foarte m-am scârbit de viața lor:

4. Săracul trufaş, bogatul mincinos şi bătrânul desfrânat şi lipsit de înțelepciune.

7. Cât este de frumoasă la cei bătrâni înţelepciunea şi la cei mari înţelegerea şi sfatull

8. Cununa bătrâneţilor este cunoaşterea multor lucruri şi mărimea lor, frica Domnului. (Ecclestiasticul 25)

N.T.

18. ...Când erai mai tânăr, te încingeai singur şi umblai unde voiai; dar când vei îmbătrâni, vei întinde mâinile tale şi altul te va încinge şi te vei duce unde nu voieşti. (Ioan 21)

N. ...Cuvintele spuse de Iisus lui Petru, când i-a cerut: <Paşte oile Mele>... *<însemnând cu ce fel de moarte va proslăvi (el) pe Dumnezeu...>* (Ioan 21:19). Prevestire împlinită: Petru a fost răstignit la Roma.

Fără a face comparaţie cu Petru, să ne gândim că cei în vârstă pot ajunge (din neputinţă) în situaţii nedorite de ei.

1. Pe cel bătrân să nu-l înfrunţi, ci să-l îndemni ca pe un părinte; pe cei tineri ca pe fraţi.

2. Pe femeile bătrâne îndeamnă-le ca pe nişte mame, pe cele tinere ca pe surori, în toată curăţia. (I Timotei 5).

N. <Îndeamnă> = apropie-te cu blândeţe în vorbă (căci de aceasta au nevoie, în primul rând, cei în vârstă) şi, dacă este posibil, din puţinul nostru să-i ajutăm, pentru a le uşura şi implicit prelungi viaţa.

2. Bătrânii să fie treji, cinstiţi, întregi la minte, sănătoşi în credinţă, în dragoste, în răbdare;

3. Bătrânele, de asemenea, să aibă, în înfăţişare, sfinţită cuviinţă, să fie neclevetitoare, nerobite de vin mult, să înveţe de bine.

4. Ca să înțelepțească pe cele tinere să-şi iubească bărbații, să-şi iubească copiii,

5. Şi să fie cumpătate, curate, gospodine, bune, plecate bărbaților lor, ca să nu fie defăimat cuvântul lui Dumnezeu. (Tit 2)

N. Totdeauna, când ne referim la femei, să ținem seama de femeia mamă (în special), soție, soră şi fiică.

III. COMUNICAREA

<Să fie lumină!> Şi a fost lumină.

(Facerea 1:2)

Şi veți cunoaşte adevărul, iar adevărul vă va face liberi.

(IOAN 8:32)

N. Fie prin banala conversație, telefon, pager, Internet sau prin masa mediilor de informare (şi dezinformare), comunicarea este (trebuie) supusă unor criterii de bună intenție, decență, moralitate, obiectivitate, dreptate şi adevăr. Aceste norme, permanent valabile, se regăsesc în spiritul şi litera textelor biblice.

A. PUTEREA CUVÂNTULUI

N. În sensul biblic (Vechiul Testament şi Noul Testament), cuvântul – pe lângă funcția de comunicare – are şi funcția de purtător de har, de creație, de imbold al acțiunii, de influențare şi educare... şi de angajare a demnității personale. Deci, cuvântul formează <actorii>, proiectează şi declanşează acțiunile. Dar mai are şi rolul de a elimina asperitățile ce împiedică buna conviețuire.

Şi totuşi, tăcerea, de obicei ambiguă, este uneori mai elocventă decât cuvântul – inclusiv în cazul în care, tăcând, refuzi să-ţi asumi răspunderi nedemne.

În afară de aceasta, vorbirea oscilează între doi poli: adevăr – neadevăr (informare – dezinformare).

V.T

31. Gura celui drept rodeşte înţelepciune, iar limba urzitoare de rele aduce pierzare.

32. Buzele celui drept cunosc bunăvoirea, iar gura păcătoşilor strâmbătatea. (Pilde, Solomon 10)

4. Limba dulce este pom al vieţii, iar limba vicleană zdrobeşte inima.

23. Omul se bucură pentru un răspuns bun ieşit din gura lui şi cât e de bună vorba spusă la locul ei. (Pilde, Solomon 15)

24. Cuvintele frumoase sunt fagure de miere, dulceaţă pentru suflet şi tămăduire pentru oase. (Pilde, Solomon 16)

21. În puterea limbii este viaţa şi moartea şi cei ce o iubesc mănâncă din rodul ei. (Pilde, Solomon18).

N. Tot binele şi răul din lume au ca autor vorba, ce ne caracterizează, fiindcă (după un proverb spaniol) <*Vorba şi piatra-aruncată nu se întorc niciodată*>!

Când uităm că suntem oameni, vorba provoacă răul ce ne poate duce până la moarte. Când nu uităm că suntem oameni, vorba statorniceşte binele, iubirea, pacea înfrumuseţându-ne viaţa.

15. Chiar dacă ai aur şi pietre preţioase, dar o podoabă fără seamăn sunt buzele chibzuite. (Pilde, Solomon 20)

17. Pleacă urechea ta şi ascultă cuvintele celor iscusiți şi inima ta îndreapt-o spre ştiința mea. (Pilde, Solomon 22)

17. Vorbele celui înțelept spuse domol sunt mai ascultate decât strigătul unui stăpân între nebuni. (Ecclesiastul 9)

25. Nu opri cuvântul în vreme de mântuire,

26. Că din cuvânt se cunoaşte înțelepciunea şi din graiurile limbii învățătura. (Ecclestiasticul 4)

N. Numai cu înțelepciune putem obține fericirea.

<Înțelepciunea-i mare har... Şi cel

Cui data-i va fi fost, va fi aflat

Şi taina fericirii...>.

remarca Sofocle.

Iar despre minte, prin care se obține învățătura, tot el spunea:

<Când zeii-i dat-au minte omului, i-au dat

Cea mai de preț dintre comori>.

Comoara minte însă trebuie folosită!

5. Graiul dulce înmulțeşte pe prieteni şi limba cea binegrăitoare îndatorează, deseori, la răspunsuri binevoitoare. (Ecclestiasticul 6)

20. Începutul a tot lucrul este cuvântul, şi înainte de toată fapta este sfatul. (Ecclestiasticul 37)

N. <Sfatul> = analiza în comun, dezbaterea, părerea argumentată a altora.

N.T.

4. Corăbiile, deşi sunt atât de mari şi împinse de vânturi aprige, sunt totuşi purtate de o cârmă foarte mică încotro hotărăşte vrerea cârmaciului.

5. Aşa şi limba: mic mădular este, dar cu mari lucruri se făleşte! Iată puţin foc şi cât codru aprinde!

6. Foc este şi limba, lume a fărădelegii! Limba îşi are locul ei între mădularele noastre, dar spurcă tot trupul şi aruncă în foc drumul vieţii, după ce aprinsă a fost ea de flăcările gheenei.

8. Dar limba nimeni dintre oameni nu poate s-o domolească! Ea este un rău fără astâmpăr; ea este plină de venin aducător de moarte.

N. Pentru a <domoli> acest <rău fără astâmpăr>, <venin aducător de moarte>, trebuie să avem mereu în minte urmările, pentru a le evita.

<*Nu este nimic bun sau rău; gândirea este cea care face lucru acesta*>, menționa savantul Erwin Schrödinger.

9. Cu ea binecuvântăm pe Dumnezeu şi Tatăl, şi cu ea blestemăm pe oameni, care sunt făcuţi după asemănarea lui Dumnezeu.

10. Din aceeaşi gură ies binecuvântarea şi blestemul. Nu trebuie, fraţii mei, să fie aşa.

11. Oare izvorul aruncă din aceeaşi vână, şi apa dulce şi pe cea amară? (Iacov 3)

B. CÂND SĂ VORBIM

V.T.

2. Când vei ajunge odată la capătul unor astfel de vorbe? Vino-ţi în fire şi apoi vom vorbi. (Iov 18)

28. Inima celui drept chibzuieşte ce să răspundă, iar gura celor nelegiuiţi împrăştie răutăţi. (Pilde, Solomon 15)

13. Cel ce răspunde la vorbă înainte de a fi ascultat-o este nebun şi încurcat la minte. (Pilde, Solomon 18)

N. Observaţie de mare actualitate.

5. Nu îngădui gurii tale să tragă spre păcat trupul tău şi înaintea trimisului lui Dumnezeu nu spune: <A fost o rătăcire!> Pentru ce să se mânie Dumnezeu de cuvântul tău şi să nimicească lucrul mâinilor tale?

6. Căci din mulţimea grijilor se nasc visele şi deşertăciunile din prea multe cuvinte. De aceea, teme-te de Dumnezeu! (Ecclesiastul 5)

13. Fii grabnic la ascultat şi zăbavnic la dat răspunsul.

14. De ştii, răspunde aproapelui tău, iar de nu, pune-ţi mâna peste gură. (Ecclestiasticul 5)

8. Mai înainte de a nu auzi, nu răspunde; şi nu tăia nimănui şirul cuvintelor. (Ecclestiasticul 11)

N. A <tăia... şirul cuvintelor> preopinentului a devenit o tactică mereu folosită de cei ce se tem de adevăr şi de argumente.

19. Mai înainte ca să vorbeşti, învaţă... (Ecclestiasticul 18)

4. Pregăteşte cuvântul şi aşa vorbeşte, leagă împreună învăţătura şi răspunde. (Ecclestiasticul 33)

N. Se practică frecvent, în zilele noastre, luările de cuvânt improvizate şi... incompetente.

N.T.

2. Pentru că toți greșim în multe chipuri; dacă nu greșește cineva în cuvânt, acela este bărbat desăvârșit, în stare să înfrâneze și tot trupul. (Iacov 3)

C. CÂND SĂ TĂCEM

N. Textele Bibliei se ocupă, mai ales, de tăcerea înțeleptului. Socotim că, în spiritul Bibliei, înțelepciunea și simțul moral și de dreptate, promovate de creștinism, ar putea lupta deschis și împotriva a trei noi ipostaze ale tăcerii – una legiferată și două fără de legi... Acestea sunt:

– dreptul acuzatului de a nu spune, pe parcursul anchetei și la proces, ceea ce ar putea fi folosit împotriva lui... o invitație la tăcere care, contravine flagrant preceptelor creștine de căință și recunoaștere a păcatelor.

– așa numita <omerta>, legea tăcerii... un liant mafiot, a cărei încălcare se pedepsește cu asasinatul.

– (pseudo-) secretul de Stat, sub pretextul căruia se ascund incompetența, greșeli grave cu implicații generale, furtul, privilegiile, planurile și strategiile inavuabile, antisociale și antiumane ale conducerii văzute și nevăzute.

V.T.

5. <Ce bine ar fi fost dacă ați fi tăcut! Câtă înțelepciune ar fi fost din partea voastră! (Iov 13)

31. Urechea care ascultă o dojană folositoare vieții își are locașul printre cei înțelepți. (Pilde, Solomon 15)

23. Cel ce-și păzește gura și limba lui își păzește sufletul de primejdie. (Pilde, Solomon 21)

17. Pleacă urechea ta şi ascultă celor iscusiți şi inima ta îndreapt-o spre ştiința mea.

18. Este plăcut dacă tu le păstrezi înlăuntrul tău. O, de-ar sta toate pe buzele tale! (Pilde, Solomon 22)

N. ...Dacă suntem tăcuți, precauți în limita bunei-cuvințe şi a înțelepciunii izvorâte din dragostea față de Dumnezeu şi de semeni.

16. Să nu te chemi bârfitor şi cu limba ta nu vicleni. (Ecclestiasticul 5)

14. Nu lungi vorba cu el, nici nu crede cuvintelor celor multe ale lui. (Ecclestiasticul 13)

8. Către prieten şi către vrăjmaşi nu povesti, şi, de nu este păcat nu-l descoperi.

28. Uneori mustrarea nu este făcută la timp potrivit şi câteodată cel care tace se dovedeşte înțelept. (Ecclestiasticul 19)

4. Este câte unul care tace şi se află înțelept. Şi este câte unul care se face urât pentru vorba cea multă.

5. Şi este câte unul care tace, pentru că n-are să răspundă, şi altul care tace, pentru că ştie că este vremea să tacă. (Ecclestiasticul 20)

N. Nu trebuie confundată tăcerea ignorantului (în felul ei totuşi merituoasă), cu tăcerea înțeleptului care ştie că o vorbă, chiar corectă, spusă la un moment nepotrivit, poate mai mult să strice decât să dreagă.

21. Din gura celui prost nu se primeşte o pildă, că nu o va zice la vremea ei. (Ecclestiasticul 20)

30. O, de ar pune cineva pază gurii mele, şi peste buzele mele pecete de înțelepciune, ca să nu cad din pricina ei şi să nu mă piardă inima mea. (Ecclestiasticul 22)

12. Când de afli în mijlocul proştilor, cruţă-ţi vremea; iar cu cei înţelepţi zăboveşte fără teamă. (Ecclestiasticul 27)

28. Şi cuvintelor tale fă jug şi cumpănă şi gurii tale fă-i uşă şi încuietoare.

29. Ia aminte ca nu cumva să aluneci cu ea şi să nu cazi înaintea celui ce te pândeşte cu vicleşug. (Ecclestiasticul 28)

13. Nici cu cel pizmaş [nu te sfătui] despre mulţumire, nici cu cel nemilostiv despre îndurare.

14. Nici cu cel leneş despre tot lucrul...

15. Despre nimic nu te sfătui cu aceştia; ci cu bărbatul cuvios fii adeseori, pe care îl vei cunoaşte că ţine poruncile Domnului. (Ecclestiasticul 37).

N. Aceştia trebuie evitaţi totdeauna...

Solon recomanda: *<Fugi de plăcerea care dă naştere durerii>.*

N.T.

D. JURĂMÂNTUL

N. Nu este bine şi nici necesar să jurăm (este suficient cuvântul de onoare), cu excepţia situaţiilor legalizate: martorii în faţă justiţiei, militarii, funcţionarii publici etc.

V.T.

1. Dacă vreun suflet va păcătui prin aceea că, fiind pus să jure ca martor, nu va spune ceea ce a auzit sau ce ştie, acela va lua asupra sa păcat.

4. Sau de va jura cineva cu buzele sale nebuneşti să facă ceva rău sau bine, orice fel ar fi fapta pentru care se jură oamenii fără socoteală, de nu va şti că aceasta este rău, ci va afla în urmă, e vinovat. (Leviticul 5)

12. Să nu vă juraţi strâmb pe numele Meu şi să nu pângăriţi numele cel sfânt al Dumnezeului vostru, că Eu sunt Domnul Dumnezeul vostru. (Leviticul 19)

11. Să nu iei numele Domnului Dumnezeul tău în deşert, că nu va lăsa Domnul Dumnezeul tău nepedepsit pe cel ce ia numele Lui în deşert. (Deuteronomul 5)

N. Vezi Decalogul (Legile date de Dumnezeu lui Moise) – cap. VIII. Dreptate-justiție.

3. Dacă ai făcut un jurământ lui Dumnezeu, nu pierde din vedere să-l împlineşti, că nebunii nu au nici o trecere; tu însă împlineşte ce ai făgăduit.

4. Mai bine să nu făgăduieşti decât să nu împlineşti ce ai făgăduit. (Ecclesiastul 5)

N. De luat aminte în propaganda electorală!

3. Toţi jură strâmb, mint, ucid, fură şi sunt desfrânaţi; săvârşesc fapte silnice, iar sângele vărsat curge peste sânge. (Osea 4)

N. ...Fărădelegi degradante, abjecte, criminale, care anulează <Omul> din oameni!

Textul (acuzare) este de strictă actualitate... Ne putem aştepta ca Dumnezeu să-şi întoarcă fața de la noi! Nu meritățm să ne mai numim oameni!

22. Nu te împiedeca a împlini făgăduința în vreme bună, şi nu aştepta până la moarte ca să faci ce ai făgăduit, (Ecclestiasticul 18)

6. Învățătura gurii auziți, fiilor; pe aceasta cine o va păzi nu va cădea prins.

8. A jura nu-ți învăța gura şi a numi pe Cel sfânt nu te obişnui.

9. ...Şi cel care jură şi pururea numeşte pe Cel sfânt, de păcat nu se va curăți. (Ecclestiasticul 23)

N.T.

33. Aţi auzit că s-a zis celor de demult: <Să nu juri strâmb, ci să ţii dinaintea Domnului jurămintele tale>.

34. Eu însă vă spun vouă: Să nu vă juraţi nicidecum nici pe cer, fiindcă este tronul lui Dumnezeu,

35. Nici pe pământ, fiindcă este aşternut al picioarelor Lui, nici pe Ierusalim, fiindcă este cetate a marelui Împărat.

36. Nici pe capul tău să nu juri, fiindcă nu poţi să faci un fir de păr alb sau negru.

N. Biblia interzice să jurăm (mai ales) pe lucruri care nu sunt creația noastră.

37. Ci cuvântul vostru să fie: Ceea ce este da, da; şi ceea ce este nu, nu; iar ce e mai mult decât acestea, de la cel rău este. (Matei 5)

E. ADEVĂRUL ŞI MINCIUNA

N. Contemporaneitatea a adus unele <inovații>:

– Cu privire la adevăr, falsa obiectivitate – un camuflaj perfid al subiectivismului veleitar, egoist sau clientelar şi partizan.

– Minciuna (politică de stat, în educație, cultură, informare etc.), calomnie, depoziție falsă în justiție a unor martori corupți sau amenințați, în mediile de informare în masă, în diplomație şi în propaganda electorală, până la minciuna <pioasă> care intervine, cu bune intenții dar cu rele consecințe, falsele interpretări din materialele de propagandă a sectelor ilegale până la politețea interesată, zvonuri false, intoxicarea cu aspectele rele ignorând pe cele bune.

– Neologismul dezinformare (= minciună) sistematică, tendențioasă.

– Manipulare prin (dez) informare.

Că asemenea <inovații> conduc la dezastru, rezultă chiar din preceptele biblice... vedem cu ochii noştri şi simțim <pe pielea noastră>.

V.T.

7. De orice cuvânt mincinos să te fereşti... (Ieşirea 23)

4. S-au sfătuit să doboare cinstea mea, alergat-au cu minciună; cu gura lor mă binecuvântau şi cu inima lor mă blestemau.

9. Dar deşertăciune sunt fii oamenilor, mincinoşi sunt fiii oamenilor; în balanță, toți împreună sunt deşertăciune. (Psalmul 61)

3. Mila şi adevărul să nu te părăsească; leagă-le împrejurul gâtului tău, scrie-le pe tabla inimii tale; (Pilde, Solomon 3)

4. Atunci vei afla har şi bunăvoință înaintea lui Dumnezeu şi a oamenilor. (Pilde, Solomon 3)

N. *Mila* (dragostea pentru aproapele) şi *adevărul* (cerința elementară pentru buna convietuire)!... Ce puțin ni se cere pentru a <afla har şi bunăvoință înaintea lui Dumnezeu

şi a oamenilor>! Dar nu suntem capabili să îndeplinim aceste *puţine* cerinţe.

12. Omul de nimic, omul necinstit şi viclean umblă cu minciuna pe buze.

14. În inima lui e vicleşug, pururea se gândeşte la rău şi seamănă gâlceavă.

15. Pentru aceasta fără de veste va veni peste el prăpădul, nimicit va fi dintr-o dată şi fără leac. (Pilde, Solomon 6)

17. Cel ce spune adevărul vesteşte dreptatea, iar martorul mincinos umblă cu înşelăciunea.

19. Buzele care spun adevărul vor dăinui totdeauna, iar limba grăitoare de minciună numai pentru o clipă. (Pilde, Solomon 12)

N. Vorba dăinuie, dacă este adevărată şi, evident, piere, dacă este mincinoasă (lăsând urmări, uneori cu consecinţe grave ce pot produce chiar moartea). Este de plâns cel ce vorbeşte fără să gândească. Mai devreme sau mai târziu va răspunde pentru nesocotinţa sa.

5. Dreptul urăşte cuvintele mincinoase; ticălosul aduce numai ruşine şi ocară. (Pilde, Solomon 13)

28. Limba mincinoasă urăşte adevărul şi gura linguşitorilor pricinuieşte prăbuşirea. (Pilde, Solomon 26)

14. ...Lăsată la o parte este judecata, iar dreptatea stă departe; adevărul se poticneşte în pieţe şi fapta cinstită nu mai are loc.

15. Adevărul nu mai este şi cel ce se dă la o parte din calea răutăţii este sfărâmat. Şi Dumnezeul nostru a văzut şi S-a mâniat că nu mai este dreptate. (Isaia 59)

N. O astfel de lume este total străină de Dumnezeu.

3. Ca un arc îşi încordează limbile lor pentru minciună şi se întăresc pe pământ prin nedreptate, că trec de rău la mai rău şi pe Mine nu mă cunosc, zice Domnul.

4. Păziți-vă fiecare de prietenul vostru şi nu vă încredințați în nici unul din fraţii voştri, că fiecare frate pune piedici celuilalt şi fiecare prieten împrăştie clevetiri.

5. Fiecare înşeală pe prietenul său şi nu spune adevărul; şi-au deprins limba la minciună şi viclenesc până obosesc. (Ieremia 9)

N. Minciuna = profit (pentru mai toți); adevărul = sărăcie, din păcate (tot pentru mai toți).

8. Limba lor este săgeată ucigătoare şi grăieşte viclenii; cu buzele lor grăiesc prietenos către aproapele lor, iar în inimă ei făuresc cătuşe. (Ieremia 9)

6. Căci dacă tu lucrezi întru adevăr, vei izbuti în toate lucrările tale, ca toți cei ce umblă după adevăr. (Tobit 4)

27. Nu grăi împotriva adevărului, ci ruşinează-te de lipsa ta de învățătură. (Ecclestiasticul 4)

N. Cei care au <lipsă de învățătură> nu se ruşinează, ci o suplinesc (o maschează) – de cele mai multe ori – prin tupeu, desconsiderare a celor care posedă învățătură. <*Ruşine ți-ai pierdut obrazul*> spunea Shakespeare.

30. Până la moarte luptă-te pentru adevăr, şi Domnul Dumnezeu se va lupta pentru tine. (Ecclestiasticul 4)

13. Nu făuri minciuni împotriva fratelui tău, nici împotriva prietenului tău să nu faci aşa. (Ecclestiasticul 7)

27. Năravul omului mincinos este ocară şi ruşinea lui este cu el pururea. (Ecclestiasticul 20)

4. De la diavol ce poţi scoate curat? Şi din minciună ce poţi scoate adevărat? (Ecclestiasticul 34)

N.T.

15. Feriţi-vă de prooroci mincinoşi, care vin la voi în haine de oi, iar pe dinăuntru sunt lupi răpitori.

16. După roadele lor îi veţi cunoaşte. Au doară culeg oamenii struguri din spini sau smochine din mărăcini?

17. Aşa că orice pom bun face roade bune, iar pomul rău face roadele rele.

18. Nu poate pom bun să facă roade rele, nici pom rău să facă roade bune.

19. Iar orice pom care nu face roadă bună se taie şi se aruncă la foc. (Matei 7)

32. Şi veţi cunoaşte adevărul. Iar adevărul vă va face liberi. (Ioan 8)

N. Adevărul credinţei şi libertatea interioară, faţă de păcat.

16. Am ajuns deci vrăjmaşul vostru spunându-vă adevărul? (Galateni, Pavel 4)

N. <Adevărul supără> – observaţie populară, abuziv generalizată.

25. Pentru aceea, lepădând minciuna, grăiţi adevărul fiecare cu aproapele său, căci unul altuia suntem mădulare. (Efeseni, Pavel 4)

10. Pentru că mulți sunt răzvrătiți, grăitori în deşert şi înşelători...

11. Cărora trebuie să li se închidă gura ca unora care răzvrătesc case întregi, învățând, pentru câştig urât, cele ce nu se cuvin.

12. Unul dintre ei, chiar un prooroc al lor a rostit: Cretanii sunt pururea mincinoşi, fiare rele, pântece leneşe. (Tit, Pavel 1)

N. Se referă la un paradox (non-sens) al filosofului Eubulide, care este cunoscut sub formularea: Cretanul Epimeniade spunea că toți cretanii spun numai minciuni.

13. Mărturia aceasta este adevărată; pentru care pricină, mustră-i cu asprime, ca să fie sănătoşi în credință,

14. Şi să nu dea ascultare basmelor iudaiceşti şi poruncilor unor oameni, care se întorc de la adevăr. (Tit,Pavel 1)

N. <Basmelor> = neadevărurilor.

14. Iar dacă aveți râvnire amară şi zavistie, în inimile voastre, nu vă lăudați, nici nu mințiți împotriva adevărului.

15. Înțelepciunea aceasta nu vine de sus, ci este pământească, trupească, demonică. (Iacov 3)

F. VORBELE RELE

N. Aceleaşi degradări şi distorsii ale funcției limbajului (ambiguitate, clevetire, defăimare, batjocură, sudalme etc.) incriminate în textele biblice, persistă amplificate şi sofisticate, sub noi denumiri: filibusterism (prelungirea artificială a dezbaterilor din parlament, prin vorbărie goală prelungită în ştafetă de adversarii obiectului dezbaterii), limbă de lemn

(stereotipie sterilizantă), calomnie, poluare lingvistică, invazia argoului suburban, inclusiv mafiotic, expresii indecente, criptice de şmenari, ţepari, borfaşi etc., cerşetori de profesie organizaţi în bresle mafiotice profitabile etc.

Fenomene anormale larg practicate, scăpate de sub control, care deteriorează imaginea ţării.

V.T.

20. Gura ta a înmulţit răutatea şi limba ta a împletit vicleşug. (Psalmul 49)

3. ...Şi-au ascuţit ca sabia limbile lor şi ca nişte săgeţi aruncă vorbele lor veninoase ca să săgeteze din ascunzişuri pe cel nevinovat.

8. Dar Dumnezeu îl va lovi cu săgeata şi fără veste îi va răni, că ei singuri se vor răni cu limbile lor. (Psalmul 63)

8. Gândesc şi vorbesc cu vicleşug, nedreptate grăiesc de sus.

9. Până la cer ridică gura lor şi cu limba lor străbat pământul. (Psalmul 72)

4. Până când vor spune şi vor grăi nedreptate; grăi-vor toţi cei ce lucrează fărădelegea? (Psalmul 93)

24. Leapădă din gura ta orice cuvinte cu înţeles sucit, alungă de pe buzele tale viclenia. (Pilde, Solomon 4)

N. *<Pune gurii strajă,*

Şi-n cumpănă cu fapta pune-ţi gândul....> (Shakespeare).

25. Cel ce binecuvântează va fi îndestulat, iar cel ce blesteamă va fi blestemat. (Pilde, Solomon 11)

4. Făcătorul de rele ia aminte la buzele nedrepte, mincinosul pleacă urechea la limba cea rea. (Pilde, Solomon 17)

3. Când vine cel nelegiuit, vine şi defăimarea şi odată cu ruşinea şi batjocura. (Pilde, Solomon 18)

11. Cu cât se spun mai multe cuvinte, cu atât este mai multă deşertăciune. Ce folos trage omul? (Ecclesiastul 6)

N. Lucrurile mari se spun în cuvinte puține, pentru că emană dintr-o inteligență superioară.

21. Nu lua aminte la toate vorbele pe care cineva le spune, ca nu cumva să auzi că sluga ta te grăieşte de rău;

22. Căci inima ta singură ştie de câte ori şi tu ai defăimat pe alții. (Ecclesiastul 7)

15. Mărirea şi batjocura sunt în vorbă şi limba omului îi face să cadă. (Ecclestiasticul 5)

15. Cu vorba cea de fără cumpătare nu-ți obişnui gura, că întru aceea este cuvântul păcatului.

19. Omul care se obişnuieşte cu cuvinte de sudalmă, în toate zilele sale, nu se va înțelepți. (Ecclestiasticul 23)

15. Limba clevetitoare pe mulți i-a clătinat şi i-a risipit dintr-un neam într-alt neam şi cetăți tari a surpat şi casele celor mari a stricat.

N. Cu vorba omul poate aplana conflictele, dar le poate şi declanşa. Spinoza remarca: <*Cele mai multe certuri provin din faptul că oamenii nu-şi exprimă bine propriile gânduri şi le interpretează greşit pe ale altora*>.

16. Limba clevetitoare femei vrednice a izgonit şi le-a lipsit de ostenelile lor.

N. *<Limba clevetitoare e semnul unui suflet rău>* (Pytagora).

Prin înțelepciune putem ignora clevetirea... Dacă persistă în neadevăruri, se impune a ne apăra, dar nu prin răzbunare, ci printr-o atitudine de buni creştini.

17. Cel care ascultă de ea, nu va afla odihnă, nici nu va locui cu liniște.

18. Lovitura biciului face vânătaie, iar lovitura limbii frânge oasele.

19. Mulți au pierit de ascuțișul sabiei, dar mai mulți de uneltirile limbii. (Ecclestiasticul 28)

N.T.

22. Eu însă vă spun vouă: Că orcine se mânie pe fratele său vrednic va fi de osândă; şi cine va zice fratelui său: netrebnicule, vrednic va fi de judecată sinedriului; iar cine va zice: nebunule, vrednic va fi de gheena focului. (Matei 5)

37. ...Din cuvintele tale vei fi găsit drept, şi din cuvintele tale vei fi osândit. (Matei 12)

N. Numai într-o societate în care adevărul primează, cuvintele îşi găsesc adevăratul lor sens; într-o societate imorală, adevărul şi dreptatea sunt ignorate.

11. Nu ceea ce intră în gură spurcă pe om, ci ceea ce iese din gură, aceea spurcă pe om. (Matei 15)

22. Căci nu e nimic ascuns ca să nu se dea pe față; nici n-a fost ceva tăinuit, decât ca să vină la arătare. (Marcu 4)

16. De are cineva urechi de auzit să audă. (Marcu 7)

N. ...<Să audă> ceea ce este folositor lui (omului), pentru a respecta legile divine şi a se comporta ca atare.

3. ...Câte aţi spus la întuneric se vor auzi la lumină; şi ceea ce aţi vorbit la ureche, în odăi, se va vesti de pe acoperişuri. (Luca 12)

21. Dar cel care lucrează adevărul vine la Lumină, ca să se arate faptele lui, că în Dumnezeu sunt săvârşite. (Ioan 3)

9. ...Dacă prin limbă nu veţi da cuvânt lesne de înţeles, cum se va cunoaşte ce aţi grăit? Veţi fi nişte oameni care vorbesc în vânt. (I.Corinteni, Pavel 14)

25. ...Lepădând minciuna, grăiţi adevărul fiecare cu aproapele său, căci unul altuia suntem mădulare.

29. Din gura voastră să nu iasă nici un cuvânt rău, ci numai ce este bun, spre zidirea cea de trebuinţă, ca să dea har celor ce ascultă. (Efeseni, Pavel 4)

N. <*Glasul i-a fost totdeauna blând, mângâios, o şoaptă! Ce sfânt dar pentru o femeie!*> (Shakespeare: Lear despre fiica lui, moartă, Cordelia).

4. [Între voi]... Nici vorbe de ruşine, nici vorbe nebuneşti, nici glume care nu se cuvin, ci mai degrabă mulţumire. (Efeseni, Pavel 5)

9. Nu vă minţiţi unul pe altul, fiindcă v-aţi dezbrăcat de omul cel vechi, dimpreună cu faptele lui. (Coloseni, Pavel 3)

6. Vorba voastră să fie totdeauna plăcută, dreasă cu sare, ca să ştiţi cum trebuie să răspundeţi fiecăruia. (Coloseni, Pavel 4)

5. Gâlcevile necurmate ale oamenilor stricaţi la minte şi lipsiţi de adevăr, care socotesc că evlavia este un mijloc de câştig. Depărtează-te de unii ca aceştia. (I Timotei 6)

N. Este vorba de falsa evlavie cu care înşeală pe naivi – în scopuri foarte lucrative – o mulţime de impostori: iluminaţi, inspiraţi, ghicitori, tămăduitori, practicanţi ai magiei pretins <albe>, precum şi unele secte ilegale.

2. Să nu defaime pe nimeni, să fie paşnici, să fie îngăduitori, arătând întreaga blândeţe faţă de toţi oamenii.

3. Căci şi noi eram altădată fără de minte, neascultători, amăgiţi, slujind poftelor şi multor feluri de desfătări, petrecând viaţa în răutate şi pizmuire, urâţi fiind şi urându-ne unul pe altul. (Tit 3)

N. Îndemn de a nu cădea în ispita tinereţii care, de multe ori, conduce la rătăciri condamnabile. <*Când tinereţi-i place vreun rău anume, singură şi-l face*> (Shakespeare).

6. Foc este şi limba, lume a fărădelegii! Limba îşi are locul ei între mădularele noastre, dar spurcă tot trupul şi aruncă în foc drumul vieţii după ce aprinsă a fost ea de flăcările gheenei.

10. Din aceeaşi gură ies binecuvântarea şi blestemul. Nu trebuie, fraţii mei, să fie acestea aşa. (Iacov 3)

11. Nu vă grăiţi de rău unul pe altul, fraţilor. Cel ce grăieşte de rău pe frate, ori judecă pe fratele său, grăieşte de rău legea şi judecă legea; iar dacă judeci legea nu eşti împlinitor al legii, ci judecător. (Iacov 4)

N. ...Preceptul se referă la cea de a doua mare poruncă a lui Hristos: <*Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi*> (Marcu 12:31).

<Aproapele>: – <conform concepţiei Vechiului Testament, un membru al neamului şi comunităţii evreieşti; –

conform învățăturii lui Hristos, orice alt om fără deosebire de rasă sau religie cu care trăim sau cu care ne întâlnim |3|.

Alături de prima poruncă: <*Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău, din tot cugetul tău şi din toată puterea ta*> (Marcu 12:30) reprezintă esența supunerii față de Dumnezeu.

IV. RELAȚIILE FAMILIALE

Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta, ca să-ți fie bine şi să trăieşti ani mulți...

(Ieşirea 20:12)

Nici un om cu minte nu pedepseşte, fiindcă s-a săvârşit o greşeală, ci pentru ca să nu se mai greşească.

PLATON

V.T.

1. ...A cunoscut Adam pe Eva, femeia sa şi ea, zămislind, a născut pe Cain şi a zis: <Am dobândit om de la Dumnezeu>.

1. ...A cunoscut Cain pe femeia sa şi ea, zămislind, a născut pe Enoh. (Facerea 4)

N. Fiicele lui Adam şi Evei nu sunt nominalizate...

16. Blestemat să fie cel ce va grăi de rău pe tatăl său sau pe mama sa. (Deuteronomul 27)

N. Dacă pentru purtarea noastră necorespunzătoare, ca fii, părinții ne iartă, legea divină nu ne iartă, deoarece prin vrerea lui Dumnezeu existăm.

6. Cununa bătrânilor sunt nepoții, iar mărirea fiilor sunt părinții lor. (Pilde, Solomon 17)

26. Cel ce se poartă rău cu tatăl său şi alungă (din casă) pe mama sa, este fiul aducător de ocară şi de ruşine. (Pilde, Solomon 19)

N. Cazuri, din păcate, frecvente în lumea actuală. Televiziunea şi presa ne relatează deseori asemenea nelegiuiri.

20. Cel ce blesteamă pe tatăl său şi pe mama sa stinge sfeşnicul în mijlocul întunericului. (Pilde, Solomon 20)

24. Cine despoaie pe tatăl său şi pe mama sa şi zice: <Nu-i păcat!> este tovarăş cu făcătorul de rele. (Pilde, Solomon 28)

N. Azi nu-i <despoaie> însă nu rareori, şi nu cei săraci, îi trimit la azil.

17. Mustră pe fiul tău şi el îți va fi odihnă şi îți va face plăcere sufletului tău. (Pilde, Solomon 29)

N. Atenție: este scris mustră-l şi nu bate-l!

2. ...Domnul a înălțat pe tată peste fii şi a întărit judecata mamei peste copii.

3. Cel care cinsteşte pe tatăl se va curăța de păcat.

4. Şi ca acel care strânge comori, aşa este cel care cinsteşte pe mama sa.

7. Cel care se teme de Domnul va cinsti pe tatăl său şi ca stăpânitor va sluji celor care l-au născut. (Ecclestiasticul 3)

N. De remarcat anticiparea unei prescripții deseori regăsită în Noul Testament: Cel ce stăpâneşte trebuie să slujească. (Aici, în cazul fiului, ajuns cap de familie, față de cei ce l-au născut).

8. Cu fapta şi cu cuvântul cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta, ca să-ți vină binecuvântarea de la ei.

9. Că binecuvântarea tatălui întăreşte casele fiilor, iar blestemul mamei le dărâmă până la temelie. (Ecclestiasticul 3)

N. Părinților le datorăm respect şi recunoştință, exprimate într-o obligație fermă de a-i sluji şi susține în clipele lor grele... oricât de lipsiți material am fi. Dar, nu odată, devenind stăpâni ai existenței noastre, uităm de cei ce ne-au dat viață şi pâine... de cei care şi-ar da şi viața pentru noi.

Iar *blestemul* (justificat) al unui părinte este o cruce pe care o purtăm toată viața – cruce ce ne poate urmări şi dincolo de moarte.

10. Nu căuta mărirea întru necinstea tatălui tău, că necinstea tatălui tău nu-ți este mărire. (Ecclestiasticul 3)

N. Citeşte <necinstea> ignorarea tatălui de condiție socială inferioară.

12. ...Sprijină pe tatăl tău la bătrânețe şi nu-l mâhni în viața lui.

13. Şi chiar de i se va împuțina mintea lui, ai îndurare şi nu-l disprețui când tu eşti în putere.

16. Ca un hulitor este cel care părăseşte pe tatăl şi blestemat de Domnul este cel care mânie pe mama sa. (Ecclestiasticul 3)

28. Din toată inima cinsteşte pe tatăl tău şi nu uita niciodată durerea mamei tale.

N. Acest îndemn este cuprins în Decalog.

Durerea mamei se manifestă (uneori cu sacrificii) în situațiile grave de suferințe ale copiilor. Este regretabil că, fiind copii, nu înțelegem sacrificiile părinților, decât atunci când, la rândul nostru, devenim părinți sau când ei nu mai există!

29. Adu-ți aminte că ei ți-au dat viață; ce le vei da tu în schimb pentru ceea ce au făcut ei pentru tine?

16. Adu-ți aminte de tatăl tău şi de mama ta, când şezi în mijlocul celor mari. (Ecclestiasticul 23)

N. Nu te ruşina de ei, dacă sunt umili, ci ajută-i şi cinsteşte-i. Se cunosc cazuri (mai ales din <înalta societate> a parveniților sus-puşi), în care fiii, ajunşi bogați sau în demnități înalte (se zice în <topul societății>), îşi neglijează sau îşi părăsesc părinții (sau soțiile din tinerețe, care <nu mai corespund>...!)

2. Cel care ceartă pe fiul său va avea mulțumire şi între cei cunoscuți se va lăuda cu el.

8. Calul neîmblânzit ajunge nărăvaş, aşa şi un copil lăsat în voia lui ajunge rău-crescut.

13. Ceartă pe fiul tău şi fă-l să lucreze, ca să nu se poticnească întru ruşine. (Ecclestiasticul 30)

10. Pe tatăl nelegiuit îl vor huli fiii, că pentru el sunt de batjocură. (Ecclestiasticul 41)

N. Textul nu pare a fi un îndemn pentru copii, ci desigur, un avertisment adresat părinților nelegiuiți.

N.T.

6. ...De la începutul făpturii, bărbat şi femeie i-a făcut Dumnezeu.

7. De aceea va lăsa omul pe tatăl său şi pe mama sa şi se va lipi de femeia sa.

8. Şi vor fi amândoi un trup; aşa că nu mai sunt doi, ci un trup. (Marcu 10)

N. Metaforic, <un singur trup> implică, tot metaforic, şi <un singur suflet>, respectiv comuniune de idei şi modele spirituale, solidaritate, iubire, fidelitate şi alte valori superioare – valori susținute de credință, practica si educația religioasă şi influențate de comportamentul promovat de societate.

Nereuşind... se respinge fireasca lege a creației şi a existenței cu consecințe, uneori, iremediabile pe tot restul vieții.

9. Deci ceea ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă (Marcu 10)

N. Să fie oare vorba de divorț sau şi de cei care dezbină familia?

Credem că de amândouă!

11. ...Oricine va lăsa pe femeia sa şi va lua alta, săvârşeşte adulter cu ea.

12. Iar femeia, de-şi va lăsa bărbatul ei şi se va mărita cu altul, săvârşeşte adulter. (Marcu 10)

N. Adulterul, ca urmare a căderii morale a omului, este condamnat în Decalog (<Să nu fii desfrânat>). În timpurile noastre, fenomenul este alarmant (devenit, din păcate, ca o a doua natură).

3. Bărbatul să-i dea femeii iubirea datorată, asemenea şi femeia bărbatului.

4. Femeia nu este stăpână pe trupul său, ci bărbatul; asemenea nici bărbatul nu este stăpân pe trupul său, ci femeia. (I Corinteni, Pavel 7)

N. Iată o deplină egalitate între soți.

5. Să nu vă lipsiți unul de altul, decât cu bună învoială pentru un timp, ca să vă îndeletniciți cu postul şi cu rugăciunea, şi iarăşi să fiți împreună, ca să nu vă ispitească satana, din pricina neînfrânării voastre.

6. Şi aceasta o spun ca un sfat, nu ca o poruncă. (I Corinteni, Pavel 7)

N. Pavel face o clară distincție între poruncile inspirate de Dumnezeu şi sfaturile sale proprii.

14. Iată, a treia oară sunt gata să vin la voi şi nu vă voi fi povară, căci nu caut ale voastre, ci pe voi. Pentru că nu copiii sunt datori să agonisească pentru părinți, ci părinții pentru copii. (II Corinteni, Pavel 12).

N. În situațiile limită ale părinților, copiii sunt obligați să-i ajute. Este o poruncă a Celui care ne-a creat!

20. Copiilor, ascultați pe părinții voştri întru toate, căci aceasta este bine-plăcut Domnului.

21. Părinților, nu aţâțați la mânie pe copiii voştri, ca să nu se desnădăjduiască. (Coloseni, Pavel 3)

N. Copiii neglijați şi brutalizați se mânie, îşi pierd încrederea şi speranța în ajutorul părinților... se chinuie, devin copii ai străzii, iar în cazuri extreme se sinucid.

În societatea noastră, în paralel cu susținerea demagogică a familiei, este colportat mediatic tot ce dizolvă familia: infidelitatea conjugală, libertinajul copiilor, slăbirea autorității (educaționale) a părinților etc.

Popularizarea sistematică – prin mediile de informare în masă – a agresivității, viciilor, prostituției profesioniste sau amatoriste, a non-conformismului lipsit de scrupule, a drogurilor <blânde> etc., constituie cea mai perfidă metodă de antieducație.

În Biblie aflăm numeroase observații cu privire la cauzele destrămării familiei, sfaturi pentru buna conviețuire a soților, pentru educarea copiilor, datoriile copiilor față de părinți şi sublinierea caracterului sacru al relațiilor familiale.

V. RELAȚIILE INTERPERSONALE

...Precum voiți să vă facă vouă oamenii, faceți-le şi voi asemenea.

IISUS
(Luca 6:31)

...Cei fără de păcat dintre voi să arunce cel dintâi piatra...

IISUS
(Ioan 8:7)

Nu răsplătiți nimănui răul cu rău...

PAVEL
(Romani 12:19).

A. PRIETENIA

N. Biblia menționează atât pe bunii prieteni, cât şi pe falşii prieteni – purtarea cuvenită față de unii şi față de ceilalți.

21. Cel care nu bagă în seamă pe prietenul său săvârşeşte un păcat; iar cel ce se îndură de sărmani e fericit. (Pilde, Solomon 14)

9. Cel ce acoperă un păcat caută prietenie, iar cine scoate la iveală un lucru (uitat) desparte pe prieteni. (Pilde, Solomon 17)

N. Prin <acoperă> un prieten înțelegem a nu face public un păcat de care prietenul se căieşte şi pe care se străduieşte să-l îndrepte.

24. Sunt prieteni aducători de nenorocire; dar este şi câte un prieten mai apropiat decât un frate. (Pilde, Solomon 18)

4. Bogăția strânge prieteni fără de număr, iar săracul se desparte chiar de prietenul său. (Pilde, Solomon 19)

6. Mulți oameni se laudă cu mărinimia, dar un prieten adevărat cine-l află? (Pilde, Solomon 20)

N. Unii <prieteni> sunt mărinimoşi doar pentru imagine sau ca să-şi facă obligați oameni de la care aşteaptă contraservicii.

28. Nu fi martor mincinos împotriva prietenului tău, ca nu cumva să se sature de tine şi să te urască. (Pilde, Solomon 24)

17. Pune rar piciorul în casa prietenului tău, ca nu cumva să se sature de tine şi să te urască. (Pilde, Solomon 25)

5. Mai mult prețuieşte o dojană pe față decât o dragoste ascunsă.

6. De bună credință sunt rănile pricinuite de un prieten, iar sărutările celui ce te urăşte sunt vicleşug. (Pilde, Solomon 27)

5. Omul care linguşeşte pe prietenul său întinde cursă paşilor lui. (Pilde, Solomon 29)

1. Să nu te faci vrăjmaş în loc de prieten, că numele rău ruşine şi ocară va moşteni; aşa este păcătosul cel cu două limbi.

N. A ne face vrăjmaşi, înseamnă a accepta (cu bună ştiinţă) răul, a-l amplifica, situându-ne în lumea <ruşinii> şi a <ocării>.

Pentru liniştea sufletească trebuie evitată (sub orice formă) vrăjmăşia, care ne alungă în afara învăţăturii creştine.

7. Dacă vrei să-ţi faci un prieten, fă-l punându-l la încercare şi nu te grăbi să te încrezi în el.

8. Pentru că este prieten până la o vreme şi nu va rămâne în ziua necazului tău.

9. Şi este prieten care se întoarce în duşman şi cearta dintre voi va da-o pe faţă, spre ocara ta.

10. Şi este prieten soţ de masă şi nu va rămâne lângă tine în ziua necazului tău.

13. Depărtează-te de duşmanii tăi şi fii cu pază faţă de prietenii tăi.

14. Prietenul credincios este acoperământ tare; şi cel ce l-a aflat pe el aflat-a comoară. (Ecclestiasticul 6)

N. <*Prietenul este un al doilea eu*> (Cicero).Şi, într-o adevărată prietenie (clădită pe credinţă), adevărul trebuie să primeze. <*Mi-e prieten Platon, dar şi mai bun prieten adevărul*>, argumenta Ammoniu.

15. Cu prietenul credincios nimic nu se poate asemăna şi nu este măsură a bunătăţii lui. *(Ecclestiasticul 6)*

19. Să nu schimbi nicidecum prietenul pentru bani, nici pe fratele cel bun pentru aurul Ofirului. *(Ecclestiasticul 7)*

10. Nu părăsi un prieten vechi, căci cel nou nu este asemenea lui. Prieten nou, vin nou; lasă-l să se învechească şi-l bea cu plăcere. *(Ecclestiasticul 9)*

N. ...Sfat valabil şi pentru <prieteniile> politice, mereu reînnoite (schimbate) de cei ce trec dintr-o tabără în alta!

10. Nu se arată în fericire cel care este prieten, nici în cele rele nu se ascunde vrăjmaşul. (Ecclestiasticul 12)

6. Până îi vei fi de folos, va lucra cu tine; iar de vei ajunge sărac te va părăsi. (Ecclestiasticul 13)

13. Mustră pe prieten, ca nu cumva să fi făcut aceea şi, dacă a făcut, să nu mai facă. (Ecclestiasticul 19)

25. Să ai credință către aproapele tău întru sărăcia lui, ca împreună cu el să te saturi de bunătățile lui, când va fi bogat. (Ecclestiasticul 22)

N. Un precept cam pragmatic însă folositor ambilor prieteni (cel sărac nu este părăsit în nevoile lui).

26. În vremea nevoii lui să rămâi la el... (Ecclestiasticul 22)

17. Iubeşte pe prieten şi fii credincios lui; iar de vei descoperi tainele lui, nu vei mai fi prieten cu el.

2. Împrumută pe aproapele tău în vremea lipsei lui; şi iarăşi înapoiază aproapelui la vremea sa. (Ecclestiasticul 29)

N. Ajutorul pe care-l dai aproapelui, împrumutându-l, (atunci când este folosit spre binele lui) poate fi socotit ca o faptă creştină.

3. Ține-te de cuvânt şi te încrede lui şi totdeauna vei afla ce-ți trebuie.

17. Bărbatul bun se pune chezaş pentru aproapele său; iar cel care a pierdut ruşinea îl va părăsi.

18. Binele făcut de chezaş nu-l uita, că el şi-a pus viaţa pentru tine.

23. Ajută pe aproapele tău după puterea ta... (Ecclestiasticul 29)

4. Tovarăşul şi prietenul trăiesc bine în veselie; iar în vremea necazului se fac potrivnici. (Ecclestiasticul 37)

N.T.

N. În noul Testament, relaţia de prietenie capătă o denotaţie mult lărgită sub apelative ca <aproapele> (cel mai adesea), <fraţilor>, <copiii mei> (Epistolele lui Ioan) sau <iubiţilor> (Epistolele lui Pavel).

B. SPIRITUL TOLERANT

N. Atitudinea tolerantă nu implică acceptarea păcatului nerecunoscut şi neurmat de căinţă, nici proliferarea răului (vicii, comportamente anormale, ură de clasă, inter-rasială, inter-etnică, antiiudaică, inter-confesională, fundamentalism agresiv, crimă organizată, regimuri antiumane etc.) .

Toleranţa se referă la micile slăbiciuni omeneşti. La dreptul de a fi <altfel>, la excentricităţi benigne, la opinii contrarii, la <ieşiri> temperamentale minore şi altele de aceeaşi natură.

Biblia ne prezintă ca sublime modele de spirit tolerant, bine-voitoarea, iertătoarea, divina îngăduinţă a lui Dumnezeu Tatăl şi a Fiului faţă de conduita umană vicioasă (*nevolnică, desfrânată şi pururea nerecunoscătoare* – cum se exprima Dostoievski).

V.T.

34. Străinul, care s-a aşezat la voi, să fie pentru voi ca şi băştinaşul vostru; să-l iubiţi ca pe voi înşivă... (Leviticul 19)

19. Să iubiţi şi voi pe pribeag, că şi voi aţi fost pribegi în pământul Egiptului. (Deuteronomul 10)

N. Pribeagul este semenul nostru (şi el, fiu al lui Dumnezeu) şi se impune să ne comportăm (față de el) ca atare. Printre pribegi, pot exista oameni dotați, de la care putem învăța, obține foloase şi primi ajutor.

18. ...<Oare nu vă ajunge că paşteţi în păşune bună, iar ce rămâne călcaţi cu picioarele voastre şi că beţi apă curată, iar pe cea care rămâne o tulburaţi cu picioarele voastre,

19. Aşa că oile Mele sunt nevoite să se hrănească cu ceea ce este călcat de picioarele voastre şi să bea ceea ce este tulburat de picioarele voastre?>

20. De aceea aşa zice Domnul Dumnezeu: <Iată Eu Însumi voi face judecată între oaia grasă şi oaia slabă.

21. Deoarece voi izbiţi cu umărul, cu şoldul şi cu coarnele voastre, împingeţi pe toate oile bolnăvicioase, până când le scoateţi afară,

22. Eu voi veni să scap oile Mele, ca să nu mai fie pradă şi voi judeca între oaie şi oaie.

23. Voi pune peste ele un singur păstor, care le va paşte...

25. Voi încheia cu acela legământul păcii...> (Iezechiel 34)

N. În contextul lumii noastre, <oile grase> reprezintă pe cei favorizați, care şi-au asumat sau păstrat privilegiile şi

care îşi impun puterea pe care le-o dă avuția față de <oile slabe>, ce reprezintă mulțimea celor înşelati şi spoliați.

Prin venirea unui <singur Păstor> (drept întru toate) oile vor fi... păscute în spiritul decalogului şi a învățăturii lui Iisus: dragoste pentru aproapele, toleranță, împăcare.

De un asemenea Păstor (cu biciul dreptății), care să judece <oile grase> vinovate, are nevoie şi poporul nostru!

N.T

1. Nu judecați ca să nu fiți judecați.

2. Căci cu judecată cu care judecați, veți fi judecați, şi cu măsura cu care măsurați, vi se va măsura. (Matei 7)

40. ...Cine nu este împotriva noastră este pentru noi. (Marcu 9)

3. ...De-ți va greşi fratele tău, dojeneşte-l şi dacă se va pocăi, iartă-l.

4. Şi chiar dacă îți va greşi de şapte ori într-o zi şi de şapte ori se va întoarce către tine, zicând: Mă căiesc, iartă-l. (Luca 17)

7. ...[Iisus] le-a zis: Cel fără de păcat dintre voi să arunce cel dintâi cu piatra asupra ei. (Ioan 8)

N. Şi nu a aruncat nimeni...În sensul că, niciunul nu s-a simțit demn (<fără de păcat>) să lovească. Este dureros însă că, în vremurile noastre, tocmai cei încărcați de păcate ridică primii piatra şi lovesc – având drept scop dorința de imagine şi de mărire.

10. ...Şi nevăzând pe nimeni decât pe femeie, i-a zis: Femeie, unde sunt pârâşii tăi? Nu te-a osândit niciunul?

11. Iar ea a zis: Nici unul, Doamne. Şi Iisus i-a zis: Nu te osândesc nici Eu. Mergi; de-acum să nu mai păcătuieşti. (Ioan 8)

29. Iisus i-a zis: [Tomo] Pentru că M-ai văzut, ai crezut. Fericiți cei ce n-au văzut şi au crezut! (Ioan 20)

N. Iisus pune credința mai presus de orice, dar – după cum rezultă din acest text – nu condamnă spiritul rațional care vrea dovezi palpabile.

1. Primiți-l pe cel slab în credință fără să-i judecați gândurile.

3. Cel ce mănâncă să nu disprețuiască pe cel ce nu mănâncă; iar cel ce nu mănâncă să nu osândească pe cel ce mănâncă, fiindcă Dumnezeu l-a primit.

N.<Cel ce mănâncă să nu disprețuiască pe cel ce nu mănâncă>... Cel bogat să nu disprețuiască pe cel sărac, fiindcă <*Sub zdrențe se ascunde mai adesea virtutea de aur*>, spunea Cicero.

5. Unul deosebeşte o zi de alta, iar altul judecă toate zilele la fel. Fiecare să fie deplin încredințat în mintea lui.

10. Dar tu, de ce judeci pe fratele tău? Sau şi tu, de ce disprețuieşti pe fratele tău? Căci toți ne vom înfățişa înaintea judecății lui Dumnezeu.

13. Deci să nu ne mai judecăm unii pe alții, ci mai degrabă judecați aceasta: Să nu dați fratelui prilej de poticnire sau de sminteală. (Romani, Pavel 14)

N. <Să nu ne mai judecăm unii pe alții> eliminând conflictele, cauzele care dăunează relațiilor dintre noi.

<Prilej de poticnire> = obstacol, dificultate într-o acțiune (în context, acțiune bună).

1. Datori suntem noi cei tari să purtăm slăbiciunile celor neputincioşi şi să nu căutăm plăcerea noastră.

2. Ci fiecare dintre noi să caute să placă aproapelui său, la ce este bine, spre zidire.

3. Că şi Hristos n-a căutat plăcerea Sa, ci precum este scris: <Ocările celor ce Te ocărăsc pe Tine, au căzut asupra Mea>.

5. Iar Dumnezeul răbdării şi al mângâierii să vă dea vouă a gândi la fel unii pentru alții, după Iisus Hristos. (Romani, Pavel 15)

18. ...Aud că atunci când vă adunați în biserică, între voi sunt dezbinări, şi în parte cred.

19. Căci trebuie să fie între voi şi eresuri, ca să se învedereze între voi cei încercați. (I Corinteni, Pavel 11)

N. Într-o comunitate, rătăcirile (<eresurile>) sunt greu de evitat însă au rolul de a separa grâul de neghină, atunci când nu este posibilă îndreptarea.

13. Îngăduindu-vă unii pe alții şi iertând unii altora, dacă are cineva vreo plângere împotriva cuiva; după cum şi Hristos v-a iertat vouă, aşa să iertați şi voi. (Coloseni, Pavel 3)

N. *<A greşi e omenesc, a ierta dumnezeiesc>* (Alexander Pope).

Iertarea – atât de mult cerută oamenilor de Mântuitor – nu poate fi decât... dumnezeiască (fiindcă înseamnă, în cele din urmă, iubirea față de aproapele nostru – poruncă dumnezeiască).

2. Să nu defaime pe nimeni, să fie paşnici, să fie îngăduitori, arătând întreaga blândeţe faţă de toţi oamenii. (Tit, Pavel 3)

N. Vremurile noastre sunt caracterizate mai mult de intoleranță. Jumătatea de secol de ură şi învrăjbire (în România) a lăsat urme care încă dezbină corpul social: reziduuri de resentimente interetnice, accese sporadice de incriminare a intelectualilor, intoleranță faţă de unele măsuri în perioada de transformare a societății, manipulate şi exacerbate de grupuri de interese economice şi politice, lipsa de îngăduință faţă de diversitatea părerilor politice care duce la conflicte sociale scandaloase între partide (vizibile în parlament şi chiar în interiorul familiilor).

Şi toleranța are, uneori, o motivație impură: indolență, indiferență, egocentrism, nepăsare, comoditate etc. – un fel de absenteism social ce ar putea fi totuşi considerat benefic, benign sau cel puțin tolerabil, dacă nu ar tolera şi... intolerabilul!

C. MILA ŞI CARITATEA

N. *Mila* este un sentiment ce are la bază aşa numita <empatie> (o percepție nemijlocită prin care te dor durerile celuilalt).

Caritatea creştină (milostenia, binefacerea) este un comportament susținut de o motivație complexă:

– Comandamentul şi modelul divin (<*Fă bine celui binecredincios şi vei afla răsplătire, dacă nu de la el, de la Cel Preaînalt*> – Ecclestiasticul 12:4).

– Aspirația către imitația lui Iisus Hristos, Căruia I-a fost milă de mulțimea necăjită, de handicapați şi de bolnavi şi

mila Lui s-a manifestat în act: pâinea miraculoasă, vindecare, mântuire (Matei 8:2, 3).

– Conştiința morală.

Mila (compasiunea) este însoțită până la contopire de iubire creştină, ceea ce lărgeşte aria de acțiune a binefacerii incluzând, pe lângă semen şi aproapele, pe necunoscuți şi cunoscuți (prieteni, străini, adversari şi chiar duşmani). Chiar şi filozoful panteist Spinoza observa că, <*mila este o iubire, întrucât stăpâneşte pe un om astfel că se bucură de binele aproapelui şi se întristează de nenorocirea lui*>.

În ceea ce priveşte acurateța binefacerii, aceasta nu trebuie făcută pentru <imagine>, în văzul lumii, ci discret (<...*Să nu ştie stânga ta ce face dreapta ta, ca milostenia ta să fie într-ascuns şi Tatăl tău, Care vede în ascuns, îți va răsplăti ție*> – Matei 6:3, 4).

Desigur, caritatea are anumite limite (<*Fă bine celui smerit şi nu da celui nelegiuit*> – Ecclestiasticul 12:5), restricție atât de valabilă azi față de segmentul viciat al societății: Să nu se acorde ospitalitate tâlharilor şi criminalilor, să nu fie miluiți cerşetorii profesionişti, falşi invalizi, adesea organizați în bresle foarte lucrative, să nu fie încurajat viciul (alcoolismul, dependența de droguri), nici chiar lenea celor care pot şi au unde munci, dar preferă să ceară sau să fure... nici altă formă de parazitism social sau <statal>.

Actualmente, este la modă (la noi şi aiurea) cuvântul sponsorizare, în loc de finanțare, subvenție, ajutorare, binefacere, milostenie sau filantropie, care aproape că au dispărut din limbajul mediilor de masă şi chiar din vorbirea curentă. Iar nobilul cuvânt caritate (lat. caritas, cu dublul sens de carență, respectiv lipsă, nevoie şi de afecțiune, iubire), de asemenea, nu prea mai este folosit... ba încă a fost, nu de mult, pângărit (în România) prin titulatura unei ample acțiuni de escrocherie.

Sponsorizarea este de extracție predominant laică. Aria ei de acțiune socială depăşeşte mult pe aceea a caritășii, a binefacerii în genere, în măsura în care finanțează partide politice; publicații periodice (unele de scandal şi manipulare a opiniei publice); show-uri muzical-coregrafice (care, pe lângă spectacol deconectant, prilejuiesc şi degradante manifestări de exhibiționism indecent, exaltare vecină cu isteria colectivă şi adorarea cvasi-mistică a unor modele de multe ori negative, de moralitate foarte discutabilă).

Desigur, nu sponsorii sunt vinovați de asemenea excese. Fenomenul are o cauzalitate multiplă: un anume non-conformism ostentativ, grave carențe de educație şi importul de modele negative frecvente, obsedante la spectacole şi pe micile ecrane.

Sponsorii însă finanțează şi spitale, cămine, aşezăminte de asistență socială, repararea şi înzestrarea de şcoli, de biserici, conservarea de monumente istorice şi de arhitectură, precum şi acțiuni individualizate – operații chirurgicale, tratamente medicale costisitoare etc.

Ar mai fi de observat un fel de automatism vecin cu indiferența care se manifestă, uneori, la cei ce contribuie la acțiuni organizate de binefacere... Cei care se limitează ca, din preaplinul lor, să vireze periodic sau ocazional sume în conturi de binefacere, să nu-şi închipuie că prin aceasta <şi-au asigurat un loc în Rai>, dacă nu practică în paralel binefacerea de la om la om din compasiune şi dacă nu respectă preceptele religiei şi ale moralei.

V.T.

3. Mila şi adevărul să nu te părăsească... (Pilde, Solomon 3)

N. Mila, pentru cei săraci, este o față a sufletului, iar adevărul – în relațiile interpersonale (indiferent de cruzimea lui) – trebuie spus chiar dacă <*Linguşirea face prieteni, adevărul stârneşte ură*> (Terentiu)... Spunând adevărul, suntem împăcați cu noi înşine.

4. Atunci vei afla har şi bunăvoință înaintea lui Dumnezeu şi a oamenilor. (Pilde, Solomon 3)

17. Cel ce are milă de sărman împrumută Domnului şi El îi va răsplăti fapta lui cea bună. (Pilde, Solomon 19)

10. Sufletul celui fără de lege pofteşte răutate, iar aproapele lui nu află milă în locul lui. (Pilde, Solomon 21)

9. Omul blând va fi binecuvântat, căci din pâinea lui dă celui sărac. (Pilde, Solomon 22)

1. ...Să nu laşi pe cel sărac lipsit de hrană şi ochii celor nevoiaşi nu-i face să aştepte. (Ecclestiasticul 4)

35. Dărnicia ta să atingă pe toți cei în viață şi chiar morților fă-le parte de dărnicia ta. (Ecclestiasticul 7)

N. Se referă la străvechiul obicei de a face <pomană pentru sufletul morților>, care se practică şi acum.

4. Dă celui binecredincios, şi să nu ajutorezi pe cel păcătos.

5. Fă bine celui smerit, şi nu da celui nelegiuit. (Ecclestiasticul 12)

N. <Să nu ajutorezi pe cel păcătoşi>... <Să nu dai celui nelegiuit> înseamnă a respinge nelegiuirea. Unica posibilitate de a ajuta păcătosul sau pe cel nelegiuit este aceea de a-l face să înțeleagă că merge pe o cale greşită. Iisus a spus:

<*N-am venit să chem pe drepți, ci pe păcătoşi la pocăință*> (Matei 9:13).

2. Fă bine celui binecredincios şi vei afla răsplătire, dacă nu de la el, de la Cel Preaînalt. (Ecclestiasticul 12)

17. Milostenia omului preţuieşte la Domnul ca un inel cu pecete şi binefacerile omului le păstrează ca lumina ochiului. (Ecclestiasticul 17)

12. Mila omului către aproapele său, şi mila Domnului peste tot trupul. (Ecclestiasticul 18)

26. Fraţii şi ajutorul sunt folositoare la vremea necazului; iar mai mult decât amândoi va izbăvi milostenia. (Ecclestiasticul 40)

7. Dă milostenie din averea ta şi să nu aibă ochiul tău părere de rău când vei face milostenie. De la nici un sărac să nu-ți întorci fața ta, şi atunci nici de la tine nu se va întoarce fața lui Dumnezeu.

8. Când ai mult, dă mai mult; dacă ai puțin dă mai puțin, dar nu pregeta să faci milostenie.

10. Că milostenia izbăveşte de la moarte şi nu te lasă să cobori în întuneric.

11. În fața Celui Preaînalt, milostenia este dar bogat pentru toți cei ce o fac.

16. Dă celui flămând din pâinea ta şi celui gol din hainele tale. Din toate câte ai din belşug, fă milostenie, şi să nu-i pară rău ochiului tău când vei face milostenie! (Tobit 4)

N. <...Să nu-i pară rău ochiului tău când vei face milostenie!> – îndemn important!

<Părerea de rău>, manifestată (uneori, chiar fără să vrem) anulează milostenia. Îşi pierde ecoul (în cer) dacă o regretăm sau o folosim ca imagine.

N.T.

3. Tu însă când faci milostenie, să nu ştie stânga ta ce face dreapta ta.

4. Ca milostenia ta să fie într-ascuns şi Tatăl tău, Care vede în ascuns, îţi va răsplăti ţie. (Matei 6)

7. Dacă ştiaţi ce înseamnă: Milă voiesc iar nu jertfă, n-aţi fi osândit pe cei nevinovaţi. (Matei 12)

36. Fiţi milostivi, precum şi Tatăl vostru este milostiv. (Luca 6)

13. ...Când faci un ospăţ, cheamă pe săraci, pe neputincioşi, pe şchiopi, pe orbi.

14. Şi fericit vei fi că nu pot să-ţi răsplătească. Căci ţi se va răsplăti la învierea dreptilor. (Luca 14)

N. Binele are efect (valoare în cer) numai dacă este făcut săracilor (ce nu pot să-l răsplătească). Singura răsplată a lor, fiind recunoştinţa faţă de binefăcător.

A face bine, cu intenţia de a obţine (în schimb)... alt bine (serviciu), face parte din jocul intereselor lumeşti... Şi nu are răsplată în cer!

7. Fiecare să dea cum socoteşte cu inima sa, nu cu părere de rău sau cu silă, căci Dumnezeu iubeşte pe cel care dă cu voie bună.

8. Şi Dumnezeu poate să înmulţească tot harul la voi, ca, având totdeauna toată îndestularea în toate, să prisosiţi spre tot lucrul bun.

9. Precum este scris: <Împărţit-a, dat-a săracilor; dreptatea Lui rămâne în veac>. (II Corintieni Pavel 9)

16. Iar facerea de bine şi întrajutorarea nu le daţi uitării; căci astfel de jertfe sunt bine plăcute lui Dumnezeu. (Evrei, Pavel 13)

13. Căci judecata este fără milă pentru cei care n-au făcut milă. Şi mila biruieşte în faţa judecăţii. (Iacov 2)

D. IPOCRIZIA

N. După La Rochefoucauld <*ipocrizia este omagiul pe care viciul îl aduce virtuții*>.

Forme actuale de ipocrizie şi fățărnicie la sus-puşi: atei şi liber-cugetători, care se închină de zor în văzul lumii (al alegătorilor), politicieni care, depăşindu-l pe Ianus, au trei fețe... una spre Occident, alta acasă şi a treia (secretă) spre Răsărit.

Nici linguşirea nu lipseşte, la acelaşi nivel; clientela față de patronii sus-puşi, aspiranți la demnități bine remunerate şi care asigură im(p)unitatea, față de eventualii viitori guvernanți... justițiari.

Însă înțeleptul nu se lasă înşelat de ipocriți, fățarnici, şi impostori: <*Joace unul şi pe patru totuşi tu ghici-vei chipu-i*> (Eminescu).

N.T.

3. Nu te uita la femeia linguşitoare... (Pilde, Solomon 5)

6. Mulți sunt cei ce linguşesc pe un om darnic şi toți sunt prieteni ai celui ce dă daruri. (Pilde, Solomon 19)

N. <*Dintre toate fiarele sălbatice, cea mai primejdioasă e bârfitorul, iar printre cele domestice este linguşitorul*> (Diogene).

Linguşirea este folosită (de obicei) de cei avizi de putere şi avantaje materiale. Vinovaţi însă sunt şi cei care acceptă linguşirea, fiindcă îi ajută să... izbândească. Dar, <*Celui ce-i place linguşirea este vrednic de linguşitor*> (Shakespeare), fiindcă <*Aşa cum corbii scot ochii stârvurilor, la fel linguşitorii iau minţile oamenilor*> (Pytagora).

23. Spoială de argint care îmbracă un vas de lut, aşa sunt buzele mieroase şi o inimă rea.

24. Cu buzele sale se preface cel ce urăşte, iar înlăuntrul lui nutreşte înşelăciune;

25. Când îşi schimbă glasul, să nu-l crezi...

28. Limba mincinoasă urăşte adevărul şi gura linguşitorilor pricinuieşte prăbuşirea. (Pilde, Solomon 26)

23. Cel care ceartă pe un om va avea mai multă mulţumire decât cel care-l linguşeşte. (Pilde, Solomon 28)

N. Dacă nu mulţumire (recunoştinţă) de la cel mustrat, în orice caz, vom avea mulţumirea (satisfacţia) că am încercat, mustrându-l, să-i arătăm calea dreaptă.

5. Omul care linguşeşte pe prietenul său întinde cursă paşilor lui. (Pilde, Solomon 29)

8. Prefăcătoria şi cuvântul mincinos îndepărtează-le de la mine; sărăcie şi bogăţie nu-mi da, ci dă-mi pâinea care-mi este de trebuinţă.

9. Ca nu cumva săturându-mă, să mă lepăd de Tine şi să zic: <Cine este Domnul?>Ca nu cumva, sărăcind, să mă apuc de furat şi să defaim numele Dumnezeului meu. (Pilde, Solomon 30)

N. Citatul este o sclipire a înţelepciunii... a ceea ce a dorit Creatorul de la om. Este <*puţinul*>, dar şi <*multul*>, de care are nevoie fiinţa omenească pentru a menţine trupul

(<*sprijin trebuitor al sufletului*>), a-şi îndeplini menirea pe Pământ – folositoare ca scut la judecata de apoi.

8. Limba lor este săgeată ucigătoare şi grăieşte viclenii; cu buzele lor grăiesc prietenos către aproapele lor, iar în inimă ei făuresc cătuşe. (Ieremia 9)

29. Nu te supune omului nebun şi nu măguli faţa celui puternic. (Ecclestiasticul 4)

N. Purtări caracteristice oamenilor (de <jos> sau de <sus>) lipsiți de morală şi demnitate.

11. Nu vântura la orice vânt şi nu umbla pe orice cale; aşa este păcătosul cel cu două limbi. (Ecclestiasticul 5)

N. <Nu vântura> = nu fi oportunist!

20. Cu buzele sale te va îndulci vrăjmaşul şi multe îți va şopti şi îți va grăi bune,

21. Dar în inima va sfârşi să te surpe în groapă. Cu ochii va lăcrima vrăjmaşul,

22. Dar de va afla vreme, nu se va sătura de sânge. (Ecclestiasticul 12)

8. Dacă are nevoie de tine, te va linguşi cu fel de fel de vorbe şi-îți va zâmbi şi-ți va da nădejde. (Ecclestiasticul 13)

N. <îți va da nădejde> = va face promisiuni demagogice.

23. Este câte unul care face rău şi umblă smerit, şi cele dinlăuntru ale lui sunt pline de vicleşug. (Ecclestiasticul 19)

23. Înaintea ochilor tăi, îndulci-va gura ta şi de cuvintele tale se va mira, lăudându-te;

24. Iar în spate îşi va schimba vorbirea şi îţi va pune în seamă cuvinte care rănesc. (Ecclestiasticul 27)

N.T.

5. Iar când vă rugaţi, nu fiţi ca făţarnicii cărora le place, prin sinagogi şi colţurile ulițelor, stând în picioare, să se roage, ca să se arate oamenilor... (Matei 6)

N. Nu puțini atei şi indiferenți merg la slujbe religioase numai pentru <imagine>.

34. Pui de vipere, cum puteţi să grăiţi cel bune, odată ce sunteţi răi? Căci din prisosul inimii grăieşte gura. (Matei 12)

25. Vai vouă, cărturarilor şi fariseilor fățarnici! Că voi curățați partea din afară a paharului şi a blidului, iar înăuntru sunt pline de răpire şi de lăcomie. (Matei 23)

N. Avem şi noi <fariseii noştri>! Se află peste tot...

48. ...Iuda, cu sărutare vinzi pe Fiul Omului? (Luca 22)

N. <...Sărutarea Iudei!> Mereu rostim aceste cuvinte, când cunoştințele, prietenii (mai ales) ne dezamăgesc, uneori cu consecințe grave, asemenea <sărutării> Iudei.

Asupra trădării lui Iisus de către Iuda, amintim dialogul Pilat – Iisus (înainte de condamnarea Mântuitorului):

<10.... Nu ştii că am putere să Te eliberez şi putere am să Te răstignesc?

Iisus i-a răspuns: N-ai avea nici o putere asupra Mea, dacă nu ți s-ar fi dat ție de sus...> (Ioan 19).

Îndrăznim să afirmăm că trădarea Iudei ar fi fost dată tot.. de sus (ca şi lui Pilat răstignirea – vezi profeția lui Zaharia 11:12,13).

<...Pentru aceasta am venit în ceasul acesta> (Ioan 12:27).

<Iisus ... nu-l osândeşte niciodată pe față, aşa cum o face cu Petru, ci prin vorbe ocolite, proorociri de neînlăturat. Ştie ce se va întâmpla, devreme ce o spune, şi cu toate acestea îi acordă încredere, îl rânduieşte apostol, îl ia cu El pe drumurile Palestinei, îl aşează la masă cu El şi-i încredințează chiar punga. Numai un apropiat putea să-l vândă... Zilele trec. Cuvintele auzite îi confirmă lui Iuda convingerea eşecului lui Iisus... Să fi vrut oare să obțină avantaj dintr-un eveniment pe care-l socoteşte inevitabil sau poate, văzându-L pe Iisus săvârşind atâtea minuni, vrea să-l forțeze mâna şi să-L silească să se recunoască drept eliberatorul mult aşteptat de mulți? Nimeni nu v-a şti.

... Prilejul nimerit pare după cea din urma Cină, când din nou, Iuda a fost arătat drept cel ce avea să-L vândă pe Învățător şi acesta îi spune chiar să facă repede ce avea de făcut ...> [9].

9. Dragostea să fie nefățarnică. Urâți răul, alipiți-vă de bine. **(Romani, Pavel 12)**

E. DUŞMĂNIE, URĂ, MÂNIE

N. În țară se suferă încă de sechelele unei aproape jumătăți de secol de ură de clasă, față de elita morală şi intelectuală a țării (fie ei muncitori, țărani, cărturari, români sau alte etnii).

Cei care au respins ura (întemeiată) au fost tocmai... victimele, potrivit îndemnului cu limbă de moarte al lui Mircea Vulcănescu: <*Să nu ne răzbunați!*>; (<*La întâia mea apărare, nimeni nu mi-a venit într-ajutor, ci toți m-au părăsit. Să nu li se țină socoteală*> –, II Timotei, Pavel 4:16).

Îndemnul lui Mircea Vulcănescu a fost urmat de toți cei care au supraviețuit din închisori. Nu se cunosc cazuri de torționari sau organizatori de torturi care au avut de suferit din partea victimelor! (Doar în puține cazuri au suferit rigorile blânde ale Codului Penal). Şi după decembrie 1989, ura celor ce urăsc a continuat, manifestată în acțiuni de dezbinare interetnică şi socială, față de intelectualii oponenți, marginalizați, în frânarea restructurării economiei şi administrative a țării, în asanarea morală a țării.

4. De vei întâlni boul duşmanului tău sau asinul lui rătăcit, să-l întorci şi să i-l duci!

5. De vei vedea asinul vrăjmaşului tău căzut sub povară, să nu-l treci cu vederea, ci să-l ridici împreună cu el. (Ieşirea 23).

N. <*Iubiți pe vrăjmaşii voştri, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc şi rugați-vă pentru cei ce vă vatămă şi vă prigonesc*> (Matei 5:44), ne învață Iisus, pentru a evita conflictele ce ne pot afecta, grav, viața.

2. ...Vino-ți în fire şi apoi vom vorbi. (Iov 18)

29. Temeți-vă de sabie, pentru voi înșivă, când mânia va izbucni împotriva greșelii voastre. Și atunci veți învăța ce este o judecată! (Iov 19)

30. Eu n-am îngăduit limbii mele să greșească și să ceară moartea dușmanului, blestemându-l. (Iov 31)

N. Fără moarte și fără blestem: primi pași mici până la pasul mare (vezi Matei) al iubirii dușmanului.

9. Cei ce vicleneșc de tot vor pieri... (Psalmul 36)

12. Ura aduce ceartă, iar dragostea acopere cusururile. (Pilde, Solomon 10)

16. Nebunul dă pe față îndată mânia lui, iar omul prevăzător își ascunde ocara. (Pilde, Solomon 12)

1. Un răspuns blând domolește mânia, iar un cuvânt aspru aațâță mânia.

28. Omul cu gând rău aațâță cearta și defăimătorul desparte pe prieteni. (Pilde, Solomon 16)

1. Mai bună este o bucată de pâine uscată în pace, decât o casă plină cu carne de jertfe, dar cu vrajbă.

19. Cine iubește certurile iubește păcatul; cel ce ridică glasul își lubește ruina. (Pilde, Solomon 17)

11. Înțelepciunea domolește mânia omului și faima lui este iertarea greșelilor. (Pilde, Solomon 19)

10. Alungă pe cel batjocoritor și cearta va lua sfârșit și pricina și defăimarea vor înceta.

N. <*Sunt mulți acei ce își cultivă-al lor talent*
Plini de batjocură, ca să stârnească haz,
Dar eu urăsc pe aceşti batjocoritori lipsiți
De orice înțelepciune, îndrăzneți
Cu gura nestrunită, care se pricep

Să ia în râs pe alţii...> (Euripide).

Lucrul cel mai înțelept: <alungă pe cel batjocoritor>!

24. Nu te întovărăşi cu omul mânios şi cu cel înfierbântat de furie să n-ai nici un amestec. (Pilde, Solomon 22)

17. Nu te bucura când cade vrăjmaşul tău, şi, când se poticneşte, să nu se veselească inima ta,

18. Ca nu cumva să vadă Domnul şi să fie neplăcut în ochii Lui şi să se întoarcă mânia Sa de la el (spre tine). (Pilde, Solomon 24)

N. Răspunzând răului prin rău, dovedim că suntem la fel de răi ca şi cei vinovați de răul comis... La fel este şi când ne bucurăm de răul vrăjmaşului. <Neplăcuți în ochii Lui>, Domnul ne părăseşte. Şi nu există o mai mare pedeapsă ca aceasta!

21. De flămânzeşte vrăjmaşul tău, dă-i să mănânce pâine şi dacă însetează, adapă-l cu apă,

22. Că numai aşa îi îngrămădeşti cărbuni aprinşi pe capul lui şi Domnul îți va răsplăti ţie. (Pilde, Solomon 25)

N. <Cărbunii aprinşi> pot însemna şi focul curățitor al remuşcării duşmanului pentru ura ce ți-o poartă...

28. Asemenea unei cetăți cu o spărtură şi fără zid, aşa este omul căruia îi lipseşte stăpânirea de sine. (Pilde, Solomon 25)

N. <Stăpânirea de sine> este una din marile virtuți ale omului. Pentru a ne-o impune, trebuie să luptăm cu noi înşine. Dacă învingem, viața câştigă în sens.

24. Cu buzele sale se preface cel ce urăşte, iar înlăuntru lui nutreşte înşelăciune. (Pilde, Solomon 26)

2. Din pricina greşelilor unui om silnic se ivesc certuri, iar omul iscusit le stinge. (Pilde, Solomon 28)

N. Omul devine <iscusit> numai dacă urmează preceptele înțelepciunii, atât de necesare în relațiile interpersonale (inerente vieții).

10. Oamenii setoşi de sânge urăsc pe cel fără prihană, iar cei drepți ocrotesc viața lui. (Pilde, Solomon 29)

32. De eşti aşa de nebun ca să te laşi mânat de mânie, bate-te cu mâna peste gură. (Pilde, Solomon 30)

7. Nu te bucura de moartea vrăjmaşului tău, adu-ți aminte că toți trebuie să murim. (Ecclestiasticul 8)

N. A ne bucura de moartea cuiva (fie şi a vrăjmaşului) înseamnă ca şi cum i-am fi dorit moartea, ceea ce este un păcat grav. Nu trebuie să uităm că şi alții ar putea să se bucure la moartea noastră. De reținut că, Dumnezeu nu doreşte moartea păcătosului, ci îndreptarea lui.

6. Să nu te mânii pentru orice nedreptate pe aproapele şi nimic nu face cu patimă şi cu nechibzuință. (Ecclestiasticul 10)

9. Pentru lucru care nu-ți este de folos, nu te certa şi la judecata păcătoşilor să nu stai împreună cu ei. (Ecclestiasticul 11)

12. Nu te încrede în vrăjmaşul tău în veci; că în ce chip arama coclește, aşa şi răutatea lui. (Ecclestiasticul 12)

16. Nici o asuprire nu este ca asuprirea celor care te urăsc şi nici o izbândă nu este ca izbânda vrăjmaşilor.

N. Izbânzile depind de condiţiile prin care se obţin. Dacă <izbânda vrăjmaşului> este obţinută pe căi lăturalnice, ea nu poate avea preţuire în lumea onestă, cu atât mai puţin în cer!

17. Nu este cap mai înveninat decât capul şarpelui şi nu este mânie ca mânia vrăjmaşului.

31. Mânia şi urgia sunt lucruri urâte; şi bărbatul păcătos le ţine minte. (Ecclestiasticul 27)

9. Şi omul păcătos va tulbura pe prieten şi, între oamenii cei ce au pace, va arunca vrajbă.

11. După puterea omului va fi mânia lui; şi după cum este avuţia lui, va înălţa mânia sa.

N.T.

39. ...Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi. (Matei 22)

24. Dacă o împărăţie se va dezbina în sine, acea împărăţie nu mai poate dăinui.

25. Şi dacă o casă se va dezbina în sine, casa aceea nu va mai putea să se ţină. (Marcu 3)

27. ...Iubiţi pe vrăjmaşii voştri, faceţi bine celor ce vă urăsc pe voi.

28. Binecuvântaţi pe cei ce vă blestemă, rugaţi-vă pentru cei ce vă fac necazuri.

29. Celui ce te loveşte peste obraz, întoarce-i şi pe celălalt; pe cel ce-ţi ia haina, nu-l împiedica să-ţi ia şi cămaşa;

30. Oricui îţi cere, dă-i; şi de la cel care ia lucrurile tale, nu cere înapoi.

31. Şi precum voiţi să vă facă vouă oamenii, faceţi-le şi voi asemenea;

32. Şi dacă iubiţi pe cei ce vă iubesc, ce răsplată puteţi avea? Căci şi păcătoşii iubesc pe cei ce îi iubesc pe ei.

33. Şi dacă faceţi bine celor ce vă fac vouă bine, ce mulţumire puteţi avea? Că şi păcătoşi acelaşi lucru fac. (Luca 6)

N. De reținut această întrebare, care explică... valoarea mulțumirii în urma unei binefaceri.

23. Cel ce Mă urăşte pe Mine urăşte pe Tatăl meu. (Ioan 15)

17. Nu răsplătiți nimănui răul cu rău. Purtați grijă de cele bune înaintea tuturor oamenilor.

19. Nu vă răzbunați singuri, iubiților, ci lăsați loc mâniei (lui Dumnezeu), căci scris este: <A Mea este răzbunarea; Eu voi răsplăti zice Domnul>.

N. <A Mea este răzbunarea; Eu voi răsplăti zice Domnul>. Pildă-avertisment, pentru a ne determina să eliminăm situațiile critice dintre noi.

20. Deci, dacă vrăjmaşul tău este flămând, dă-i de mâncare; dacă îi este sete, dă-i să bea, căci, făcând acestea, vei grămădi cărbuni de foc pe capul lui. (Romani, Pavel 12)

17. Şi vă îndemn, fraților, să vă păziți de cei ce fac dezbinări şi sminteli împotriva învățăturii pe care ați primit-o. Depărtați-vă de ei. (Romani, Pavel 16)

N. Ura <face casă bună> cu ateismul – şi provoacă dezbinări.

10. Vă îndemn, fraților, pentru numele Domnului nostru Iisus Hristos, ca toți să vorbiți la fel şi să nu fie dezbinare între voi; ci să fiți cu toți uniți în acelaşi cuget şi în aceeaşi înțelegere. (Corinteni 1)

26. Mâniați-vă şi nu greşiți; soarele să nu apună peste mânia voastră. (Efeseni, Pavel 4)

N. Mânia, chiar îndreptățită, să nu ducă la acte necugetate.

3. Nu faceți nimic din duh de ceartă, nici din slavă deşartă, ci cu smerenie unul pe altul socotească-l mai de cinste decât el însuşi. (Filipeni, Pavel 2)

4. Acela e un îngâmfat, care nu ştie nimic, suferind de boala discuțiilor şi a certurilor de cuvinte, din care pornesc: ceartă, pizmă, defăimări, bănuieli viclene. (Timotei, Pavel 6)

21. ...Lepădând toată spurcăciunea şi prisosința răutății, primiți cu blândețe cuvântul sădit în voi, care poate să mântuiască sufletele voastre. (Iacov 1)

N. <...Cuvântul sădit în voi> = cuvântul înțelepciunii Bibliei, <care (numai el) poate să mântuiască sufletele...>.

F. REGULI DE CONDUITĂ

V.T.

9. Pe străini să nu-l obijduieşti, nici să nu-l strâmtorezi, căci voi ştiți cum e sufletul pribeagului. (Ieşirea 23)

27. Nu zăbovi a face binele celui ce are nevoie, când ai putința să-l ajuți.

28. Nu spune aproapelui tău: <Du-te şi vino, mâine îți voi da!>, când poți să-i dai acum.

29. Nu pune la cale răul împotriva aproapelui tău, când el locuieşte fără grijă lângă tine. (Pilde, Solomon 3)

8. Nu certa pe cel batjocoritor ca să nu te urască; dojeneşte pe cel înțelept, şi el te va iubi.

N. Esență a înțelepciunii!... De reținut şi urmat.

9. Dă sfat celui înțelept, şi el se va face mai înțelept; învață pe cel drept şi el îşi va spori ştiința lui. (Pilde, Solomon 9)

18. De sărăcie şi de ruşine are parte cel ce nesocoteşte certarea, iar cel ce primeşte mustrarea va fi cinstit. (Pilde, Solomon 13)

31. Cel ce apasă pe cel sărman defaimă pe Ziditorul lui, dar cel ce are milă de sărac îl cinsteşte. (Pilde, Solomon 14)

N. Ca fii ai aceluiaşi Părinte, se impune să ne comportăm ca atare, pentru a nu-L supăra pe Tatăl care iubeşte deopotrivă pe toți fiii Săi.

22. Nu jefui pe sărac, pentru că el e sărac şi nu asupri pe cel nenorocit... (Pilde, Solomon 22)

6. Nu mânca pâinea celui ce se uită cu ochii răi şi nu pofti bucatele lui. (Pilde, Solomon 23)

1. Nu râvni la oamenii răi şi nu pofti să fii în tovărăşia lor,

2. Căci inima lor pune la cale lucruri silnice şi buzele lor grăiesc cele nelegiuite.

15. Nu pândi, nelegiuitule, casa celui drept şi nu tulbura locaşul lui.

19. Nu te aprinde împotriva răufăcătorului şi nu-ți întărâta râvna împotriva celor fără de lege. (Pilde, Solomon 24)

N. În lupta împotriva răufăcătorilor, indignarea şi mânia – mai ales când sunt generalizate – pot conduce la reacţii necontrolate, la <a-şi face dreptate singur>, la răzbunări nediscriminatorii în care suferă şi nevinovaţii (în cazuri extreme la linşaj).

Judecarea şi pedepsirea nelegiuiţilor, cere profesionalism, obiectivitate şi revine în sarcina exclusivă a organelor de stat. Iar dacă nu-şi fac datoria înseamnă incompetenţă sau corupţie.

29. Nu spune: <Precum mi-a făcut aşa îi voi face şi eu lui; voi răsplăti omului după fapta lui >. (Pilde, Solomon 24)

23. Cel care ceartă pe un om va avea mai multă mulţumire decât cel care-l linguşeşte. (Pilde, Solomon 28)

10. Nu apăsaţi pe văduvă, pe orfan, pe străin şi pe cel sărman şi nimeni să nu pună la cale fărădelegi în inima lui împotriva fratelui său. (Zaharia 7)

15. Ceea ce urăşti tu însuţi, aceea nimănui să nu faci. Vin până la îmbătare să nu bei şi beţia să nu călătorească cu tine pe cale! (Tobit 4)

1. ...Să nu laşi pe cel sărac lipsit de hrană şi ochii celor nevoiaşi nu-i face să aştepte.

2. Sufletul flămând să nu-l întristezi şi să nu urgiseşti pe om când are lipsă.

N.<*Întrucât aţi făcut unuia dintre aceşti fraţi (flămânzi, goi, bolnavi, întemniţaţi) ai Mei, prea mici, Mie Mi-aţi făcut*> (Matei 25:40), spune Domnul Iisus.

Atât de mult apreciază Iisus binefacerile (în aceste cazuri), încât le consideră ca făcute Lui Însuşi.

3. Inima necăjită nu o tulbura şi nu întârzia a da celui lipsit.

4. Rugăciunea celui necăjit nu o lepăda şi nu-ţi întoarce faţa ta de la cel sărac.

5. De la cel în lipsă nu-ţi întoarce ochiul şi nu da loc omului să te blesteme.

8. Pleacă săracului urechea ta şi cu blândeţe răspunde-i cele de pace.

9. Scoate pe cel năpăstuit din mâna celui ce-l năpăstuieşte şi să nu fi slab de înger când judeci,

10. Fii celor orfani ca un tată şi ca un bărbat pentru mama lor. (Ecclestiasticul 4)

12. Nu batjocori pe omul a cărui suflet este întristat, căci Dumnezeu este Cel care smereşte şi Cel care înalţă.

36. Nu te întoarce de la cei ce plâng, şi întristează-te cu cei întristaţi.

37. Nu te teme a cerceta pe bolnavi că pentru aceste fapte vei câştiga iubirea. (Ecclestiasticul 7)

N. Adnotarea anterioară.

4. Nu glumi cu omul rău crescut, ca să nu fie ocărâţi strămoşii tăi.

N. Adnotarea (Pilde, Solomon 9:8).

5. Nu înfrunta pe omul care se leapădă de păcat, adu-ţi aminte că toţi suntem vinovaţi.

19. Nu deschide inima ta oricui şi nu aştepta să dobândeşti bunăvoinţa lui. (Ecclestiasticul 8)

13. Stai departe de omul care este în stare să ucidă... (Ecclestiasticul 9)

26. Nu este drept a batjocori pe săracul cel înțelept şi nu se cuvine a mări pe omul păcătos. (Ecclestiasticul 10)

N. Nu trebuie să apreciem înțelepciunea de la cine vine (sărac sau bogat), ci după valoarea ei.

Vauvenargues preciza: <*Nici sărăcia nu poate înjosi sufletele mari, nici bogăția nu poate înălța pe cele josnice*>.

35. Păzeşte-te de cel răufăcător, că rele meşteşugeşte, ca nu cumva să te facă să fii pururea de batjocură. (Ecclestiasticul 11)

20. Oare se va însoți lupul cu mielul? Aşa şi cel păcătos cu cel cuvios. (Ecclestiasticul 13)

7. Să nu lauzi pe nimeni înainte de a vorbi cu el, căci cuvântul este piatra de încercare a omului. (Ecclestiasticul 27)

28. Vei ospăta şi vei adăpa nemulțumitori şi de la ei vei auzi amărăciuni... (Ecclestiasticul 29)

N. În vremurile noastre, a devenit o obişnuință ca binele să fie răsplătit cu rău. Din păcate, lipsa de recunoştință este o latură negativă a naturii umane. Ca <*fiică a orgoliului*> (cum a denumit-o Cervantes), va fi greu de vindecat!

10. Nu te sfătui cu cel care te trece cu vederea, şi de cel care îți pizmuieşte soarta, ascunde-ți sfatul tău. (Ecclestiasticul 37)

N.T.

38. Aţi auzit că s-a zis: <Ochi pentru ochi şi dinte pentru dinte>.

39. Eu însă vă spun vouă: Nu vă împotriviți celui rău; iar cui te loveşte peste obrazul drept, întoarce-i şi pe celălalt.

40. Celui ce voieşte să se judece cu tine şi să-ți ia haina, lasă-i şi cămaşa. (Matei 5)

N. A întoarce şi obrazul celălalt este azi un subiect de nedumerire sau uneori chiar de (o deplasată) ironie. O palmă este considerată mai gravă decât un pumn, pentru că include şi sensul figurat de insultă, de gest dezonorant... pentru cel ce o primeşte. Nu înțelegem însă acest îndemn, pentru că nu suntem la înălțimea înțelegerii lui. Contextul este totuşi lămuritor.

Textul citat face parte din Predica de pe munte, în care Iisus se adresează când mulțimii: (<împacă-te cu fratele tău>, cu <pârâşul tău>, <să nu juraţi>, <când faci milostenie, să nu ştie stânga ce face dreapta> etc.), când numai apostolilor Săi: (<voi sunteți sarea pământului>; voi sunteți lumina lumii> etc.).

Să înțelegem că îndemnul de a întoarce obrazul este pentru apostoli şi pentru cei care asemenea apostolilor năzuiesc să fie <lumina lumii> şi a sufletelor, să fie un model de non-violență, de înălțătoare umilință creştină! Iar noi, ceilalți, supuşi mai mult adrenalinei incitante decât paşnicilor precepte creştine, să fim măcar pragmatici şi să găsim o replică mai puțin violentă, care să nu conducă la escaladarea conflictului! Sau, şi mai bine, să prevenim astfel de situații.

42. Celui care cere de la tine, dă-i; şi de la cel ce voieşte să se împrumute de la tine, nu întoarce fața ta. (Matei 5)

24. Nimeni nu poate să slujească la doi domni, căci sau pe unul îl va uri şi pe celălalt îl va iubi, sau de unul se va lipsi şi pe celălalt îl va disprețui; nu puteți să slujiți lui Dumnezeu şi lui mamona. (Matei 6)

N. Cei care se fac frate cu satana, nu se gândesc că, până <să treacă puntea>, ori vor continua să-l urască pe

satana şi vor fi pedepsiți, ori vor începe să-L uite pe Dumnezeu (în care caz încă mai pot spera la iertare... dacă vor cere iertare şi dacă Dumnezeu îi va ierta).

15. De-ți va greşi fratele tău, mergi mustră-l pe el între tine şi el singur. Şi de te va asculta, ai câştigat pe fratele tău.

16. Iar de nu te va asculta, ia cu tine încă unul sau doi, ca din gura a doi sau trei martori să se statornicească tot cuvântul.

17. Şi de nu-i va asculta pe ei, spune-l Bisericii; iar de nu va asculta nici de Biserică, să-ți fie ție ca un păgân şi vameş. (Matei 18)

N. Vameşii, prin purtarea lor, personificau pe atunci corupția. Situație care, în numeroase cazuri, persistă şi astăzi.

31. Şi precum voiți să vă facă vouă oamenii, faceți-le şi voi asemenea.

37. Nu judecați şi nu veți fi judecați; nu osândiți şi nu veți fi osândiți; iertați şi veți fi iertați.

41. De ce vezi paiul din ochiul fratelui tău, iar bârna din ochiul tău nu o iei în seamă? (Luca 6)

N. Generalizând şi actualizând textele Bibliei, constatăm că mai niciodată puterea, respectiv opoziția, nu-şi recunosc propriile greşeli. Uneori totuşi recunosc sub titlul eufemistic de <greşeli> grave, abateri de la morală şi de la legile țării: hoție organizată (<inginerie financiară>), chiulul (<absenteism>), luxul ostentativ şi turismul costisitor pe banii contribuabililor (pentru <imagine>), contrabandă... până la instigația la revoltă sângeroasă.

42. Sau cum poți să zici fratelui tău: frate, lasă să scot paiul din ochiul tău, nevăzând tu bârna care este în ochiul tău? Fățarnice, scoate mai întâi bârna din ochiul tău şi atunci vei vedea să scoți paiul din ochiul fratelui tău. (Luca 6)

7. Dați deci tuturor celor ce sunteți datori: celui cu darea, darea; celui cu vama, vamă; celui cu teama teamă; celui cu cinstea cinste.

8. Nimănui cu nimic nu fiți datori, decât cu iubirea unuia față de altul; că cel care iubeşte pe aproapele a împlinit legea. (Romani, Pavel 13)

13. Deci, să nu ne mai judecăm unii pe alții, ci mai degrabă judecați aceasta: Să nu dați fratelui prilej de poticnire sau de sminteală. (Romani, Pavel 14)

24. Nimeni să nu caute ale sale, ci fiecare pe ale aproapelui. (I Corinteni, Pavel 10)

33. Nu vă lăsați înşelați. Tovărăşiile rele strică obiceiurile bune. (I Corinteni, Pavel 15)

N. Prevedere!... Înțelepciune... de a alege binele şi a refuza (elimina) răul, ştiind – după cum afirma Seneca –, că *<Unii trăiesc fără nici un ideal, fără nici o țintă: trec prin lume ca nişte fire de paie pe râu. Nu merg ei, ci curentul îi duce>.*

1. Pe cel bătrân să nu-l înfrunți, ci să-l îndemni ca pe un părinte; pe cei tineri, ca pe frați.

2. Pe femeile bătrâne îndeamnă-le ca pe nişte mame, pe cele tinere ca pe nişte surori, în toată curăția. (I Timotei, Pavel 5)

11. Nu vă grăiți de rău unul pe altul, fraților. Cel ce grăieşte de rău pe fratele său, ori judecă pe fratele său, grăieşte de rău legea; iar dacă judeci legea nu eşti împlinitor al legii, ci judecător. (Iacov, 4)

VI. MUNCA ŞI NEMUNCA

Du-te, leneşule, la furnică şi vezi munca ei şi prinde minte!

SOLOMON
(Pilde 6:6)

Munca gândeşte, lenea visează.

JULES RENARD

N. Reminiscență a faptului că în anii socialismului, în România, toți aşteptau totul de la stat, mulți au pierdut conştiința relației productivitate – salariu şi a reciprocității obligațiilor contractuale de muncă. Pe de altă parte, frânarea şi distorsia ilicită a privatizării industriei, au condus la penuria locurilor de muncă. Un fenomen interesant este că şi relativ puținele locuri de muncă libere rămân neocupate; numeroşi fiind aceia care preferă să trăiască din diverse alocații de la stat şi din expediente (mici afaceri <pe picior>, muncă la negru, speculații prin ocolirea sau încălcarea legii etc.).

V.T.

A. MOTIVAȚIA

26. Foamea îndeamnă pe lucrător la muncă, fiindcă gura lui îl sileşte. (Pilde, Solomon 16)

N. Foamea nu este singura componentă a motivației muncii şi nici nu ştirbeşte demnitatea muncii, care şi pentru cel flămând rămâne <*cea mai scumpă comoară*>... (Pilde, Solomon 12:27).

13. Nu iubi somnul, ca să nu ajungi sărac; ține ochii deschişi, numai aşa vei fi îndestulat de pâine. (Pilde, Solomon 20)

25. Pofta celui leneş îl omoară, căci mâinile nu voiesc să lucreze. (Pilde, Solomon 21)

4. Şi am văzut că toată strădania şi toată izbânda omului la lucru nu este decât pizma unuia față de altul. (Ecclesiastul 4)

N. ...Încă o componentă a motivației muncii, pizma, care acum este inclusă în sintagma <spirit competitiv>.

6. Dis-de-dimineață seamănă sămânță şi până seara nu odihni mâna ta, căci nu ştii care va izbuti, aceasta sau aceea, sau dacă amândouă sunt deopotrivă de bune. (Ecclesiastul 11)

14. Nu lăsa nici o zi bună să treacă fără folos şi partea ta din bucuria cuviincioasă să nu te treacă. (Ecclestiasticul 14)

N. <Bucuria cuviincioasă> înseamnă satisfacția cuvenită, meritată, pentru <lucrul bine făcut>; este ceea ce

psihologii numesc <motivație intrinsecă> decurgând din însuşi procesul muncii.

B. MUNCA SILNICĂ

V.T.

6. ... A poruncit Faraon căpeteniilor şi slujbaşilor...

7. <De acum înainte să nu mai dați poporului [evreu] paie pentru facerea cărămizilor ca ieri şi ca alaltăieri, ci să se ducă ei să-şi adune paie.

8. Dar cărămizi să facă tot atâtea câte făceau în fiecare zi; să-i siliți şi să nu le împuținați munca; fiindcă sunt fără treabă şi de aceea strigă şi zic: Haidem să aducem jertfă Dumnezeului nostru!...> (Ieşirea 5)

N. Sistemul acesta faraonic s-a practicat şi la noi până în anul 1990, sub denumirea de acord global>, în care norma de muncă se majora fie prin numărul de produse, fie prin adăugarea de operații suplimentare.

9. Să fie dar împovărați de lucru oamenii aceştia şi să se îndeletnicească cu acestea, iar nu să se îndeletnicească cu vorbe mincinoase! (Ieşirea 5)

N. Tot până în anul 1990, munca, în ore suplimentare, Duminica şi în zilele de sărbătoare (mai ales de Crăciun şi de Paşti) era practicată, uneori ca <voluntariat>... impus, nu în folosul producției, ci în scopul de a ocupa timpul liber al omului, de a-l sustrage de la preocupări spirituale.

15. Munca oboseşte pe cel nebun; cine nu ştie drumul nu poate să se ducă în cetate. (Ecclesiastul 10)

N. <Drumul spre cetate> = expresie metaforică pentru ceea ce în termeni tehnici se numeşte <tehnologie> (azi îi mai spunem şi <know how>!)

13. Este câte un om care se osteneşte şi munceşte şi se sârguieşte şi cu atât mai mult este sărac. (Ecclestiasticul 11)

N. Un asemenea om, oricât ar fi de nenorocit în sărăcia lui, ascunde comori (haruri cu care a fost înzestrat) care-l susţin să-şi poartă creştineşte crucea, şi în sinea lui... nu se revoltă.

18. Este câte un om care se îmbogăţeşte prin multă grijă şi zgârcenie şi aceasta este partea ostenelilor lui. (Ecclestiasticul 11)

N. <partea ostenelilor> = răsplata pe drept cuvenită.

C. HĂRNICIA

V.T.

16. ...Nu leneşii, ci silitorii agonisesc avere. (Pilde, Solomon 11)

9. Mai mult preţuieşte un om smerit dar harnic, decât unul, mândru dar lipsit de pâine. (Pilde, Solomon 12)

N. Este vorba de mândria prostească, snobă, a celor ce disprețuiesc munca, chiar dacă n-au nimic.

11. Cel ce munceşte ogorul său se satură de pâine, iar cel ce umblă după deşertăciuni este un om lipsit de minte.

27. ...Cea mai scumpă comoară pentru om este munca. (Pilde, Solomon 12)

N. După încălcarea poruncii lui Dumnezeu, de către Adam şi Eva, Creatorul – datorită bunătății Sale –, nu i-a condamnat la pieire. *(<A făcut... lui Adam şi femeii lui îmbrăcăminte... şi i-a îmbrăcat>* – Geneza 3:21). I-a... condamnat (obligat) să muncească, ca să trăiască: *<Cu osteneală să te hrăneşti din el (din pământ)... În sudoarea feței tale îți vei mânca pâinea ta...>* (Geneza 3:17, 19).

O condamnare benefică totuşi pentru om: Omul şi-a realizat propria-i lume, iar Eva – prin naştere – a populat-o...

Şi în marea Sa bunătate față de propria-i creație, Dumnezeu i-a ajutat în acest sens (pe ei şi pe cei care i-au urmat până în zilele noastre). Munca, în afara <îndestulării de pâine>, a dat sens vieții omului. Omul şi-a găsit menirea (fericirea) prin realizări care a progresat omenirea, având sentimentul, aparent înnăscut, de conştientizare a existenței lui Dumnezeu, fără de care nu poate fi concepută lumea.

13. Nu iubi somnul, ca să nu ajungi sărac; ține ochii deschişi, numai aşa vei fi îndestulat de pâine. (Pilde, Solomon 20)

21. ...Un om care a pus în lucrul lui înțelepciune şi ştiință şi a avut izbândă, îl împarte cu cel care n-a lucrat. Şi aceasta este deşertăciune şi un rău nespus de mare. (Ecclesiastul 2)

N. Lenea şi chiulul nu trebuie încurajate; nemunca merită neplată şi neajutorare.

3. Mică este între cele zburătoare albina, dar rodul ei întrece orice dulceață. (Ecclestiasticul 11)

12. La vreme te scoală şi nu fi cel mai de pe urmă; aleargă acasă şi nu fi leneş. (Ecclestiasticul 32)

37. Lucrați lucrul vostru mai înainte de vreme, şi El va da plata voastră la timpul potrivit (Ecclestiasticul 51).

D. LENEA

Lenea e prostia corpului, iar prostia, lenea minții.

J.G. SEUME

V.T.

6. Du-te, leneşule, la furnică şi vezi munca ei şi prinde minte!

7. Ea, care nu are nici mai-mare peste ea, nici îndrumător, nici sfătuitor.

8. ...Sau mergi la albină şi vezi cât e de harnică şi ce lucrare iscusită săvârşeşte.

11. Iată, vine sărăcia ca un trecător şi nevoia te prinde ca un tâlhar... (Pilde, Solomon 6)

4. Mâna leneşilor pricinuieşte sărăcie, iar mâna celor înțelepți adună avuții.

N. Atenției... <*Munca îndepărtează de noi trei mari rele: urâtul, viciu şi nevoia*> menționa Voltaire.

26. Precum este oțetul pentru dinți şi fumul pentru ochi, aşa este omul leneş pentru cei ce-l pun la treabă. (Pilde, Solomon 10)

9. Omul lăsător pentru lucru e frate cu cel care dărâmă. (Pilde, Solomon 18)

25. Pofta celui leneş îl omoară, căci mâinile nu voiesc să lucreze. (Pilde, Solomon 21)

16. Leneşul se crede înţelept în ochii lui, mai mult decât şapte sfetnici înţelepţi. (Pilde, Solomon 26)

N. Există leneşi care, prin linguşire, simularea activităţii sau a inaptitudinii fizice, prin alte forme de parazitism sau prin expediente, câştigă mai mult şi trăiesc mai bine decât cei harnici – şi sunt mândri de <deşteptăciunea> lor.

5. Nebunul stă cu mâinile în sân şi îşi mănâncă singur timpul... (Ecclesiastul 4)

N. Acum se spune <timpul este bani>!

4. Cel ce păzeşte vântul nu seamănă, iar cel ce se uită la nori nu seceră. (Ecclesiastul 11)

13. ...Din mândrie izvorăşte pieire şi mare neorânduire, iar din lene, sărăcie şi lipsă mare, căci lenea este mama foamei. (Tobit 4)

N. Din lene derivă toate neajunsurile şi viciile. Şi atunci, care este rostul leneşului pe pământ?

<Căci ce e omul dacă rostul vieţii,

Şi toată fericirea lui e numai:

Să doarmă şi să mănânce? – Animal!

Nimic mai mult!> (Shakespeare).

Poate fi numit el (leneşul), făptură a lui Dumnezeu, menit să stăpânească pământul?!

<Lumea nu-ți poate dărui ceea ce nu primeşte de la tine> (Schiller).

VII. BOGĂȚIA ŞI SĂRĂCIA

...Sărăcie şi bogăție nu-mi da, ci dă-mi pâinea care-mi este de trebuință,

Ca nu cumva, săturându-mă, să mă lepăd de Tine şi să zic: <Cine este Domnul?> Ca nu cumva, sărăcind, să mă apuc de furt şi să defaim numele Dumnezeului meu.

SOLOMON
(Pilde 30, 8-9)

N. Textele Biblice au o atitudine obiectiv nuanțată față de bogăție şi sărăcie...

Sunt acceptați şi chiar lăudați bogații cinstiți, fără de păcat – şi aspru pedepsiți cei îmbogățiți prin <strâmbătate>, înşelătorie şi fărădelegi. La fel sunt lăudați cei deveniți săraci pentru că au renunțat la avere în folosul nevoiaşilor, precum şi cei săraci pentru că au preferat bogăția spirituală – şi sunt criticați cei săraci din lene şi nechibzuință.

Atât bogații cât şi săracii sunt însă expuşi păcatului; primii din cauza liberului acces la tentații, ceilalți din cauza lipsurilor insuportabile.

Avem în prezent foarte puțini bogați prin <management> cinstit şi inteligent şi prea mulți îmbogățiți

prin excrocherie, delapidare, deturnare de fonduri, comision-mită, <inginerie(!) financiară>, prin furt curat (murdar), ba chiar şi prin cerşetorie organizată profesionist, proxenetism şi alte <ingenioase> metode...

Totodată avem relativ puțini săraci din lene sau vicii şi foarte mulți din cauza proastei gestionări a economiei naționale.

A. BOGAȚII

V.T.

19. El [Dumnezeu] nu caută la fața celor mari şi nu face deosebire între bogat şi sărac, pentru că toți sunt lucrarea mâinilor Sale. (Iov 34)

9. ...Ca o umbră trece omul, dar în zadar se tulbură.

10. Strânge comori şi nu ştie cui le adună pe ele. (Psalmul 38)

12. Iată, aceştia sunt păcătoşi şi sunt îndestulați. Veşnic sunt bogați. (Psalmul 72)

N. Bogații, prin averea de care dispun, sunt tentați să greşească (păcătuiască) din orgoliu, lăcomie, aroganța omului îndestulat. Preocupați de sporirea averii lor, devin sclavii banului înşelător, cu consecințe imprevizibile. Şi <*timpul* – spunea Vergiliu – *fuge fără să se mai întoarcă*>, pentru a mai putea corecta (eventual) abaterile de la preceptele creştine.

2. Nu sunt de folos comorile dobândite prin fărădelege; numai dreptatea scapă de la moarte. (Pilde, Solomon 10)

4. La nimic nu foloseşte bogăţia în ziua mâniei... (Pilde, Solomon 11)

N. Prin <ziua mâniei> înţelegem ziua judecăţii divine – atunci când îmbogăţiţii nelegiuiţi vor cunoaşte mânia Domnului.

18. Cel nelegiuit capătă un câştig înşelător, iar cel ce seamănă dreptatea, o răsplată adevărată. (Pilde, Solomon 11)

N. Din păcate, în vremurile noastre, <cel nelegiuit capătă un câştig înşelător> întotdeauna, dar <cel ce seamănă dreptatea, o răsplată adevărată> de puţine ori!

11. Bogăţia adunată în grabă se împuţinează, numai cel ce o adună cu încetul o înmulţeşte. (Pilde, Solomon 13)

N. Se ştie că banii câştigaţi la jocurile de noroc se risipesc adesea fără folos. Numai cel ce i-a câştigat cu trudă (a mâinilor sau a minţii) ştie să-i preţuiască.

8. Mai degrabă puţin şi cu dreptate, decât agoniseală multă cu strâmbătate. (Pilde, Solomon 16)

1. Mai de preţ este săracul care umblă întru neprihănirea lui, decât un bogat cu buze viclene şi nebun.

4. Bogăţia strânge prieteni fără număr, iar săracul se desparte chiar de prietenul său. (Pilde, Solomon 19)

6. Comorile dobândite cu limbă mincinoasă sunt deşertăciune trecătoare şi laţuri ale morţii. (Pilde, Solomon 21)

N. La sfârşitul vieţii, bogaţii <comorilor dobândite cu limbă mincinoasă> nu duc nimic bun în lumea de apoi, care

să-i apere... Să trăim cinstit!... Este chemarea la împăcarea cu viața de aici şi la speranța în lumea cealaltă.

22. Omul lacom se grăbeşte să se îmbogățească, dar nu gândeşte că lipsa va veni peste el. (Pilde, Solomon 28)

4. Am început lucrări mari: am zidit case, am sădit vii,

5. Am făcut grădini şi parcuri şi am sădit în ele tot felul de pomi roditori;

6. Mi-am făcut iazuri, ca să pot uda din ele o dumbravă unde creşteau copacii;

7. Am cumpărat robi şi roabe şi am avut feciori născuți în casă, asemenea şi turme de vite, şi oi fără de număr, mai mult decât toți cei care au fost înaintea mea în Ierusalim.

8. Am strâns aur şi argint şi număr mare de regi şi satrapi; am adus cântăreți şi cântărețe şi desfătarea fiilor omului mi-am agonisit: o princesă şi alte princese.

9. Am fost mare şi am întrecut pe toți cei ce au trăit înaintea mea în Ierusalim şi înțelepciunea a rămas cu mine.

10. Şi tot ceea ce doreau ochii mei nu am dat la o parte şi n-am oprit inima mea de la nici o veselie, căci inima mea s-a bucurat de toată osteneala mea.

11. Apoi m-am uitat cu luare aminte la toate lucrurile pe care le-au făcut mâinile mele şi la truda cu care m-am trudit ca să le săvârşesc şi iată, totul este deşertăciune şi vânare de vânt şi fără nici un folos sub soare.

12. Şi mi-am întors privirea să văd înțelepciunea, nebunia şi prostia... (Ecclesiastul 2)

N. În adunarea de comori nu există întelepciune, ci... <nebunie şi prostie>. <*Toate sunt deşertăciunii!*> – cum spunea Ecclesiastul (1:2), pentru că, <*Noi n-am adus nimic în lume, tot aşa cum nici nu putem să scoatem ceva din ea*

afară> (I Timotei, Pavel 6:7). <*Iubirea de argint este rădăcina tuturor relelor*>. (I Timotei, Pavel 6:10).

<*Adunați-vă comori în cer...*> ne învață Iisus (Matei 6:20). Dar, o astfel de comoară rezultă numai din felul nostru de a trăi, ca fii ai lui Dumnezeu.

13. Atunci m-am încredințat că înțelepciunea are întâietate asupra nebuniei tot atât cât are lumina asupra întunericului. (Ecclesiastul 2)

9. Cine iubeşte banii nu se va sătura de bani, iar cel ce iubeşte bogăția nu va avea parte de rodul ei. Şi aceasta este deşertăciune!

11. Dulce este somnul lucrătorului, fie că mănâncă mult, fie că mănâncă puțin, dar belşugul bogatului nu-i dă răgaz să doarmă.

12. Este un rău cumplit pe care l-am văzut sub soare: bogății puse la o parte de stăpânul lor pentru a lui nenorocire.

N. Nu o dată, bogăția şi-a <nenorocit stăpânul>, astfel: bogăția confiscată (dacă a fost obținută ilicit), ipotecată, greşeli de administrare, furată (prin falsuri), pierdută la pariuri, jocuri cu mizã, falimentată etc.

18. Şi ori de câte ori Dumnezeu dă omului bogății şi bunuri şi îi îngăduie să mănânce şi să-şi ia partea lui şi să se bucure de munca lui, aceasta este un dar de la Dumnezeu.

19. Căci nu gândeşte prea mult la zilele vieții lui, fiindcă Dumnezeu îl ține prins cu bucuria inimii lui. (Ecclesiastul 5)

N. <*Împărăția lui Dumnezeu este înăuntrul vostru*> (Luca 17:21). <Dumnezeu îl ține prins cu bucuria inimii lui> pe omul, care are această <împărăție > în sufletul său. Acest om, bogat pe pământ, are (şi-a adunat) o comoară şi în cer.

<*Căci unde este comoara ta, acolo va fi şi inima ta*> (Matei 6:21).

8. Vai vouă care clădiți casă lângă casă şi grămădiți țarini lângă țarini până nu mai rămâne nici un loc, ca să fiți numai voi stăpânitori în țară! (Isaia 5)

N. De strictă actualitate, cu deosebirea că azi, (la noi), se fac vile (cu piscine), se deschid conturi în bănci străine, se comit malversații financiare <grămădind> bani prin delapidare, iar țarinile <grămădite> de vechii stăpânitori sunt cu greu restituite celor în drept.

10. Nu te încrede în avuțiile câştigate pe nedrept, că nimic nu-ți vor folosi în ziua judecății. (Ecclestiasticul 5)

N. Şi atunci, ca şi acum, textul se referă la Justiția Divină, pentru că justiția pământească este, după cum se ştie, oarbă (de multe ori manipulată, coruptă, chiar incompetentă).

29. Bună este avuția la cel care este fără de păcat şi rea este sărăcia în gura celui nelegiuit. (Ecclestiasticul 13)

1. Din pricina banilor, mulți au păcătuit şi cine caută să se îmbogățească îşi întoarce ochiul de la dreptate. (Ecclestiasticul 27)

16. Nu este mai bună avuția decât sănătatea trupului şi nu este bucurie mai mare decât bucuria inimii. (Ecclestiasticul 30)

N. <*Sănătatea corpului şi liniştea sufletului alcătuiesc adevăratul scop al vieții fericite*>, recomanda Epicur. Acestea sunt... bogăția! Cu ele, prin muncă, omul poate să ajungă la

cea mai desăvârşita împlinire. Şi ce poate să-şi dorească mai mult, omul, în aceasta viață trecătoare?

5. Cel care iubeşte aurul nu se va îndrepta şi cel care aleargă după stricăciune se va sătura de ea.

6. Mulți au căzut pentru aur şi înaintea lor le-a fost pieirea.

10. Cine a fost încercat cu aurul şi a rămas desăvârşit i-a fost lui spre laudă. (Ecclestiasticul 31)

N. Ca şi puterea, bogăția cel mai adesea corupe.

1. O, moarte! Cât de amară este amintirea ta omului care trăieşte fericit întru avuțiile sale. (Ecclestiasticul 41)

N. <...Amară>, gândindu-se că, prin moarte, va fi lipsit de <avuțiile sale>. Omul bogat însă nu poate fi fericit, dacă-i lipseşte bogăția sufletească (<*...singura adevărată bogăție. Celelalte bunuri sunt bogate în dureri*>, remarca Lucian, iar Seune afirma: <*Cine se teme de moarte, şi-a pierdut viața*>).

N.T.

21. ...Dacă voieşti să fii desăvârşit, du-te, vinde averea ta, dă-o săracilor şi vei avea comoară în cer; după aceea, vino şi urmează-Mi.

N. Oamenii bogați (din diferite motive) nu acceptă să-şi vândă averea, s-o împartă săracilor şi să-L urmeze pe Hristos. Ar deveni sfinți! Şi în vremurile noastre, numai banul este... sfânt! Dacă însă oferă ajutor săracilor, bolnavilor, celor în incapacitate fizică de a se întreține şi meditează profund asupra valorii comoarei din cer, se pot apropia de

Iisus, fiindcă, fără El nu putem face nimic(<...*Fără Mine, nu puteţi face nimic*> – Ioan 15:5; <...*Eu sunt Lumina lumii*...> – Ioan 8:12).

23. ...Un bogat cu greu va intra în împărăţia cerurilor.

24. ...Că mai lesne este să treacă cămila prin urechile acului, decât să intre un bogat în împărăţia lui Dumnezeu. (Matei 19)

N. Cei care cunosc numai acest citat înţeleg, cu surprindere, că bogatul este exclus cu desăvârşire de la mântuire. Citatul anterior nu este însă la fel de restrictiv... ceea ce permite două interpretări de largă circulaţie la cititorii Bibliei: 1. Cămila (καμηλα) era denumirea uzuală a sforii groase din păr de cămilă, care putea fi trecută prin urechile unui ac mare, plat, de cusut covoare, sau 2. La una din porţile cetăţii Ierusalimului, foarte solicitată de extravilanii ce veneau cu mărfuri de piaţă, era o aglomeraţie care permitea cu greu intrarea cămilelor încărcate – fiind, de aceea, numită <urechile acului>.

8. ...Iată [a zis Zaheu], jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor şi, dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit.

9. Şi a zis către el Iisus: Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia... (Luca 19)

B. SĂRACII

V.T.

11. Căci nu va lipsi sărac din pământul tău; de aceea îți poruncesc eu: Deschide mâna ta fratelui tău, săracului tău şi celui lipsit din pământul tău. (Deuteronomul 15)

N. Comunismul a promis eradicarea sărăciei, dar a <reuşit>, pretutindeni, generalizarea ei, cu excepția privilegiaților din aşa numita nomenclatură şi a clientelei lor... Situație care continuă şi acum, în România, prin profitorii şi victimele unei tranziții defectuoase, prin partidele care s-au perindat la putere.

Din păcate, nici comunismul şi nici capitalismul nu elimină sărăcia. Poate că, o societate bazată pe valoare, pe cultul muncii, pe morală, pe credință, ar echilibra balanța în spiritul dreptății şi al echității sociale... O societate elevată, cu oameni ale căror convingeri sunt distanțate de implicațiile material-pământeşti. Dar cine să o înfăptuiască, când omului îi lipsesc... valoarea, cultul muncii, morala, credința?

15. ...Nenorocirea celor sărmani este sărăcia lor. (Pilde, Solomon 10)

20. Săracul este disprețuit chiar şi de prietenul lui, pe când prietenii celui bogat sunt fără de număr.

31. Cel ce apasă pe cel sărman defaimă pe Ziditorul lui, dar cel ce are milă de sărac îl cinsteşte. (Pilde, Solomon 14)

7. Sătulul calcă mierea în picioare, iar flămândul tot ce este amar (i se pare) dulce. (Pilde, Solomon 27)

3. Un om bogat, care asupreşte pe cei săraci, e ca ploaia care trânteşte tot la pământ, iar pâinea nu se face.

N. La Bruyère spunea: <*Parcă ți-e ruşine să fii fericit când vezi în jur nenorocire*>. Cu atât mai grav, când neno-

rocirea este asuprită şi noi rămânem pasivi în fața oprimării – condamnată de Creator, ai cărui făpturi toți suntem!

6. Mai de preț e săracul care umblă întru prihănirea lui, decât cel prefăcut în căile lui, chiar dacă e bogat. (Pilde, Solomon 28)

7. Două lucruri cer de la Tine, nu mă respinge înainte de a muri;

8. Prefăcătoria şi cuvântul mincinos îndepărtează-le de la mine; sărăcie şi bogăție nu-mi da, ci dă-mi pâinea care-mi este de trebuință.

9. Ca nu cumva, să mă lepăd de Tine şi să zic: <Cine este Domnul?> Ca nu cumva, sărăcind, să mă apuc de furt şi să defaim numele Dumnezeului meu. (Pilde, Solomon 30)

N. Cea mai de seamă cerere-înțelepciune, adresată Domnului, în această lume a omului călător (de o clipă) pe pământ.

7. Dacă vezi asuprirea celui sărac şi obijduirea dreptului şi a dreptății în cetate, nu te mira de lucru acesta, căci peste cel mare este unul mai mare, iar Cel Atotputernic veghează peste toți. (Ecclesiastul 5)

N. De luat aminte!

4. Rugăciunea celui necăjit nu o lepăda şi nu-ți întoarce fața ta de la cel sărac.

5. De la ce-l în lipsă nu-ți întoarce ochiul şi nu da loc omului să te blesteme.

8. Pleacă săracului urechea ta şi cu blândețe răspunde-i cele de pace. (Ecclestiasticul 4)

4. Bogatul a făcut strâmbătate, şi tot el s-a mâniat.

5. Celui sărac i s-a făcut strâmbătate şi el se roagă pentru iertare. (Ecclestiasticul 13)

N. Din păcate, asemenea cazuri se întâmplă frecvent, în lumea noastră, ajungându-se (paradoxal) ca săracul căruia <i s-a făcut strâmbătate... să se roage (răului) pentru iertare>. (Păcatul judecă neprihănirea!)

22. Vânatul leilor sunt asinii sălbatici în pustiu; aşa şi păşunea celor bogaţi sunt săraci.

23. Urâtă este trufaşului smerenia; tot aşa şi bogatului îi este urât săracul.

24. Pe bogat când se clatină, îl reazimă prietenii; iar cel sărac, când cade, este respins de prietenii săi.

N. Banul conduce lumea şi nu viceversa. El corupe şi stăpâneşte. Sau – cum spunea Ovidiu –, fiindcă <*Bogăţia asigură onorurile*> (mai ales cele nemeritate)!

25. Bogatul, când alunecă, mulţi sunt care îl sprijină; când spune cuvinte nebuneşti, îi dau dreptate. (Ecclestiasticul 13)

N.T.

19. Nu va adunaţi comori pe pământ, unde molia şi rugina le strică şi unde furii le sapă şi le fur.

20. Ci adunaţi-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă şi nu le fură.

21. Căci unde este comoara ta, acolo va fi şi inima ta. (Matei 6)

29. Căci tot celui ce are i se va da şi-i va prisosi, iar de la cel ce n-are şi ce are i se va lua. (Matei 25)

N. Din context (parabola talanţilor) rezultă clar că acela care ştie să fructifice, să-şi pună în valoare talantul (se poate citi <talentul>) va câştiga, iar cel ce nu-şi foloseşte

capacitatea de muncă şi gândire va pierde. Talentul nativ, nefolosit şi nesusținut prin muncă, cu timpul se pierde...

43. ...Adevărat grăiesc vouă că această văduvă săracă a aruncat în cutia darurilor mai mult decât toți ceilalți.

44. Pentru că toți au aruncat din prisosul lor, pe când ea, din sărăcia ei, a aruncat tot ce avea, toată avuția sa. (Marcu 12)

N. De reținut...!

15. ...Vedeți şi păziți-vă de toată lăcomia, căci viața cuiva nu stă în prisosul avuțiilor sale. (Luca 12)

11. ...Dacă n-ați fost credincioşi în bogăția nedreaptă, cine vă va încredința pe cea adevărată?

N. De înțeles că, bogăția <adevărată> (din cer) nu se poate obține cu <bogăția nedreaptă> (de pe pământ). Cele două bogății sunt incompatibile! Binele, pentru a-l obține, trebuie pregătit... prin bine! O viață bună nu ne-o clădim cu rău!

12. Şi dacă în ceea ce este străin nu ați fost credincioşi, cine vă va da ceea ce este al vostru? (Luca 16)

9. Cei ce vor să se îmbogățească, dimpotrivă, cad în ispită şi în cursă şi în multe pofte nebuneşti şi vătămătoare, ca unele care cufundă pe oameni în ruină şi pierzare.

10. Că iubirea de argint este rădăcina tuturor relelor şi cei ce au poftit-o cu înfocare au rătăcit de la credință, şi s-au străpuns cu multe dureri.

N. ...<*Virtutea, după bani*>! Aşa înfăţişa Horaţiu corupţia moravurilor din vremea sa. Virtutea-bani este cel mai nefast viciu... Şi nu degeaba se spune: Banul este ochiul satanei!

17. Celor bogaţi în veacul de acum porunceşte-le să nu se semeţească, nici să-şi pună nădejdea în bogăţia cea nestatornică, ci în Dumnezeul cel viu, Care ne dă cu belşug toate, spre îndulcirea noastră,

18. Să facă ce e bine, să se înavuţească în fapte bune, să fie darnici, să fie cu inima largă.

19. Agonisindu-şi lor bună temelie în veacul viitor, ca să dobândească, cu adevărat, viaţa veşnică. (I Timotei, Pavel 6)

N. Vezi adnotarea (Luca 16:11).

5. Feriţi-vă de iubirea de argint şi îndestulaţi-vă cu cele ce aveţi, căci însuşi Dumnezeu a zis: <Nu te voi lăsa, nici nu te voi părăsi> (Evrei, Pavel 13).

N. <Oricine rămâne întru El (Dumnezeu) nu păcătuieşte...> (I Ioan 3:4).

9. Iar fratele cel smerit să se laude întru înălţimea sa,

10. Şi cel bogat întru smerenia sa, pentru că va trece ca floarea ierbii.

11. Căci a răsărit soarele arzător şi a uscat iarba şi floarea ei a căzut şi frumuseţea feţei ei a pierit; tot aşa se va veşteji şi bogatul în alergăturile sale. (Iacov 1)

N. <Suntem ursiţi morţii, noi şi tot ce-i al nostru> (Horaţiu).

1. Veniți acum, voi bogaților, plângeți şi vă tânguiți de necazurile care vor să vină asupra voastră.

2. Bogăția voastră a putrezit şi hainele voastre le-au mâncat moliile.

3. Aurul vostru şi argintul au ruginit şi rugina lor va fi mărturie asupra voastră şi ca focul va mistui trupurile voastre; ați strâns comori în vremea din urmă.

4. Dar, iată, plata lucrătorilor care au secerat țarinile voastre, pe care voi ați oprit-o, strigă; şi strigătele secerătorilor au intrat în urechile Domnului Sabaot.

5. V-ați desfătat pe pământ şi v-ați dezmierdat; hrănita-ți inimile voastre în ziua înjunghierii.

N. <*Când ne înfundăm în viciu – vai, ce nenorocire! – zeii înțelepți ne iau vederea; judecata noastră limpede o lasă să cadă în mocirla pe care ne-am ales-o; şi ne fac să ne îndrăgim greşelile, pentru ca apoi să râdă de felul în care ne împăunăm cu ele, spre ruşinea noastră*> (Shakespeare).

6. Osândit-ați, omorât-ați pe cel drept; el nu vi se împotriveşte. (Iacov 5)

N. Strigăt de alarmă, in Biblie!

17. Fiindcă tu zici: Sunt bogat şi m-am îmbogățit şi de nimic nu am nevoie! Şi nu ştii că tu eşti cel ticălos şi vrednic de plâns, şi sărac şi orb şi gol! (Apocalipsa, Ioan 3)

N. Omul refuză să-şi vadă deşertăciunea! Este <călător pe pământ>, dar se crede atotştiutor, atotstăpâ-

nitor... Privit însă prin prisma morții (unde va rămâne veşnic) este... <şi sărac şi orb şi gol>. *Cinis et umbra sumus!**

18. Te sfătuiesc să cumperi de la Mine aur lămurit în foc, ca să te îmbogățeşti, şi veşminte albe ca să te îmbraci şi să nu dea pe față ruşinea goliciunii tale, şi alifie de ochi, ca să-ți ungi ochii şi să vezi.

19. Eu pe câți îi iubesc îi mustru şi îi pedepsesc; sârguieşte dar şi te pocăieşte.

20. Iată, stau la uşă şi bat; de va auzi cineva glasul Meu şi va deschide uşa, voi intra la el şi voi cina cu el şi el cu Mine. (Apocalipsa, Ioan 3)

N. ...Ca să intre (Iisus) în casele noastre, trebuie să deschidem uşa!... Trebuie, pentru că Iisus este salvarea noastră: <*Fără Mine nu puteți face nimic*> (Ioan 15:5).

---

* Suntem cenuşă şi umbre.

VIII. DREPTATE – JUSTIȚIE

Puterea noastră să fie
legea dreptății noastre...

SOLOMON
(Înțelepciune 2:11)

Fiat, justitia, pereat
*mundus!**

FERDINAND I
(Împărat al Germaniei)

N. Înțelepciunea preceptelor biblice arată că,

– modelul dreptei judecăți este Dumnezeu, în fața Căruia toți suntem egali;

– nu legea decurge din putere, ci puterea din lege (<*Puterea noastră să fie legea dreptății noastre...*> – Înțelepciune, Solomon 2:11) Astfel spus: Trebuie dată forță dreptății... şi nu dreptate forței.

– prin dreptate, Cetatea se înalță, iar prin silnicie decade;

– fărădelegea şi răutatea poartă în sine embrionul involuției până la autodistrugere; o societate

---

* Să se facă dreptate, chiar de-ar pieri lumea!

<greşeşte când face sau tolerează lucruri care pot fi cauza propriei ruini>, afirma Spinoza;

– spiritul dreptății trebuie cultivat şi în relațiile interpersonale, ierarhice sau față de instituțiile statului.

A. GENERALITĂȚI

V.T.

6. Ţin cu tărie la dreptatea mea şi nu voi lăsa-o să-mi scape; inima mea nu se ruşinează de zilele pe care le-am trăit. (Iov 27)

4. Să cercetăm între noi ce este drept, să ştim între noi ceea ce este bine. (Iov 34)

21. Ia seama, nu te duce la nedreptate, căci ea este adevărata cauză a suferinţei. (Iov 36)

N. Nedreptatea conduce, inevitabil, la suferință, marcându-ne viața. Minunata lucrare a Domnului – omul – poate deveni propriul său călău.

În context, Democrit atenționa: *<O viață rea, nebunească, impudică şi impură nu este o viață rea, ci o moarte lungă>*, iar Aristotel afirma: *<Înțeleptul caută ce e lipsit de durere, nu ceea ce este plăcut>*.

<Ia seama...> este semnalul Bibliei, ca omul să nu uite că este creația lui Dumnezeu.

2. Pentru că în inimă fărădelege lucraţi pe pământ, nedreptate mâinile voastre împletesc. (Psalmul 57)

20. Merg pe calea dreptății, în mijlocul căilor judecății drepte... (Pilde, Solomon 8)

5. Dreptatea netezeşte calea celui fără prihană, iar cel fără de lege va cădea prin fărădelegea lui.

6. Dreptatea izbăveşte pe cei drepți, iar cei vicleni vor fi prinşi prin pofta lor.

7. La moartea omului drept rămâne nădejdea, iar la moartea celui păcătos piere nădejdea. (Pilde, Solomon 11)

N. ...<Rămâne nădejdea> că-L va întâlni pe Domnul.

<Pierde nădejdea> = frica de judecata de apoi.

10. De propăşirea celor drepți cetatea se bucură, iar când pier cei fără de lege ea tresaltă de veselie.

N. La întrebarea: Care este starea ideală a unei cetăți? Solon a răspuns: <*Dacă cetățenii se supun magistraților, iar magistrații legilor*>... Şi tot el preciza: <*Este perfect condus oraşul (cetatea) unde oamenii de valoare sunt onorați, iar cei netrebnici pedepsiți*>... La care trebuie să subscriem... În lume va fi bine numai dacă <oamenii de valoare sunt onorați, iar netrebnicii pedepsiți>!

30. Rodul dreptății este un pom al vieții, iar silnicia nimiceşte viața. (Pilde, Solomon 11)

5. Socotelile celor drepți sunt dreptatea, iar punerile la cale ale celor nelegiuiți înşelăciunea. (Pilde, Solomon 12)

2. Cel ce umblă întru dreptate se teme de Domnul, iar cel ce umblă pe căi strâmbe Îl disprețuieşte.

32. Cel fără de lege este răsturnat de răutatea lui, iar cel drept găseşte scăpare în neprihănirea lui.

34. Dreptatea înalță un popor, în vreme ce păcatul este ocara popoarelor. (Pilde, Solomon 14)

N. Orice păcat al organelor de Stat poate compromite imaginea întreguli popor.

27. Omul nedrept este urâciune pentru cei drepți, iar cel drept este o urâciune pentru cei răi. (Pilde, Solomon 29)

16. ...Am văzut sub soare că în locul dreptății este fărădelegea şi în locul celui cucernic, cel nelegiuit.

17. Şi am gândit în inima mea: <Dumnezeu va judeca pe cel drept ca şi pe cel nelegiuit>, căci este vreme pentru orice punere la cale şi pentru orice faptă. (Ecclesiastul 3)

10. Şi am văzut păcătoşi în mare cinste purtați la locul de odihnă, pe când cei ce lucraseră drept au fost izgoniți de la locul cel sfânt şi au fost uitați în cetate. Şi aceasta este deşertăciune!

14. Este încă o nepotrivire care se petrece pe pământ, adică: sunt drepți cărora li se răsplăteşte ca după faptele celor nelegiuiți şi sunt păcătoşi cărora li se răsplăteşte ca după faptele celor drepți. Am zis şi că aceasta este încă o deşertăciune! (Ecclesiastul 8)

N. Atunci când cei păcătoşi triumfă, iar cei drepți sunt marginalizați şi uitați sau pedepsiți pentru păcatele altora – nelegiuiți sus-puşi – înseamnă că, societatea respectivă este în deşertăciune, adică într-un vid moral şi justițial.

Dar <*Cum să mai aibă vreo putere ruşinea şi virtutea, când nelegiuirea este atotputernică şi oamenii întorc spatele virtuții şi o neglijează, când nedreptatea triumfă asupra legilor şi oamenii nu fac nici o sforțare comnă ca să nu-şi atragă urgia...*?> se întreba Euripide.

1. Cu adevărat toate acestea le-am pus la inimă şi inima mea le-a văzut: că cei drepți şi cei înțelepți împreună cu toate faptele lor

sunt în mâna lui Dumnezeu. Nici măcar iubirea, nici ura nu o cunoaşte omul; ci totul este deşertăciune înaintea oamenilor,

2. Căci toți au aceeaşi soartă: cel drept ca şi cel păcătos, cel bun ca şi cel rău, cel curat ca şi cel necurat, cel ce aduce jertfă ca şi cel ce nu aduce... cel ce jură ca şi cel ce cinsteşte jurământul. (Ecclesiastul 9)

N. <Au aceeaşi soartă> în sensul că toți – credincioşii şi necredincioşi, drepți şi păcătoşi, mari şi mici – vor apărea la Judecata Supremă, dacă nu cumva Dumnezeu nu-i va pedepsi chiar în această viață pe unii şi îi va ridica pe alții.

17. Învățați şi faceți binele, căutați dreptatea, ajutați pe cel apăsat, faceți dreptatea orfanului, apărați pe văduvă! (Isaia 1)

N. *Ce datorii mai sfinte sunt pe lume,*
decât să aperi pe nevinovat,
să faci dreptate celui asuprit?> (Friedrich Schiller).

1. Iubiți dreptatea, judecători ai pământului; cugetați drept despre Domnul şi căutați-L cu inima smerită.

N. Multe nedreptăți sunt săvârşite de oameni, dar multe nedreptăți se săvârşesc şi de <judecătorii pământului> – chemați să restabilească adevărul şi să îndrepte nedreptatea!

Toți oamenii trebuie să urască nedreptatea dar, mai cu seama, judecătorii – în mâinile cărora se află omul. Ideal ar fi ca omul să nu se afle în fața judecătorului (Fericit este cel ce nu şi-a purtat paşii prin sălile tribunalelor).

Dacă <judecătorii pământului> ar aplica, în fapt, deviza împăratului Ferdinand I al Germaniei (1503-1564): <*Să se facă dreptate, chiar de-ar pieri lumea!*>, lumea... n-ar pieri, dar ar deveni, incomparabil, mai bună. Nedreptatea n-ar mai fi o amenințare, care să macine mințile şi să reducă viața!

15. Dreptatea este nemuritoare, iar nedreptatea aduce moarte. (Înțelepciune, Solomon 1)

11. Puterea noastră să fie legea dreptății noastre, că ce este slab nu este de nici un folos. (Înțelepciune, Solomon 2)

N. Dreptatea legitimează puterea şi nu invers.

1.Sufletele drepților sunt în mâna lui Dumnezeu şi chinul nu se va atinge de ele.

4. Chiar dacă, în față oamenilor, ei au îndurat suferințe, nădejdea lor este plină de nemurire.

5. Şi fiind pedepsiți cu puțin, mare răsplată vor primi, căci Dumnezeu i-a pus la încercare şi i-a găsit vrednici de El.

10. Cei nelegiuiți vor fi pedepsiți după cugetul lor cel viclean, pentru că nu le-a păsat de cel drept, iar de la Dumnezeu s-au lepădat. (Înțelepciune, Solomon 3)

N. Dumnezeu pedepseşte pe cei ce fură dreptatea, cu atât mai grav pe cei care sunt numiți să o restituie şi <nu le-a păsat de cel drept>.

Luc Vauvenargues spunea: <*Nu poți să fii just dacă nu eşti uman*>.

2. Depărtează-te de la nedreptate şi nedreptatea se va depărta de tine.

12. Şi le-a zis: Feriți-vă de nedreptate! Şi le-a dat porunci, dând fiecăruia în grijă datoriile către aproapele său. (Ecclestiasticul 17)

N.T.

8. Noi ştim că legea este bună, dacă se foloseşte cineva de ea potrivit legii; (I Timotei, Pavel)

N. Se referă la legea divină, care este bună însă oamenii trebuie să o aplice în spiritul şi în litera ei şi nu prin interpretări meşteşugite şi aşa numita cazuistică, prin care legea este, în mod perfid, ocolită sau încălcată. La fel se întâmplă şi cu legile lumeşti.

9. Ştiind acestea, că legea nu este pusă pentru cel drept, ci pentru cei fără de lege şi răzvrătiți, pentru necredincioşi şi păcătoşi, pentru necuvioşi şi spurcați, pentru ucigaşii de tată şi ucigaşii de mamă, pentru omorâtori de oameni.

10. Pentru desfrânați, pentru sodomiți, pentru vânzătorii de oameni, pentru mincinoşi, pentru cei care jură strâmb şi pentru tot ce stă împotriva învățăturii sănătoase. (I Timotei, Pavel 1)

N. *<Din fapta celor fărădelege*
Răsadul mai sporit se-alege
Şi tot puiază neamul rău!>,
menționa Eschil.

Şi pentru că *<omul este supus greşelii>*, *trebuie să <...Ne supunem magistraților şi legilor, mai ales acelora care sunt spre ocrotirea celor ce îndreaptă nedreptatea şi acelor legi care, deşi nescrise, acoperă de ocara tuturor pe oricine le nesocoteşte>* (Pericles).

Atenţie!... <...acelor (legi), care sunt spre ocrotirea celor ce îndreaptă nedreptatea...!>.

B. LEGILE

V.T.

N. Spre deosebire de codurile de legi din Antichitate, care (cu excepţia legislaţiei romane târzii) nu decurgeau din principii de Drept, legile din Vechiul Testament au la bază un principiu, şi anume, unul Divin: Supunerea la poruncile lui Dumnezeu. Să fie, oare, învăţătura izvorâtă din lecţia păcatului originar, care a constat din neascultare?

Esenţialul legislaţiei ebraice este cuprins în cele zece porunci (Decalogul), date în Tablele legii de Însuşi Dumnezeu prin mijlocirea lui Moise.

I. 2. <Eu sunt Domnul Dumnezeul tău, care te-a scos din pământul Egiptului şi din casa robiei.

3. Să nu ai alţi dumnezei afară de Mine!

II. 4. Să nu-ţi faci chip cioplit şi nici un fel de asemănare a nici unui lucru din câte sunt în cer, sus, şi din câte sunt pe pământ, jos, şi din câte sunt în apele de sub pământ!

5. Să nu te închini lor, nici să le slujeşti, că Eu, Domnul Dumnezeul tău, sunt un Dumnezeu zelos, care pedepsesc pe copii pentru vina părinţilor ce Mă urăsc pe Mine, până la al treilea şi al patrulea neam. (Ieşirea 20)

N. Omul este dator să se închine Celui care l-a creat: Unicul Dumnezeu.

Şi urmaşii vor avea de suferit de pe urma păcatelor noastre... Are caracter de avertisment: de a-l opri pe om de la păcate.

Religia creştină nu prevede vină şi sancțiuni pentru urmaşii celui ce a păcătuit.

III. 7. Să nu iei numele Domnului Dumnezeului tău în deşert, că nu va lăsa Domnul nepedepsit pe cel ce ia în deşert numele Lui.

N. Prin fapte inumane şi vorbe necugetate, negăm existența Celui Care ne-a zămislit şi răstignim (din nou) pe Hristos!

IV. 8. Adu-ți aminte de ziua odihnei, ca să o sfințeşti.

9. Lucrează şase zile şi-ți fă în acelea toate treburile tale.

10. Iar în ziua a şaptea este odihna Domnului Dumnezeu tău: să nu faci în acea zi nici un lucru; nici tu, nici fiul tău, nici fiica ta, nici sluga ta, nici slujnica ta, nici boul tău, nici asinul tău, nici orice dobitoc al tău, nici străinul care rămâne la tine,

11. Că în şase zile a făcut Domnul cerul şi pământul, marea şi toate cele ce sunt într-însele, iar în ziua a şaptea s-a odihnit. De aceea a binecuvântat Domnul ziua a şaptea şi a sfințit-o.

V. 12. Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta, ca să-ți fie bine şi să trăieşti ani mulți pe pământul pe care Domnul Dumnezeul tău ți-l va da ție.

N. <Deveniți stăpâni ai existenței noastre, uităm (nu de puține ori) de cei ce ne-au dat viață şi pâine... ucigându-le sufletele! Şi cât trebuie să sufere părinții din cauza celor

pentru care şi-ar da şi viața!... În lume nu există pedeapsă mai mare pentru uciderea sufletelor celor ce ne-au zămislit! Păcatul este atât mai mare!...> |15|.

<*Blestemat să fie cel ce va grăi de rău pe tatăl său sau pe mama sa*> (Deuteronomul 27:16). Vezi capitolul IV. Relații familiale.

VI. 13. Să nu ucizi!

VIII. 14. Să nu fii desfrânat!

IX. 16. Să nu mărturiseşti strâmb împotriva aproapelui tău!

N. Vezi cea de a doua poruncă a lui Hristos: Să iubeşti pe aproapele tău... (Marcu 12:31).

X. 17. Să nu doreşti casa aproapelui tău; să nu doreşti femeia aproapelui tău, nici ogorul lui, nici sluga lui, nici slujnica lui, nici boul lui, nici asinul lui şi nici una din dobitoacele lui şi nimic din câte are aproapele tău! (Ieşirea 20); (Vezi şi Deuteronomul 5:6... 9:11 – 14:16 – 21)

N. La o citire atentă, se observă că:

– poruncile, având caracter de principii fundamentale, nu sunt însoțite de sancțiuni (spre deosebire de legile obişnuite);

– cuprind tot ceea ce este de natură să asigure omului o viață spirituală şi socială demnă şi morală;

– nu îngrădesc (decât răul) ci, dimpotrivă, eliberează omul din robia păcatului. (Aşa cum avea să le spună Iisus

păcătoşilor care se pretindeau liberi: <*Oricine săvârşeşte păcatul, este rob păcatului*>. (Ioan 8:34)

– sunt perfect valabile şi în zilele noastre – şi vor fi mereu – fără a adăuga sau elimina ceva, ci doar detaliate la situațiile existente (actuale), când răul este mai agresiv şi mai perfid ca oricând, iar robia față de viciu şi păcat este denumită eufemistic <dependență>;

– cele zece porunci, cu funcție de principii de Drept Divin, au fost detaliate la cazuri şi situații concrete, însoțite de proceduri şi sancțiuni şi grupate tematic în Pentateuc (primele cinci părți ale Vechiului Testament) şi, mai târziu, în primele secole ale mileniului întâi, în Talmud – întregul ansamblu legislativ purtând numele de Torah.

N.T.

N. Iisus menține Legile date şi inspirate de Tatăl şi statuează comandamentul divin şi uman (iubirea) care sintetizează întreaga legislație.

17. Să nu socotiți că am venit să stric Legea sau proorocii; n-am venit să stric, ci să împlinesc.

18. Căci adevărat zic vouă: Înainte de a trece cerul şi pământul, o iotă sau o cirtă din Lege nu va trece, până ce se vor face toate.

N. Profețiile din Biblie s-au împlinit cu exactitate – dovadă că Biblia a fost inspirată de Dumnezeu.

Dintre profețiile împlinite, menționăm :

– *Distrugerea oraşului Tir; distrugerea Babilonului, căderea imperiului medeo-persan; stăpânirea romană asupra evreilor;*

– *Profeţiile despre Mesia:* naşterea din fecioară, Betleem – locul naşterii; naşterea în tribul lui Iuda (descendent al lui David); începutul propovăduirii în Galileea; lucrarea Sa; vorbirea în <pilde>; intrarea în Ierusalim; piatră de poticnire; urât; trădat pentru treizeci de arginţi; insulte; patimi; crucificare (trimis la moarte ca un răufăcător); nu i s-au zdrobit fluierele picioarelor; <împărţit-au hainele... şi pentru cămaşa mea au tras la sorţi>; <L-au străpuns>; trupul nu va cunoaşte stricăciune; semn al morţii <voi întuneca pământul în zi luminoasă>; <pedepsit pentru mântuirea noastră>;

– *Profeţiile lui Iisus:* trădarea lui Iuda; modul în care va muri Petru; renegările lui Petru; patimile Sale; persecuţii suferite de creştini; dărâmarea Templului Ierusalimului; Învierea Sa;

– *Profeţii în curs sau urmează a se înfăptui:* războaie; cutremure; foamete; crime; boli; fărădelegi; teamă...

37. ...Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău, cu toată inima ta, cu tot sufletul tău şi cu tot cugetul tău.

38. Aceasta este marea şi întâia poruncă.

39. Iar a doua, la fel ca aceasta: Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi.

N. Cine iubeşte pe Dumnezeu, nu poate să nu iubească şi pe aproapele său (poruncă dumnezeiască).

Cine-şi iubeşte aproapele, cu atât mai mult trebuie să-L iubească pe Dumnezeu – Creatorul amândorura.

40. În aceste două porunci se cuprind toată Legea şi prorocii. **(Matei 22)**

N. De aici, binecunoscuta concluzie formulată de Sfântul Augustin: <Ama, et fac qwod vis!*>.

C. JUDECĂTORII

2. Să nu te iei după cei mulți, ca să faci rău; şi la judecată să nu urmezi celor mai mulți, ca să te abați de la dreptate; (Ieşirea 23)

N. Să nu se dea sentințe judecătoreşti <sub presiunea străzii> (adesea în necunoştință de cauză sau manipulată şi instigată).

Dreptatea sau nedreptatea celor ce o revendică nu depind de numărul şi de insistența gălăgioasă, când legile şi aplicarea lor sunt corecte.

3. Nici săracului să nu-i fii părtinitor la judecată!
6. Să nu judeci strâmb pricina săracului tău! (Ieşirea 23)

15. Să nu faceți nedreptate la judecată; să nu căutați la fața celui sărac şi de fața celui puternic să nu te sfieşti, ci cu dreptate să judeci pe aproapele tău. (Leviticul 19)

---

* Iubeşte şi poți face orice vrei!

N. Justiția nu trebuie să protejeze pe nelegiuitul sărac (din milă) şi nici pe vinovatul puternic (din teamă sau pentru mită), ci să judece în deplină obiectivitate.

19. Blestemat să fie cel ce va judeca strâmb pe străin, pe orfan şi pe văduvă. (Deuteronomul 27)

29. Temeți-vă de sabie, pentru voi înşivă, când mânia va izbucni împotriva greşelii voastre. Şi atunci veți învăța că este o judecată! (Iov 19)

1. De grăiți într-adevăr dreptate, drept judecați, fii ai oamenilor. (Psalmul 57)

N. Sunt numeroase cazuri în care teoreticienii şi profesioniştii justiției nu respectă dreptatea nici la elaborarea şi nici la aplicarea legilor.

7. ...Dumnezeu este judecătorul; pe unul îl smereşte şi pe altul îl înalță. (Psalmul 74)

2. Până când veți judeca cu nedreptate şi la fețele păcătoşilor veți căuta?

3. Judecați drept pe orfan şi pe sărac şi faceți dreptate celui smerit, celui sărman. (Psalmul 81)

N. În Biblie sunt blestemați cei ce nu judecă după <dreptate>: <*Blestemat să fi cel ce va judeca strâmb pe străin, pe orfan şi pe văduvă*> (Deuteronomul 27:19)... Se înțelege şi pe sărac.

Atenție judecători!... <*Conştiința prețuieşte cât o mie de martori*>, afirmă Horațiu. Supuneți-vă ei!

1. Cântarul strâmb este urgisit de Domnul şi cântărirea dreaptă este plăcerea lui. (Pilde, Solomon 11)

N. <Cântarul strâmb este urgisit de Domnul...>. Cei care folosesc cântarul ştiu, cunosc această poruncă... Dar câți o respectă? Nu puțini adună avere cu <cântarul strâmb> (furt mascat) şi... se laudă cu ea! Dar nu... şi în fața Domnului, unde nimic nu poate fi ascuns.

15. Cel ce achită pe cel vinovat şi cel ce osândeşte pe cel drept, amândoi sunt urâciune înaintea Domnului. (Pilde, Solomon 17)

N. Vedem cu indignare, în zilele noastre, vinovați suspuşi neanchetați, nepedepsiți, iar alții nevinovați... anchetați, pedepsiți!

13. Nu cruța pe feciorul tău de pedeapsă... (Pilde, Solomon 23)

N. <...Pedeapsă>, în sensul bun, educativ, pentru a nu se repeta greşeala.

23. ...Nu e bine ca la judecată să cauți la fața oamenilor. (Pilde, Solomon 24)

N. În statul de drept, toți cetățenii trebuie să fie egali în fața legii, inclusiv cei sus puşi şi cei ce confundă imunitatea cu impunitatea.

26. Mulți caută fața stăpânitorului, dar dreptatea omului vine de la Domnul. (Pilde, Solomon 29)

11. Din pricină că hotărârea pentru pedepsirea răutăţii nu este îndeplinită de îndată, pentru aceasta se umple de răutate inima oamenilor ca să facă rău. (Ecclesiastul 8)

N. Amânarea la nesfârşit a introducerii unor legii de strigentă necesitate, tergiversarea sentinţelor şi a executării lor sau <abuzul de lege> (ambiguităţi, termeni neclar definiţi sau cu lacune, care permit interpretări tendenţioase – şi deci pot fi aplicate contrar spiritului legii), conduc la exasperarea celor ce aşteaptă o judecată dreaptă, la mânia şi revolta lor, determinându-i să-şi facă singuri dreptate.

23. Vai de cei ce dau dreptate celui nelegiuit pentru mită şi lipsesc de dreptate pe cel drept! (Isaia 5)

N. Presa relatează numeroase cazuri de vinovaţi achitaţi, cu pedepse uşoare sau puşi în libertate pentru boli secundare şi imaginare, datorită corupţiei celor însărcinaţi cu aplicarea legilor, precum şi cazuri de oameni îndreptăţiţi cărora nu li se fac dreptate.

4. Nimeni nu chiamă în sprijinul tău dreptatea şi cu cinste nici un judecător nu hotărăşte; ci toţi îşi pun nădejdea în lucruri deşarte şi în vorbe fără rost: zămislesc silnicia şi nasc păcatul. (Isaia 59)

35. Când călcăm dreptatea omului înaintea feţei Celui Preaînalt,
36. Când nu dăm dreptate cuiva în pricina lui, oare Stăpânul a toate nu vede? (Plângeri, Ieremia 3)

19. ...Dacă nelegiuitul s-a întors de la nelegiuirea sa şi a început să facă judecată şi dreptate, pentru aceasta el va trăi. (Iezechiel 33)

N. <...Va trăi>, în sensul că va fi iertat, fiindcă – prin căință – nici în <ceasul al doisprezecelea> nu este prea târziu să urmăm căile Domnului. În dreptate (dar şi în iertarea celor rătăciți) sălăşuieşte Dumnezeu.

9. ...<Faceți dreptate adevărată şi purtați-vă fiecare cu bunătate şi îndurare față de fratele său;

10. Nu apăsați pe văduvă, pe orfan, pe străin şi pe cel sărman şi nimeni să nu pună la cale fărădelegi în inima lui împotriva fratelui său!> (Zaharia 7)

1. Iubiți dreptatea, judecători ai pământului; cugetați drept despre Domnul şi căutați-L cu inima smerită, (Înțelepciune, Solomon 1)

N. <Iubiți dreptatea, judecători ai pământului> este mai mult decât un îndemn... este o poruncă, fiindcă menirea judecătorilor este aceea de a împărți dreptatea.

2. Căci El se lasă găsit celor care nu-l ispitesc şi Se arată celor care au credință în El. (Înțelepciune, Solomon 1)

9. Scoate pe cel năpăstuit din mâna celui ce-l năpăstuieşte şi să nu fii slab de înger când judeci, (Ecclestiasticul 4)

N. Face parte din cea de a doua mare poruncă a Mântuitorului: iubirea aproapelui.

14. Nu te judeca cu un judecător, căci hotărârea va fi în folosul lui. (Ecclestiasticul 7)

N. ...Nici cu procurorii şi avocații!

N.T.

24. ...Luaţi seama la ce auziţi: Cu ce măsură măsuraţi, vi se va măsura; iar vouă celor ce ascultaţi, vi se va da şi vă va prisosi (Marcu 4)

1. Îndrăzneşte, oare, cineva dintre voi, având vreo pâră împotriva altuia, să se judece înaintea celor nedrepţi şi nu înaintea celor sfinţi? (I Corinteni, Pavel 6)

N. Nu!... În afară celor nedreptăţiţi!

D. MARTORII

1. Să nu iei aminte la zvon deşert; să nu te uneşti cu cel nedrept ca să fii martor mincinos. (Ieşirea 23)

N. Un îndemn cu atât mai necesar astăzi, când există o adevărată industrie a zvonurilor şi organizaţii de colportori profesionişti.

3. Nici săracului să nu-i fii părtinitor la judecată! (Ieşirea, 23)

1. Dacă vreun suflet va păcătui prin aceea că, fiind pus să jure ca martor, nu va spune ceea ce a auzit sau ce ştie, acela va lua asupra sa păcat. (Leviticul 5)

N. Acest păcat al martorului este numit azi <mărturie mincinoasă prin omisiune> (drept care, în jurământul martorului, este inclusă şi expresia <tot adevărul>).

15. Nu ajunge numai un martor pentru a vădi pe cineva de vreo vină sau de vreo nelegiuire sau de vreun păcat de care s-ar fi făcut vinovat, ci orice pricină să se dovedească prin spusa a doi sau trei martori.

N. În afară de numărul martorilor (prezenți într-o cauză), de urmărit este veridicitatea în depozițiile lor.

16. De se va ridica asupra cuiva martor nedrept, învinuindu-l de nelegiuire,

17. Amândoi oamenii aceştia între care este pricina să se înfăţişeze înaintea Domnului, la preot sau la judecătorii care vor fi în zilele acelea.

18. Şi judecătorii să cerceteze bine şi, dacă martorul acela va fi martor mincinos şi va fi mărturisit strâmb asupra fratelui său,

20. Să-i faceți ceea ce voise să facă el fratelui său. Şi aşa să stârpeşti răul din mijlocul tău. (Deuteronomul 19)

N. Este una din aplicațiile Legii Talionului.

16. ...Lucrurile pe care le urăşte Domnul:

19. Martorul mincinos care spune minciuni şi cel care seamănă vrajbă între frați. (Pilde, Solomon 6)

N. Atenție la ce urăşte Domnul!

5. Martorul mincinos nu va rămâne nepedepsit şi cel ce spune lucruri neadevărate nu va scăpa.

28. Nu fi martor mincinos împotriva prietenului tău şi nu fi pricina (unei hotărâri nedrepte), cu buzele tale. (Pilde, Solomon 24)

18. Un ciocan, o sabie şi săgeată ascuțită este omul care dă mărturie mincinoasă împotriva aproapelui său. (Pilde, Solomon 25)

N. Martorul mincinos (ca ciocanul care loveşte, sabia care taie, săgeata care răneşte) poate cauza moartea.

N.T.

20. Ştii poruncile: Să nu săvârşeşti adulter, să nu ucizi, să nu furi, să nu mărturiseşti strâmb, cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta. (Luca 18)

13. Şi au pus martori mincinoşi, care ziceau: acest om nu încetează a vorbi cuvinte de hulă împotriva acestui loc sfânt al Legii.

14. Că l-au auzit zicând că Acest Iisus Nazarineanul va strica locul acesta şi va schimba datinile pe care ni le-a lăsat nouă Moise. (Fapte 6)

N. ...Martori mincinoşi puşi să-l acuze pe Ştefan (diacon, ales de ucenici), <plin de credinţă şi Duh Sfânt> şi să-l condamne pentru credinţa în Hristos. (Ştefan a fost ucis cu pietre).

1. A treia oară vin la voi. În gura a doi sau trei martori va sta tot cuvântul. (II Corinteni, Pavel 13)

E. SANCŢIUNILE

V.T.

N. La vechii evrei, pedepsele pentru diferite delicte nu puteau fi decât foarte aspre – într-o perioadă în care au fost nevoiţi să-şi cucerească, prin luptă, pământul făgăduinţei. La fel şi când erau înconjuraţi şi penetraţi de triburi şi neamuri idolatre, de ale căror vicii abominabile erau permanent

amenințați cu contagierea; ei înșişi nefiind încă suficient pregătiți pentru rezistența la tentații.

Pe parcursul istoriei, s-a produs o atenuare a aplicării sancțiunilor excesiv de severe. Cele mai cunoscute – şi mai puțin înțelese – sunt Talionul şi pedeapsa capitală.

– *Talionul* (sau: lat. talio, legea celor XII table, de la talis = astfel, tot aşa), pedeapsă aplicată vinovatului, tratându-l în acelaşi fel în care el a tratat sau a vrut să trateze pe alții. Inițiat de vechea legislație ebraică, Talionul a fost autorizat şi preluat de legislația elină şi romană şi s-a aplicat până în prima parte a Evului Mediu. În prezent nu se mai aplică în țările civilizate.

– *Pedeapsa cu Moartea*. În cele zece porunci este scris: <Să nu ucizi!> însă această interdicție s-a considerat că se adresează individului furios, răzbunător sau cu instincte criminale. Ca urmare, legile prevăd posibilitatea aplicării pedepsei cu moartea însă numai de către Stat sau Comunitate, pentru delicte grave, după judecată, cu mai mulți martori şi dovedirea faptei.

15. Cel ce va bate pe tată sau pe mamă să fie omorât.

16. Cel ce va fura un om din fiii lui Israel şi făcându-l rob îl va vinde, sau se va găsi în mâinile lui, acela să fie omorât.

17. Cel ce va grăi de rău pe tatăl său sau pe mama sa, acela să fie omorât.

N. ...Pedeapsă fatală în Vechiul Testament.

18. De se vor sfădi doi oameni şi unul va lovi pe celălalt cu o piatră sau cu pumnul, şi acela nu va muri, ci va cădea la pat,

19. De se va scula şi va ieşi din casă cu ajutorul cârjei, cel ce l-a lovit nu va fi vinovat de moarte, ci va plăti numai împiedicarea aceluia de la muncă şi vindecarea lui.

24. Ochi pentru ochi, dinte pentru dinte, mână pentru mână, picior pentru picior.

25. Arsură pentru arsură, rană pentru rană, vânătaie pentru vânătaie. (Ieşirea 21)

N. În text, ca şi în textele de mai jos este o formulare mai cuprinzătoare a Legii Talionului (din care este mai cunoscut doar segmentul <ochi pentru ochi, dinte pentru dinte>).

26. Iar de va lovi cineva pe robul său în ochi iar pe slujnica sa o va lovi în ochi şi ea îl va pierde, să-l lase liber ca despăgubire pentru ochi. (Ieşirea 21)

2. Spune fiilor lui Israel acestea: Dacă cineva dintre fii lui Israel şi dintre străinii care trăiesc printre Israieliţi va da din copiii săi lui Molah, acela să fie dat morţii: poporul băştinaş să-l ucidă cu pietre.

N. Molah = idolul Amoniţilor (Amoniţii propovăduiau un alt Dumnezeu).

10. De se va desfrâna cineva cu femeia măritată, adică de se va desfrâna cu femeia aproapelui său, să se omoare desfrânatul şi desfrânata.

13. De se va culca cineva cu bărbat ca şi cu femeie, amândoi au făcut nelegiuire şi să se omoare, că sângele lor asupra lor este. (Leviticul 20)

N. Adnotarea (Ieşirea 21:17).

17. De va lovi cineva un om şi va muri, acela să fie omorât.

19. De va pricinui cineva vătămarea aproapelui său, aceluia să i se facă ceea ce a făcut el altuia;

20. Frântură pentru frântură, ochi pentru ochi, dinte pentru dinte; cum a făcut el vătămare altui om, aşa să i se facă şi lui. (Leviticul 24)

5. Iar pe proorocul acela sau pe văzătorul acela de vise să-l dați morții, pentru că v-a sfătuit să vă abateți de la Domnul Dumnezeul vostru. Cel ce v-a scos din pământul Egiptului şi v-a izbăvit din casa robiei, dorind să te abată de la calea pe care ți-a poruncit Domnul Dumnezeul tău să mergi; pierde dar răul din mijlocul tău.

10. Să-i ucizi cu pietre până la moarte, că au încercat să te abată de la Domnul Dumnezeul tău, Care te-a scos din pământul Egiptului şi din casa robiei. (Deuteronomul 13)

7. Mâna martorilor să se ridice asupra lui, ca să-l ucidă înaintea tuturor, şi apoi să se ridice mâna a tot poporul. Pierde deci răul din mijlocul tău.

N. Sancțiuni grave prevăzute pentru nerespectarea poruncilor lui Dumnezeu... Una din cauzele aplicării acestor sancțiuni este instaurarea <în acele vremuri de început> a fricii de a nu greşi <...*Şi aşa să stăpâneşti răul şi toți israeliții vor auzi şi se vor teme*> Deutercnomul 21:21).

12. Iar cine se va purta aşa de îndărătnic, încât să nu asculte de preotul care stă acolo la slujbă înaintea Domnului Dumnezeului tău, sau pe judecătorul care va fi în zilele acelea, unul ca acela să moară. (Deuteronomul 17)

20. Iar proorocul care va îndrăzni să grăiască în numele Meu ceea ce nu i-am poruncit Eu să grăiască, şi care va grăi în numele altor dumnezei, pe un astfel de prooroc să-l dați morții. (Deoteronomul 18)

21. ...Cu răul pe care îl va face cineva aproapelui său, cu acela trebuie să i se plătească. (Deuteronomul 19)

18. De va avea cineva fecior rău şi nesupus, care nu ascultă de vorba tatălui său şi de vorba mamei sale şi aceştia l-au pedepsit, dar ei tot nu-i ascultă,

19. Să-l ia tatăl lui şi mama lui şi să-l ducă la bătrânii cetății lor şi la poarta acelei cetăți şi către preoții cetății lor să zică:

20. <Acest fiu al nostru este rău şi neascultător, nu ascultă de cuvântul nostru şi este lacom şi beţiv>.

21. Atunci toți oamenii cetății lui să-l ucidă cu pietre şi să-l omoare. Şi aşa să stârpeşti răul din mijlocul tău şi toți Israeliții vor auzi şi se vor teme. (Deuteronomul 21)

N. Adnotarea anterioară.

7. De se va afla că cineva a furat pe vreunul din frații săi, din fiii lui Israel şi, făcându-l rob, l-a vândut, să fie omorât tâlharul acela şi să stârpeşti răul din mijlocul tău. (Deuteronomul 24)

N. Totuşi, Talionul nu avea aplicare generală... Multe legi prevedeau pedepse mai blânde (plata daunelor, înțelegerea cu păgubitul, jertfe aduse la templu, cerere de iertare etc.).

N.T.

21. Ați auzit că s-a zis celor de demult: <Să nu ucizi>; iar cine va ucide, vrednic va fi de osândă.

22. Eu [Iisus] vă spun vouă: Că oricine se mânie pe fratele său vrednic va fi de osândă; şi cine va zice fratelui său; netrebnicule, vrednic va fi de judecata sinedriului; iar cine va zice: nebunule, vrednic va fi de gheena focului. (Matei 5)

N. Iisus spune: <*vrednic va fi de osândă*> (pedeapsa judecății), dar nu indică pedeapsa cu moartea.

(Diferit de Vechiul Testament).

4. ...Învățătorule, această femeie a fost prinsă asupra faptei de adulter;

5. Iar Moise ne-a poruncit în Lege ca pe unele ca acestea să le ucidem cu pietre. Dar Tu ce zici?

7. Şi stăruind să-L întrebe, El s-a ridicat şi le-a zis: Cel fără de păcat dintre voi să arunce cel dintâi piatra asupra ei.

10. Şi ridicându-se Iisus şi nevăzând pe nimeni decât pe femeie, i-a zis: Femeie, unde sunt pârâşii tăi? Nu te-a osândit nici unul?

11. Iar ea a zis: Nici unul Doamne. Şi Iisus i-a zis: Nu te osândesc nici Eu. Mergi; de-acum să nu mai păcătuieşti. (Ioan 8)

N. La o citire superficială, s-ar părea că, uciderea cu pietre este interzisă doar celor care nu sunt <fără de păcat>. Dar ce om este fără de păcat? Se poate deduce că, Iisus, de fapt, abrogă pedeapsa cu moartea; aceasta fiind rezervată numai Celui ce l-a creat pe om – în condițiile unei societăți creştine –, care consideră ca supremă lege comandamentul Divin, cuvântat de Iisus.

Actualmente, în statul laic, pedeapsa capitală este, în general, (nu peste tot) abolită... dar, pe cât se pare, atât din motive de compasiune şi de respect – în orice situație – al

ființei umane, cât şi, mai ales, prin extrapolarea drepturilor omului şi asupra celor vinovați. În schimb, serviciile secrete ale multor state practică sistematic eliminarea prin asasinat, fără judecată şi drept de apărare, a unor spioni sau pur şi simplu adversari politici incomozi – cu acceptul tacit (deci complice) al Statului.

În zilele noastre, față de mareea de violență (şi chiar de cult al violenței) care bântuie omenirea, unii intelectuali şi o parte însemnată a opiniei publice terorizată şi indignată, se întreabă dacă mai pot fi considerați oameni (deci beneficiari ai drepturilor omului): asasinii în serie care torturează victimele înainte de a le ucide, pedofilii care după ce violează ucid, capii filierelor mafiote care creează şi întrețin dependența de droguri a copiilor şi tineretului, şefii de secte satanice care îndeamnă şi obligă adepții la asasinate sau sinucidere colectivă, organizatorii şi executanții de genociduri etc.?

IX. LIBERTATE – ROBIE

...[În cuvântul meu] veți cunoaşte adevărul, iar adevărul vă va face liberi.

IISUS
(Ioan 8:22)

Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate îmi folosesc.

PAVEL
(I Corinteni 10:23)

N. Textele biblice se referă la un evantai larg de libertăți: prin cunoaşterea Adevărului, prin supunerea față de Dumnezeu, care formează şi susține libertatea interioară, spirituală – la libertatea morală (liberul-arbitru), dar şi la restricțiile morale, prin care se asigură şi libertatea <celuilalt>.

Textele se referă şi la diferite forme ale robiei: față de păcat (dependența de vicii) – la acele <pulsiuni> instinctuale care tind să aservească spiritul –, la robia socială în cazul dictaturilor...

Toate de stringentă actualitate.

Spinoza numeşte robie <*neputința oamenilor de a-şi modera şi înfrâna afectele* (patimile inimii). *Căci un om care este supus afectelor nu-i stăpânul său propriu, ci... adeseori, este forțat să urmeze lucrurile rele deşi le vede pe cele bune*>

[17], potrivit dictonului <*Video meliora proboque; deteriora sequor**> (Ovidiu)

V.T.

4. Aşa zice Domnul Savaot, Dumnezeul lui Israel, către toţi robii pe care i-am strămutat din Ierusalim la Babilon: Zidiţi casă şi trăiţi.

7. <Căutaţi binele ţării în care v-am dus robi şi rugaţi-vă Domnului pentru ea, că de prosperitatea ei atârnă şi fericirea voastră!...> (Ieremia 29)

N. Aceeaşi atitudine se cere (impune) tuturor etniilor faţă de propăşirea statului în care trăiesc, mai ales ca cetăţeni liberi.

12. Căci vrajba viciului întunecă cele bune şi ameţeala poftei schimbă gândul cel fără de răutate. (Înţelepciune, Solomon 4)

N. Până în momentul în care robeşte complet omul, conducându-l la degradare şi autodistrugere, viciul este plăcut. Robia faţa de viciu debutează ca o foarte lesnicioasă cale spre (falsă, iluzorie) fericire. În prezent, robia faţă de viciu este denumită eufemistic <dependenţă>.

2. Nu te lăsa în voia patimilor tale, ca să nu fii târât de ele ca de un taur furios. (Ecclestiasticul 6)

14. El [Domnul] din început a făcut pe om şi l-a lăsat în mâna sfatului său.

15. De vei vrea, vei ţine poruncile şi credinţa şi vei face cele bine-plăcute.

---

* Văd ce este bine şi-ncuviinţez, dar urmez ce-i rău.

16. Pus-a înaintea ta foc şi apă, şi ori la care vei vrea, vei întinde mâna ta.

17. Înaintea oamenilor este viaţa şi moartea şi oricare le va plăcea li se va da. (Ecclestiasticul 15)

N. Această libertate de opțiune comportamentală poartă numele: <liberul-arbitru>.

Dar această <libertate> este cea mai grea povară datorită slăbiciunii firii umane: truda, obsesia morții, tentații greu de învins. Fără ştiința de a discerne binele de rău, omul este pierdut...

30. După poftele tale nu merge şi de la poftele tale te întoarce.

31. De vei da sufletului tău plăcerea poftei, te vei face pe tine bucurie vrăjmaşilor tăi. (Ecclestiasticul 18)

N. Păstrează-te curat!... Nu-ți pângări sufletul!

<Pildele rele strică moravurile bune> (Tertulian) <şi te vei face pe tine bucuria vrăjmaşilor tăi>.

<Să trăieşti cinstit, să nu vătămi pe nimeni, să nu lezezi interesul nimănui, să dai fiecăruia ce i se cuvine> (Democrit).

1. Lucrătorul beţiv nu se va îmbogăți; cine disprețuieşte puținul pe care-l are se păgubeşte degrabă. (Ecclestiasticul 19)

N.T.

29. Luați jugul Meu asupra voastră şi învățați-vă de la Mine, că sunt blând şi smerit cu inima şi veți găsi odihnă sufletelor voastre.

30. Căci jugul Meu e bun şi povara Mea este uşoară. (Matei 11)

N. Suprema libertate este robia față de Iisus – o robie blândă, înălțătoare.

32. Şi veți cunoaşte adevărul, iar adevărul vă va face liberi.

N. Adevărul este mulțumirea conştiinței morale... Iar împăcarea cu conştiința aduce libertatea !

34. ...[Iisus către evrei:] Oricine săvârşeşte păcatul este rob păcatului.

16. Au nu ştiți că celui ce vă dați spre ascultare robi, sunteți robii aceluia căruia vă supuneți: fie ai păcatului spre moarte, fie ai ascultării spre dreptate? (Romani, Pavel 6)

N. Una din formele actuale de limitare consimțită a libertății este <angajarea> (ideologică, partinică, sectară sau chiar prin contractul de muncă).

Supunerea (angajamentul) față de *Mamona* (sau slugile lui) înseamnă <robia păcatului spre moarte>, iar <ascultarea celor drepți duce spre dreptate>.

Cei ce se înrolează în grupuri <nonconformiste>, căutând astfel libertatea față de <constrângerile> societății, se pomenesc într-o disciplină oarbă, cu supunere totală (fizică, intelectuală şi spirituală). Chiar şi nonconformismul individual este un fel de robie pe dos, a limitării libertății prin respingerea comportamentului convenit.

22. Căci robul care a fost chemat la Domnul, este un liberat al Domnului. Tot aşa cel chemat liber este rob al lui Hristos. (I Corinteni, Pavel 7)

23. Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate îmi folosesc. Toate îmi sunt îngăduite, dar nu toate zidesc. (I Corinteni, Pavel 10)

N. Liberul-arbitru trebuie folosit cu multă atenție – mai ales că, uneori, răul are aparența binelui, iar binele începe, adesea, prin a fi dureros.

Liberul-arbitru, practicat însă peste limitările credinței şi ale moralei, conduce la libertinaj, care înseamnă opțiunea răului – una din formele robiei.

17. Domnul este Duh, şi unde este Duhul Domnului, acolo este libertate. (II Corinteni, Pavel 3)

4. Din cauza fraților mincinoşi, care veniseră, furişându-se, să iscodească libertatea noastră, pe care o aveam în Hristos Iisus, ca să ne robească. (Galateni, Pavel 2)

N. Metodă de <infiltrare>, care se numeşte în prezent <a lucra sub acoperire> (nume fals, profesia şi gradul ascunse cu grijă etc.).

13. Căci voi, fraților ați fost chemați la libertate; numai să nu folosiți libertatea ca prilej de a sluji trupului, ci slujiți unul altuia prin iubire. (Galateni, Pavel 5)

10. Voi care odinioară nu erați popor, iar acum sunteți poporul lui Dumnezeu; voi care odinioară n-aveați parte de milă, iar acum sunteți miluiți.

N. <Poporul lui Dumnezeu>... Ales ca popor al Lui, care acceptă şi respectă legile lui Dumnezeu... Cel Care l-

a <scos din pământul Egiptului şi...> l-a <izbăvit din casa robiei>

11. Iubiţilor, vă îndemn ca pe nişte străini ce sunteţi şi călători aici pe pământ, să va feriţi de poftele cele trupeşti care se războiesc împotriva sufletului. (I Petru 2)

19. Ei le făgăduiesc libertate, fiind ei înşişi robii stricăciunii, fiindcă ceea ce te biruieşte, aceea te şi stăpâneşte. (II Petru 2)

N. <*Există în om o multiplicacitate de tendinţe, de apetituri mai mult sau mai puţin concrete sau divergente, un polipsichism de care s-a putut spune că sunt ca un popor numeros ce ar sta sub şefia sau guvernământul raţiunii şi al voinţei şi între care se găsesc atât supuşii docili şi disciplinaţi, cât şi recalcitranţi şi disidenţi.*

Ceea ce s-a numit asceza şi lupta spirituală nu e decât manifestarea şi metoda aplicabilă în această istorie lăuntrică, în această militia hominis adversus et propter semetipsum... Aceasta pentru că, în faţa oricărei atitudini definite şi hotărâte se ridică, din spirit de contradicţie, partida nemulţumiţilor... Orice efort este ca o declaraţie de război moliciunii şi împrăştierii forţelor vii, care au şi ele instinctul conservării şi independenţei*>...Acestea trezesc în noi <*stări de conştiinţă străine sau ostile, voiri noi care se ridică împotriva voinţei*> (Maurice Blondel) |18|.

---

* Lupta omului din pornirile şi împotriva lui însuşi.

Repetăm: <...Multiplicitatea de tendințe, de apetituri mai mult sau mai puțin concrete sau divergente>, cărora trebuie să le facem față folosind rațiunea.

...<*Bravi cuceritori – căci aceasta sunteți voi care luptați împotriva propriilor voastre patimi şi împotriva imensei armate de pofte lumeşti*> (Shakespeare).

X. CONDUCEREA STATULUI

Atunci când se ridică sus oamenii de nimic, nelegiuiții mişună pretutindeni.

PSALMUL 11:8

Să nu se acorde puterea celor îndrăgostiți de ea.

PLATON

A. BUNA CONDUCERE

N. Vechiul Testament cere conducătorului învățătură, înțelepciune, blândețe, dreptate, elocință, cumpătare în stabilirea impozitelor.

Noul Testament adaugă o idee nouă (azi îi putem spune democratică), aceea a funcției de slujitor al poporului, care, la rândul său, trebuie <*să dea Cezarului cele ce sunt ale Cezarului şi lui Dumnezeu cele ce sunt ale lui Dumnezeu*> (Matei 22:21).

V.T.

9. Dăruieşte-i dar robului Tău minte pricepută, ca să asculte şi să judece pe poporul Tău şi să deosebească ce este bine şi ce este rău...

10. Şi i-a plăcut Domnului că Solomon a cerut aceasta.

11. Şi a zis Dumnezeu: <Deoarece tu ai cerut aceasta şi n-ai cerut viaţă lungă, n-ai cerut bogăţie, n-ai cerut sufletele duşmanilor tăi, ci ai cerut înţelepciune, ca să ştii să judeci,

12. Iată, Eu voi face după cuvântul Tău; iată, Eu îţi dau minte înţeleaptă şi pricepută, cum nici unul n-a fost ca tine înaintea ta şi cum nici nu se va mai ridica după tine.

13. Ba îţi voi da şi ceea ce tu n-ai cerut: bogăţie şi slavă, aşa încât nici unul dintre regi nu va fi asemenea ţie, în toate zilele tale. (III Regi 3)

N. Dumnezeu ştia de ceea ce avea trebuinţă (...*Ştie Tatăl vostru de cele ce aveţi trebuinţă mai înainte ca să cereţi voi de la El* – Matei 6:8), şi i-a dat lui Solomon şi ceea ce nu ceruse, dar era necesar pentru a-şi exercita atributele de rege.

14. Şi dacă vei umbla pe drumul Meu, ca să păzeşti legile Mele şi poruncile Mele, cum a umblat tatăl tău David, îţi voi înmulţi şi zilele tale (III Regi 3)

7. Şi a zis David lui Solomon: <Fiul meu, eu am avut la inimă să zidesc templu în numele Domnului Dumnezeul meu;

8. Dar a fost către mine cuvântul Domnului şi a zis: Tu ai vărsat mult sânge şi ai purtat războaie mari; nu se cuvine să zideşti tu casa numelui Meu, pentru că ai vărsat mult sânge pe pământ înaintea feţei Mele.

9. Iată însă ţi se va naşte un fiu...

10. El va zidi templu numelui Meu...> (I Cronici 22)

4. Un conducător prin dreptate face să propăşească ţara, iar cel ce pune dări grele o ruinează. (Pilde, Solomon 29)

N. De luat aminte conducătorii!

21. ...O, regi ai popoarelor, dacă ţineţi la tronurile şi la sceptrele voastre, cinstiţi înţelepciunea, ca în veac să domniţi.

24. Mulţimea înţelepţilor este mântuirea lumii şi un rege cuminte înseamnă bunăstarea poporului. (Înţelepciunea, Solomon 6)

N. *<Un om înţelept nici nu se lasă condus, nici nu caută să-i conducă pe alţii; numai raţiunea trebuie să conducă pururi>*, spunea La Bruyère.

7. ...M-am rugat şi mi s-a dat înţelepciune, am chemat şi duhul înţelepciunii a coborât în mine.

8. Am ţinut la ea mai mult decât la sceptre şi decât la tronuri şi am socotit bogăţiile deşarte faţă de ea.

10. Am preţuit înţelepciunea mai mult decât sănătatea şi frumuseţea; am pus-o chiar înaintea luminii, fiindcă strălucirea ei nu se stinge niciodată.

11. Împreună cu ea mi-au venit toate bunătăţile, căci în mâinile ei sunt bogăţiile nenumărate.

14. Ea este pentru oameni comoară nesfârşită; cei care se folosesc de ea se fac prietenii lui Dumnezeu, pentru darurile agonisite de învăţătură. (Înţelepciunea, Solomon 7)

N. Ca supus al Domnului, dar şi ca unul care beneficia de înţelepciunea oferită de Dumnezeu (vezi III Regi 3:9-13), Solomon preţuia înţelepciunea.

Înțelepciunea lui – cunoscută și în afară țării – [6... (Regina din Saba în vizită la Solomon): <*Adevărat este ce am auzit în țara mea de lucrurile tale și înțelepciunea ta*, 8. *Ferice de oamenii tăi, și de aceste slugi ale tale, care totdeauna îți stau înainte și ascultă înțelepciunea ta!*> – III Regi 10], a fost consemnată în Biblie în cărțile: *Pilde* (sentințe sau sfaturi ale părintelui către fiu), *Ecclesiastul* (cugetări ale unui înțelept), *Cântarea Cântărilor* (poem de dragoste).

17. Un lucru făcut de mână de meșter este vrednic de laudă, dar conducătorul poporului să fie iscusit la cuvânt.

18. Cel care vorbește bine este temut în cetate, și flecarul este urât. (Ecclestiasticul 9)

N. Iscusința de a vorbi bine, în înțelesul de capacitate de convingere, îl face pe conducător <temut> în sensul de <respectat>. În schimb, <flecarul>, adică demagogul, este urât.

N.T.

31. Și mulți din cei dintâi vor fi pe urmă, și din cei de pe urmă întâi.

43. ...Care va vrea să fie mare între voi, să fie slujitor al vostru (Marcu 10)

N. Valabil nu numai pentru conducătorii statului, ci și pentru toți șefii ierarhici.

44. Și care va vrea să fie întâi între voi, să fie tuturor slugă. (Marcu 10)

48. ...Şi oricui i s-a dat mult, mult i se va cere, şi cui i s-a încredinţat mult, mai mult i se va cere. (Luca 12)

N. Se referă şi la bogăţie şi la putere politică sau în general la poziţia de conducere politică şi economică în ierarhia socială, faţă de care sunt mari exigenţe de corectitudine morală şi competenţă.

14. ...Dacă Eu, Domnul şi Învăţătorul v-am spălat vouă picioarele şi voi sunteţi datori ca să spălaţi picioarele unii altora. (Ioan 13)

1. Datori suntem noi cei tari să purtăm slăbiciunile celor neputincioşi şi să nu căutăm plăcerea noastră. (Romani, Pavel 15)

N. <Să purtăm> = să avem permanent în grija noastră...

B. REAUA CONDUCERE

V.T.

10. Şi acum împăraţi înţelegeţi!...

12. Luaţi învăţătură, ca nu cumva să se mânie Domnul şi să pieriţi din calea cea dreaptă, când se va aprinde degrab mânia Lui! Fericiţi toţi cei ce nădăjduiesc în El. (Psalmul 2)

8. ...Atunci când se ridică sus oamenii de nimic, nelegiuiţii mişună pretutindeni. (Psalmul 11)

N. <Nelegiuirea mişună pretutindeni> atunci când cei <de nimic> ajunşi <sus> sunt fie incompetenţi, fie corupţi şi protectori ai corupţilor, imorali, lipsiţi de credinţă şi de

libertate (<angajaţi> sau / şi şantajabili). Cu nelegiuirile de la noi, din ţară, înseamnă că cei ajunşi <sus> sunt... întocmai!

11. Prin binecuvântarea oamenilor drepţi, cetatea merge înainte, iar prin gura celor nelegiuiţi ajunge ruină.

14. Unde lipseşte cârmuirea, poporul cade... (Pilde, Solomon 11)

12. Urâciune sunt regii care făptuiesc fărădelegea, fiindcă numai întru dreptate se întăreşte tronul. (Pilde, Solomon 16)

2. Când drepţii domnesc se bucură poporul şi, când stăpânesc cei fără de lege, suspină.

4. Un conducător prin dreptate face să propăşească ţara, iar cel ce pune dări grele o ruinează.

16. Când cei fără de lege domnesc se înmulţesc răutăţile, iar drepţii vor vedea (cu bucurie) prăbuşirea lor. (Pilde, Solomon 29)

N. Sunt cunoscute în istorie prăbuşirea unor conducători sau şefi de state, care au înmulţit răutăţile pe Pământ.

7. Dacă vezi asuprirea celui sărac şi obijduirea dreptului şi a dreptăţii în cetate, nu te mira de lucru acesta, căci peste cel mare este unul mai mare, iar Cel Atotputernic veghează peste toţi.

N. <...Cel Atotputernic veghează peste toţi> şi nu va ierta (fiilor Lui) <asuprirea celui sărac şi obijduirea dreptului şi dreptăţii...>.

De evitat răul în această viaţă temporară. Părăsind-o, în afară de povara răului săvârşit, nu luăm nimic din ea.

8. Totuşi, este un folos pentru ţară şi anume: un rege care să poarte grijă muncii pământului. (Ecclesiastul 5)

5. Am mai luat seama la încă un rău de sub soare, ca o greşeală care porneşte de la stăpânitor:

6. Nebunul este ridicat la dregătorii înalte, iar cei vrednici stau în locuri de jos. (Ecclesiastul 10)

N. Legile încă nu interzic accesul sau rămânerea la putere a paranoicilor, schizofrenicilor şi a senililor iresponsabili, (a celor nebuni). ...Nu numai nebuni, ci şi nebuni.

<*Unii se ridică prin păcat, iar alţii prin virtute cad*> (Shakespeare)

7. Am văzut robi călări pe cai şi căpetenii mergând ca robi pe jos. (Ecclesiastul 10)

N. Aşa şi trebuie... când valoarea primează!

În lumea noastră nu avem robi, ci slujitori (slugi), dar a văzut cineva vreun slujitor <călare pe cal> şi pe lângă el, pe stăpân <mergând pe jos>?

12. ...Cei care te conduc te rătăcesc şi te abat de la calea pe care tu mergi. (Isaia 3)

N. Este necesar ca voinţa politică şi strategia conducătorilor să corespundă idealurilor, voinţei şi intereselor poporului – în fapte şi nu vorbe.

14. Domnul intră la judecată cu bătrânii şi cârmuitorii poporului Său şi zice: <Voi, voi aţi pustiit via Mea şi prada luată de la cei sărmani se află în casele voastre... (Isaia 3)

8. Vai vouă care clădiți casă lângă casă şi grămădiți țarini lângă țarini până nu mai rămâne nici un loc, ca să fiți numai voi stăpânitori în țară! (Isaia 5)

N. <...*Să nu se semețească, nici să nu-şi pună nădejdea în bogăția nestatornică, ci în Dumnezeul cel viu*...> (Timotei, Pavel 6:17).

De s-ar conduce omul după aceste cuvinte, s-ar schimba chipul lumii... S-ar instaura lumea dorită de Dumnezeu, căci El, nu lumea care există acum (după vrerea plăcerilor omului), a dorit-o!

1. Vai de cetatea răzvrătită şi pângărită, cetatea asupririi!

N. <Vai de...> cetățile lumii noastre! Există vreuna nerăzvrătită şi nepângărită?! Lumina binelui dispare (se stinge) din cauza întunericului răului dominant; şi mânia Domnului s-ar putea să prefacă în Sodome şi Gomore cetățile lumii noastre!

<Împărați, înțelegeți! Învățați cei care judecați pământul!> (Psalmul 2:10).

2. N-a luat aminte la nici un semn, şi n-a primit nici o dojană; în Domnul nu şi-a pus nădejdea şi nici nu s-a apropiat de Dumnezeul ei.

3. Căpeteniile ei sunt, în mijlocul ei, lei care răcnesc; judecătorii ei, lupi de seară care nu păstrează nimic pentru a doua zi;

4. Proorocii sunt oameni uşuratici, vicleni; preoții pângăresc cele sfinte şi calcă legea. (Sofonie 3)

6. Celor mici, Domnul le va arăta iertare şi milă însă cei puternici vor fi pedepsiți cu străşnicie. (Înțelepciune, Solomon 6)

N. Cei puternici, prin influența de care dispun (economică, politică etc.), au posibilitatea de a exacerba şi generaliza răul spre suferința întregii societăți, meritând o aspră pedeapsă.

Cu privire la reaua conducere a economiei, fără respectarea naturii şi a pământului care ne hrăneşte, Biblia avertizează: <*Pământul să nu-l vindeți de veci, că pământul este al Meu, iar voi sunteți străini şi venetici înaintea Mea...*> (Leviticul 25:23).

În termenii situației actuale, prin <să nu-l vindeți> putem înțelege interdicția de a aliena, respectiv a-l trăda, a-l pângări, ceea ce se întâmplă prin defrişări haotice, otrăviri cu chimicale, respectiv deşertificare, poluare, monocultură abuzivă şi deteriorarea climatului prin încălcarea cerințelor ecologice.

7. ...Şi pe cel mic şi pe cel mare El i-a făcut şi pronia Lui e la fel pentru toți. (Înțelepciune, Solomon 6)

N. <Cel mare> se crede (zămislit)... din alt aluat!

7. Urâtă este înaintea Domnului şi înaintea oamenilor trufia, căci față de amândoi ea este păcatul nedreptății.

9. Pentru ce se trufeşte cel ce este pământ şi cenuşă, când în viață el le leapădă mereu dinăuntrul său?

10. ...Împăratul astăzi este şi mâine va muri (Ecclestiasticul 10).

N. Împăratul (ca, de altfel, oricare demnitar) este temporar în funcție. Cu atât mai mult trebuie să-şi folosească

timpul în slujirea umană a supuşilor (subalternilor)... ca să rămână viu în amintirea lor.

N.T.

31. ...Căci scris este: <Bate-voi păstorul şi se vor risipi oile turmei> (Matei 26)

N. Un text biblic aplicat, cu mare sârg, în vremurile noastre. În ţările (zonele) ocupate a fost anihilată elita politică şi culturală, după care poporul, lipsit de cei ce-l păstoresc, s-a dezbinat, devenind o pradă sigură a ocupantului.

10. [Pillat]: Nu ştii că am putere să Te eliberez şi putere am să Te răstignesc?

11. Iisus: ...N-ai avea nici o putere asupra Mea, dacă nu ţi-ar fi fost dată de sus. De aceea cel ce M-a predat ţie mai mare păcat are. (Ioan 19)

N. Este scris <cel> ce M-a predat şi nu <cei> ce M-au predat. Reiese că Iisus a incriminat conducătorul mulţimii şi nu mulţimea manipulată, pentru care S-a rugat: <*Părinte, iartă-le lor, că nu ştiu ce fac*>. (Luca 23:34)

12. De aceea, celui căruia i se pare că stă neclintit să ia seama să nu cadă. (I Corinteni, Pavel 10)

12. Căci lupta noastră nu este împotriva trupului şi a sângelui, ci împotriva începătoriilor, împotriva stăpâniilor, împotriva stăpânitorilor întunericului acestui veac, împotriva duhurilor răutăţii, care sunt în văzduhuri. (Efeseni, Pavel 6)

C. CONSILIERII

V.T.

7. Iar ei [bătrânii, care fuseseră sfetnicii lui Solomon]: <De vei fi bun acum cu poporul acesta, de vei face pe plac şi le vei vorbi cu blândeţe, atunci ei îţi vor fi robi în toate zilele>. (II Cronici 10)

N. <De vei fi bun... cu poporul acesta...>. Atât se cere unui conducător: Să fie <bun>, fiindcă este dator (obligat) să-şi slujească poporul! Şi cât de greu este, pentru un conducător, să fie bun, dacă se lasă condus de adevăr şi dreptate? Dar câţi se lasă conduşi de aceste cerinţe fundamentale – obligatorii pentru un conducător?!

12. Când un conducător ascultă de cuvinte mincinoase, toţi slujitorii săi sunt răi. (Pilde, Solomon 29)

14. A fost odată o cetate mică, locuită de oameni puţini şi împotriva ei a pornit un rege vestit, care a împresurat-o şi a ridicat de jur împrejur întăriri puternice.

15. Într-însa se afla un sărac înţelept care a scăpat cetatea prin înţelepciunea lui şi nimeni nu-şi mai aduce aminte de acest om sărman (Ecclesiastul 9)

N. Este, desigur, o parabolă prin care se clarifică că, de multe ori, meritul marilor sau micilor realizări sociale nu este al celor <din lumina rampei>, ci al unui consilier sau subaltern competent <din culise> care rămâne (sau este ţinut) în anonimat, dar, de obicei, are ascendent profesional şi moral asupra colegilor săi.

În termenii managementului, un astfel de şef autentic, dar nestatuar, este numit <leader informal>.

Idealul este ca aceeaşi persoană să fie şi şef statuar şi autentic informal.

6. Mulţi să fie cei ce trăiesc în pace cu tine, iar sfetnicii tăi să fie dintr-o mie unul. (Ecclestiasticul 6)

2. După cum este judecătorul poporului, aşa sunt slujitorii lui şi cum este mai-marele cetăţii, aşa sunt toţi cei ce locuiesc în ea. (Ecclestiasticul 10)

N. Judecătorul = conducătorul. (Până la regele Saul, evreii erau conduşi de <judecători>).

3. Un rege neînvăţat va pierde pe poporul său, şi cetatea sporeşte prin înţelepciunea mai-marilor ei. (Ecclestiasticul 10)

7. Tot sfetnicul îşi laudă sfatul; ci este câte unul care dă sfat cu gândul la interesul lui.

8. Păzeşte-ţi sufletul tău de sfetnic şi cunoaşte întâi care este lipsa lui, că el urmăreşte interesul lui.

10. Nu te sfătui cu cel care te trece cu vederea, şi de cel care îţi pizmuieşte soarta, ascunde-ţi sfatul tău;

N. ...Urmează-ţi propriile sfaturi!

<Este un dar divin acela de a-ţi urma propriile sfaturi>, recomanda Shakespeare.

11. Nici cu femeia despre potrivnica sa, nici cu cel fricos despre război.

12. Nici cu neguţătorul despre schimb, nici cu cel ce cumpără despre vânzare. (Ecclestiasticul 37)

D. DEMAGOGIA

V.T.

21. De vei zice în inima ta: Cum vom cunoaşte cuvântul pe care nu-l grăieşte Domnul?

22. Dacă proorocul vorbeşte în numele Domnului, dar cuvântul acela nu se va împlini şi nu se va adeveri, atunci nu grăieşte Domnul cuvântul acela, ci-l grăieşte proorocul din îndrăzneala lui; nu te teme de el. (Deuteronomul 18)

N. Semnificația are, în prezent, o mare cuprindere... Să fim circumspecți şi foarte atenți la demagogi, la prognozele analiştilor politici, la sondajele de opinie etc.

18. Blestemat să fie cel ce va abate pe orb din drum!... (Deuteronomul 27)

N. Să înțelegem ca fiind blestemat şi cel care va corupe moravurile bune! – Şi dintre aceşti... blestemați sunt mulți care servesc moravurilor rele.

20. Vai de cei ce zic răului bine şi binelui rău; care numesc lumina întuneric şi întunericul lumină; care socotesc amarul dulce şi dulcele amar! (Isaia 5)

7. Uneltirile celui mişel sunt ticăloase, el plăsmuieşte uneltiri ca să piardă pe cei smeriți prin cuvinte mincinoase, pe cel sărac care-şi caută dreptate. (Isaia 32)

8. Iată, vă încredeți în cuvinte mincinoase, care nu vă vor aduce folos. (Ieremia 7)

N.T.

15. Feriți-vă de prooroci mincinoşi, care vin la voi în haine de oi, iar pe dinăuntru sunt lupi răpitori.

16. După roadele lor îi veți recunoaşte. Au doară culeg oamenii struguri din spini sau smochine din mărăcini?

17. Aşa că orice pom bun face roade bune, iar pomul rău face roade rele.

18. Nu poate pom bun să facă roade rele, nici pom rău să facă roade bune.(Matei 7)

N. Criteriul acesta de testare, prin calitatea morală a celui ce face proorociri, este valabil şi pentru contemporani, spre deosebire de criteriul împlinirii (adeveririi) proorocirii (vezi mai sus Deuteronomul 18:22), care nu este aplicabil pentru prevestirile pe termen lung).

19. Iar orice pom care nu face roadă bună se taie şi se aruncă la foc. (Matei 7)

14. Lăsați-i pe ei [pe farisei]; sunt călăuze oarbe, orbilor; şi dacă orb pe orb va călăuzi, amândoi vor cădea în groapă. (Matei 15)

5. ...Vedeți să nu vă înşele cineva.

6. Căci mulți vor veni în numele Meu, zicând că sunt Eu, şi vor amăgi pe mulți.

22. Se vor scula hristoşi mincinoşi şi prooroci mincinoşi şi vor face semne şi minuni, ca să ducă în rătăcire, de se poate, pe cei aleşi. (Marcu 13)

8. ...Vedeți să nu fiți amăgiți, căci mulți vor veni în numele Meu, zicând: Eu sunt, vremea s-a apropiat. Nu mergeți după ei. (Luca 21)

30. Şi dintre voi înşivă se vor ridica bărbaţi, grăind învăţături răstălmăcite, ca să tragă pe ucenici după ei.

31. Drept aceea, privegheaţi... (Fapte 20)

13. Pentru că unii ca aceştia sunt apostoli mincinoşi, lucrători vicleni, care iau chip de apostoli ai lui Hristos.

14. Nu este de mirare, deoarece însuşi satana se preface în înger al luminii. (II Corinteni 11)

N. <*În spatele crucii stă diavolul*> (Cervantes).

16. Iar de deşartele vorbirii lumeşti fereşte-te, căci ele vor spori nelegiuirea tot mai mult. (II Timotei, Pavel 2)

3. Căci va veni o vreme când nu vor mai suferi învăţătura sănătoasă, ci – dornici să-şi desfăteze auzul – îşi vor grămădi învăţători după poftele lor. (II Timotei, Pavel 4)

N. ...Ideile extremiste, excesele fundamentaliste, doctrinele unor secte suspecte, guru indieni etc.

4. Şi îşi vor întoarce auzul de la adevăr şi se vor abate către basme. (II Timotei, Pavel 4)

1. Iubiţilor, nu daţi crezare oricărui duh, ci cercetaţi duhurile dacă sunt de la Dumnezeu, fiindcă mulţi prooroci mincinoşi au ieşit în lume. (I Ioan 4)

N. În vremurile noastre, apar mereu tot felul de falşi prooroci profesionişti şi amatori, al căror număr pare să crească în progresie geometrică.

În secolele, mileniile următoare numărul şi puterea proorocilor mincinoşi va creşte.

2. În aceasta să cunoaşteţi duhul lui Dumnezeu; orice duh care mărturiseşte că Iisus Hristos a venit în trup, este de la Dumnezeu. (I Ioan 4)

XI. IMAGINEA

Un nume bun este mai de preț decât bogăția; cinstea este mai prețioasă decât argintul şi decât aurul.

SOLOMON
(Pilde, 22:1)

Nu vă judecați după înfățişare, ci judecați judecată dreaptă.

IISUS
(Ioan 2:24)

N. În terminologia actuală <numele> (bun sau rău) se numeşte <imagine>. A apărut şi o disciplină, Imagologia, care stabileşte metode prin care omul (sau organizația, partidul, statul) îşi poate face notorii meritele, iar omul incorect, mincinos, incompetent, necinstit... poate obține credibilitate.

V.T.

4. ...Haidem să ne facem un oraş şi un turn al cărui vârf să ajungă la cer şi să ne facem faimă înainte de a ne împrăştia pe faţa a tot pământul! (Facerea 11)

N. Este de remarcat că, în toate timpurile, dictatorii s-au erijat în mari constructori. Au făcut-o şi pentru a satisface nevoile locative ale supuşilor, dar mai ales, pentru imagine, din megalomanie (ordonând şi ctitorind costisitoare megaloconstrucţii), ca să rămână în Istorie ca nişte conducători luminaţi.

Totodată, începând din Egiptul antic, autocraţii absoluţi au dărâmat, cu sârg şi gelozie, construcţiile înaintaşilor.

29. Răufăcătorul are o privire neruşinată, iar omul cel drept îşi ia aminte la purtarea lui. (Pilde, Solomon 21)

1. Un nume (bun) este mai de preţ decât bogăţia; cinstea este mai preţioasă decât argintul şi decât aurul. (Pilde, Solomon 22)

N. Virtutea, ci nu averea pot da <un nume(bun)>.

Cinstea este de nemăsurat! Şi nimeni nu dispune de atâta avere, ca să cumpere cinstea!

31. Nu te uita la vin cum este el de roşu, cum scânteiază în cupă şi cum alunecă pe gât,

32. Căci la urmă el ca un şarpe muşcă şi ca o viperă împroaşcă venin. (Pilde, Solomon 23)

21. ...Omul se preţuieşte după numele cel bun. (Pilde, Solomon 27)

N. Adnotarea anterioară.

4. Cei ce părăsesc legea ridică în slăvi pe păcătoşi, iar cei ce o păzesc se aprind împotriva lor. (Pilde, Solomon 28)

9. Înfăţişarea lor mărturiseşte împotrivirea lor, căci ei îşi vădesc păcatele lor ca Sodoma, în loc să le ascundă. Vai de ei! Căci ei şi-au făcut loruşi rău... (Isaia 3)

23. Că înţelepciunea îndreptăţeşte numele şi nu la mulţi este arătată. (Ecclestiasticul 6)

2. Să nu lauzi pe om pentru frumuseţea lui şi să nu te scârbeşti de om pentru chipul lui. (Ecclestiasticul 11)

23. Este câte unul care face rău, şi umblă smerit, şi cele dinlăuntru ale lui sunt pline de vicleşuguri; (Ecclestiasticul 19)

N. Toţi purtăm în suflet un sâmbure de fariseu (ipocrizie): unii cu scopul de a se apăra (dacă au greşit mai puţin), iar alţii cu dorinţa de a face rău (şi a-l masca într-o anumită formă, dându-i înfăţişarea avantajoasă lor).

26. Din vedere se cunoaşte omul, şi din chipul feţei se cunoaşte cel înţelept. (Ecclestiasticul 19)

N. În citat apare, în embrion, ideea de <imagine> (<vedere>).

23. Nu căuta la frumuseţea femeii şi nu pofti pentru frumuseţea ei. (Ecclestiasticul 25)

N. <*Câştigă-ţi frumuseţea nu la înfăţişare, ci în felul de viaţă*> (Thales). Atenţie femei, dar şi bărbaţi !

21. Fiii şi zidirea cetăţii întăresc numele ... (Ecclestiasticul 40)

N. <Zidirea cetății> înseamnă, în general, participarea activă la propășirea societății.

15. Ai grijă de nume, că acesta-ți va rămâne mai mult decât o mie de comori mari de aur.

N.T.

1. Luați aminte ca faptele dreptății voastre să nu le faceți înaintea oamenilor ca să nu fiți văzuți de ei...

3. Tu însă când faci milostenie, să nu știe stânga ce face dreapta. (Matei 6)

15. ...Voi sunteți cei ce vă faceți pe voi drepți înaintea oamenilor, dar Dumnezeu cunoaște inimile voastre; căci ceea ce la oameni este înalt, urâciune este înaintea lui Dumnezeu. (Luca 16)

N. Aprecierea oamenilor este relativă, pe când cea a lui Dumnezeu – în lumina faptelor săvârșite – nu poate fi decât obiectivă (nepărtinitoatoare).

14. ...Fiindcă oricine se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smerește pe sine se va înălța. (Luca 18)

24. Nu vă judecați după înfățișare, ci judecați judecată dreaptă. (Ioan 7)

15. [Iisus către farisei]: Voi judecați după trup; Eu nu judec pe nimeni.

16. Și chiar dacă Eu judec, judecata Mea este adevărată, pentru că nu sunt singur, ci Eu și Cel ce M-a trimis pe Mine. (Ioan 8)

6. Iar de cei ce sunt mai de seamă – oricine ar fi fost ei cândva, nu mă priveşte; Dumnezeu nu caută la faţa omului –, cei mai de seamă n-au adăugat nimic la Evanghelia mea. (Galateni, Pavel 2)

N. <Dumnezeu nu caută la faţa omului>... Ca fii ai lui (prin Creaţie), suntem egali în faţa lui Dumnezeu. Funcţiile, titlurile, gradele sunt lucruri omeneşti şi... tot atât de pieritoare ca şi omul.

2. Căci, dacă va intra în adunarea voastră un om cu inele de aur în degete, în haină strălucită, şi va intra şi un sărac, în haină murdară,

3. Iar voi puneţi ochii pe cel care poartă haina strălucită şi-i ziceţi: Tu şezi bine aici, pe când săracului îi ziceţi: Tu stai acolo, în picioare, sau: Şezi jos, la picioarele mele, (Iacov 2)

N. ...Un adevăr de necontestat în societatea omenească, bazată pe un fundament al bogăţiei materiale – devenită etalon de comparaţie între bine şi rău –, bogăţie la care, din păcate, toţi râvnim.

4. N-aţi făcut voi, oare în gândul vostru, deosebire între unul şi altul şi nu v-aţi făcut judecători cu socoteli viclene?

9. Iar de căutaţi la faţa omului, faceţi păcat şi legea vă osândeşte ca pe nişte călcători de lege. (Iacov 2)

N. <Căutând la faţa omului> păcătuim prin judecată subiectivă (după criteriile omeneşti), ce pun, în prim plan, interesul – <*piedică infamă ce falsifică orice impuls*> (Shakespeare).

XII. BINELE ŞI RĂUL

Ochii Domnului sunt pretutindeni, veghind asupra celor buni şi asupra celor răi.

SOLOMON
(Pilde, 15:3)

Vai de cei ce zic răului bine şi binelui rău; care numesc lumina întuneric şi întunericul lumină...

ISAIA
(5:20)

N. Textele biblice arată şi încriminează răul existent în lume. Despre raţiunea existenţei răului şi binelui avem o vastă literatură a Teologiei şi a Filosofiei din Evul Mediu (Ancilla Theologiae).

În Filosofia modernă, problema este formulată astfel: <De ce o Fiinţă Divină perfectă a creat o lume imperfectă?>

Una din explicaţiile plauzibile ar fi aceea că Dumnezeu a vrut să testeze aspiraţia spre Divinitate a omului, dându-i <liberul-arbitru> pentru a avea libera opţiune între bine şi rău.

Textele patristice ne obligă să observăm că binele şi răul (satana şi oastea lui răzvrătită) au existat înaintea Creaţiei lumii şi a omului – ceea ce nu înseamnă totuşi că

Dumnezeu nu a avut în (pre)vedere testarea omului în confruntarea cu răul. Iar problema <lumii imperfecte> se rezolvă prin aceea că Dumnezeu a vrut să creeze o lume în care, prin voia Lui experimentală, să existe şi răul, prin care să testeze omul pe care l-a înzestrat cu liberul-arbitru. Dar Adam, ca fiinţă omenească, supusă tentaţiei şi slăbiciunii, n-a respectat poruncile Celui Care l-a creat şi, la prima ispită, a cedat, căzând în păcat (din toate fructele Paradisului l-a tentat fructul oprit).

Omul s-a folosit de liberul-arbitru cu care a fost înzestrat de Dumnezeu. Îndemnul pornit de la şarpele-diavol i-a viciat însă liberul-arbitru făcându-l să considere că are dreptul să acţioneze cum vrea.

În sens filosofic, binele şi răul sunt termeni de comparaţie în raport reciproc, formând o unitate de contrarii – alături de alte unităţi de contrarii din care este alcătuită lumea.

V.T.

1. Fericit bărbatul care n-a umblat în sfatul necredincioşilor şi în calea păcătoşilor nu a stat şi pe scaunul hulitorilor n-a şezut,

2. Ci în legea Domnului e voia Lui şi la legea Lui va cugeta ziua şi noaptea;

3. Şi va fi ca un pom răsădit lângă izvoarele apelor, care rodul său va da la vremea sa şi frunza lui nu va cădea şi toate câte va face va spori (Psalmul 1).

N. Biblia compară omul bun, integru cu <un pom răsădit lângă izvoarele apelor>... pom folositor cu roade din belşug.

13. Fereşte-te de rău şi fă bine, caută pacea şi o urmează pe ea. (Psalmul 33)

N. <*Virtutea nu este decât transmiterea binelui*> a spus D'Holbach.

2. Iubit-ai răutatea mai mult decât bunătatea, nedreptatea mai mult decât a grăi dreptatea.

3. Iubit-ai toate cuvintele pierzării... (Psalmul 51)

10. Pentru aceasta poporul meu se ia după ei [cei fără de lege] şi găseşte că ei sunt plini de zile bune.

11. Şi zice: <Cum? Ştie aceasta Dumnezeu? Are cunoştinţă Cel Preaînalt?

12. Iată, aceştia sunt păcătoşi şi sunt îndestulaţi. Veşnic sunt bogaţi>. (Psalmul 72)

N. În zilele noastre mai toţi păcătoşii s-au îmbogăţit, dar există şi excepţiile celor îmbogăţiţi pe căi cinstite.

13. Iar eu am zis: <Deci, în deşert am fost drept la inimă şi mi-am spălat întru cele nevinovate mâinile mele,

14. Că am fost lovit toată ziua şi mustrat în fiecare dimineaţă>.

17. Până ce am intrat în locaşul cel sfânt al lui Dumnezeu şi am înţeles sfârşitul celor răi.

18. Într-adevăr, pe drumuri viclene i-ai pus pe ei şi i-ai doborât când se înălţau. (Psalmul 72)

N. <*...Eu ştiu că mari sunt fărădelegile voastre şi grele păcatele voastre...*> (Amos 5:12).

Avertizare!: <*...Securea stă la rădăcina pomilor şi tot pomul care nu face roadă bună se taie şi se aruncă la foc*> (Matei 3:10).

<Pe drumuri viclene>, răul aduce rău... greşeala duce în mod fatal la altă greşeală.

11. Cei iubiți de Domnul, urâți răul; Domnul păzeşte sufletele cuvioşilor Lui; din mâna păcătosului îi va izbăvi pe ei. (Psalmul 96)

27. Cel ce caută binele dobândeşte bunăvoința Domnului, iar cel ce umblă după rău va da peste el. (Pilde, Solomon 11)

32. Cel fără de lege este răsturnat de răutatea lui, iar cel drept găseşte scăpare în neprihănirea lui. (Pilde, Solomon 14)

3. Ochii Domnului sunt pretutindeni, veghind asupra celor buni şi asupra celor răi. (Pilde, Solomon 15)

N. <...Celor buni>, Dumnezeu le da Împărăția. <*Împărăția lui Dumnezeu este înăuntrul vostru*> (Luca 17:21).

<Celor răi>, în infinita Sa mărinimie, le spune: <*Eu* (Dumnezeu*) nu voiesc moartea păcătosului, ci ca păcătosul să se întoarcă de la calea sa şi să fie viu*> (Iezechiel 23:14).

<*Cine are urechi de auzit să audă*> (Matei 11:15).

17. Calea celor drepți este ferirea de rău; numai acela care ia aminte la mersul lui îşi păzeşte sufletul său. (Pilde, Solomon 16)

13. Cel ce răsplăteşte cu rău pentru bine nu va vedea depărtându-se nenorocirea din casa lui. (Pilde, Solomon 17)

1. Nu râvni la oamenii răi şi nu pofti să fii în tovărăşia lor,

2. Căci inima lor pune la cale lucruri silnice şi buzele lor grăiesc cele nelegiuite. (Pilde, Solomon 24)

5. Oamenii răi nu pricep nimic din ceea ce e drept, iar cei ce caută pe Domnul înțeleg tot. (Pilde, Solomon 28)

6. Pe calea celui rău este întins un laț. Dar dreptul trebuie să fugă... (Pilde, Solomon 29)

14. În zi de fericire fii bucuros, iar în zi de nenorocire gândeşte-te că Dumnezeu a făcut şi una şi pe cealaltă, aşa ca omul să nu descopere nimic din cele viitoare. (Ecclesiastul 7)

N. <*Domnul a dat, Domnul a luat; fie numele Domnului binecuvântat*>. (Iov 1:21)

A <nu descoperi nimic din cele viitoare> face parte din tainele care aparţin Divinităţii – taine, ce nu permit minţii omeneşti să se ridice la nivelul tainelor divine. Căci <*Cine a cunoscut gândul Domnului, ca să-L înveţe pe El?*>

15. Aceste două lucruri le-am văzut în zilele nemerniciei mele: este câte un drept, care piere întru dreptatea lui, şi este câte un nelegiuit care trăieşte mereu în răutatea lui. (Ecclesiastul 7)

N. <Un om drept, care piere întru dreptatea lui>, piere fiindcă, în lume, sunt puţini drepţi care să-i apere dreptatea; pe când <un nelegiuit, care trăieşte mereu în răutatea lui>, trăieşte fiindcă, în lume, sunt mulţi nelegiuiţi care-i apără nelegiuirea.

Inechitatea socială, interesul propriu, morbul ideologiei întreţin, în principal, răul. Numai declanşând război răului se va putea produce schimbarea: dreptul va trăi <întru dreptatea lui> iar nelegiuitul va pieri <în răutatea lui>.

11. Vai de cel rău, că răutatea este a lui şi va fi judecat după faptele lui. (Isaia 3)

20. Vai de cei ce zic răului bine şi binelui rău; care numesc lumina întuneric şi întunericul lumină; care socotesc amarul dulce şi dulcele amar! (Isaia 5)

N. Suportăm tendinţa tot mai puternică şi mai generalizată de inversare a valorilor: urâtul şi kitsh-ul au invadat arta sub diferite forme ale avangardismului, minciuna sistematică este prezentată ca adevăr, libertinajul (dezmăţul)

ca libertate, agresivitatea ca virtute, exhibiționismul indecent ca afirmare a feminității, calomnia ca metaforă, politicianismul abject ca politică etc.

7. Picioarele lor aleargă spre rău, grabnice să verse sânge nevinovat; cugetele lor sunt cugete viclene; în calea lor sălăşuiesc pustiirea şi prăpădul. (Isaia 59)

15. Urâți răul şi iubiți binele şi hotărâți judecata cea dreaptă la porți, poate că Domnul Dumnezeu Savaot se va milostivi... (Amos 5)

N. Numai prin lepădarea de păcat – urând răul şi iubind binele – Domnul se va milostivi de noi. <*...În cer va fi multă bucurie pentru un păcătos care se pocăieşte...*> (Luca 15:7), căci <*...mort era şi a înviat, pierdut era şi s-a aflat*> (Luca 15:32).

10. Au trecut [trufia, bogăția] la fel cu corabia care răzbate marea învolburată şi a cărei urmă în apă nu poți s-o mai găseşti şi nici trecerea ei, în mijlocul valurilor;

11. Sau ca pasărea ce zboară în aer şi a cărei călătorie nu lasă nici un semn...

12. Sau la fel ca săgeata care zboară spre locul însemnat, iar aerul pe care l-a spintecat se împreună la loc şi nu poți să mai şti care i-a fost urma.

13. Tot aşa şi noi ne-am născut şi am isprăvit cu viața şi nu putem să arătăm nici un semn de faptă bună, ci în răutatea noastră ne-am risipit (Înțelepciunea, Solomon 5)

N. Este condamnabil, dacă n-am reuşit să săvârşim nici o faptă bună!... Să nu ne aparțină nici un bine!... Să constatăm că nu am alinat nici o suferință... şi numai am

lovit?! Înseamnă că am trăit viaţa în flagrant delict!... Şi mai îndrăznim să ne numim oameni?!

1. Nu face rele şi nu te va prinde răul. (Ecclestiasticul 7)

6. Nimic nu este mai rău decât cel care se pizmuieşte pe sine; şi aceasta este răsplata răutăţii lui. (Ecclestiasticul 14)

N. ...<Se pizmuieşte pe sine> în sensul că se îngâmfă de răutatea lui imanentă, fiindu-i totodată ciudă că nu reuşeşte să o manifeste pe deplin (din <uitare>). Sau – în cazul celui ce mai are o fărâmă de conştiinţă morală – răutatea lui este <răsplătită> prin suferinţa remuşcării. În orice caz, răsplata vine la Judecata Supremă.

7. Şi de face bine, din uitare face; iar mai pe urmă arată răutatea sa. (Ecclestiasticul 14)

4. Plăcut este Domnul când te depărtezi de răutate şi jertfă cu curăţenie este când te desparţi de strâmbătate. (Ecclestiasticul 35)

N.T.

35. Omul cel bun din comoara lui cea bună scoate afară cele bune, pe când omul cel rău, din comoara lui cea rea scoate afară cele rele. (Matei 12)

15. <...Vedeţi şi păziţi-vă de toată lăcomia, căci viaţa cuiva nu stă în prisosul avuţiilor sale.

23. Viaţa este mai mult decât hrana şi trupul mai mult decât îmbrăcămintea.

31. Căutaţi mai întâi împărăţia Lui, şi toate acestea se vor adăuga vouă.

33. Vindeţi averile voastre şi daţi milostenie; faceţi-vă pungi care nu se învechesc, comoară neîmputinată în ceruri.

34. Căci unde este comoara voastră, acolo va fi şi inima voastră. (Luca12).

N. Bogăţia materială este temporală, pe când cea spirituală este eternă.

20. Că oricine face rele urăşte Lumina şi nu vine la Lumină, pentru ca faptele lui să nu se vădească. (Ioan 3)

21. Nu te lăsa biruit de rău, ci biruieşte răul cu binele. (Romani, Pavel 12)

N. ...Răul din tine (prin căinţă şi practica binelui) şi răul din partea celorlalţi (întorcându-l prin bine).

10. ...Noi toţi trebuie să ne înfăţişăm înaintea scaunului de judecată al lui Hristos, ca să ia fiecare după cele ce a făcut prin trup, ori bine, ori rău. (II Corinteni Pavel 5)

7. Şi ne rugăm lui Dumnezeu ca să nu săvârşiţi voi nici un rău, nu ca să ne arătăm noi încercaţi, ci pentru ca voi să faceţi binele... (II Corinteni Pavel 13)

N. Cel ce practică binele să nu o facă pentru a demonstra propria lui bunătate, ci în folosul celor pe care vrea să-i îndrepte.

17. Drept aceea, cine ştie să facă ce e bine şi nu face, păcat are. (Iacov 4)

N. <De n-aş fi venit şi nu le-aş fi vorbit, păcat nu ar avea; dar acum n-au cuvânt de dezvinovăţire pentru păcatul lor> (Ioan 15:22).

10. Cel ce voieşte să iubească viaţa şi să vadă zile bune să-şi oprească limba de la rău şi buzele sale să nu grăiască vicleşug;

11. Să se ferească de rău şi să facă bine; să caute pacea şi s-o urmeze;

12. Căci ochii Domnului sunt peste cei drepţi şi urechile Lui spre rugăciunile lor, iar faţa Domnului este împotriva celor ce fac rele.

13. Şi cine vă va face vouă rău, dacă sunteţi plini de râvnă pentru bine? (I Petru 3)

N. ...<Cine vă face vouă rău>, în sensul de: cine va putea să vă facă rău, fiindcă sunteţi feriţi datorită râvnei pentru bine.

XIII. PĂCATUL

Eu pe câți îi iubesc îi mustru şi îi pedepsesc; sârguieşte dar şi te pocăieşte.

IISUS
(Apocalipsa, Ioan 3:19)

Fără pedeapsă nu există mântuire, şi fără mântuire nu există renaştere.

DOSTOIEVSKI

Unitatea lumii, care nu s-a făcut cu Dumnezeu, va încerca [încearcă] acum să se facă împotriva lui Dumnezeu.

ALBERT CAMUS

N. Vechii filosofi elini considerau că, la originea păcatului (a faptelor rele) este ignoranța. Filosofii moderni au discutat mult şi neconcludent despre originea răului şi despre coexistența în lume a răului şi a binelui; marxiştii pun toate relele lumii pe seama celor bogați şi pe seama disperării şi sărăciei (lumpen-) proletariatului crunt exploatat; educatorii pe lipsa de educație morală; sociologii pe destrămarea familiei,

sărăcie şi modele negative obsedante pe micile ecrane; psihologii pe instinctele antisociale; freudiştii pe frustare, alienare şi defulare; teologii pe lipsa credinţei şi a practicii religioase.

Adevărul privitor la sursa şi proliferarea păcatului constă, credem, în sinteza acestor teorii, plus un *je ne sais (pour) quoi** perceptibil dar indefinisabil – probabil acela cuprins, dar încă nedecriptat, în Apocalipsa lui Ioan.

A. GENERALITĂŢI

N. Textele Bibliei prezintă un lung inventar de păcate omeneşti, individuale, precum şi căile prin care se poate obţine iertarea.

Vremurile noastre au inventat un nou tip de păcat: acela colectiv, organizat şi profesionalizat, format prin coagulare în condiţiile unei libertăţi excesive, ale unei legislaţii blânde şi lacunare şi ale unei administraţii şi justiţii corupte.

Bande de delicvenţi au existat, desigur, totdeauna însă fără a dispune de logistica şi mijloacele de informare şi comunicare moderne, de protecţia complice a Puterii, de un ambient social dezorientat şi insuficient apărat, de forţă financiară, organizare verticală despotică şi orizontală de tip caracatiţă, sau <căpuşă>, de disciplină oarbă paramilitară şi de păstrarea secretului (omerta = legea tăcerii). A mai apărut, în ultimul secol, expresia <stat de tip mafiot> care în toată istoria omenirii nu are un corespondent lingvistic.

V.T.

---

* Nu ştiu (pentru) ce.

31. Şi s-a întors Moise la Domnul şi a zis: <O, Doamne, poporul acesta a săvârşit păcat mare, făcându-şi dumnezeu de aur>.

33. Zis-a Domnul către Moise: <Pe acela care a greşit înaintea Mea îl voi şterge din cartea Mea>. (Ieşirea 32)

18. Domnul este îndelung-răbdător, mult-îndurat şi adevărat, iertând fărădelegile, greşelile şi păcatele şi nelăsând nepedepsit, ci pedepseşte nelegiuirea părinților în copii până la al treilea şi al patrulea neam. (Numerii 14)

N. Averea, însuşită pe nedrept (nemuncită) de părinții sau strămoşii noştri, nu poate să rămână fără urmări pentru urmaşi (în folosință ca bun nelegiuit).

Putem medita şi la antieducația dată de părinți nărăviți, vicioşi, în unele familii degradate sau desfrânate, la transmiterea ereditară, atavică a unor boli mentale, a sifilisului sau Sida etc. Iar copiii <trag păcatele părinților>...

7. Şi a zis David lui Solomon: <Fiul meu, eu am avut în inimă să zidesc templu în numele Domnului Dumnezeul meu;

8. Dar a fost către mine cuvântul Domnului şi a zis: <Tu ai vărsat mult sânge şi ai purtat războaie mari; nu se cuvine să zideşti tu casa numelui Meu, pentru că ai vărsat mult sânge pe pământ înaintea feței Mele.

9. Iată însă ți se va naşte un fiu... (Solomon)

10. El va zidi templu numelui Meu...> (I Cronici 22)

N. Marelui rege David i s-au iertat păcatele, dar nu i-au fost uitate... Dumnezeu socotindu-l nedemn să-l construiască templu.

6. Pentru că nelegiuirea nu iese din pământ şi necazul nu răsare din pulbere.

7. Ci omul îşi naşte singur suferinţa... (Iov 5)

N. Lipsa de voinţă de a ne înfrâna tentaţiile ne poate duce la urmări a căror rezultat este suferinţa. Şi numai înţelepciunea poate evita suferinţa.

19. Precum seceta şi arşiţa sorb apele zăpezilor topite, tot astfel soarbe locuinţa morţilor pe păcătoşi. (Iov 24)

3. Când zici: <Ce folosesc, ce câştig am eu, că nu păcătuiesc?>

6. Dacă păcătuieşti, ce rău îi faci tu lui Dumnezeu şi dacă păcatele tale sunt numeroase, ce-I strică Lui? (Iov 35)

N. Dacă păcătuim, nouă ne greşim...Consecinţele greşelilor le suportă fizicul nostru – fapt ce-L îndurerează pe Tatăl, a Cărui creaţie suntem.

7. Dacă eşti drept, ce dar Îi faci sau ce primeşte El din mâna ta? (Iov 35)

N. Darul este satisfacţia pe care noi o aducem, ca recompensă, pentru intenţia Creatorului de a fi dorit ca opera Sa (omul) să atingă perfecţiunea.

8. Răutatea ta poate să strice unui om ca tine, dreptatea ta să folosească celui ce este ca şi tine născut din om. (Iov 35)

23. Că se laudă păcătosul cu poftele sufletului lui, iar cel ce face strâmbătate, pe sine se binecuvântează. (Psalmul 9)

32. Păndeşte păcătosul pe cel drept şi caută să-l omoare pe el. (Psalmul 36)

7. Dumnezeule, Tu ai cunoscut nepriceperea mea şi greşelile mele de la Tine nu s-au ascuns. (Psalmul 68)

3. Până când păcătoşii, Doamne, până când păcătoşii se vor făli? (Psalmul 93)

N. Se făiesc cu cinism de bogăția şi poziția socială la care au parvenit prin mijloace murdare, de ingeniozitatea cu care au încălcat legile şi preceptele moralei – şi prin care au scăpat nepedepsiți... Dar se făiesc şi din inconştiență, pentru că nu apreciază când va veni momentul în care Cerul le va aplica legea... talionului.

9. Cel ce a sădit urechea, oare, nu aude? Cel ce a zidit ochiul, oare, nu priveşte? (Psalmul 93)

16. Şase sunt lucrurile pe care le urăşte Domnul, ba chiar şapte de care se scârbeşte cugetul Său:

17. Ochii mândri, limba mincinoasă, mâinile care varsă sânge nevinovat,

18. Inima care plănuieşte gânduri viclene, picioarele grabnice să alerge spre rău,

19. Martorul mincinos care spune minciuni şi cel ce seamănă vrajbă între frați. (Pilde, Solomon 6)

9. Cine poate spune: Curățit-am inima mea; sunt curat de păcate? (Pilde, Solomon 20)

N. ...Robi ai păcatului! *Errare humanum est.**

4. Cei ce părăsesc legea ridică în slăvi pe păcătoşi, iar cei ce o păzesc se aprind împotriva lor. (Pilde, Solomon 28)

---

* Omul este supus greşelii

13. Cel ce îşi ascunde păcatele lui nu propăşeşte, iar cel ce mărturiseşte şi se lasă de ele va fi mântuit. (Pilde, Solomon 28)

N. Acelaşi înţelept ar fi scris, credem, astăzi, că există şi mulţi care îşi ascund păcatele şi totuşi propăşesc... până când sunt doborâţi fie de însăşi complicii lor, fie de pedeapsa divină.

5. Nu îngădui gurii tale să tragă spre păcat trupul tău şi înaintea trimisului lui Dumnezeu nu spune: <A fost o rătăcire!> Pentru ce să se mânie Dumnezeu de cuvântul tău şi să nimicească lucrul mâinilor tale? (Ecclesiastul 5)

N. Vorba rea, neînfrânată, are o malefică forţă de a se transforma, adesea, în act. Vorbirea despre <foloasele> răului poate deveni un fapt plănuit – planul devenind acţiune criminală. La fel, imaginile captivante ale unor personaje criminale interpretate de actori îndrăgiţi pe marile şi micile ecrane, pot provoca, adesea, comentarii admirative ale unui public nematurizat cu comportament imitativ nediscriminator, iar admiraţia provoacă imitaţia.

5. În popor se va strâmtora unul pe altul şi fiecare va împila pe aproapele său; cel tânăr se va purta obraznic cu cel bătrân şi cel de neam rău cu cel de neam bun. (Isaia 3)

N. Ceea ce se întâmplă astăzi, în lume, este oglinda fidelă a citatului. Dar drumul fiecăruia, în viaţă, duce în acelaşi loc (mormântul).

7. Cel rău să lase calea lui şi omul cel nelegiuit vicleniile lui şi să se întoarcă spre Domnul, căci El Se va milosti de dânsul, şi către Dumnezeul nostru Cel mult iertător. (Isaia 55)

N. Singura <cale> este cea a credinței în Dumnezeul-Creator, fiindcă <...*Oricine va chema numele Domnului se va izbăvi*...> (Ioan 3:5).

4. Voi postiți ca să vă certați şi vă sfădiți şi să bateți furioşi cu pumnul; postiți cum se cuvine zilei aceleia, că glasul vostru să se audă sus,

5. Este oare acesta un post care Îmi place, o zi în care omul îşi smereşte sufletul său? Să-şi plece capul ca o trestie, să se culce pe sac şi în cenuşă, oare acesta se cheamă post, zi plăcută Domnului?

6. Nu ştiți voi postul care Îmi place? – zice Domnul. Rupeți lanțurile nedreptății, dezlegați legăturile jugului, dați drumul celor asupriți şi sfărâmați jugul lor.

7. Împarte pâinea ta cu cel flămând, adăposteşte în casă pe cel sărman, pe cel gol îmbracă-l şi nu te ascunde de cel de un neam cu tine. (Isaia 58)

N. În zadar postim fizic, dacă nu avem capacitatea să ne impunem un post al sufletului (prin evitarea răului).

2. ...Nelegiuirile voastre au pus despărțire între voi şi Dumnezeul vostru şi păcatele voastre L-au făcut să-Şi ascundă față ca să nu vă audă.

3. Pentru că mâinile sunt întinate cu sânge şi degetele voastre cu nelegiuiri; buzele voastre grăiesc cuvinte mincinoase şi limba voastră, strâmbătate.

4. Nimeni nu chiamă în sprijinul său dreptatea şi cu cinste nici un judecător nu hotărăşte; ci toţi îşi pun nădejdea în lucruri deşarte şi în vorbe fără rost: zămislesc silnicia şi nasc păcatul.

7. Picioarele lor aleargă spre rău, grabnice să verse sânge nevinovat; cugetele lor sunt cugete viclene; în calea lor sălăşuiesc pustietatea şi prăpădul.

8. Nu cunosc drumul păcii şi pe urmele lor nu este nici o dreptate; cărările lor sunt întortocheate şi cine porneşte pe ele nu ştie de pace.

9. Pentru aceasta, judecata este departe de noi şi dreptatea nu ne ajunge. Noi aşteptăm lumina, dar iată întunericul; aşteptăm revărsatul zorilor, dar umblăm în beznă. (Isaia 59)

N. <Judecata> = raţiunea, chibzuinţă. <Dreptatea nu ne ajunge> = calea dreaptă rămâne departe de noi.

10. Umblăm bâjbâind, ca orbii pe lângă zid; ca şi cei fără ochi bâjbâim mereu, ne poticnim în miezul zilei şi pe înserate; între oameni în putere suntem ca nişte morţi.

12. Că păcatele noastre s-au înmulţit înaintea Ta şi nelegiuirile sunt mărturie împotriva noastră; fărădelegile noastre sunt de faţă şi faptele noastre nelegiuite le ştim;

13. Necredinţa şi tăgada Domnului, căderea de la credinţa în Dumnezeu, grăirea minciunii şi răzvrătirea, născocirea şi cugetarea la lucruri viclene.

14. Şi lăsată la o parte este judecata, iar dreptatea stă departe; adevărul se poticneşte în pieţe şi fapta cinstită nu mai are loc. (Isaia 59)

N. Viciul a luat locul virtuţii! Ne trece viaţa fără respect faţă de semeni, fără sfinţenie, credinţă... <*Faptele, ca şi patimile noastre ne înfrânează avântul vieţii*> (Goethe).

9. Cum? Voi furaţi, ucideţi şi faceţi adulter; juraţi mincinos, tămâiaţi pe Baal şi umblaţi după alţi dumnezei, pe care nu-i cunoaşteţi,

10. Şi apoi veniţi să vă înfăţişaţi înaintea Mea în templul Meu, asupra căruia s-a chemat numele Meu, şi ziceţi: <Suntem izbăviţi>, ca apoi să faceţi iar toate ticăloşiile acelea? (Ieremia 7)

N. Faptul că păcătuim şi credem că, prin rugă, <suntem izbăviți> este iluzoriu! Numai prin fapte bune, putem încerca să obținem iertarea Domnului.

11. Templul acesta, asupra căruia s-a chemat numele Meu, n-a ajuns el oare, în ochii voştri peşteră de tâlhari? Iată, Eu am văzut acesta, zice Domnul. (Ieremia 7)

5. De ce dar poporul acesta, Ierusalime, stăruie în rătăcire? De ce ţine tare la minciună şi nu vrea să se întoarcă?

6. Privit-am şi am ascultat, şi iată-i nu spun adevărul, nu se căiesc de necredinţa lor şi nimeni nu zice: <Vai, ce am făcut?>... (Ieremia 8)

N. <Mulțumiți> de plăcerile păcatului, mergem pe drumul pierzaniei. Statornici în necredință, nu vedem rătăcirea pentru a recunoaşte păcatul şi a cere iertare.

7. La tine, tată şi mama sunt disprețuiți, la tine străinul este chinuit, la tine orfanul şi văduva sunt asupriți.

8. Cele sfinte ale tale, tu nu le cinsteşti şi zilele Mele de odihnă le calci.

9. Clevetitori sunt destui în tine, ca să verse sânge; în munţii tăi se mănâncă jertfe idoleşti şi în mijlocul tău se fac urâciuni.

10. La tine se descoperă goliciunea tatălui, la tine se siluieşte femeia...

11. Unul face ticăloşenie cu femeia vecinului său, altul se spurcă cu nora sa, unul siluieşte pe sora sa, fiica tatălui său.

12. În tine se ia mită ca să se verse sânge; tu iei dobândă cu camătă şi cu silnicie apuci câştig de la fratele tău... (Iezechiel 22)

N. ...Păcate cunoscute omului, care îl duc la pieire, fiindcă nu mintea îi este stăpână ca să audă glasul Domnului.

11. Spune-le: Precum este adevărat că Eu sunt viu, tot aşa este de adevărat că Eu nu voiesc moartea păcătosului, ci ca păcătosul să se întoarcă de la calea sa şi să fie viu. Întoarceţi-vă, întoarceţi-vă de la căile voastre cele rele!...

16. Nici unul din păcatele sale, pe care le-a făcut, nu i se vor pomeni şi, pentru că a început a face dreptate şi judecată, va fi viu. (Iezechiel 33)

N. Părăsind căile rele şi mergând pe cele bune (ale Domnului), omului <nu i se vor pomeni> păcatele (va fi ridicat din păcat).

3. Găsiţi rugi de pocăinţă, întoarceţi-vă către Domnul şi-I ziceţi Lui: <Iartă-ne orice fărădelege, ca să ne bucurăm de milostivirea Ta>... (Osea 14)

12. ...Eu ştiu că mari sunt fărădelegile voastre şi grele păcatele voastre, ca unii care asupriţi pe cel drept şi luaţi mită şi stoarceţi pe cei săraci la porţile cetăţii.

15. Urâţi răul şi iubiţi binele şi hotărâţi judecata cea dreaptă la porţi, poate că Domnul Dumnezeu Savaot se va milostivi... (Amos 5)

12. Gândul plăsmuirii de idoli a fost începutul aprinderii spre desfrâu, şi născocirea lor a fost pierderea vieţii. (Înţelepciune, Solomon 14)

N. Şi în vremurile noastre <se plăzmuiesc> idoli, şi încă la scară industrială: vedete (numite şi <dive>) de cinema şi televiziune lansate prin aşa numitul *star-system*, fotomodele, prezentatoare de modă, formaţii şi solişti de rock şi numeroase alte forme de muzică la modă, care excelează mai mult prin decibeli şi mai rar prin valoare artistică.

21. ...Bătuţi de nevoi sau robiţi de tiranie, au dat pietrelor şi lemnelor numele ce nu se poate da la nimic de pe pământ.

23. Ei făceau slujbe în care ucideau chiar copiii lor sau săvârşeau taine ascunse sau beţii nebuneşti după barbare obiceiuri.

24. Şi nici viaţa, nici căsătoriile nu le mai păzeau curate, ci unul pe altul ucideau prin viclenie sau îl batjocorea prin desfrânare.

25. Toate se învălmăşesc în sânge şi ucidere, în furtişag şi vicleşug, în stricăciune şi necredinţă, în răzvrătire şi jurământ strâmb,

26. În prigonirea celor buni şi uitarea binefacerilor primite, în pângărirea sufletelor şi răsturnarea trupeştilor nevoi, în tulburarea căsătoriilor şi desfrânare şi dezmăţ sub ochii tuturor.

30. Şi din două părţi pedeapsa va da peste ei, întâi pentru că au cugetat greşit despre Dumnezeu, închinându-se idolilor şi al doilea pentru că, vicleni fiind, au jurat împotriva adevărului, disprețuind tot ce este sfânt. (Înțelepciune, Solomon 14)

N. <*Să nu-ţi faci chip cioplit... Să nu te închini lor... Să nu iei numele Domnului Dumnezeului tău în deşert...*> (Ieşirea 20:4, 5:7) – din Cele zece porunci date de Însuşi Dumnezeu lui Moise.

Creatorul condamnă idolatria: <...Eu... pedepsesc pe copii pentru vina părinţilor ce mă urăsc pe Mine, până la al treilea şi la al patrulea neam... Nu va lăsa Domnul

nepedepsiți pe cei ce iau în deşert numele Lui> (Ieşirea 20:5, 7).

28. Nu-ți fie ruşine a mărturisi păcatele şi nu sta împotriva curgerii răului. (Ecclestiasticul 4)

N. <Ruşinea> este un prim pas către căință însă pentru iertare este necesară şi mărturisirea păcatelor. <Nu sta împotriva...> nu sta în fața răului, fereşte-te de <curgerea răului>.

5. Pentru curăție să nu fii fără de frică, ca să nu adaugi păcate peste păcate.

6. Şi să nu zici: Mila Lui este mare, va curăți mulțimea păcatelor mele.

7. Că mila şi mânia de la El sunt şi peste cei păcătoşi va odihni mânia lui.

8. Nu întârzia a te întoarce la Domnul şi nu amâna din zi în zi. (Ecclestiasticul 5)

38. În tot ce faci adu-ți aminte de sfârşitul tău şi nu vei păcătui niciodată. (Ecclestiasticul 7)

N. Omul actual se gândeşte prea puțin la sfârşitul vieții sale. Ştie că va muri, dar se comportă ca şi cum n-ar şti! Poate ar trebui ca, în educația tineretului, să se includă şi vizite în sălile de disecție să vadă cu ochii lor cum arată un plămân înnegrit de fumător, tumorile canceroase, membre amputate ale celor cu blocaje ale căilor sanguine sau vizite la spitale cu bolnavi de demență alcoolică (delirium tremens), drogați în comă etc. Desigur, trebuie să se analizeze dacă

şocul unor asemenea privelişti nu are, pe lângă efecte benefice educative, şi influenţe nedorite asupra stării psihice.

11. Nu râvni izbânda păcătosului, căci nu ştii care cum se va sfârşi.

32. Pe cel care păcătuieşte asupra sufletului său, cine-l va îndrepta? Şi cine va cinsti pe cel care îşi face de ocară viaţa sa? (Ecclestiasticul 10)

N. Păcatele împotriva sufletului propriu sunt acelea care schimbă (degradează) caracterul şi personalitatea individului: alcoolismul, drogurile, perversiunile sexuale etc. (vezi şi nota la păcatul împotriva Sfântului Duh).

22. Sunt oameni care sunt opriţi de la păcat din pricina sărăciei; aceştia, în somnul lor, nu sunt prigoniţi de remuşcări. (Ecclestiasticul 20)

N. Săracul nu are acces la tentaţii costisitoare: lux, avariţiei, clientelă parazitară linguşitoare, avidă de desfrâu etc. Dar sărăcia extremă, lipsită de ajutor şi speranţă şi îndurerată de lipsurile familiei ce ar trebui întreţinută, poate conduce la păcate, uneori, mari.

18. Omul păcătos se fereşte de mustrare şi după voia lui îşi va afla potrivire. (Ecclestiasticul 32)

28. ...Cel care posteşte întru păcatele sale şi iarăşi merge şi face aceleaşi.

29. Rugăciunea lui, cine o va asculta? Şi ce a folosit smerin- du-se pe sine? (Ecclestiasticul 34)

N. <*Credinţa fără de fapte, moartă este*>. (Iacov 2:26)

11. ...Moartea şi sângele, certurile şi sabia, asupririle şi foametea, zdrobirile şi bătaia.

12. Pentru cei fără de lege s-au zidit acestea toate; şi pentru ei s-a făcut potopul.

13. Toate câte sunt din pământ în pământ se întorc...

15. Banii nedrepților ca râul vor seca şi ca trăsnetul cel mare în ploaie vor răsuna.

16. ...Cei care călca legea până în sfârşit vor pieri.

17. Semințiile celor nelegiuiți nu vor înmulți ramurile; ci vor fi ca rădăcinile cele necurate pe piatră vârtoasă. (Ecclestiasticul 40)

N. Îşi pierd capacitatea de a încolți – se usucă.

20. Ruşinați-vă de desfrânare înaintea tatălui şi a mamei şi de minciună înaintea conducătorului şi a celui puternic;

21. De judecător şi de domn, pentru păcat; de adunare şi de popor, pentru fărădelege;

22. De tovarăş şi de prieten, pentru strâmbătate; şi de oamenii cu care locuieşti, pentru furtişag;

23. Şi de adevărul Lui Dumnezeu şi făgăduință...

28. De prieteni pentru cuvintele cele de imputare, şi de a imputa după ce vei da. (Ecclestiasticul 41)

1. Tot aşa ruşinați-vă de supunerea vorbelor celor de auzit şi de descoperirea cuvintelor celor ascunse.

2. Şi aşa vei fi ruşinos adevărat şi vei afla har înaintea a tot omul. (Ecclestiasticul 42)

N. Ce mult ar însemna dacă omul s-ar ruşina de faptele-i rele... Ruşinea l-ar învăța să se judece obiectiv. L-ar învăța să se respecte pe el şi pe ceilalți.

N.T.

N. Scripturile Noului Testament prevestesc vremuri grele, negre de proliferare a păcătoşilor... Nu cumva au şi început?!

<Radiografia sufletelor ne arată ura, înşelăciunea, vanitatea, setea de putere şi de îmbogățire, violența, delațiunea, desfrânarea, adulterul, orgia, nelegiuirea, crima... în care trăim! Prezentul ne acuză, iar viitorul... viitorul nu există! Ex nihilo, nihil!*> |15|

14. ...De veți ierta oamenilor, greşelile lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru Cel ceresc;

15. Iar de nu veți ierta oamenilor greşelile lor, nici Tatăl vostru nu va ierta greşelile voastre. (Matei 6)

32. Celui care va zice cuvântul împotriva Fiului Omului, se va ierta lui; dar celui care va zice împotriva Duhului Sfânt, nu i se va ierta lui, nici în veacul acesta, nici în cel ce va să fie. (Matei 12)

N. Păcatele împotriva Sfântului Duh: Aşa numita <spălare a creierilor>, apoi, pe <tabula rasa> mentală, îndoctrinarea cu ideologii antireligioase şi antiumane – fanatismul, ura de clasa, antiiudaismul, înrolarea tineretului în grupări sau secte anti-sociale, satanice etc. Tot păcat împotriva Sfântului Duh este şi nefolosirea în interesul celorlalți şi al societății sau folosirea în scopuri rele, a <talantului> hărăzit nativ (inteligența, capacitatea de creație, liberul-arbitru opțional şi decizional, carisma personală) pentru că <*Fiecăruia se dă arătarea Duhului spre folos*>. (I Corinteni, Pavel 12:7)

---

* Din nimic, nimic nu se naşte!

19. ...Din inimă ies: gânduri rele, uciderі, adultere, desfrânări, furtişaguri, mărturii mincinoase, hule.

20. Acestea sunt care spurcă pe om... (Matei 15)

32. ...Să ne veselim şi să ne bucurăm, căci fratele tău acesta mort era şi a înviat, pierdut era şi s-a aflat. (Luca 15)

8. Iată [a zis Zaheu]: jumătate din averea mea, Doamne, o dau săracilor şi, dacă am năpăstuit pe cineva cu ceva, întorc împătrit.

N. Să spunem (şi să facem) ca şi Zaheu, şi vom auzi (şi noi) glasul Domnului Iisus: <...*S-a făcut mântuirea casei acesteia*...> (a casei noastre).

9. Şi a zis către el Iisus: Astăzi s-a făcut mântuire casei acesteia... (Luca 19)

19. Deci, pocăiți-vă şi vă întoarceți, ca să se şteargă păcatele voastre. (Fapte 3)

11. Aşa şi voi, socotiți-vă că sunteți morți păcatului, dar vii pentru Dumnezeu, în Hristos Iisus, Domnul nostru,

12. Deci, să nu vă împărățească păcatul în trupul vostru cel muritor, ca să vă supuneți poftelor lui;

13. Nici să nu puneți mădularele voastre ca arme ale nedreptății în slujba păcatului, ci, înfățişați-vă pe voi lui Dumnezeu, ca vii, sculați din morți, şi mădularele voastre ca arme ale dreptății lui Dumnezeu. (Romani, Pavel 6)

N. <...Ca vii, sculați din morți... ca arme ale dreptății lui Dumnezeu>. Aşa ne vrea El... spre binele nostru.

7. ...Au doară Legea este păcatul? Nicidecum. Dar eu n-am cunoscut păcatul, decât prin Lege. Căci n-aş fi ştiut pofta, dacă Legea n-ar fi zis: Să nu pofteşti!

8. Dar păcatul, luând pricină prin poruncă, a lucrat în mine tot felul de pofte. Căci fără lege, păcatul este mort.

9. Iar eu cândva trăiam fără lege, dar după ce a venit porunca, păcatul a prins viaţă; (Romani, Pavel 7)

N. Cât timp nu exista o lege, un cod de conduită, omul nu era capabil să distingă între rău (pofta de rău, tentaţia) şi bine.

Nici acum această distincţie nu este uşor de făcut între răul, adesea travestit într-un pretins bine, şi acel bine care cere sacrificii şi debutează prin durere. Totodată, noi suntem puşi adesea într-o situaţie de, <tertium non datur*>, de a alege dintre două rele pe cel mai mic şi încet-încet ni se formează impresia că <răul mai mic> este totuna cu <mai bine>. Iar nu de puţine ori, alegem răul chiar mai mare...

10. Iar eu am murit! Şi porunca dată spre viaţă, mi s-a aflat a fi spre moarte.

11. Pentru că păcatul luând îndemn prin poruncă, m-a înşelat şi m-a ucis prin ea. (Romani, Pavel 7)

N. <Luând îndemn prin poruncă>: Fiind făcută prin lege distincţia între bine şi rău, aceasta <m-a înşelat> (luând aparenţa binelui).

12. Deci, Legea e sfântă şi porunca e sfântă şi dreaptă şi bună.

---

* O a treia cale nu există

13. Atunci, ce era bun s-a făcut pentru mine pricina morții? Nicidecum! Ci păcatul, ca să se arate păcat, mi-a adus moartea, prin ceea ce a fost bun, pentru ca păcatul, prin poruncă, să fie peste măsură de păcătos.

14. Căci știm că Legea e duhovnicească; dar eu sunt trupesc, vândut sub păcat.

15. Pentru că ceea ce fac nu știu; căci nu săvârșesc ceea ce voiesc, ci fac ceea ce urăsc.

16. Iar dacă fac ceea ce nu voiesc, recunosc că Legea este bună.

17. Dar cum nu eu fac acestea, ci păcatul care locuiește în mine.

18. Fiindcă știu că nu locuiește în mine, adică în trupul meu, ce este bun. Căci a voi se află în mine, dar a face binele nu aflu; (Romani, Pavel 7)

N. Nu avem puterea de a ne detaşa de ispitele omeneşti, şi ne lăsăm stăpâniți de păcatul care sălăşluieşte în noi.

19. Căci nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc, pe acela îl săvârșesc.

20. Iar dacă fac ceea ce nu voiesc eu, nu eu fac aceasta, ci păcatul care locuiește în mine.

21. Găsesc deci în mine, care voiesc să fac bine, legea că răul este legat de mine.

22. Că, după omul cel lăuntric, mă bucur de legea lui Dumnezeu;

23. Dar văd în mădularele mele o altă lege, luptându-se împotriva legii minții mele și făcându-mă rob legii păcatului, care este în mădularele mele. (Romani, Pavel 7)

N. <În mădularele mele> = în instinctele şi poftele mele imorale şi antisociale.

24. Om nenorocit ce sunt! Cine mă va izbăvi de trupul morții acesteia?

25. Mulțumesc lui Dumnezeu, prin Iisus Hristos, Domnul nostru! Deci, dar eu însumi, cu mintea mea, slujesc legii lui Dumnezeu, iar cu trupul, legii păcatului. (Romani, Pavel 7)

N. Dacă am sluji <cu mintea> legii lui Dumnezeu, am avea capacitatea de a discerne răul de bine, şi nu am mai sluji legii păcatului.

20. Închinarea la idoli, fermecătorie, vrajbe, certuri, zavistii, mânii, gâlcevi, dezbinări, eresuri,

21. Pizmuiri, ucideri, beții, chefuri şi cele asemenea acestora... cei ce fac unele că acestea nu vor moşteni împărăția lui Dumnezeu. (Galateni, Pavel 5)

1. Fraților, chiar de va cădea un om în vreo greşeală, voi cei duhovniceşti îndreptați-l pe unul că acesta cu duhul blândeții, luând seama la tine însuți, ca să nu cazi şi tu în ispită. (Galateni, Pavel 6)

1. Şi aceasta să ştii că, în zilele din urmă, vor veni vremuri grele; (II Timotei 3)

N. Au şi venit... după realitatea adevărului din citatele de mai jos:

2. Că vor fi oameni iubitori de sine, iubitori de arginți, lăudăroşi, trufaşi, hulitori, neascultători de părinți, nemulțumitori, fără cucernicie.

3. Lipsiți de dragoste, neînduplecați, clevetitori, neînfrânați, cruzi, neiubitori de bine.

4. Trădători, necuviincioşi, îngâmfați, iubitori de desfătări mai mult decât iubitori de Dumnezeu.

5. Având înfățişarea adevăratei credințe, dar tăgăduind puterea ei. Depărtează-te şi de aceştia.

6. Căci dintre aceştia sunt cei ce se vâră prin case şi robesc femeiuşti împovărate de păcate şi purtate de multe feluri de pofte. (II Timotei, Pavel 3)

3. Căci va veni o vreme când nu vor mai suferi învățătura sănătoasă, ci – dornici să-şi desfăteze auzul – îşi vor grămădi învățători după poftele lor.

4. Şi îşi vor întoarce auzul de la adevăr şi se vor abate către basme. (II Timotei, Pavel 4)

N. Ne vom îndepărta de Domnul, ajungând la mâna satanei.

8. Dacă zicem că păcat nu avem, ne amăgim pe noi şi adevăr nu este întru noi.

N. <*...Nu este om drept pe pământ care să facă binele şi să nu păcătuiască*> Ecclesiastul 7:20).

<*Omul este supus greşelii*> (proverb latin).

9. Dacă mărturisim păcatele noastre, El este credincios şi drept ca să ne ierte păcatele şi să ne curățească pe noi de toată nedreptatea.

10. Dacă zicem că n-am păcătuit, Îl facem mincinos şi cuvântul Lui nu este întru noi. (I Ioan 1)

8. Cine săvârşeşte păcatul este de la diavolul, pentru că de la început diavolul păcătuieşte. Pentru aceasta s-a arătat Fiul lui Dumnezeu, ca să strice lucrurile diavolului. (I Ioan 3)

B. PĂCATUL ORIGINAR

1. ...Şi a zis şarpele către femeie: <Dumnezeu a zis El, oare, să nu mâncaţi roade din orice pom din rai>?

2. Iar femeia a zis către şarpe: <Roade din pomul raiului putem să mâncăm;

3. Numai din rodul pomului celui din mijlocul raiului ne-a zis Dumnezeu: <Să nu mâncaţi din el, nici să vă atingeţi de el, ca să nu muriţi!>

4. Atunci şarpele a zis către femeie: <Nu, nu veţi muri!

5. Dar Dumnezeu ştie că în ziua în care veţi mânca din el vi se vor deschide ochii şi veţi fi ca Dumnezeu, cunoscând binele şi răul!>

6. De aceea femeia, socotind că rodul pomului este bun de mâncat şi plăcut ochilor la vedere şi vrednic de dorit, pentru că dă ştiinţă, a luat din el şi a mâncat şi a dat bărbatului său şi a mâncat şi el.

7. Atunci li s-au deschis ochii la amândoi şi au cunoscut că erau goi, şi au cusut frunze de smochin şi şi-au făcut acoperăminte.

8. Iar când a auzit glasul Domnului Dumnezeu, Care umbla prin rai, în răcoarea serii, s-au ascuns Adam şi femeia lui de faţa Domnului Dumnezeu printre pomii raiului.

9. Şi a strigat Domnul Dumnezeu pe Adam şi i-a zis: <Adame, unde eşti?>

10. Răspuns-a acesta: <Am auzit glasul Tău în rai şi m-am temut, căci sunt gol şi m-am ascuns>.

11. Şi i-a zis Dumnezeu: <Cine ţi-a spus că eşti gol? Nu cumva ai mâncat din pomul din care ţi-am poruncit să nu mănânci?>

12. Zis-a Adam: <Femeia care mi-ai dat-o să fie cu mine, aceea mi-a dat din pom şi am mâncat>.

13. Şi a zis Domnul Dumnezeu către femeie: <Pentru ce ai făcut aceasta?> Iar femeia a zis: <Şarpele m-a amăgit şi eu am mâncat>.

16. Iar femeii i-a zis: <Voi înmulți mereu necazurile tale, mai ales în vremea sarcinii tale; în dureri vei naşte copii; atrasă vei fi de către bărbatul tău şi el te va stăpâni>.

17. Iar lui Adam i-a zis: <Pentru că ai ascultat vorba femeii tale şi ai mâncat din pomul din care ți-am poruncit: <Să nu mănânci>, blestemat va fi pământul pentru tine! Cu osteneală să te hrăneşti din el şi în toate zilele vieții tale!

18. Spini şi pălămidă îți va rodi el şi te vei hrăni cu iarba câmpului!

19. În sudoarea feței tale îți vei mânca pâinea ta, până te vei întoarce în pământul din care eşti luat; căci pământ eşti şi în pământ te vei întoarce>.

22. Şi a zis Domnul Dumnezeu: Iată, Adam s-a făcut ca unul dintre Noi, cunoscând binele şi răul. Şi acum nu cumva să-şi întindă mâna şi să ia din pomul vieții, să mănânce şi să trăiască în veci!...>

23. De aceea l-a scos Domnul Dumnezeu din grădina cea din Eden, ca să lucreze pământul, din care fusese luat. (Facerea 3)

N. Primul act de corupere a omului, a primelor două ființe umane, de către principiul răului – diavolul sub formă de şarpe (dragon, de unde <drac>) –, menționat în Biblie, este cunoscut sub denumirea de <păcat originar> (sau <strămoşesc>).

Cea mai cunoscută şi mai larg acceptată înțelegere a păcatului originar este aceea sexologică. Adam a <cunoscut-o> pe Eva, la îndemnul acesteia incitată de diavol. Această semnificație a primului păcat se sprijină pe textul biblic care arată ruşinea celor doi la descoperirea goliciunii lor, cât şi pe faptul că Dumnezeu a pedepsit-o pe Eva <par où elle a péché*>, respectiv să nască în dureri. Cu privire la această semnificație, este necesar să se observe însă că, îndemnul divin <*Creşteți şi vă înmulțiți şi umpleți pământul*>

* Pe unde a păcătuit (corespunzător naturii păcatului)

(Facerea 1:28) – deci, un îndemn la procreere – a fost dat înainte ca Adam şi Eva să fi păcătuit. De altfel, ca şi celelalte vieţuitoare, primii oameni au fost de sexe diferite, ceea ce sugerează virtuala lor proliferare.

Aceste considerente şi intuiţia unei interpretări mai profunde, a făcut pe cei ce privesc cu (îndreptăţită) teamă dezvoltarea strict pragmatică a ştiinţei şi tehnicii fără controlul moralei şi al ecologiei, să considere că fructul oprit nu a fost un fel de afrodisiac şi să dea prioritate virtuţii sale de <a deschide mintea>. Astfel, omenirea stimulată permanent de <şarpele> curiozităţii ştiinţifice nelimitate, a devenit aptă să-şi creeze propria distrugere, prin nefiabile generatoare de energie nucleară, bombe atomice, subţierea fragilei pături de ozon şi mărirea procentului de bioxid de carbon din atmosferă – respectiv la radiaţii şi la convulsii climatice, cu consecinţe distrugătoare pentru întreaga biosferă. Această interpretare apocaliptică este totuşi combătută prin ideea că ştiinţa a adus inestimabile binefaceri şi posibilităţi oamenilor, care – datorită ei – au putut prolifera şi <umple pământul>, şi tot prin ştiinţă se vor găsi mijloacele de prevenire a efectelor periculoase ale dezvoltării sale.

Ar mai fi de luat în considerare faptul că, tendinţa proliferării anarhice a populaţiei peste limitele subsistenţei şi dezvoltarea periculos necontrolată a ştiinţei şi tehnicii provin din neascultarea comandamentelor divine, iar păcatul originar a constat tocmai în neascultare a poruncii lui Dumnezeu şi nu în faptă (consumarea fructului oprit, indiferent de ceea ce ar simboliza el).

Este de observat şi denumirea pomului purtător al fructului oprit: <Pomul binelui şi al răului>. Prin <Bine şi Rău> putem înţelege cele două consecinţe directe sau/şi indirecte prin folosirea <deschiderii minţii> la dezvoltarea benefică şi

totodată periculoasă a ştiinţei şi tehnicii, înaintea perfecţionării morale, spirituale a omului şi a societăţii.

Acest punct de vedere ridică însă o nouă problemă: Care este semnificaţia opreliştei impuse primei perechi umane?

Sociologii şi politologii ştiu prea bine că o colectivitate (fie ea din numai două persoane) nu poate funcţiona fără unele reguli consimţite (sau impuse) de conduită, normative (ce să facă) şi restrictive (ce să nu facă). Încă din perioada neolitică exista <tabuul> (ceea ce nu trebuie atins – vocabulă polineziană), apoi în antichitate incinta templelor (refugiu inviolabil) şi în perioada jocurilor olimpice (cu interzicerea războiului), mai târziu, în monarhiile moderne inviolabilitatea regelui (instituţia delictului grav de <lèse majesté*>), sub democraţii imunitatea parlamentară. La toate acestea putându-se adăuga interdicţia expresiilor obscene (ocolite prin eufemisme) etc.

Putem spune că, primii doi oameni aveau nevoie de respectarea unei ierarhii (Supreme), iar fructul oprit era un test al ascultării legii, al disciplinei, al bunei funcţionări a colectivităţii umane.

Şi...neascultarea (păcatul) oamenilor s-a accentuat din ce în ce mai mult, astfel că *<I-a părut rău şi S-a căit Dumnezeu că a făcut pe om pe pământ>* (Facerea 6:6) *<Căci nu este om drept pe pământ... care să facă binele şi să nu păcătuiască>* (Ecclesiastul 7:20) deşi *<Dumnezeu a făcut pe om drept>*... (Ecclesiastul 7:21).

9. Atunci a zis Domnul Dumnezeu către Cain [fiul lui Adam]: <Unde este Abel, fratele tău?> Iar el a răspuns: <Nu ştiu! Au doară eu sunt păzitorul fratelui meu?

---

* Lezarea (insulta) majestăţii.

10. Şi a zis Domnul: <Ce ai făcut? Glasul sângelui fratelui tău strigă către Mine din pământ.

11. Şi acum eşti blestemat de pământul care şi-a deschis gura sa, ca să primească sângele fratelui tău din mâna ta.

12. Când vei lucra pământul, acesta nu-şi va mai da roadele sale ţie; zbuciumat şi fugar vei fi tu pe pământ>. (Facerea 4)

5. Văzând însă Domnul Dumnezeu că răutatea oamenilor s-a mărit pe pământ şi că toate cugetele şi dorinţele inimii lor sunt îndreptate la rău în toate zilele,

6. I-a părut rău şi S-a căit Dumnezeu că a făcut pe om pe pământ.

7. Şi a zis Domnul: <Pierde-voi de pe faţa pământului pe omul pe care l-am făcut! De la om până la dobitoc şi de la târâtoare până la păsările cerului, tot voi pierde, căci Îmi pare rău că le-am făcut>.

8. Noe însă a aflat har înaintea Domnului Dumnezeu.

13. Atunci a zis Domnul Dumnezeu către Noe: <Sosit-a înaintea feţei Mele sfârşitul a tot omul, căci s-a umplut pământul de nedreptăţile lor şi iată Eu îi voi pierde de pe pământ.

17. Şi iată Eu voi aduce asupra pământului potop de apă, ca să pierd tot trupul de sub cer, în care este suflu de viaţă, şi tot ce este pe pământ va pieri. (Facerea 6)

N. Prima variantă a creaţiei (Facerea cap.1) are un vădit caracter filosofic (cuvântul creează) şi concordant cu ultimele teorii ştiinţifice (creaţia luminii, respectiv a radiaţiei electromagnetice înainte de crearea stelelor, a soarelui şi lunii, succesiunea creării vieţii (vegetale, animale, om) şi cronologia evident nu profană, ci divină <zilele> având corespondent ere şi sub-ere.

<Calculul probabilităţii matematice ne oferă o puternică dovadă că, relatarea despre creaţie din Geneză trebuie să fi provenit dintr-o sursă care dispunea de cunoaşterea deplină a evenimentelor.

Relatarea consemnează zece etape principale care se succed în următoarea ordine: 1 – începutul; 2 – un Pământ în stare primară; 3 – lumina; 4 – întinderea, atmosfera; 5 – marile zone ale uscatului; 6 – plantele terestre; 7 – Luna, Soarele şi stelele – observabile în întindere şi anotimpurile; 8 – peştii marini şi creaturile zburătoare; 9 – animalele sălbatice şi domestice, mamiferele; 10 – omul. Ştiința confirmă că aceste etape au avut loc în această ordine generală. Ce şanse există că acela care a redactat Geneza să fi nimerit din întâmplare această ordine? Tot atâtea câte ar exista de a scoate la întâmplare numerele de la 1 la 10, dintr-o cutie şi de a le aşeza în ordinea consecutivă, cu ochii legați. Şansele de a face lucrul acesta de la prima încercare sunt de la 1 la 3628800! Aşadar, ar fi total nerealist să se afirme că redactorul Genezei ar fi consemnat evenimentele, menționate mai sus în ordinea corectă, fără să le fi cunoscut de la Cineva. |14|

În a doua variantă a creației (Facerea cap.2), în care criteriul rațional este înlocuit prin criteriul moral, ordinea cronologică este substituită prin ordinea importanței (omul apare creat înaintea vegetalelor şi animalelor).

Pentru o receptivitate cât mai largă din partea poporului, ambele variante ale Facerii îl prezintă pe Creator oarecum antropomorfic. Nicidecum însă ca pe zeii vechilor greci (ca şi ai neamurilor păgâne din vecinătate), ale căror însuşiri şi păcate omeneşti nu erau la înălțimea statutului divin ce li se atribuia.

În prima variantă, antropomorfismul* are funcția de a prezenta oamenilor un model divin, de urmat asimptotic după puterea fiecăruia: în creația prin cuvânt (în educație şi formarea personalității, în literatura paremiologică, în

*Antropomorfism: antropos (om) + morfos (formă) – procedeu literar de a atribui Divinității caracteristici umane.

formarea convingerii prin argumente, precepte morale şi religioase), în satisfacția lucrului bine făcut – ceea ce psihologii numesc motivația intrisecă –, în dimensiunea sacră a odihnei.

În a doua variantă, Creatorul apare ca model pentru activitatea umană de creație, care imprimă materiei prime (materiale sau informații) structura şi forma ideii inspirate, care testează fiabilitatea teoriilor şi construcțiilor sale. Model divin <cu bătaie lungă> pentru omenire. Ştiința antică nu cunoştea experimentul (cu foarte rare excepții precum Arhimede în secolul al III-lea î.Hr.), a cărui teorie (cu Francisc Bacon) şi practică (Galileo Galilei, Leonardo da Vinci, Blaise Pascal) au apărut abia în secolul al XII-lea d.Hr.!, iar protocolul ştiințific al experimentului a fost stabilit şi mai târziu – în secolul al XIX-lea (de Claude Bernard!).

În secolul al XX-lea au început însă la scară mondială denaturările experimentate pe oameni – cobai în scopuri zise de... eugenie, experimentarea de utopii economico-sociale antiumane cu sechele grave, pe cât se pare iremediabile, mai ales morale şi de mentalitate, descătuşarea practic incontrolabilă a energiei atomice, chimizarea sistematică a solului productiv etc.

În ceea ce priveşte transmiterea de-alungul generațiilor a păcatului originar, acesta are un sens profund, spiritual, iar sancțiunea este rezervată Tatălui şi mântuirea Fiului. Mult mai târziu, extrapolarea abuzivă a preluării ca o ştafetă a unor păcate reale sau imaginare şi uzurparea orgolioasă de către om a dreptului divin de sancționare, au înregistrat în istoria mai veche şi mai nouă grave rătăciri, respectiv <vendetta> care a însângerat decenii, chiar secole conflictul dintre unele familii. Apoi persecuția timp de secole a evreilor pentru vina strămoşilor acestora de a fi cerut romanilor crucificarea lui Iisus (deşi sunt cunoscute cuvintele Mântuitorului rostite pe

cruce: <*Părinte, iartă-le lor că nu ştiu ce fac*>. – Luca 23:34) precum şi perpetuarea resentimentelor vindecative persistente între unele etnii sau naţiuni, pentru vechi conflicte ce aparţin istoriei.

Este de remarcat că, în Vechiul Testament, nu există nici o menţiune explicită despre transmiterea păcatului originar asupra generaţiilor următoare.

Isaia însă comentează în cap. 53:

3. Disprețuit era şi cel din urmă dintre oameni; om al durerilor şi cunoscător al suferinței, unul înaintea căruia să-ți acoperi fața; disprețuit şi nebăgat de seamă.

5. Dar El fusese străpuns pentru păcatele noastre şi zdrobit pentru fărădelegile noastre. El a fost pedepsit pentru mântuirea noastră şi prin rănile Lui noi toți ne-am vindecat.

8. ...Că s-a luat de pe pământ viața lui! Pentru fărădelegile poporului Meu a fost adus la moarte.

11. ...Dreptul, Sluga Mea, va îndrepta pe mulți, şi fărădelegile lor le va lua asupra Sa.

12. ...Şi-a dat sufletul Său spre moarte şi cu cei făcători de rele a fost numărat. Că El a purtat fărădelegile multora şi pentru cei păcătoşi şi-a dat viața.

<...A purtat fărădelegile multora şi pentru cei păcătoşi şi-a dat viața>. Evident că, Isaia face referire la Mântuitorul ce va să vină (Iisus), fără însă a numi păcatul: originar, păcatele de dinaintea legii date prin cuvântul lui Iisus: (22. *De n-aş fi venit şi nu le-aş fi vorbit, păcat nu ar avea; dar acum n-au cuvânt de dezvinovățire pentru păcatul lor* – Ioan 15:22) sau / şi toate păcatele, inclusiv cel originar.

În Noul Testament însă se specifică: ...<*Precum prin greşeala unuia [Adam, respectiv Eva] a venit osânda pentru toți oamenii, aşa şi îndreptarea adusă de Unul [Iisus] a venit, pentru toți oamenii, îndreptarea care dă viață*>. (Romani, Pavel 5:18)

Pomul vieții, situat chiar în mijlocul Edenului, era pomul vieții veşnice, al nemuririi ale cărui fructe nu erau interzise, – aşa cum se arată precis în textul biblic.

Pomul cunoştinței binelui şi al răului, ale cărui fructe erau interzise lui Adam şi Evei, are, credem noi, o semnificație mult mai cuprinzătoare decât denumirea. Dualitatea Bine – Rău nu se limitează la sfera moralei, ci este aplicabilă şi altor categorii bipolare: dreptate – nedreptate, fericire – nefericire, libertate – robie, reuşită – eşec, credință – necredință, adevăr – eroare etc. Cunoaşterea distincției dintre adevăr şi eroare, implică un proces critic şi euristic rațional, preferință pentru adevăr (identificat cu binele), precum şi o motivație puternică a cunoaşterii. Aceasta constituie exact baza psihologică a cercetărilor ştiințifice, care şi-a creat treptat şi propriile metode (normele gândirii logice şi ale experimentării) cât şi instrumentul tehnic adecvat.

Cunoaşterea ştiințifică – respectiv progresul ştiinței – are însă şi ea un caracter bipolar: poate fi un bine sau un rău. Un bine dacă este controlată de preceptele credinței şi ale moralei; un rău dacă este supusă unui pragmatism egoist al fiecărei generații, indiferent de viitoarele consecințe nefaste pentru populația umană şi biosferă. *(<Ştiința fără conştiință este o ruină a sufletului>* spunea François Rabelais)

Or, primii oameni (şi urmaşii lor din nenumăratele generații) nu erau pregătiți moral pentru riscanta aventură a ştiinței – mai ales că au ajuns la cunoaşterea binelui şi a răului printr-un păcat (neascultarea poruncii divine), fără a aştepta încuviințarea Creatorului.

Datorit acestui egoism pragmatic orb <après moi le deluge*> etc., se pare că omenirea <progresează> spre sinucidere.

Referitor la păcatul originar, Blaise Pascal consemna:

---

* După mine potopul

<Misterul cel mai îndepărtat de cunoaşterea noastră, cel al transmiterii păcatului originar este un lucru fără de care nu putem avea nici o cunoştinţă prin noi înşine!... Cu siguranţă că nimic nu ne loveşte mai crunt decât această doctrină; şi totuşi! fără acest mister, cel mai de neînţeles dintre toate, suntem de neînţeles pentru noi înşine... astfel încât omul este de neconceput fără acest mister decât este acest mister de neconceput pentru om... nu datorită superbelor frământări ale raţiunii, ci datorită simplei supuneri a raţiunii, putem să ne cunoaştem cu adevărat> |11|.

C. FURTUL

N. Pretutindeni se practică furtul – şi de când este lumea – însă în prezent, hoţia a căpătat unele caracteristici insolite:

- este organizată şi generalizată;

- nu se mai numeşte hoţie (decât în cazul celor mărunţi sau cu ocazia demonstraţiilor legale sau ilegale când se strigă fără discriminare <Hoţii, hoţii!...>), ci este camuflată sub denumiri sofisticate precum <ingineria financiară>, <spălarea banilor>, comision, taxă de protecţie, subvenţionare (pe banii cetăţenilor) etc.;

- cei foarte bogaţi (îmbogăţiţii) fură mult mai mult decât cei săraci, cu deosebirea că numai aceştia din urmă sunt pedepsiţi;

- adesea, hoţia este tratată cu indulgenţă, chiar cu complicitate, tocmai de organele abilitate să o frâneze, precum chiar (ceea ce este mult mai grav) şi de o mare parte a populaţiei deşi ultimele consecinţe se răsfrâng asupra nivelului ei de trai şi asupra (ne-) siguranţei bunurilor proprii.

Oricum s-ar camufla şi la orice forme şi metode ar recurge, hoţia rămâne tot hoţie, aşa cum este prezentată şi incriminată în textele biblice.

V.T.

15. Să nu furi! (Ieşirea 20)

N. Prea puţini dintre cei ce fură trec la o viaţă cinstită prin muncă. Cei mai mulţi – după o detenţie blândă (cu televizor, pachete, vizite şi telefon mobil prin care continuă să dirijeze fărădelegile complicilor rămaşi în libertate) – se reîntorc la vechea <meserie> de hoţ, în care s-au <perfecţionat> în închisoare.

13. Să nu nedreptăţeşti pe aproapele şi să nu-l jefuieşti. Plata simbriaşului să nu rămână la tine până a doua zi. (Leviticul 19)

17. Blestemat să fie cel ce va muta hotarul aproapelui său!... (Deoteronomul 27)

N. Mai demult, hotarul (ţarinei) era mutat datorită unor litigii între ţărani aprigi. Acum, în România, proprietăţile funciare revendicate de cei în drept sunt ciuntite, înlocuite cu altele din locuri aride sau revendicate de alţii, sub tot felul de pretexte, de către organele (alese!) ale administraţiei locale – tare pricepute şi interesate în ocolirea sau încălcarea legii.

19. Pentru că a asuprit fără milă pe săraci şi a furat o casă, în loc să o zidească.

20. El nu va cunoaşte pacea lăuntrică şi el nu va scăpa nimic din toate câte preţuieşte.(Iov20)

N. Atât timp, cât sufletul este urmărit de păcatul săvârşit, nu putem avea linişte... Şi continuăm să fim terorizaţi de ideea că am păcătuit...până la moarte, dacă nu am mărturisit şi recunoscut păcatul.

10. Nu nădăjduiţi spre nedreptate şi spre jefuire nu poftiţi; bogăţia de ar curge nu vă lipiţi inima de ea. (Psalmul 61)

28. Nu muta hotarul străvechi pe care l-au însemnat părinţii tăi. (Pilde, Solomon 22)

4. Mulţi au socotit împrumutul ca bani găsiţi şi au făcut necaz celor care i-au ajutat pe ei.

8. Iar de nu, pentru că l-a lipsit de bani, i se face lui vrăjmaş pe degeaba. (Ecclestiasticul 29)

N. Mulţi uită că i-ai ajutat de *n* ori, iar dacă nu-i ajuţi şi a *n + 1* oară, îţi devin duşmani...

9. Blesteme şi sudalme îi va răsplăti şi, în loc de cinste, îi va plăti cu necinste. (Ecclestiasticul 29)

N.T.

10. Nici furii, nici lacomii, nici beţivii, nici batjocoritorii, nici răpitorii nu vor moşteni împărăţia lui Dumnezeu. (I Corienteni, Pavel 6)

28. Cel ce fură să nu mai fure, ci mai vârtos să se ostenească lucrând cu mâinile sale, lucrul cel mai bun, ca să aibă să dea şi celui ce are nevoie. (Efeseni, Pavel 4)

N. În România, acum, numai prin forţă se poate stopa hoţia şi impune legea.

15. Nimeni dintre voi să nu sufere ca ucigaş, sau furt, sau făcător de rele, sau ca râvnitor de lucruri străine. (I Petru 4)

D. CORUPȚIA

N. Suntem martori indignați şi spoliați ai unei corupții generalizate, endemice – prin mită, comisioane secrete. <inginerie financiară> (= furt) şi alte ingenioase metode murdare (chiar după <spălarea> banilor) –, corupție favorizată prin legi lacunare, ambigui sau... inexistente, prin sancțiuni blânde, mereu amânate, anulate sau... neaplicate şi protejată de grupuri de interese şi rețele de tip mafiot cu tentacule la toate nivelele administrației şi întreprinderilor de stat.

Şi mai gravă decât acest tip de corupție prin furt şi spoliere, este coruperea oamenilor, degradarea ființei umane (la noi începută în perioada comunistă), distrugerea compo nentei sacre a condiției umane (credința religioasă, conştiința morală, liberul-arbitru), abaterea omului de la condiția firească de toleranță, buna convețuire, întrajutorare, armonie socială şi pace.

V.T.

8. Daruri să nu primeşti, căci darurile orbesc ochii celor ce văd şi strâmbă pricinile cele drepte. (Ieşirea 23)

N. O practică folosită de... sus până jos (din păcate). în România.

25. Blestemat să fie cel ce va lua mită, ca să ucidă suflet şi să verse sânge nevinovat. (Deteronomul 27)

27. Cel ce umblă după câştig nedrept îşi sapă casa lui, iar cel ce urăşte mita va trăi. (Pilde, Solomon 15)

26. Nu se cuvine să pui la plată pe omul drept, nici să osândeşti pe cei nevinovaţi din pricină că umblă drept. (Pilde, Solomon 17)

7. Căci asuprirea poate să facă nebun pe un înţelept, şi mita strică inima. (Ecclesiastul 7)

23. Mai-marii tăi sunt răzvrătiţi şi părtaşi cu hoţii; toţi iubesc darurile şi umblă după răsplată. Ei nu judecă orfanul, iar pricina văduvei nu ajunge până la ei. (Isaia 1)

23. Vai de cei ce dau dreptate celui nelegiuit pentru mită şi lipsesc de dreptate pe cel drept!

N. *<Când loveşti un inocent făureşti un bandit>* (Hugo).

<E preferabil să salvezi un vinovat decât să condamni un nevinovat> (Voltaire).

24. Pentru aceasta, după cum paiele sunt mistuite de foc şi iarba uscată de flăcări, aşa rădăcina lor va fi topită ca pleava şi floarea lor va fi spulberată precum cenuşa... (Isaia 5)

N. *<El (Hristos) are lopata în mână şi va curăţi aria Sa şi va aduna grâul în jitniţă, iar pleava o va arde cu foc nestins>* (Matei 3:12).

15. Omul cel drept în calea sa şi cel ce grăieşte cuvinte de cinste, care dă la o parte câştigul cel nedrept, cel ce mâinile le trage şi mită nu primeşte... şi îşi pune văl pe ochi ca să nu mai vadă răul,

16. Acela va locui pe înălţimi... (Isaia 33)

N. Numai <omul cel drept> (cel care urăşte răul de orice fel), virtuos <va locui pe înălţimi> (se va putea apropia de Domnul!).

12. În tine se ia mită, ca să se verse sânge; tu iei dobândă şi camătă şi cu silnicie apuci câştig de la fratele tău, iar pe Mine M-ai uitat, zice Domnul Dumnezeu. (Iezechiel 22)

12. ...Eu ştiu că mari sunt fărădelegile voastre şi grele păcatele voastre, ca unii care asupriţi pe cel drept şi luaţi mită şi stoarceţi pe cei săraci la porţile cetăţii. (Amos 5)

N. Asuprirea celui drept, luarea de mită, exploatarea celor săraci sunt <mari fărădelegi> şi <grele păcate> înaintea Domnului.

N.T.

12. Şi au venit şi vameşii [la Ioan] să se boteze şi i-au spus: învăţătorule, noi ce să facem?

13. El le-a răspuns: Nu faceţi nimic mai mult peste ce vă este rânduit.

14. Şi îl întrebau şi ostaşii, zicând: Dar noi ce să facem? Şi le-a zis: Să nu asupriţi pe nimeni, nici să învinuiţi pe nedrept, şi să fiţi mulţumiţi cu solda voastră. (Luca 3)

N. Acest îndemn este aplicabil la toate profesiile şi funcţiile sociale... din timpurile actuale. Ca oameni, trebuie să ne susţinem existenţa numai prin muncă proprie.

E. DEVIERI EROTICE

N. Se consideră în luări de poziție mediatice şi oficioase că unele devieri erotice, precum homosexualitatea, ar fi congenitale – deşi Genetica încă nu este în stadiul de a se pronunța în această problemă. A apărut şi o terminologie de specialitate: heterosexuali, bisexuali, homosexuali, minorități sexuale precum şi organizații de homosexuali şi lesbiene, naționale, internaționale şi suprastatale, care preferă o anumită vestimentație, cu semne de recunoaştere, cluburi speciale, drepturi de manifestare publică, iar în unele țări instituția căsătoriei între persoane de acelaşi sex, uneori chiar cu <oficiere> de către unii preoți excluşi din cler. Încă şi mai grav, cupluri de homosexuali solicită insistent şi dreptul (?) de a adopta copii! Ce lege scelerată ar putea hotărî soarta unor copii care nu au posibilitatea de opțiune, integrându-i într-o minoritate sexuală pentru care nici măcar nu au... gena corespunzătoare?

Nu se mai aminteşte, în schimb, mai deloc, de proliferarea perversiunilor erotice şi a homosexualității, prin imitație, curiozitate juvenilă de a încerca experiențe nonconformiste, prin separarea îndelungată, conjuncturală, a sexelor (coloniile forțate de muncă, detenția etc.), prin anumite carențe ale libidoului (frigiditate, potență redusă sau timiditate excesivă) în rândul celor <neînclinați genetic>, favorizată şi prin modelul negativ al unor personaje ilustre din Antichitate şi Renaştere până în contemporaneitate.

Chiar dacă se admite ipoteza genetică – neconfirmată de ştiință – rămân educația, tratamentele medicale, la care se adaugă voința firească de a reintra în normalitate a subiecților – care trebuie măcar încercate, în locul unei

libertăți excesive de exhibiție (cu atitudini şi gesturi insinuante, chiar în public), şi ceea ce nolens-volens conduce la proliferare.

Textele biblice, dintr-o perioadă în care homosexualitatea şi pedofilia erau acceptate în lumea elină (şi prin <N.B.>, imitație în lumea romană, ca să nu mai vorbim de lumea semită), condamnă homosexualitatea şi, în general, devierile erotice.

V.T.

20. Zis-a deci Domnul: <Strigarea Sodomei şi a Gomorei e mare şi păcatul lor cumplit de greu.

21. Pogorî-Mă-voi deci să văd dacă faptele lor sunt cu adevărat aşa cum s-a suit până la Mine strigarea împotriva lor, iar de nu, să ştiu>.

23. Şi apropiindu-se Avraam, a zis: <Pierde-voi, oare, pe cel drept ca şi pe cel păcătos, încât să se întâmple celui drept ce se întâmplă celui nedrept?

24. Poate în cetatea aceea să fie cincizeci de drepți: pierde-i-vei oare, şi nu vei cruța tot locul acela pentru cei cincizeci de drepți, de se vor afla în cetate?

25. Nu se poate ca Tu să faci una ca asta şi să pierzi pe cel drept ca şi pe cel fără de lege şi să se întâmple celui drept ce se întâmplă celui necredincios! Departe de Tine una ca asta! Judecătorul a tot pământul va face, oare, nedreptate?>

26. Zis-a Domnul: <De se vor găsi în cetatea Sodomei cincizeci de drepți, voi cruța pentru ei toată cetatea şi tot locul acela>.

27. Şi răspunzând Avraam, a zis: <Iată, cutez să vorbesc Stăpânul meu, eu, care sunt pulbere şi cenuşă!

28. Poate că lipsesc cinci din cincizeci de drepți; poate să fie numai patruzeci şi cinci; pentru lipsa a cinci pierde-vei, oare, toată

*cetatea?> **Zis-a Domnul: <Nu o voi pierde de voi găsi acolo patruzeci şi cinci de drepţi>.***

29. Şi a adăugat Avraam să grăiască Domnului şi a zis: <Dar dacă se vor găsi acolo numai patruzeci de drepţi?> Şi Domnul a zis: <Nu o voi pierde pentru cei patruzeci!>

30. Şi a zis iarăşi Avraam: <Să nu Se mânie Stăpânul Meu de voi mai grăi. Dar de se vor găsi acolo numai treizeci de drepţi?> Zis-a Domnul: Nu o voi pierde de voi găsi acolo treizeci>.

31. Şi a zis Avraam: <Iată, mai cutez să vorbesc Stăpânului meu! Poate că se vor găsi acolo numai douăzeci de drepţi>. Răspuns-a Domnul: <Nu o voi pierde pentru cei douăzeci

32. Şi a mai zis Avraam: Să nu se mânie Stăpânul meu de voi mai grăi încă o dată. Dar de se vor găsi acolo numai zece drepţi?> Iar Domnul i-a zis: <Pentru cei zece nu o voi pierde>. (Facerea 18)

N. În bunătatea Lui pentru oameni, Dumnezeu îi suportă pe cei răi (oricât ar fi de mulţi), ca să cruţe pe cei buni (fie ei cât de puţini).

33. Şi terminând Domnul de a mai grăi cu Avraam, S-a dus... (Facerea 18)

1. Cei doi Îngeri au ajuns la Sodoma seara, iar Lot şedea la poarta Sodomei...

2. Şi a zis: <Stăpânii mei, abateţi-vă pe la casa slugii voastre ca să rămâneţi acolo; spălaţi-vă picioarele, iar dimineaţa, sculându-vă, Vă veţi duce în drumul Vostru...>

4. ...Sodomenii, locuitorii cetăţii Sodoma, tot poporul din toate marginile, de la tânăr la bătrân, au înconjurat casa.

5. Şi au chemat afară pe Lot şi au zis către el: <Unde sunt Oamenii Care au intrat să mâie la tine? Scoate-I, ca să-I cunoaştem!>

7. [Lot] a zis către ei: <Nu fraţii mei, să nu faceţi nici un rău.

8. Am eu două fete, care n-au cunoscut încă bărbat; mai degrabă vi le scot pe acelea, să faceţi cu ele ce veţi vrea, numai

Oamenilor acelora să nu le faceți nimic, de vreme ce au intrat Ei sub acoperişul casei mele!>

9. ...Şi [sodomiții] repezindu-se spre Lot, se apropiară să spargă uşa.

11. Iar oamenii, care erau la uşa casei, i-au lovit cu orbire de la mic, până la mare...

12. Apoi au zis cei doi Oameni către Lot: <Ai tu pe cineva din ai tăi aici? De ai fii, sau fiice, sau gineri, sau pe oricine altul în cetate, scoate-i din locul acesta.

13. Că Noi avem să pierdem locul acesta, pentru că strigarea împotriva lor s-a suit înaintea Domnului şi Domnul Ne-a trimis să-l pierdem>.

23. Când s-a ridicat soarele deasupra pământului, a intrat Lot în Țoar.

24. Atunci Domnul a slobozit peste Sodoma şi Gomora ploaie de pucioasă şi foc din cer de la Domnul.

25. Şi a stricat cetățile acestea, toate împrejurimile lor, pe toți locuitorii cetăților şi toate plantele ținutului aceluia. (Facerea 19)

N. Cetățile Sodoma şi Gomora, prin <păcatul lor cumplit de greu> au depăşit cu mult îndelunga-răbdare a Domnului, ceea ce L-a determinat să le distrugă...

Dar şi cetățile lumii, de acum, au devenit Sodome şi Gomore!... Dacă Dumnezeu ar trimite un alt Fiu pe Pământ, ar pieri crucificat... ca şi primul Fiu, pentru că omul zilelor noastre este supus ispitei păcatului întocmai ca şi Iuda! Şi trebuie să ne întrebăm: Pe noi, cât timp ne va mai răbda Domnul?

6. Nimeni să nu se apropie de nici o rudă după trup, cu gândul ca să-i descopere goliciunea...

7. Goliciunea tatălui tău şi goliciunea mamei tale să n-o descoperi. Că este mama ta, să nu-i descoperi goliciunea ei.

8. Goliciunea femeii tatălui tău să n-o descoperi, că este goliciunea tatălui tău.

9. Goliciunea surorii tale, goliciunea fiicei tatălui tău sau a fiicei mamei tale, care s-a născut în casă sau afară din casă, să n-o descoperi!

10. Goliciunea fiicei fiului tău sau a fiicei fiicei tale să n-o descoperi, căci goliciunea ta este!

11. Goliciunea fiicei femeii tatălui tău, care s-a născut din tatăl tău, să n-o descoperi, că soră îți este după tată!

12. Goliciunea surorii tatălui tău să n-o descoperi, că este de un sânge cu tatăl tău!

13. Goliciunea surorii mamei tale să n-o descoperi, că este de un sânge cu mama ta!

14. Goliciunea fratelui tatălui tău să n-o descoperi şi de femeia lui să nu te apropii, că sunt unchiul şi mătuşa ta!

15. Goliciunea nurorii tale să n-o descoperi, că ea este femeia fiului tău; să nu-i descoperi goliciunea!

16. Goliciunea femeii fratelui tău să n-o descoperi, că este goliciunea fratelui tău.

20. Şi cu femeia aproapelui tău să nu te culci...ca să te spurci cu ea.

22. Să nu te culci cu bărbat, ca şi cu femeie; aceasta este spurcăciune.

24. Să nu vă întinați cu nimic din acestea, că cu toate acestea s-au întinat păgânii, pe care Eu îi izgonesc dinaintea feței voastre. (Leviticul 18)

N. Îndepărtarea de obiceiurile păgânilor, pentru a se păstra curat, ca popor (ales) al lui Dumnezeu.

20. Blestemat să fie cel ce se va culca cu femeia tatălui său, că a ridicat poala hainei tatălui său!

21. Blestemat să fie cel ce se va culca cu vreun dobitoc!...

22. Blestemat să fie cel ce se va culca cu sora sa. Fiica tatălui său sau fiica mamei sale!...

23 Blestemat să fie cel ce se va culca cu soacra sa!...Blestemat să fie cel ce se va culca cu sora femeii sale!... (Deuteronomul 27)

N. Blesteme cu urmări grave, imprevizibile pentru înfăptuitorii şi urmaşii lor.

27. Oare poate pune cineva foc în sânul lui, fără ca veşmintele să nu ardă?

28. Sau va merge cineva pe cărbuni fără să i se frigă tălpile?

29. Aşa este cu cel ce se duce la femeia aproapelui său: nimeni din cei ce se ating de ea nu va rămâne nepedepsit. (Pilde, Solomon 6)

N. Va suporta consecințele.

5. Pofta pântecelui şi a împreunării trupului să nu mă cuprindă şi duhului celui fără de ruşine să nu mă dai. (Ecclestiasticul 23)

N.T

25. Ca unii care au schimbat adevărul lui Dumnezeu în minciună şi s-au închinat şi au slujit făpturii, în locul Făcătorului...

26. Pentru aceea, Dumnezeu i-a dat unor patimi de ocară, căci şi femeile lor au schimbat fireasca rânduială cu cea împotriva firii;

27. Asemenea şi bărbaţii, lăsând rânduiala cea după fire a părţii femeieşti, s-au aprins în pofta lor unii pentru alţii, bărbaţi cu bărbaţi, săvârşind ruşinea şi luând în ei răsplata cuvenită rătăcirii lor. (Roman, Pavel 1)

N. Perversiune condamnată de Biblie.

1. Îndeobşte se aude că la voi e desfrânare, şi o astfel de desfrânare cum nici între neamuri nu se pomeneşte, ca unul să trăiască cu femeia tatălui său. (I Corinteni, Pavel 5)

N. <Neamuri> = triburi păgâne, idolatre. <Femeia tatălui tău> = o altă soție a tatălui (concubină)

5. Să dați pe unul că acesta satanei, spre pieirea trupului, ca duhul să se mântuiască în ziua Domnului Iisus.

18. Fugiți de desfrânare! Orice păcat pe care-l va săvârşi omul este în afară de trup. Cine se dedă însă desfrânării păcătuieşte în însuşi trupul său.

N. Păcatul <în însuşi trup>, (care <este templu al Duhului Sfânt>) – prin desfrânare – este mai mare decât păcatul săvârşit <în afară de trup>.

19. Sau nu ştiți că trupul vostru este templu al Duhului Sfânt care este în voi, pe care-L aveți de la Dumnezeu şi că voi nu sunteți ai voştri? (I Corinteni, Pavel 6)

2. Dar din cauza desfrânării, fiecare să-şi aibă femeia sa şi fiecare femeie să-şi aibă bărbatul său.

N. Prin <din cauza desfrânării> se subînțelege: evitarea desfrânării.

5. Să nu vă lipsiți unul de altul, decât cu bună învoială pentru un timp, ca să vă îndeletniciți cu postul şi cu rugăciunea, şi iarăşi să fiți împreună, ca să nu vă ispitească satana, din pricina neînfrânării voastre. (I Corinteni, Pavel 7)

F. PRACTICI PARANORMALE

N. Cu excepția hipnotismului (care, datorită cercetărilor științifice, din paranormal a trecut în teoria şi practica normală, fiind folosit în terapeutică) şi a telepatiei (care are, deocamdată, doar statutul de ipoteză științifică), textele biblice interzic spiritismul, vrăjitoria, astrologia, ghicitul, tatuajele şi mutilările în scopuri magice (vezi mai jos Leviticul 19:26, 28, 31; 20:6; Deuteronomul 18:10-12). Aceste practici sunt însă mai de mult sau mai de curând la modă, cu toate că nu au girul ştiinței şi în plus, sunt infestate de impostură şi înşelătorie... lucrativă.

V.T.

26. ...Să nu vrăjiți, nici să ghiciți.

28. Pentru morți să nu vă faceți tăieturi pe trupurile voastre, nici semne cu împunsături să nu faceți pe voi. Eu sunt Domnul Dumnezeul vostru.

31. Să nu alergați la cei ce cheamă morții, pe la vrăjitori să nu umblați şi să nu vă întinați cu ei. (Leviticul 19)

6. Dacă vreun suflet va alerga la cei ce chiamă morții şi la vrăjitorii, ca să desfrâneze în urma lor, Eu voi întoarce fața Mea împotriva sufletului aceluia şi-l voi pierde din poporul lui. (Leviticul 20)

10. Să nu se găsească la tine de aceia care trec pe fiul sau fiica lor prin foc, nici prezicător, sau ghicitor, sau vrăjitor sau fermecător,

11. Nici descântător, nici chemător de duhuri, nici mag, nici de cei ce grăiesc cu morții.

12. Căci urâciune este înaintea Domnului tot cel ce face acestea, şi pentru această urâciune îi izgoneşte Domnul Dumnezeul tău de la faţa ta. (Deuteronomul 18)

N. ...Practici (<...urâciuni înaintea Domnului>) condamnabile.

23. ...Nesupunerea este un păcat la fel cu vrăjitoria şi împotrivirea este la fel cu închinarea la idoli... (I Regi 15)

N. <Nesupunerea este un păcat> când nu ascultăm de glasul Domnului.

7. ...Saul a zis slugilor sale: <Căutaţi-mi o femeia vrăjitoare, ca să merg la ea s-o întreb>. Iar slugile i-au răspuns: <Este aici în Endor o femeie vrăjitoare>.

9. Dar femeia i-a răspuns: <Tu ştii ce a făcut Saul, cum a alungat el din ţară pe cei ce cheamă morţi şi pe ghicitori. Pentru ce dar întinzi tu cursă sufletului meu spre pieirea mea?>

13. I-a zis regele: <Nu te teme. Spune-mi ce vezi?> Şi răspunzând, femeia a zis: <Văd parcă un dumnezeu, ieşind din pământ>.

14. <Ce înfăţişare are?> a întrebat regele. Ea a răspuns: <Iese din pământ un bărbat foarte bătrân, îmbrăcat cu o haină lungă>. Atunci a cunoscut Saul că acela este Samuel şi a căzut cu faţă la pământ şi s-a închinat.

15. A zis Samuel către Saul: Pentru ce mă tulburi ca să ies?> iar Saul a răspuns: <Îmi este tare greu; Filistenii se luptă împotriva mea, iar Domnul S-a depărtat de mine şi nu-mi mai răspunde nici prin prooroci, nici în vis, nici în vedenie; de aceea te-am chemat, ca să mă înveţi ce să fac>. (I Regi 28)

N. [Samuel (judecător în Israel) l-a numit pe Saul în Numele Domnului – rege]. Practicarea spiritismului este considerată de preceptele biblice ca un atentat la liniştea celor morți, pe care nici un muritor nu are dreptul să-i <tulbure>.

16. A zis Samuel: <La ce mă mai întrebi pe mine, dacă Domnul S-a depărtat de tine şi S-a făcut vrăjmaşul tău?>

17. Domnul face ceea ce a grăit prin mine: Va lua Domnul domnia din mâinile tale şi o va da lui David... (I Regi 28)

N. Ceea ce s-a şi întâmplat...

Samuel către Saul: <...*Pentru că ai lepădat cuvântul Domnului* (n-a luptat împotriva Amaleciților cei necredincioşi pentru a-i stârpi, ci s-a <aruncat asupra prăzii> – I Regi 15:18, 19), *Domnul te-a lepădat pe tine, ca să nu mai fi rege peste Israel*> (I Regi 15:26).

2. Ca şi cel care se prinde de umbră şi aleargă după vânt aşa este şi cel care crede visurilor.

3. Numai oglindire este vederea viselor; asemănarea feței înaintea feței adevărate.

4. De la diavol ce poți scoate curat? Şi din minciună ce poți scoate adevărat?

N. Evident, nimic!

<*Dacă veți rămâne în cuvântul Meu... Veți cunoaşte adevărul, iar adevărul vă va face liberi*> (Ioan 8:31, 32).

<Minciuna este religia robilor şi a stăpânilor, iar adevărul este dumnezeirea omului liber>, spunea Gorki în Azilul de noapte.

6. De nu vor fi trimise de la Cel Preaînalt, ca să te cerceteze, să nu dai inima ta spre ele. (Ecclestiasticul 34)

N. Există deci şi vise revelatorii trimise de Cel Preaînalt.

7. Că pe mulţi i-au înşelat visele şi au căzut cei care au nădăjduit în ele.

8. Fără minciună se împlineşte legea şi înţelepciunea este desăvârşită în sinceritate. (Ecclestiasticul 34)

N.T.

19. Iar faptele trupului sunt cunoscute, şi ele sunt: adulter, desfrânare, necurăţie, destrăbălare,

20. Închinare la idoli, fermecătorie, vrajbe, certuri, zavistii, mânii, gâlcevii, dezbinări, eresuri,

21. Pizmuiri, ucideri, beţii, chefuri şi cele asemenea acestora... (Galateni, Pavel 5)

N. Reţineţi, aceste <fapte ale trupului> şi gândiţi-vă, profund la urmări, înainte de a fi tentaţi a le săvârşi!

*

N. <Tot ceea ce se întâmplă în viaţa fiecăruia este urmărit de o justiţie divină, ce pedepseşte, iartă şi răsplăteşte... înţelegând că, spiritul uman – în viaţa pământeană – este supus permanent unor tentaţii greu de învins – tentaţii la care nu au rezistat nici primii oameni... Iartă, înţelegând că, orice fiinţă este robul unor dorinţe pe care nu le poate înfrâna... Şi pedepseşte, considerând pedeapsa ca o sentinţă pentru purificare şi iertare!

Păcatele se şterg plătind pentru ele... Dar, câți înțeleg aceasta?!... Mai ales că, avem tendința de a minimaliza şi cele mai grave greşeli! <*Mărginit prin natura sa, infinit în dorințe*> – cum spunea Alphonse Lamartine –, omul este un vrednic păcătos. Pentru a stârpi demonii <interiori> ai omului, se pune întrebarea: Ce trebuie întreprins?... Pentru că, datorită simțurilor – ce numai pe Pământ le posedă –, omul trăieşte falsul miracol al plăcerilor, fie şi trecătoare; simțuri de care, în lumea cealaltă este lipsit! Şi este conştient de aceasta. Pentru el, viața se reduce la satisfacerea plăcerilor... Pământul este al patimilor plăcerilor! Şi omul preferă să trăiască în patimi!

Creatorul ne-a vrut buni de la început... Dar binele, misiunea lui, se loveşte de lăcomia omului de a avea comori pe Pământ – ca şi cum ar fi nemuritor –, de neîncrederea că cei buni ar fi răsplătiți, iar cei răi ar fi pedepsiți!

Dacă omul ar corespunde, în comportare, scopului pentru care a fost creat şi iubirea ar avea interpretarea corectă, atunci, Pământul ar arăta ca una din grădinile Edenului... Iar răul nu s-ar fi născut nici măcar sub formă de presupunere... Omul însă a cedat ispitei, chiar de la prima încercare a Creatorului, atrăgând, după sine, suferința omenirii! Şi la a doua încercare a Domnului, omul a refuzat să accepte posibilitatea că Iisus ar putea să-l absolve de urmările păcatului strămoşesc, atrăgând – şi mai mult – asupra Pământului, suferințele pe care le trăim azi!> |15|

<Pe cei răi, cu bunătatea Ta, Doamne, să-i faci buni!>

XIV. FRICA DE DUMNEZEU

Cutezați, că Dumnezeu a venit la voi, să vă pună la încercare pentru ca frica Lui să fie în voi, ca să nu greșiți.

(Ieşirea 20:20)

Începutul înțelepciunii este frica de Dumnezeu...

SOLOMON
(Pilde 8:13)

Tot ce există, există în Dumnezeu şi nimic nu poate exista şi nu poate fi conceput fără Dumnezeu.

BURUCH PINOZA

N. Prin <frica de Dumnezeu> se înțelege respectul pentru Divinitate – respect ce poate deveni ajutor pentru om. Altfel spus, este teama de a nu greşi... în sensul de preocupare permanentă pentru ca omul să fie protejat împotriva răului.

Frica de Dumnezeu este însă un concept teologic de mare complexitate şi insondabilă profunzime, pe care ne sfiim a încerca să-l explicăm.

Din punct de vedere al Psihologiei şi al Esteticii, este un sentiment care sintetizează intuiția existenței lui Dumnezeu, comuniunea cu Spiritul Divin... care, prin transcendență, măreție şi autoputernicie, copleşeşte orizontul limitat al rațiunii şi al spiritului uman, inspirând stări complementare de teamă pătrunsă de iubire, de aspirație intimidată către valorile supreme greu accesibile precarei condiții umane.

Această sinteză de opuse complementare – atracție şi reținere, adorație şi teamă împreună cu simțul exiguității firii umane, caracterizează sentimentul sublimului pe care îl avem şi în contemplarea grandioasei creații Divine. Cerul înstelat, imensitatea mării, stihiile deslănțuite ale naturii, grandiosul, misteriosul spectacol al vieții (excepție de la entropia universală) de la micro-organisme până la om.

Albert Einstein, în *Cum văd eu lumea* [14], referindu-se la <frica de Dumnezeu> susține cultivarea în omenire a <Binelui, Adevărului şi Frumosului>, care să dea <la o parte acea sursă de teamă şi speranță...>:

<În lupta pentru binele etic, propovăduitorii religiei trebuie să aibă tăria... de a da la o parte acea sursa de teamă şi speranță care în trecut îi investea pe preoți cu o putere atât de mare, Ei vor trebui să se bazeze, în strădaniile lor, pe acele forțe care sunt capabile să cultive în umanitate Binele, Adevărul şi Frumosul.

...Pe calea înțelegerii, el (omul) dobândeşte o largă emancipare din cătuşele speranțelor şi dorințelor personale şi ajunge astfel la acea atitudine de spirit umilă față de grandoarea rațiunii incarnate în existență care, în ultimele ei

profunzimi, este inaccesibilă omului. Mie, această atitudine îmi pare a fi religioasă în sensul cel mai înalt al cuvântului>.

...<Religioasă în sensul cel mai înalt al cuvântului> este numai dacă:

– La <calea înţelegerii> adaugăm şi <calea credinţei>.

– Prin <cătuşele speranţelor> înţelegem speranţa pasivă prin care aşteptăm totul de-a gata de la Providenţa Divină, fără efort.

– Prin <grandoarea raţiunii incarnate> înţelegem măreţia raţiunii divine incarnată în om şi demonstrată prin întreaga Creaţie.

V.T.

12. Iar îngerul (Domnului) a zis [lui Avraam]: <Să nu-ţi ridici mâna asupra copilului, nici să-i faci vreun rău, căci acum cunosc că te temi de Dumnezeu şi pentru Mine n-ai cruţat nici pe singurul fiu al tău. (Facerea 22)

N. În <...Acum cunosc că te temi de Dumnezeu> se relevă înţelepciunea lui Avraam, de a fi şi de a se păstra <viu> în faţa Creatorului... Supunerea, ascultarea omului de Dumnezeu (cu orice sacrificiu) spre binele lui.

9. [Regele Iosafat, mustrat de Iehu, fiul lui Hanani văzătorul, a poruncit celor ce trebuia să judece pricinile dintre Israeliţi]: <Aşa să lucraţi, în frica Domnului, cu credinţă şi cu inimă curată!..

10. ...Să-i învăţaţi să nu facă rău, ca să nu se găsească vinovaţii înaintea Domnului şi să nu vină mânia Lui asupra voastră...> (II Cronici 19)

N. Judecata trebuie făcută în lumina legilor binelui, ca să-l ajute pe om să se îndrepte (să îndrepte păcatul în mintea şi fapta lui), iar sentința trebuie să exprime preceptele morale, spirituale, şi nu... dreptul celui mai tare! Dar, după felul în care îşi exercită atributele, justiția pământească – în numeroase cazuri – nu respectă aceste cerințe.

22. ...Mâna Dumnezeului nostru este binefăcătoare pentru toți cei ce aleargă la El, iar asupra tuturor celor ce-l părăsesc este puterea Lui şi mânia Lui! (I Ezdra 8)

17. Fericit este omul pe care Dumnezeu îl mustră!

18. Căci El răneşte şi tot El leagă rana, El loveşte şi mâinile lui tămăduiesc. (Iov 5)

N. Trebuie să avem încredere în mustrarea Domnului, fiindcă Domnul nu poate greşi – totul fiind în folosul omului.

13. ...Dacă inima ta e credincioasă şi dacă întinzi mâinile spre El,

14. Şi depărtezi de mâna ta fărădelegea şi nu rabzi să locuiască nedreptatea în corturile tale,

15. Atunci vei ridica fruntea ta fără pată pe ea, vei fi puternic şi fără frică. (Iov 11)

28. <...Dumnezeu a zis omului: iată, frica de Dumnezeu, aceasta este înțelepciunea, iar îndepărtarea de cel rău sta priceperea>. (Iov 28)

N. <...Priceperea> = ştiința < îndepărtării> de răul atât de nefast pentru om.

<...La credința voastră:faptă bună, iar la faptă bună: cunoştința. La cunoştință: înfrânarea; la înfrânare: răbdarea;

la răbdare: evlavia; la evlavie: iubirea frățească, iar la iubirea frățească: dragostea> – (II Petru 1:5-7).

4. <Unde erai tu, când am întemeiat pământul? Spune-mi, dacă ştii să spui.

5. Ştii tu cine a hotărât măsurile pământului sau cine a întins deasupra lui lanțul de măsurat? (Iov 38)

6. În ce au fost întărite temeliile lui sau cine a pus piatra lui cea din capul unghiului...

17. Ți s-au arătat, oare, porțile morții şi porțile umbrei le-ai văzut?

19. Care drum duce la palatul luminilor şi care este locul întunericului...

31. Poți tu să legi cataramele Pleiadelor sau să deznozi lanțurile Orionului?

33. Cunoşti tu legile cerului?...> (Iov 38)

N. O motivație a fricii omului de Dumnezeu: ignoranța privitoare la problemele fundamentale ale existenței, la misterul Creației, la semnificația vieții şi a morții.

1. Cerurile spun slava lui Dumnezeu şi facerea mâinilor Lui o vesteşte tăria. (Psalmul 18)

N. Să recunoaştem în Dumnezeu pe Creatorul a tot şi a toate.

7. Frica de Dumnezeu este începutul înțelepciunii; cei fără minte disprețuiesc înțelepciunea şi stăpânirea de sine. (Pilde, Solomon 1)

11. Fiul meu, nu disprețui certarea Domnului şi nu simți scârbă pentru mustrările Lui,

12. Căci Domnul ceartă pe cel care-l iubeşte şi ca un părinte pedepseşte pe feciorul care îi este drag. (Pilde, Solomon 3)

N. O transpunere la nivelul condiției umane. <*Nici un om cu minte nu pedepseşte, fiindcă s-a săvârşit o greşeală, ci pentru ca să nu se mai greşească*> spunea Platon.

13. Frica de Dumnezeu este urgisirea răului. Mândria şi obrăznicia, calea răului şi gura aprigă le urăsc eu. (Pilde, Solomon 8)

10. Începutul înțelepciunii este frica de Dumnezeu şi priceperea este ştiința Celui Sfânt. (Pilde, Solomon 9)

26. Întru frica lui Dumnezeu este nădejdea celui tare; fiii lui aflavor (acolo) un liman. (Pilde, Solomon 14)

16. Mai bine puțin întru frica lui Dumnezeu, decât vistierie mare şi tulburare (multă). (Pilde, Solomon 15)

6. Prin iubire şi credință se ispăşeşte păcatul şi prin frica de Dumnezeu te fereşte de rele. (Pilde, Solomon 16)

23. Frica de Dumnezeu duce la viață şi ne îndestulăm fără să fim loviți de nenorocire. (Pilde, Solomon 19)

N. Se referă la frica de nenorocirile ce pot fi evitate prin neurmarea celor păcătoşi, iar bogăția, mărirea, viața nu sunt un scop în sine, ci o recompensă (vezi şi 22:4; 23:17).

4. Rodul umilinței şi a temerii de Dumnezeu sunt: bogăția, mărirea şi viața. (Pilde, Solomon 22)

17. Să nu râvnească inima ta la cei păcătoşi, ci totdeauna să rămână la frica de Domnul. (Pilde, Solomon 23)

13. Iată pe scurt; tot ceea ce ai auzit aceasta este; Teme-te de Dumnezeu şi păzeşte poruncile Lui! Aceasta este lucru cuvenit fiecărui om.

14. Căci Dumnezeu va judeca toate faptele ascunse, fie bune, fie rele. (Ecclesiastul 12)

N.<*Căci nu este nimic ascuns ca să nu se dea pe față; nici n-a fost ceva tăinuit, decât ca să vină la arătare*> (Marcu 4:22).

8. Nu vă temeți, nici nu vă spăimântați! N-am arătat Eu odinioară şi n-am vestit, când v-am luat pe voi martori? Este oare un alt Dumnezeu afară de Mine? Este un alt adăpost ca Mine? (Isaia 44)

N. <Nu vă temeți> atunci când sunteți sub protecția Dumnezeului adevărat, unic.

17. Voi săvârşi împotriva lor cumplite răzbunări, pedepse grele, şi vor şti că Eu sunt Domnul, când voi săvârşi asupra lor răzbunarea Mea. (Iezechiel 25)

15. Eu voi paşte oile şi Eu le voi odihni, zice Domnul Dumnezeu.

16. Oaia pierdută şi rătăcită o voi întoarce la staul, pe cea rănită o voi lega şi pe cea bolnavă o voi întări, iar pe cea grasă şi tare o voi păzi şi voi păstori cu dreptate. (Iezechiel 34)

N. Mila Domnului peste cel <rătăcit, rănit şi bolnav> reprezintă nețărmurita Lui dragoste pentru fiecare dintre noi.

2. Căci El se lasă găsit celor care nu-L ispitesc şi Se arată celor care au credință în El. (Înțelepciune, Solomon 1)

10. Fiindcă răutatea inimii este plină de temere, ca una ce se ştie vinovată şi mustrată de sine însăşi; ea îşi vede mărită nenorocirea,

11. Căci spaima nu este altceva fără numai lepădarea oricărui ajutor care-ţi vine de la dreapta judecată.

12. Şi când scade nădejdea în adâncul inimii, te sperii şi mai mult, dacă nu ştii care este pricina de unde îţi vine chinul. (Înțelepciune, Solomon 17)

N. Când, în locul fricii de Dumnezeu, se instalează răul, apare o altfel de frică, o spaimă viscerală, izvorâtă din nevoia de ajutor din pierderea speranței şi din neînțelegerea cauzei chinului.

12. Celui ce se teme de Domnul bine îi va fi...
14. Începutul înțelepciunii este frica de Dumnezeu...
15. Deplinătatea înțelepciunii este a se teme de Domnul...
17. Cununa înțelepciunii este temerea de Domnul...
19. Rădăcina înțelepciunii este a se teme de Domnul...
20. Frica Domnului îndepărtează păcatele...
26. Că înțelepciunea şi învățătura stau în temerea de Domnul, şi plăcute sunt lui credința şi blândețea.
27. Nu fi neîncrezător în temerea de Domnul şi să nu te apropii de El cu inimă îndoită. (Ecclestiasticul 1)

N. Numai prin <apropierea> de Dumnezeu, ca fii ai Lui, găsim dragostea şi grija părintească supremă.

Neîncrederea şi îndoiala în Dumnezeu ne pot provoca răul (major).

7. Cei ce vă temeți de Domnul aşteptați mila Lui şi nu vă abateți, ca să nu cădeți.

8. Cei ce vă temeți de Domnul, credeți Lui şi nu se va pierde plata voastră.

12. Pentru că îndurător şi milostiv este Domnul şi iartă păcatele şi mântuieşte în vremea necazului.

18. Cei care se tem de Domnul vor găti inimile lor şi înaintea Lui vor smeri sufletele lor, zicând:

19. Să cădem în mâinile Domnului, şi nu în mâinile oamenilor.

20. Că precum este slava Lui, aşa este şi mila lui. (Ecclestiasticul 2)

N. <...*Eu sunt lumina lumii; cel ce îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții*> (Ioan 8:12).

<*Neliniştită este inima noastră până se întâlneşte cu tine Doamne!*> (Augustin).

1. Cel care se teme de Domnul va face cele bune, şi cel care ţine legea o va cuprinde pe ea. (Ecclestiasticul 15)

13. Cât de mare este cel care a aflat înțelepciunea? Că nu este altul mai mare decât cel care se teme de Domnul.

1. Pe cel care se teme de Domnul, nu-l va întâmpina răul, fără numai ispita şi iarăşi îl va izbăvi. (Ecclestiasticul 33)

13. Duhul celor care se tem de Domnul va fi viu, pentru că nădejdea lor este spre a se mântui.

14. Cel care se teme de Domnul n-are teamă de nimic; el nu tremură, căci Dumnezeu este nădejdea lui. (Ecclestiasticul 34)

N. Temerea de Dumnezeu este un sentiment pur, distilat, fără manifestări fiziologice (<nu tremură>) şi este însoțit de speranță.

29. Temerii de Domnul nimic nu-i lipseşte şi cu ea nu mai trebuie alt ajutor.

30. Frica de Dumnezeu este un rai binecuvântat, şi mai mult decât toată mărirea, prețului ei. (Ecclestiasticul 40)

N.T.

N. În Noul Testament, frica de Dumnezeu este înlocuită cu iubirea lui Dumnezeu, iar iubirea alungă teama de mustrare şi de pedeapsă.

5. ...Aţi uitat îndemnul care vă grăieşte ca unor fii: <Fiul meu, nu dispreţui certarea Domnului, nici te descuraja, când eşti mustrat de El,

6.Căci pe cine îl iubeşte Domnul îl ceartă, şi biciueşte pe tot fiul pe care îl primeşte>. (Evrei, Pavel 12)

N. Dumnezeu ne cunoaşte bunele intenţii şi doreşte să ni le păstrăm, avertizându-ne prin mustrare. Şi ne <biciuieşte> pentru cele rele când ne... reîntoarcem (ne primeşte), dacă recunoaştem greşeala.

7. Răbdaţi spre înţelepţire, Dumnezeu se poartă cu voi ca faţă de fii. Căci care este fiul pe care tatăl său nu-l pedepseşte?

8. Iar dacă sunteţi fără de certare, de care toţi au parte, atunci sunteţi fii nelegitimi şi nu fii adevăraţi. (Evrei, Pavel 12)

N. <*Căci Domnul ceartă pe cel pe care-l iubeşte şi ca un părinte pedepseşte pe feciorul care-i este drag*> (Pilde, Solomon 3:12).

Prin <certare> ne aflăm în vederile Domnului (suntem urmăriţi în ideea de a fi buni şi plăcuţi Lui).

18. În iubire nu este frică, ci iubirea desăvârşită alungă frica, pentru că frica are cu sine pedeapsa, iar cel ce se teme nu este desăvârşit în iubire.

19. Noi iubim pe Dumnezeu, fiindcă El ne-a iubit cel dintâi. (I Epistolă, Ioan 4)

N. Ne-a creat (în primul rând) şi <ne-a iubit cel dintâi>.

XV. PACEA

...Pace, pace celor de aproape şi celor de departe, zice Domnul,

Cei fără de lege n-au pace, zice Domnul.

ISAIA
(57:19, 21)

Plăcuta pace e potrivită oamenilor; mânia aparţine fiarelor.

OVIDIU

N. Textele biblice se referă la pacea lăuntrică individuală, în familie, cu străinii, între naţiuni şi pe întreg Pământul.

În Noul Testament este prevestită şi periclitarea păcii prin dezbinările şi persecuţia primilor creştini, provocate de cei rămaşi păgâni.

Iar mai târziu, poate începând chiar din zilele noastre, pacea este periclitată prin întrecerea hegemonică interstatală, prin existenţa unui arsenal imens de armament (a cărui diseminare a ieşit de sub control, putând ajunge în mâna teroriştilor), prin enormele discrepanţe în nivelul de trai al populaţiei globului, plus – ceea ce este mai grav – limitarea

moralei doar la relaţiile interpersonale şi excluderea ei din politica statală, fiind înlocuită prin interes egoist şi pragmatism (vezi cu atenţie şi textul Apocalipsei)

V.T.

19. Pentru că a asuprit fără milă pe săraci şi a furat o casă, în loc să o zidească,

20. El nu va cunoaşte pacea lăuntrică şi el nu va scăpa nimic din toate câte preţuieşte. (Iov 20)

13. Fereşte-te de rău şi fă bine, caută pacea şi urmeaz-o pe ea. (Psalmul 33)

N. <...Caută pacea...>.

...Pacea naţională (fără războaie) şi pacea dintre oameni asigură prosperitatea.

Pacea lui Iisus <*(Ca Iisus să lumineze pe cei care şed în întuneric şi în umbra morţii şi să îndrepte picioarele noastre pe calea păcii*> – Luca 1:79) asigură mântuirea.

Pacea este dorită de Dumnezeu:

<*Fericiţi făcătorii de pace, că aceea fiii lui Dumnezeu se vor chema*> (Matei 5:9). Toţi <*Să se ferească de rău şi să facă bine; să caute pacea şi să o urmeze*> (Petru 3:11).

20. Înşelăciunea este în inima celor ce gândesc rău, iar bucuria pentru cei ce dau sfaturi de pace. (Pilde, Solomon 12)

1. Mai bună este o bucată de pâine uscată în pace, decât o casă plină cu carne de jertfe, dar cu vrajbă.

11. Omul rău aţâţă răzvrătirea... (Pilde, Solomon 17)

19. ...Pace, pace celor de aproape şi celor de departe, zice Domnul, şi Eu îl voi tămădui [pe poporul evreu]. (Isaia 57)

N. Prin <pace... celor de departe> înțelegem pacea dezinteresată, altruistă, care se extinde şi la nevecini (oameni, cetăți, state) până cât mai departe.

21. Cei fără de lege n-au pace, zice Domnul. (Isaia 57)

17. Învățătura cu pace o păziți fiilor! Înțelepciunea ascunsă şi comoara neştiută, ce folos este de amândouă? (Ecclestiasticul 4)

N.T.

34. Nu socotiți că am venit să aduc pace pe pământ; n-am venit să aduc pace, ci sabie.

35. Căci am venit să despart pe fiu de tatăl său, pe fiică de mama sa, pe noră de soacra sa.

36. Şi duşmanii omului (vor fi) casnicii lui. (Matei 10)

N. Iisus se adresează exclusiv ucenicilor Săi, prevestind că răspândirea creştinismului îi va face pe adepți să suporte inimiciția celor rămaşi păgâni: frați, părinți (<casnicii>), vecini şi dezbinări uneori sângeroase pe Pământ... Ceea ce s-a şi întâmplat. (vezi şi Luca 12:49, 51-53)

14. Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace, între oameni bunăînvoire! (Luca 2)

5. ...În orice casă veți intra, întâi ziceți: Pace casei acesteia. (Luca 10)

49. Foc am venit să arunc pe pământ şi cât aş vrea să fie acum aprins!

51. Vi se pare că am venit să dau pace pe pământ? Vă spun că nu, ci dezbinare.

53. Dezbinați vor fi: tatăl împotriva fiului şi fiul împotriva tatălui, mama împotriva fiicei şi fiica împotriva mamei, soacra împotriva nurorii sale şi nora împotriva soacrei. (Luca 12)

N. <Dezbinări> datorate învățăturii noi predicate de Iisus (ce începuse să se impună în rândul celor însetați de adevărul dumnezeiesc) şi întâmpina adversități.

38. ...Binecuvântat este Împăratul care vine întru numele Domnului! Pace în cer şi slavă întru cei de sus! [lauda mulțimii la intrarea lui Iisus în Ierusalim] (Luca 19)

N. Prin <Pace în cer> se înțelege <precum în cer>. (vezi şi Rugăciunea Domnească)

36. Şi pe când vorbeau ei [ucenicii] acestea, El [Iisus] a stat în mijlocul lor şi le-a zis: Pace vouă. (Luca 24)

1. ... Fiind îndreptați din credință, avem pace cu Dumnezeu, prin Domnul nostru Iisus Hristos. (Romani, Pavel 5)

19. Drept aceea să urmărim cele ale păcii şi cele ale zidirii unuia de către altul. (Romani, Pavel 14)

N. <*Plece-se armele în fața togii, lauri în față faptelor de laudă*>, spunea Cicero.

13. Acum însă fiind în Hristos Iisus, voi care altădată erați departe, v-ați apropiat prin sângele lui Hristos.

14. Căci El este pacea noastră, El care a făcut din cele două – una, surpând peretele din mijloc al despărțiturii,

15. Desfiinţând vrăjmăşia în trupul Său, legea poruncilor şi învăţăturilor ei, ca, întru Sine, pe cei doi să-i zidească într-un singur om nou şi să întemeieze pacea. (Efeseni, Pavel 2)

3. Silindu-vă să păziţi unitatea Duhului, întru legătura păcii. (Efeseni, Pavel 4)

19. Căci în El a binevoit (Dumnezeu) să sălăşuiască toată plinirea.

20. Şi printr-Însul toate cu Sine să le împace, fie cele de pe pământ, fie cele din ceruri, făcând pace prin El, prin sângele crucii Sale. (Coloseni, Pavel 1)

N. <*...Însuşi Domnul păcii să vă dăruiască vouă pacea totdeauna şi în tot chipul!*> (II Tesalonicieni, Pavel 3:16).

Dar pacea (ca dar de la Dumnezeu) trebuie căutată (urmărită) ca atare!

XVI. FERICIREA

Fericit este omul pe care Dumnezeu îl mustră!...

Căci El răneşte şi EL leagă rana, El loveşte şi mâinile Lui tămăduiesc.

IOV
(5:17-18)

Fericiţi cei curaţi cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.

IISUS
(Matei 5:8)

Sănătatea corpului şi liniştea sufletului alcătuiesc adevărul scop al vieţii fericite.

EPICUR

N. Fericirea este răsplata celor ce ascultă poruncile lui Dumnezeu, a celor ce slujesc dreptatea, a celor ce rezistă tentaţiilor păcatului şi a celor drept-credincioşi inocenţi, săraci, năpăstuiţi, prigoniţi, flămânzi.

V.T.

10. <...Dacă am primit de la Dumnezeu cele bune, nu vom primi, oare, şi pe cele rele?> (Iov 2)

17. Fericit este omul pe care Dumnezeu îl mustră!

N. <...*Dumnezeu îl mustră*> pe om părinteşte... <*Eu pe câți îi iubesc îi mustru şi îi pedepsesc; sârguieşte dar şi te pocăieşte*> (Apocalipsa 3:19).

Dacă omul nu se <pocăieşte>, va fi uitat de Dumnezeu (nu va mai fi mustrat).

18. Căci El răneşte şi El leagă rana, El loveşte şi mâinile Lui tămăduiesc. (Iov 5)

5. Desfătarea celor fără de lege ține foarte puțin şi bucuria fățarnicului nu stă decât o clipă.

6. Chiar dacă statura lui s-ar înălța până la ceruri şi cu capul s-ar atinge de nori,

7. El totuşi va pieri ca o nălucă, pe vecie, şi cei ce îl vedeau vor întreba: Ce s-a făcut?

8. Zboară ca un vis şi nu mai dai de el, e măturat ca o vedenie de noapte.

9. Ochiul, care îl privea, nu-l mai vede şi locul unde se găsea, nu-l mai zăreşte. (Iov 20)

N. Cei mai mulți dintre autocrații divinizați sau care se credeau <de Drept Divin> au fost uitați; în orice caz, amintirea lor nu are nici o relevanță pentru viitorime. Au rămas în memoria omenirii, mai ales, cei mai cruzi şi mai dăunători supuşilor, şi – mai rar – cei care au stăpânit cu înțelepciune.

1. Fericit bărbatul, care n-a umblat în sfatul necredincioşilor şi în calea păcătoşilor nu a stat şi pe scaunul hulitorilor n-a şezut.

3. Şi va fi ca un pom răsădit lângă izvoarele apelor, care rod va da la vremea sa şi frunza lui nu va cădea şi toate câte va face vor spori. (Psalmul 1)

13. Fericit este omul care a aflat înţelepciunea şi bărbatul care a dobândit pricepere. (Pilde, Solomon 3

32. ...Fericiţi sunt cei ce păzesc căile Mele! (Pilde, Solomon 8)

19. Dorinţa împlinită mulţumeşte sufletul... (Pilde, Solomon 13)

N. Valoarea, cultul muncii, morala, credinţa (în împlinirea voii Domnului) mulţumesc sufletul (<*scânteie de foc divin*> după Plotin); aduc liniştea atât de necesară împlinirii, desăvârşirii, obţinerii mântuirii, vieţii veşnice.

14. În fiecare zi de fericire fii bucuros, iar în zi de nenorocire gândeşte-te că Dumnezeu a făcut şi pe una şi pe cealaltă, aşa ca omul să nu descopere nimic din cele viitoare. (Ecclesiastul 7)

N.<*Dacă am primit de la Dumnezeu cele bune, nu vom primi oare şi pe cele rele?*>, întreba credinciosul Iov. Şi credinţa i-a adus mântuirea... rămânând cu (în) Dumnezeu.

12. Dar deşi păcătosul face rău de o sută de ori şi îşi lungeşte zilele, eu ştiu că fericirea este a acelora care se tem de Dumnezeu şi se sfiiesc în faţa Lui.

13. Fericirea nu va fi pentru cel fără de lege, care, asemenea umbrei, nu-şi va lungi viaţa, fiindcă el nu se teme de Domnul. (Ecclesiastul 8)

10. Fericit este omul drept, că el va mânca din rodul lucrurilor lui. (Isaia 3)

30. Mai înainte de sfârşit pe nimeni să nu-l socoteşti fericit, că în fii săi se va cunoaşte omul. (Ecclestiasticul 11)

N. Nici un om nu poate fi fericit gândindu-se la moarte, la tainele ei, la judecata de apoi. Dar se recunoaşte în fiii săi, înainte de sfârşit.

2. Fericit este cel pe care nu-l învinovăţeşte sufletul lui şi care n-a căzut de la nădejdea sa. (Ecclestiasticul 14)

N. Fericiți suntem numai atunci când ne-am împăcat cu noi înşine (cu propria conştiință) şi am rămas fermi în credință noastră.

21. Fericit bărbatul care întru înțelepciune se va sfârşi şi care va vorbi cu pricepere. (Ecclestiasticul 14)

12. Fericit este cel care a aflat înțelepciunea şi cel care o grăieşte la urechile celor care o ascultă. (Ecclestiasticul 25)

N.T

3. Fericiți cei săraci cu duhul, că a lor este împărăția cerurilor. (Matei 5)

N. <Săraci cu duhul> sunt cei inocenți, precum copiii nevinovați, al căror spirit n-a fost derutat prin învățături şi experiențe personale ambigui, precum şi cei care au acces la credință. (Vezi şi Nota de la cap. XIX)

4. Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia.

5. Fericiți cei blânzi, că aceia vor moşteni pământul.

6. Fericiți cei ce flămânzesc şi însetează de dreptate, că aceia se vor sătura.

7. Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui.

8. Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.

9. Fericiți făcătorii de pace, că aceia fii lui Dumnezeu se vor chema.

10. Fericiți cei prigoniți pentru dreptate, că a lor este împărăția cerurilor.

11. Fericiți veți fi când vă vor ocărî şi vă vor prigoni şi vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, minținд din pricina Mea.

12. Bucurați-vă şi vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri, că aşa au prigonit pe prooroci cei dinainte de voi. (Matei 5)

N. <...Plata...este în ceruri>, dacă avem încredere in Creator, în faptele şi în cuvântul Mântuitorului Hristos.

20. ...Fericiți voi cei săraci, că a voastră este împărăția lui Dumnezeu.

21. Fericiți voi care flămânziți acum, că vă veți sătura. Fericiți cei ce plângeți acum, că veți râde.

22. Fericiți veți fi când oamenii vă vor urî pe voi şi vă vor izgoni dintre ei, şi vă vor batjocori şi vor lepăda numele voastre ca rău din pricina Fiului Omului. (Luca 6)

N. Predica de pe munte (a lui Iisus) reprezintă esența unei adevărate vieți de creştin.

23. Bucurați-vă în ziua aceea şi vă veseliți, că, iată, plata voastră multă este în cer; pentru că tot aşa făceau proorocilor părinții lor. (Luca 6)

29. Iisus i-a zis [lui Toma]: Pentru că M-ai văzut ai crezut. Fericiți cei ce n-au văzut şi au crezut! (Ioan 20)

N. Credința spontană, fără nevoia de confirmare empirică, implică un contact nemijlocit cu Adevărul Divin, sinonim cu fericirea. Totuşi, Toma nu a fost condamnat în mod explicit la... nefericire.

XVII. IUBIREA

...Dragostea este de la Dumnezeu.

IOAN
(I Epistolă 4:7)

...Biruiți răul cu binele !

PAVEL
(Romani 12:21)

N. Conceptul <Iubire> are o denotație foarte bogată şi diversificată. Într-o aceeaşi denumire sunt cuprinse:

– iubirea spirituală de nedespărțita Treime: Tatăl, Fiul, Sfântul Duh;

– iubirea între oameni: de semen, aproapele, prieten, străin, adversar, chiar duşman; iubirea familială (părinți, bunici, soție, bărbat, copii, rude);

– iubirea valorilor (artă, morală, neam, patrie);

– iubirea naturii, a peisajului natural sau amenajat de om;

– iubirea laică, filosofică: amorul platonic, Amor Dei intelectualis (iubirea rațională a Divinității, formulată de Spinoza);

– iubirea condamnată (adulterul, incestul);

– iubirea damnată (pedofilia, homosexualitatea, bestialitatea, necrofilia, adorația satanică);

– alte forme de iubire: sensuală, psihică, a profesiei, a simbolurilor, a modelelor sacre sau sociale, de... sine etc.

Această mare varietate de sensuri şi forme, ne obligă la circumspecție şi atitudini selectiv-discriminatorii față de tot ceea ce ni se prezintă cu pretenția de <iubire>.

Există în prezent (ca întotdeauna) forme excesive, denaturate ale unor pasiuni impure cu pretenții de iubire: gelozia, care conduce de la dezbinare până la sinucidere sau crimă; excesul şi greşita înțelegere a iubirii materne (sau paterne), care frânează sau viciază formarea personalității copilului; fanatismul orb (şi el se pretinde a proveni din iubire!) care conduce la teroarea şi ororile atât de răspândite în mai toată lumea zilelor noastre etc.

V.T.

N. În Vechiul Testament este prezentată, mai ales, iubirea față de Dumnezeu, Unicul. Dar, în Leviticul 19:18 se spune: <*...Să nu te răzbuni cu mâna ta şi să nu ai ură asupra fiilor poporului tău, ci să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuți. Eu sunt Domnul Dumnezeul vostru*>.

5. Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău, din toată inima ta, din tot sufletul tău şi din toată putere ta.

6. Cuvintele acestea, pe care ți le spun eu astăzi, să le ai în inima ta şi în sufletul tău;

7. Să le sădeşti în fiii tăi şi să vorbeşti din ele când şezi în casa ta, când mergi pe cale, când te culci şi când te scoli.

13. Să te temi de Domnul Dumnezeul tău şi numai Lui să-I slujeşti...

14. Să nu mergeți după alți dumnezei... (Deuteronomul 6)

N. Închinare înaintea dumnezeilor (falşi).

Rămânerea în Unicul şi adevăratul Dumnezeu (<Tatăl nostru>), Cel care ne-a vorbit prin prooroci.

12. Flori pe câmp s-au arătat şi a sosit vremea cântării, în ţarină glas de turturea se aude.

13. Smochinii îşi dezvelesc mugurii şi florile de vie văzduhul parfumează... (Cîntarea cântărilor 2, 12-13)

N. Expresie poetică a sentimentelor de iubire a naturii, cadru al unei delicate iubiri. Aşa numitul (mai târziu) <sentiment al naturii>, reapare în literatura modernă abia după aproape trei milenii! în Romantism.

N.T.

Gândul lui Iisus este unul singur: să-i schimbe pe oameni din bestii în sfinţi cu ajutorul iubirii.

PAPINI

N. În Noul Testament, a doua mare porunca (după iubirea faţa de Dumnezeu) este iubirea aproapelui, fie el străin sau chiar duşman, căruia se cuvine să-i întorci răul prin bine – şi s-a precizat că, în iubire, sunt sintetizate toate legile divine, morale şi sociale. (Răspândirea tuturor poruncilor lui Dumnezeu înseamnă iubire faţă de Dumnezeu şi faţă de oameni).

În Leviticul, 19:18 se spune: <...*Să nu te răzbuni cu mâna ta şi să nu ai ură asupra fiilor poporului tău, ci să*

iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuți. Eu sunt Domnul Dumnezeului vostru>, iar în Iov 31:30: <*Eu n-am îngăduit limbii mele să greşească şi să ceară moartea duşmanului; blestemându-l* >.

În Geneza, 5:1: <*Când a făcut Dumnezeu pe Adam, l-a făcut după chipul lui Dumnezeu* >, ceea ce înseamnă că: <...aproapele, oricare ar fi el, este un om creat după asemănarea lui Dumnezeu, pentru că iubindu-l pe el, ne angajăm pe calea ce duce la iubirea lui Dumnezeu> |9|.

Prin comandamentul iubirii creştine, iubirea nu este <dăruită>, ci trebuie <dobândită>, trebuie considerată ca obligație a unei aspirații care începe cu înțelegerea celuilalt, compasiunea concretizată în act (ajutoare), toleranță şi cu conştiința că, în natura umană, chiar pervertită, există totuşi o fărâmă de bunătate latentă, reziduală sau embrionară (vezi şi cap. XXIV).

43. Ați auzit că s-a zis: <Să iubeşti pe aproapele tău şi să urăşti pe vrăjmaşul tău>.

44. Iar eu vă zic vouă: Iubiți pe vrăjmaşii voştrii, binecuvântați pe cei ce vă blestemă, faceți bine celor ce vă urăsc şi rugați-vă pentru cei ce vă vatămă şi vă prigonesc.

46. Căci dacă iubiți pe cei ce vă iubesc, ce răsplată veți avea?...

47. Şi dacă îmbrățişați numai pe frații voştrii, ce faceți mai mult?... (Matei 5)

N. O completare (<împlinire>) a Vechiului Testament, care evidențiază noutatea Evangheliei.

30. <...Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău, din tot cugetul tău şi din toată puterea ta>. Aceasta este cea dintâi poruncă.

31. Iar a doua [poruncă] e aceasta: <Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuți. Mai mare decât acestea nu este altă poruncă. (Marcu 12)

N. Iubire față de aproapele este legea cerută de Divinitate, pentru a aduce pacea pe Pământ. Iubindu-ne aproapele, iubim pe Dumnezeu <*Cel care iubeşte pe aproapele a împlinit legea*>. (Romani, Pavel 13:8) – vezi mai jos.

32. Şi I-a zis cărturarul: Bine, Învățătorule. Adevărat ai zis că unul este Dumnezeu şi nu este altul afară de El.

33. Şi a-L iubi pe El din toată inima ta, din tot sufletul tău, din tot cugetul tău şi din toată puterea şi a iubi pe aproapele tău ca pe tine însuți este mai mult decât toate arderile de tot şi decât toate jertfele.

34. Iar Iisus, văzându-l că a răspuns cu înțelepciune, i-a zis: Nu eşti departe de împărăția lui Dumnezeu. (Marcu 12)

N. De remarcat că această <notă bună> a fost dată unui cărturar, ce făcea parte dintr-o categorie socială pe care, ca şi pe farisei, El o critica foarte aspru, pentru miopie spirituală şi fățărnicie.

32. Şi dacă iubiți pe cei ce vă iubesc, ce răsplată puteți avea? Căci şi păcătoşii iubesc pe cei ce îi iubesc pe ei.

33. Şi dacă faceți bine celor ce vă fac vouă bine, ce mulțumire puteți avea? Că şi păcătoşii acelaşi lucru fac.

35. Ci iubiți pe vrăjmaşii voştri şi faceți bine şi dați cu împrumut, fără să nădăjduiți nimic în schimb... (Luca 6)

N. Binele răsplătit (ca recompensă materială sau morală) nu mai este... bine.

21. Cel ce are poruncile Mele şi le păzeşte, acela este care Mă iubeşte; iar cel ce Mă iubeşte pe Mine va fi iubit de Tatăl Meu şi-l voi iubi şi Eu şi Mă voi arăta lui.

23. ...Dacă Mă iubeşte cineva, va păzi cuvântul Meu, şi Tatăl Meu îl va iubi, şi vom veni la el şi vom face locaş la el.

24. Cel ce nu Mă iubeşte nu păzeşte cuvintele Mele. Dar cuvântul pe care îl auziți nu este al Meu, ci al Tatălui care M-a trimis. (Ioan 14)

9. Precum M-a iubit pe Mine Tatăl, aşa v-am iubit şi Eu pe voi; rămâneți întru iubirea Mea.

10. Dacă păziți poruncile Mele, veți rămâne întru iubirea Mea, după cum şi Eu am păzit poruncile Tatălui Meu şi rămân întru iubirea Lui.

12. Aceasta este porunca Mea: să vă iubiți unul pe altul, precum v-am iubit Eu. (Ioan 15)

N. ...Cu o dragoste izvorâtă din puterea lui Iisus, care Şi-a dat viața pentru noi.

8. Nimănui cu nimic nu fiți datori, decât cu iubirea unuia față de altul; că cel care iubeşte pe aproapele a împlinit legea.

9. Pentru că (poruncile): Să nu săvârşeşti adulter; să nu ucizi; să nu furi; să nu mărturiseşti strâmb; să nu pofteşti... şi orice altă poruncă ar mai fi se cuprind în acest cuvânt: Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuți.

10. Iubirea nu face rău aproapelui; iubirea este deci împlinirea legii. (Romani, Pavel 13)

N. <Poruncile: Să nu săvârşeşti adulter; să nu ucizi; să nu furi; să nu mărturiseşti strâmb; să nu pofteşti... şi orice altă poruncă se cuprind în acest cuvânt: Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi> (Romani, Pavel 13:9).

Iubirea aproapelui... asemănătoare iubirii frăţeşti.

1. De aş grăi în limbile oamenilor şi ale îngerilor, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare şi chimval răsunător.

2. Şi de aş avea darul proorociei şi tainele toate le-aş cunoaşte şi orice ştiinţă, şi de aş avea atâta credinţă încât să mut şi munţii, iar dragoste nu am, nimic nu sunt.

3. Şi de aş împărţi toată avuţia mea şi de aş da trupul meu ca să fie ars, iar dragoste nu am, nimic nu-mi foloseşte.

4. Dragostea îndelung rabdă; dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmuieşte, nu se laudă, nu se trufeşte.

5. Dragostea nu se poartă cu necuviinţă, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândeşte răul.

6. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr.

7. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduieşte, toate le rabdă. (I Corinteni, Pavel 13)

N. Cele mai frumoase cuvinte spuse despre dragoste! La care am mai adăuga: Iisus continuă să trăiască prin dragostea pe care ne-o dăruim unii altora.

8. Dragostea nu cade niciodată. Cât despre proorocii – se vor desfiinţa; darul limbilor va înceta; ştiinţa se va sfârşi;

13. ...Rămân acestea trei: credinţa, nădejdea, dragostea. Iar mai mare dintre acestea este dragostea. (I Corinteni, Pavel 13)

7. Iubiților, să ne iubim unul pe altul, pentru că dragostea este de la Dumnezeu şi oricine iubeşte este născut din Dumnezeu şi cunoaşte pe Dumnezeu.

N. <Cel ce nu iubeşte n-a cunoscut pe Dumnezeu, pentru că Dumnezeu este iubire> (I Ioan 4:8).

20. Dacă zice cineva: iubesc pe Dumnezeu, iar pe fratele său îl urăşte, mincinos este! Pentru că cel ce nu iubeşte pe fratele său, pe care l-a văzut, pe Dumnezeu, pe Care nu L-a văzut, nu poate să-L iubească. (I Ioan 4)

XVIII. CREDINȚA MONOTEISTĂ

<Eu sunt Cel ce sunt>.
(Ieşirea 3:14)

<Eu sunt Alfa şi Omega... Cel ce este, Cel ce era şi Cel ce vine, Atotţiitorul>.

IOAN
(Apocalipsa 1:8)

N. În Vechiul Testament, cuvântul Dumnezeu este redat prin:

1. ELOHIM (DUMNEZEU) (puterea şi superioritatea Lui): *<La început a făcut Dumnezeu cerul şi pământul>*. (Facerea 1:1). Este un substantiv plural în formă, dar singular în înțeles.

2. YHWH (IEHOVA) (DOMNUL) (existenta veşnică): *<Iar dacă a văzut Domnul că se apropie să privească, a strigat la el Domnul din rug şi a zis: <Moise! Moise!> Şi el a răspuns: <Iartă-mă, Doamne!>* (Ieşirea 3:4); *<Atunci Dumnezeu a răspuns lui Moise: <Eu sunt Cel ce sunt>. Apoi i-a zis: <Aşa să spui fiilor lui Israel: Cel ce este m-a trimis la voi!>* (Ieşirea 3:14). *<Şi Domnul trecând pe dinaintea lui, a zis: <Iahve, Dumnezeu, iubitor de oameni, milostiv, îndelung-răbdător, plin de îndurare şi de dreptate...>* (Ieşirea 34:6)

În versiunea elină a Evangheliilor este folosit exclusiv numele de Iehova (de la tetragrama ebraică Yhwh).

YEHOVA ELOHIM (DOMNUL DUMNEZEU): *<Iată obârşia cerului şi a pământului de la facerea lor, din ziua când Domnul Dumnezeu a făcut cerul şi pământul>*. (Facerea 2:4).

3. EL ELYON (DUMNEZEUL CEL PREAÎNALT): *<Şi a binecuvântat Melhisedec pe Avram şi a zis: <Binecuvântat să fie Avram de Dumnezeul cel Preaînalt, ziditorul cerului şi al pământului>*. (Facerea 14:19).

4. ADON sau ADONAI (STĂPÂN). *<Şi a zis (sluga): Doamne Dumnezeul stăpânului meu Avraam, scoate-mi-o în cale astăzi şi fă milă cu stăpânul meu Avraam!>*

ADONAI IEHOVA (STĂPÂNUL DOMNUL): *<Iar Avram a răspuns: <Stăpâne Doamne, ce ai să-mi dai? Că iată eu am să mor fără copii şi cârmuitor în casa mea este Eliezer din Damasc>*. (Facerea 15:2).

5. EL ŞADAI (DUMNEZEU ATOTPUTERNIC): *<...Eu sunt Dumnezeul cel Atotputernic: fă ce-i plăcut înaintea Mea şi fii fără prihană>*. (Facerea 17:1)

6. EL OLAM – sinonimul evreiesc al cuvântului grec aion – (DUMNEZEUL CEL VEŞNIC): *<Mai înainte de ce s-au făcut munţii şi s-a zidit pământul şi lumea, din veac şi până în veac eşti Tu>*.(Psalmul 89:2)

7. IEHOVA SAVAOT (DOMNUL OŞTIRILOR): *<Omul acela* [Elcana] *se ducea în fiecare an în cetatea sa, la Şilo, să se închine şi să aducă jertfă Domnului Savaot...>*. (I Regi 1:3).

Originile monoteismului ebraic sunt aproximate la două milenii î.Hr., când Avram (Avraam), originar din Urul Caldeii (Mesopotania), s-a stabilit cu toți oamenii pe care-i avea în Canaan. (Facerea 12:1-2, 4, 7; 17:1, 2).

Avraam a întărit Alianța cu Iehova (Domnul), nume neprenunțat – din respect şi smerenie –; evreii obişnuiau să-L numească prin parafraze. Se consideră că, o lungă perioadă de timp, evreii L-au venerat pe Iehova (numit Elohim), ca pe un Dumnezeu național deşi în Vechiul Testament se menționează, de mai multe ori, că Dumnezeu este al tuturor neamurilor.

Dacă Avraam a fost fondatorul monoteismului, Moise a fost organizatorul, transmițând evreilor Legea, instituind ritualul sacerdotal, pe baza cărora s-au stabilit apoi cultul sacrificial, sărbătorile religioase, locurile sfinte, altarele, sistemul instructiv-educațional etc.

Din monoteismul ebraic, a apărut (influențat şi de creştinism) monoteismul islamic, care venerează acelaşi Dumnezeu, Alah (în ebraică Eloah, singularul lui Elohim).

Pe lângă şi deosebit de monoteismul apărut la evrei, Istoria mai consemnează:

– *Atonismul*, cultul unei divinități spirituale unice, Aton, simbolizat prin discul solar; religie introdusă în Egipt în secolul al XIV-lea î.Hr. de faraonul Amenofis al IV-lea (care şi-a schimbat numele în Ekhenaton). Religia a fost abolită la moartea acestuia de clerul egiptean, care a reinstaurat vechiul cult al lui Amon şi al celorlalți zei. De la Ekhenaton au rămas câteva imnuri religioase de mare valoare poetică şi spirituală care, după unii egipstologi, au influențat literatura

religioasă ebraică (exemplul cel mai cunoscut fiind Psalmul 104)

– *Cultul Zamolxis.* Geto-Dacii, cu toate că venerau, pe alocuri, soarele şi diverşi idoli, aveau ca principală şi perenă religie, încă din secolul al VI-lea î.Hr., credința în nemurirea sufletului şi într-o divinitate unică, atribuită de greci învățăturii lui Zamolxis, elev al lui Pytagora. Istoricii greci, începând cu Herodot, se îndoiesc însă de existența reală a lui Zamolxis, considerându-l mai curând un personaj legendar sau chiar un mit, ceea ce atestă caracterul autohton pur spiritual al monoteismul Geto-Dacic.

Datorită credinței lor, predominant monoteistă, Geto-Dacii şi apoi Daco-Romanii au fost deosebit de receptivi la mesajul creştin primit prin legionarii romani creştinați şi alți numeroşi creştini veniți <ex toto orbe*>(romane) să colonizeze Dacia Felix – şi, desigur, reverberația propovăduirii Apostolului Andrei în Dobrogea de azi. Creştinarea protoromânilor s-a produs pe filiera latină, în mod natural, printr-un fel de osmoză spirituală; astfel, pe drept cuvânt se spune că poporul român s-a născut creştin.

V.T.

13. ...Iată [Moise către Dumnezeu], eu mă voi duce la fiii lui Israel şi le voi zice: Dumnezeul părinților voştri m-a trimis la voi... Dar de-mi vor zice: Cum îl cheamă, ce să le spun?

---

* Din toată lumea (romană)

14. Atunci Dumnezeu a răspuns lui Moise: <Eu sunt Cel ce sunt>. Apoi a zis: <Aşa să le spui fiilor lui Israel: Cel ce este m-a trimis la voi!>

15. ...<Aşa să spui fiilor lui Israel: <Domnul Dumnezeul părinţilor noştri, Dumnezeul lui Avraam, Dumnezeul lui Isac şi Dumnezeul lui Iacov m-a trimis la voi. Acesta este numele Meu pe veci; aceasta este pomenirea Mea din neam în neam!> (Ieşirea 3)

N. Această propoziție lapidară este numai aparent tautologică, date fiind cele două sensuri ale lui <sunt>: auxiliar (cu un atribut) şi predicativ (<exist>). Înțelesul credem că se dezvăluie astfel (punând accentul pe primul cuvânt al propoziției): Eu (numai Eu) sunt Cel ce exist (cu adevărat) – având ca subtext: alți zei, ciopliți sau închipuiți, nu există în nici un fel.

Cele zece porunci

N. Cele zece porunci (Decalogul) reprezintă cea mai categorică afirmare a monoteismului, sub forma unor dezvăluiri şi norme date de Însuşi Dumnezeu.

Le repetăm (vezi şi VIII. Dreptate – Justiție B. Legile):

I. 2. <Eu sunt Domnul Dumnezeul tău, Care te-a scos din pământul Egiptului şi din casa robiei.

3. Să nu ai alți dumnezei afara de Mine!

II. 4. Să nu-ți faci chip cioplit şi nici un fel de asemănare a nici unui lucru din care sunt în cer, sus, şi din câte sunt în apele de sub pământ!

5. Să nu te închini lor, nici să le slujeşti, că Eu, Domnul Dumnezeul tău, sunt un Dumnezeu zelos, care pedepsesc pe copii

pentru vina părinților ce Mă urăsc pe Mine, până la al treilea şi al patrulea neam. (Ieşirea 20)

III. 7.Să nu iei numele Domnului Dumnezeului tău în deşert, că nu va lăsa Domnul nepedepsiți pe cei ce ia în deşert numele Lui.

IV. 8. Adu-ți aminte de ziua odihnei, ca să o sfințeşti.

9. Lucrează şase zile şi-ți fă în acelea toate treburile tale.

10. Iar ziua a şaptea este odihna Domnului Dumnezeului tău: să nu faci în aceea zi nici un lucru; nici tu, nici fiul tău, nici fiica ta, nici sluga ta, nici slujnica ta, nici boul tău, nici asinul tău, nici orice dobitoc al tău, nici străinul care rămâne la tine,

11. Că în şase zile a făcut cerul şi pământul, marea şi toate cele ce sunt într-însele, iar în ziua a şaptea S-a odihnit. De aceea a binecuvântat Domnul ziua a şaptea şi a sfințit-o.

N. <*...A binecuvântat... ziua a şaptea şi a sfințit-o*>; <*...Aceasta este odihna Domnului în toate locuințele voastre*> (Leviticul 23:3).

Odihna săptămânală având ca <scop: Odihna pentru om şi animal, şi comemorare a legământului făcut de Dumnezeu cu Israel> şi <înțeles: Simbolizarea odihnei în lucrarea îndeplinită a lui Hristos> |13|.

Zi de odihnă dar şi de închinare Dumnezeului Creator şi Fiului Său.

V. 12. Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta, ca să-ți fie bine şi să trăieşti ani mulți pe pământul pe care Domnul Dumnezeul tău ți-l va da ție. (Ieşirea 20)

N. ...<Ca să-ți fie bine> nu este un scop, ci o recompensă.

VI. 13. Să nu ucizi!

VII. 14. Să nu fi desfrânat!

VIII. 15. Să nu furi!

IX. 16. Să nu mărturiseşti strâmb împotriva aproapelui tău!

X. 17. Să nu doreşti casa aproapelui tău; să nu doreşti femeia aproapelui tău, nici ogorul lui, nici sluga lui, nici slujnica lui, nici boul lui, nici asinul lui, şi nici una din dobitoacele lui şi nimic din câte are aproapele tău!> (Ieşirea 20): (vezi şi Deuteronomul 5:6-9, 11-14, 16-21)

N. Decalogul reprezintă schema cadru a existenței umane, dată pentru ca oamenii să poată conviețui... să nu se sfâşie între ei. Din analiza Decalogului, se constată că nu se poate elimina nici o poruncă, dar nici nu se poate introduce (adăuga) vreuna, atât de... dumnezeieşte sunt alcătuite!

Reprezintă cea mai categorică afirmare a monoteismului, sub forma unor porunci date de unicul Dumnezeu Însuşi.

23. <Să nu vă faceți dumnezei de argint şi nici dumnezeu de aur să nu vă faceți. (Ieşirea 20)

N. În zilele noastre sunt oameni care <se închină> banilor:

<Fatto v'avete Dio d'ore e d'argento

E che altro e da voi all 'idolatre

Se non ch'egli uno, e voi n'orate centro?> (Dante Aligheri)*

13. Păziți toate câte v-am spus şi numele altor dumnezei să nu pomeniți, nici să se audă ele din gura voastră. (Ieşirea 23)

---

*Din bani Dumnezeirea vi-e făcută!
Şi ce-i un biet păgân? Nimic, vezi bine,
Căci el ador-un zeu, dar voi pe-o sută.

6. Şi Domnul, trecând pe dinaintea lui [Moise], a zis: <Iahve, Iahve, Dumnezeu, iubitor de oameni, milostiv îndelung-răbdător, plin de îndurare şi de dreptate,

7. Care păzeşte adevărul şi arată milă la mii de neamuri: Care iartă vina şi răzvrătirea şi păcatul, dar nu lasă nepedepsit pe cel ce păcătuieşte: Care pentru păcatele părinţilor pedepseşte pe copii şi pe copiii copiilor până la al treilea şi al patrulea neam!> (Ieşirea 34)

N. <...Până la al treilea şi al patrulea neam> = prelungirea pedepsei (avertizare) în scopul evitării păcatului.

Dumnezeu însă <în bunătatea şi clemența Sa întârzie aplicarea pedepsei, ca să ne dea timp de a reflecta la greşeli... de a alege căința!... Nu se grăbeşte cu pedeapsa, dar nici nu întârzie!> |15|.

14. Să nu mergeți după alți dumnezei, după dumnezeii popoarelor, care se vor afla împrejurul vostru;

15. Blestemat să fie cel ce va face idol cioplit sau turnat, lucru de mână de meşter şi urâciune înaintea Domnului şi-l va pune la loc tainic!... (Deuteronomul 27)

9. [David]: Şi tu, Solomon, fiul meu, cunoaşte pe Dumnezeul tatălui tău şi Îl slujeşte din toată inima şi din tot sufletul, căci, Domnul cercetează toate inimile şi cunoaşte toată mişcarea gândurilor. De Îl vei căuta pe El, Îl vei găsi, iar de Îl vei părăsi şi El te va părăsi. (I Cronici 28)

N. <...*Dumnezeu întoarce omului după faptele lui şi se poartă cu fiecare după purtarea lui*> (Iov 34:11).

<*Mă veți căuta şi Mă veți găsi, dacă mă veți căuta cu toată inima voastră*> (Ieremia 29:13).

22. ...Mânia Dumnezeului este binefăcătoare pentru toți cei ce aleargă la El, iar asupra tuturor celor ce-L părăsesc este puterea Lui și mânia Lui. (I Ezdra 8)

10. ...Dacă am primit de la Dumnezeu cele bune, nu vom primi, oare, și pe cele rele? (Iov 2)

N. Trebuie să admitem că totul este de la Dumnezeu: binele cât și ceea ce nouă ne pare a fi rău. Și nu trebuie să ne împotrivim încercărilor din partea Domnului. <*Domnul a dat, Domnul a luat. fie numele Domnului binecuvântat!*> (Iov 1:21)

29. Fiindcă Dumnezeu smerește pe mândri și mândria, și mântuiește pe acela care-și pleacă ochii în pământ. (Iov 22)

23. Pe cel Atotputernic nu putem să-L ajungem cu priceperea noastră... (Iov 37)

4. ... O mie de ani înaintea ochilor Tăi sunt ca ziua de ieri, care a trecut și ca straja nopții. (Psalmul 89)

N. Cei ce vor să înțeleagă bine Biblia, trebuie să țină seama că Timpul divin nu este același cu Timpul pe care îl simt (trăiesc) oamenii (o zi biblică, poate fi o eră geologică).

8. Îndurat și milostiv este Domnul, îndelung-răbdător și milostiv. (Psalmul 102)

98. Căci gândurile Mele nu sunt ca gândurile voastre și căile Mele ca ale voastre, zice Domnul.

9. Şi cât de departe sunt cerurile de la pământ, aşa de departe sunt căile Mele de căile voastre şi cugetele Mele de cugetele voastre. (Isaia 55)

N. Raţiunea umană nu poate desluşi intenţiile şi căile Domnului.

9. Că dacă au putut să adune atâta învăţătură, ca să cerceteze lumea, cum n-au putut afla ei mai degrabă pe Stăpânul lumii?

10. Dar sunt cu totul ticăloşi şi şi-au pus nădejdea în lucruri fără de viaţă cei care au numit dumnezei lucrurile mâinilor omeneşti, aurul şi argintul cu meşteşug lucrat şi închipuiri de dobitoace. (Înţelepciune, Solomon 13)

N. Monoteismul creştin precizează unicitatea şi universalitatea lui Dumnezeu (prin texte din Evanghelii şi prin propovăduirea apostolilor, mai ales de Petru, şi în primul rând Pavel), precum şi cele trei persoane nedespărţite, Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh, ale Sfintei Treimi – ipostaze intuite şi în Vechiul Testament prin Elohim (un plural cu sens de sinteză).

N.T.

13. Intraţi pe poarta cea strâmtă, că largă este poarta şi lată este calea care duce la pieire şi mulţi sunt cei care o află.

14. Şi strâmtă este poarta şi îngustă este calea care duce la viaţă şi puţini sunt care o află. (Matei 7)

N. Dumnezeu ar dori ca toţi să meargă pe calea anevoioasă dar bună (cu intrarea pe poarta strâmtă). Dar... intrarea este mai dificilă pentru om, fiindcă impune unele

sacrificii; renunțarea la tot ceea ce se opune virtuții binelui, oricât de <plăcute> ar părea ispitele.

37. Cel ce iubeşte pe tată ori pe mamă mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine; cel ce iubeşte pe fiu ori pe fiică mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine.

38. Şi cel ce nu-şi ia crucea şi nu-Mi urmează Mie nu este vrednic de Mine. (Matei 10)

N. Pe atunci, era riscul concret al crucificării. Şi actualmente (în unele țări intolerante), a te afirma creştin, implică un risc, chiar al vieții.

39. Cine ține la sufletul lui îl va pierde, iar cine-şi pierde sufletul lui pentru Mine îl va găsi. (Matei 10)

N. Se referă la sufletul împietrit în necredință.

12. ...Celui ce are i se va da şi-i va prisosi, iar de la cel ce nu are, şi ce are i se va lua. (Matei 13)

N. Textul se referă la cel ce are, pentru că a folosit, în binele propriu şi al altora, talentul hărăzit de Dumnezeu.

21. ...Dacă veți avea credință şi nu vă veți îndoi... şi muntelui acestuia de veți zice: Ridică-te şi aruncă-te în mare, va fi aşa. (Matei 21)

N. Este, bineînțeles, o hiperbolă; o asemenea forță a credinței depăşeşte capacitatea umană.

4. Nu este prooroc disprețuit, decât în patria sa şi între rudele sale şi în casa sa. (Marcu 6)

N. Oamenii nu admit ca unul de-al lor (dintre ei), să fie mai presus decât ei.

35. ...Cine va voi să-şi scape sufletul îl va pierde, iar cine va pierde sufletul său pentru Mine şi pentru Evanghelie, acela îl va scăpa. (Marcu 8)

N. <...Să-şi scape sufletul> = să-şi păstreze un suflet viciat, refuzând mântuirea spirituală prin Evanghelie.

36. Căci ce-i foloseşte omului să câştige lumea întreagă, dacă-şi pierde sufletul?

37. Sau ce ar putea să dea omul, în schimb, pentru sufletul său?

38. Căci cel ce se va ruşina de Mine şi de cuvintele Mele, în neamul acesta desfrânat şi păcătos, şi Fiul Omului se va ruşina de el... (Marcu 8)

N. <...Se va ruşina de el...>: De cel care nu-L va recunoaşte pe Iisus ca Mântuitor; va tăgădui învățătura Sa (o va nega).

23. ...De poți crede, toate sunt cu putință celui ce crede. (Marcu 9)

17. ...Nu este, oare scris: <Casa Mea de rugăciune se va chema, pentru toate neamurile>?... (Marcu 11)

10. [Iisus către ucenici]: ...Mai întâi Evanghelia trebuie să se propovăduiască la toate neamurile. (Marcu 13)

N. Textele de mai sus arată că, încă înainte de activitatea apostolilor, Evanghelia era şi pentru convertirea păgânilor.

61. ...Eşti tu Hristosul [l-a întrebat arhiereul], Fiul Celui binecuvântat?

62. ...Eu sunt... (Marcu 14)

23. Cel ce nu este cu Mine este împotriva Mea: şi cel ce nu adună cu Mine risipeşte. (Luca 11)

N. Ateismul (care etimologic înseamnă neutralitatea între credință şi necredință), în fapt, se manifestă împotriva credinței, în primul rând al celei creştine.

8. ...Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, şi Fiul Omului va mărturisi pentru el înaintea îngerilor lui Dumnezeu,

9. Iar cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor, lepădat va fi înaintea îngerilor lui Dumnezeu. (Luca 12)

N. Dar mila lui Iisus a fost mare. Pe Apostolul Petru l-a iertat pentru întreita lui lepădare.

38. Dumnezeu deci nu este Dumnezeu al morților, ci al viilor, căci toți trăiesc în El. (Luca 20)

N. Eliminarea stresului față de cei dispăruți... Sau *<Lasă morții să-şi îngroape morți lor>* (Luca 9:60); cei morți fiind cei vii însă cu spiritul mort, lipsiți de credință în Dumnezeu.

11. Noi ceea ce ştim vorbim şi ceea ce am văzut mărturisim, dar mărturia noastră nu o primiţi.

12. Dacă v-am spus cele pământeşti şi nu credeţi, cum veţi crede de vă voi spune cele cereşti? (Ioan 3)

24. Duh este Dumnezeul şi cei ce I se închină trebuie să I se închine în duh şi adevăr. (Ioan 4)

43. Eu am venit în numele Tatălui Meu, şi voi nu Mă primiţi; dacă va veni un altul în numele său, pe acela îl veţi primi.

44. Cum puteţi voi să credeţi, când primiţi slava unii de la alţii, şi slava care vine de la unicul Dumnezeu nu o credeţi? (Ioan 5)

N. Cunoaştem oameni sus-puşi care au pretins şi primit slava care numai lui Dumnezeu I se cuvine!

36. Despre Cel care Tatăl L-a sfinţit şi L-a trimis în lume, voi ziceţi: Tu huleşti, căci am spus: Fiul lui Dumnezeu sunt?

38. ...Dacă nu credeţi în Mine, credeţi în aceste lucrări, ca să ştiţi şi să cunoaşteţi că Tatăl este în Mine şi Eu în Tatăl. (Ioan 10)

44. ...Cel ce crede în Mine nu crede în Mine, ci în Cel ce M-a trimis pe Mine. (Ioan 12)

29. ...[Către Toma]: Pentru că M-ai văzut, ai crezut. Fericiţi cei ce n-au văzut şi au crezut! (Ioan 20)

N. Mulţi oameni aşteaptă o probă concretă prin care să aibă o certitudine a lui Dumnezeu. (Dar, având-o, meritele sunt mai mici). Fericiţi sunt aceia care, fără să pretindă dovezi, ascultă de Dumnezeu şi cred în El.

7. Fericiţi aceia, cărora li s-au iertat fărădelegile şi ale căror păcate li s-au acoperit! (Romani, Pavel 4)

N. Dar mai fericiți sunt acei care se ostenesc să ocolească fărădelegea, pentru a nu fi nevoiți să implore iertarea.

De răbdarea şi bunătatea lui Dumnezeu însă nu trebuie să abuzăm, în ideea că de fiecare dată vom fi iertați; altfel am fi mereu ispitiți să cădem în păcat.

16. Ca să fiu slujitor al lui Iisus la neamuri, slujind Evanghelia lui Dumnezeu, pentru ca prinosul neamurilor, fiind sfințit în Duhul Sfânt, să fie bine primit. (Romani, Pavel 15)

15. Unii, e drept, vestesc pe Hristos din pizmă şi din duh de ceartă, alții însă din bunăvoință.

16. Unii o fac din iubire, ştiind că stau aici pentru apărarea Evangheliei;

17. Ceilalți însă – din zavistie – vestesc pe Hristos, nu cu gânduri curate, ci socotind să-mi sporească necazul în lanțurile mele.

18. Dar ce este? Nimic altceva decât că, în tot chipul, fie din fățărnicie, fie în adevăr, Hristos se propovăduieşte şi întru aceasta mă bucur. Şi mereu mă voi bucura. (Filipeni, Pavel 1)

N. Nimeni nu este înşelător în toate vorbele lui şi nimeni păcătos în toate faptele sale. Vorbele şi faptele bune şi adevărate rămân bune şi adevărate chiar dacă vin din partea unora cu motivație impură.

1. Dar Duhul grăieşte lămurit că, în vremurile cele de apoi, unii se vor depărta de credință, luând aminte la duhurile cele înşelătoare şi la învățăturile demonilor. (I Timotei, Pavel 4)

N. Avem azi chiar secte satanice...

2. Prin fățărnicia unor mincinoşi, care sunt înfierați în cugetul lor.

7. Iar de basmele cele lumeşti şi băbeşti, fereşte-te şi deprinde-te cu dreapta credință. (I Timotei, Pavel 4)

N. Se referă la miturile păgâne, neadaptabile la credința creştină.

8. Căci deprinderea trupească la puțin foloseşte, dar dreapta credință spre toate este de folos, având făgăduința vieții de acum şi a celei ce va să vină. (I Timotei, Pavel 4)

19. Tu crezi că unul este Dumnezeu? Bine faci; dar şi demonii cred şi se cutremură.

20. Vrei însă să înțelegi, omule nesocotit, că credința fără de fapte moartă este? (Iacov 2)

N. Să crezi, implică a aduce şi pe alții la credință precum şi a face bine semenilor (a răspândi binele în jurul tău).

XIX. IISUS

<Eu, Domnul, Te-am chemat întru dreptatea Mea şi Te-am luat de mână şi Te-am ocrotit şi Te-am dat ca legământ al poporului Meu, spre luminarea neamurilor>.

(Isaia 42:6)

...Eu sunt Lumina lumii.

...Fără Mine nu puteţi face nimic.

IISUS

(Ioan 8:12; 15:5)

A. SFÂNTUL SĂU NUME

N. În Noul Testament şi în rugăciunile creştinilor, Iisus este evocat prin diferite nume şi atribute.

21. Ea va naşte Fiu şi vei chema numele Lui: Iisus... (Matei 1)

31. Şi iată vei lua în pântec şi vei naşte fiu şi vei chema numele lui Iisus. (Luca 1)

N. Iosua, în ebraică, transcris în elină Ιησους în care a doua vocală <eta> a format în limba latină numele Jesus; <eta> se citeşte însă în greaca modernă <ita>, de unde, transcris în litere latine, numele Iisus (cu doi <i>).

1. La început era Cuvântul şi Cuvântul era la Dumnezeu şi Dumnezeu era Cuvântul... (Ioan 1)

13. ...Numele Lui se cheamă: Cuvântul lui Dumnezeu. (Apocalipsa 19)

29. Şi El [Iisus] i-a întrebat: Dar voi cine ziceţi că sunt Eu? Răspunzând, Petru a zis Lui: Tu eşti Hristosul. (Marcu 8)

N. Hristos înseamnă Mesia (echivalent grecesc al <Celui Uns>; adică <Mesia>).

23. ...A locuit în oraşul numit Nazaret, că să se împlinească ceea ce s-a spus prin prooroci, că Nazarinean Se va chema. (Matei 2, 23)

45. ...Am aflat pe Acela despre Care au scris Moise în Lege şi proorocii, pe Iisus, fiul lui Iosif din Nazaret. (Ioan 1)

38. ...M-am coborât din cer, nu ca să fac voia Mea, ci voia Celui ce M-a trimis pe Mine. (Ioan 6)

N. <Cel trimis> este <Mesia>.

27. Toate Mi-au fost date de către Tatăl Meu şi nimeni nu cunoaşte pe Fiul, decât numai Tatăl, nici pe Tatăl nu-l cunoaşte nimeni, decât numai Fiul şi cel căruia va voi Fiul să-i descopere. (Matei 11)

33. Iar cei din corabie I s-au închinat, zicând: Cu adevărat Tu eşti Fiul Li Dumnezeu. (Matei 14)

35. Şi răspunzând îngerul i-a zis: Duhul Sfânt se va pogorî peste tine şi puterea Celui Preaînalt te va umbri: pentru aceea şi Sfântul care Se va naşte din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema. (Luca 1)

33. Şi eu [Ioan Botezătorul] nu-L cunoşteam pe El, dar Cel ce m-a trimis să botez cu apă, Acela mi-a zis: Peste Care vei vedea Duhul coborându-Se şi rămânând peste El, Acela este Cel ce botează cu Duh Sfânt.

34. Şi eu am văzut şi am mărturisit că Acesta este Fiul lui Dumnezeu. (Ioan 1)

6. Dar ca să ştiţi că putere are Fiul Omului pe pământ a ierta păcatele... (Matei 9)

62. ...Eu sunt şi veţi vedea pe Fiul Omului şezând de-a dreapta Celui Atotputernic şi venind pe norii cerului. (Marcu 14)

14. Şi Cuvântul s-a făcut trup... (Ioan 1)

2. Aşa cum ni le-au lăsat cei ce le-au văzut de la început şi au fost slujitori ai Cuvântului (Luca 1)

13. Şi este îmbrăcat în veşmânt stropit cu sânge şi numele Lui se cheamă: Cuvântul lui Dumnezeu. (Apocalipsa 19)

13. Şi nimeni nu s-a suit la cer, decât Cel ce S-a coborât din cer, Fiul Omului, Care este în cer. (Ioan 3)

N. ...Creatură spirituală – înviat şi înălțat la cer de Dumnezeu.

13. Şi în mijlocul sfeşnicilor (am văzut) pe Cineva asemenea cu Fiul Omului... (Apocalipsa 1)

17. Căci n-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său în lume ca să judece lumea ci ca să se mântuiască prin El, lumea. (Ioan 3)

31. Pe Acesta, Dumnezeu, prin dreptatea Sa, L-a înălțat Stăpânitor şi Mântuitor, ca să dea lui Israel pocăință şi iertarea păcatelor. (Fapte 5)

23. Din urmaşii acestuia, Dumnezeu, după făgăduință, i-a adus lui Israel un mântuitor, pe Iisus. (Fapte 13)

29. A doua zi a văzut Ioan venind către el şi a zis: Iată Mielul lui Dumnezeu, Cel ce ridică păcatul lumii. (Ioan 1)

12. ...Vrednic este Mielul cel înjunghiat ca să ia puterea şi bogăția şi înțelepciunea şi tăria şi cinstea şi slava şi binecuvântarea. (Apocalipsa 5)

B. PERSOANĂ NEDESPĂRȚITĂ A SFINTEI TREIMI

16. Iar botezându-se Iisus, când ieşea din apă, îndată cerurile s-au deschis şi Duhul lui Dumnezeu s-a văzut pogorându-se ca un porumbel şi venind peste El.

17. Şi iată glas din ceruri zicând: <Acesta este Fiul Meu cel iubit întru Care am binevoit>. (Matei 3)

10. Şi îndată, ieşind din apă, a văzut cerurile deschise şi Duhul ca un porumbel coborându-se peste El.

11. Şi glas s-a făcut din ceruri: Tu eşti Fiul Meu cel iubit, întru Tine am binevoit. (Marcu 1)

23. Şi El [Iisus] le zicea: Voi sunteţi din cele de jos; Eu sunt din cele de sus. Voi sunteţi din lumea aceasta; Eu nu sunt din lumea aceasta.

58. ...Adevărat, adevărat zic vouă: Eu sunt mai înainte de a fi fost Avraam. (Ioan 8)

30. Iar Eu şi Tatăl Meu una suntem.

38. ...Dacă nu credeţi în Mine, credeţi în aceste lucrări, ca să ştiţi şi să cunoaşteţi că Tatăl este în Mine şi Eu în Tatăl. (Ioan 10)

26. Dar Mângâietorul, Duhul Sfânt, Pe Care-L va trimite Tatăl în numele Meu, Acela vă va învăţa toate şi vă va aduce aminte despre toate cele ce v-am spus Eu. (Ioan 14)

23. Cel ce Mă urăşte pe Mine urăşte şi pe Tatăl Meu. (Ioan 15)

C. FĂCĂTOR DE MINUNI

35. Şi Iisus străbătea toate cetăţile şi satele, învăţând în sinagogele lor, propovăduind Evanghelia Împărăţiei şi vindecând toată boala şi toată neputinţa în popor. (Matei 9)

5. Orbii îşi capătă vederea şi şchiopii umblă, leproşii se curăţesc şi surzii aud, morţii înviază şi săracilor li se binevesteşte. (Matei 11)

2. ...Învăţătorule, cine a păcătuit; acesta sau părinţii lui, de s-a născut orb?

3. Iisus a răspuns: Nici el n-a păcătuit nici părinţii lui, ci ca să arate în el lucrările lui Dumnezeu.

4. Trebuie să fac... lucrările celui care M-a trimis pe Mine (Ioan 9).

N. Iisus a săvârşit – prin intermediul lui Dumnezeu – 35 de minuni; după cum reiese din Evanghelii.

3. ...Doamne, iată, cel pe care îl iubeşti (Lazăr) este bolnav.
4. Iar Iisus, auzind, a zis: Această boală nu este spre moarte, ci pentru slava lui Dumnezeu, ca, prin ea, Fiul lui Dumnezeu să Se slăvească (Ioan11).

N. Iisus refuza să atragă atenţia asupra Sa, şi le spunea celor vindecaţi să nu-L divulge *(...Vedeţi, nimeni să nu ştie* – Matei 9:30*)*, pentru ca slava să fie atribuită lui Dumnezeu.

25. Dar sunt şi alte multe lucruri pe care le-a făcut Iisus şi care, dacă s-ar fi scris cu de-amănuntul, cred că lumea aceasta n-ar cuprinde cărţile ce s-ar fi scris. Amin. (Ioan 21)

N. Numeroasele minuni făcute de Iisus, i-au inspirat lui Ioan o frumoasă hiperbolă cu care îşi încheie Evanghelia.

22. ...Iudeii cer semne, iar elinii caută înţelepciune. (I Corinteni, Pavel 1)

N. <Înţelepciunea>, agreată de vechii greci, era o sinteză între morală, raţiune şi dialectică. Stoicismul, care încă era predominant în lumea antică a secolului I, era fundamentat pe o morală raţională (nu religioasă), cu preocupări dialectice (stoicii au creat logica propoziţiilor în completarea logicii conceptului a lui Aristotel).

Sperăm să nu comitem o impietate presupunând că, dacă Iisus nu s-ar fi născut în Iudeea, ci în Ellada, El s-ar fi

manifestat ca un inegalabil dialectician, convingător în propovăduirea Evangheliei. Totuşi, credem că le-ar fi făcut grecilor cel puţin o minune, ca să le arate că puterea divină depăşeşte limitele înţelegerii raţiunii.

Puterea de convingere a Evangheliei, perfect compatibilă cu mentalitatea elinilor, i-a determinat pe mulţi dintre aceştia să adere de îndată la noua credinţă creştină.

D. IISUS, REVELAŢIE A VIITORULUI

N. Iisus a fost mai mult decât prooroc, ceea ce înseamnă un inspirat mijlocitor între Dumnezeu şi oameni. A prevestit ceea cel Însuşi ştia, în calitatea Lui de Persoană a Sfintei Treime, având atributul de Atotştiutor.

Iisus a făcut unele prevestiri care s-au împlinit întocmai chiar în timpul contemporanilor Săi sau al generaţiilor următoare (trădarea lui Iuda, cele trei renegări ale lui Petru, patimile şi învierea Sa, dărâmarea Templului Ierusalimului, dezbinări în familie şi societate datorită reacţiei păgânilor faţă de primii creştinaţi şi sângeroasele persecuţii (suferite de creştini) care au stigmatizat istoria primelor secole ale mileniului întâi. Dar, referindu-ne la actualitate, istoria s-a repetat!

În ultimul secol, generaţia încă în viaţă a fost martoră şi victimă a unei noi persecuţii a creştinilor de către regimul comunist: îngrădirea libertăţii de credinţă, desfiinţarea sărbătorilor religioase, educarea ateistă a copiilor şi tineretului, preoţi ucişi sau întemniţaţi, biserici demolate (în România) sau pângărite (în fosta URSS şi alte ţări).

Prevestirile lui Iisus, împlinite, dau certitudinea că şi cele pe termen lung ale Sale sau inspirate de El (din Apocalipsă) se vor împlini. Convulsiile sociale, interetnice şi interstatale, ameninţarea permanentă a dezlănţuirii energiei nucleare, distrugerea mediului propice vieţii (deja sensibilă în schimbarea climei pe Terra) sunt semne clare că Apocalipsa nu este o simplă utopie şi adeverirea ei nu este prea îndepărtată.

<Unitatea lumii, care nu s-a făcut cu Dumnezeu, va încerca [încearcă] acum să se facă împotriva lui Dumnezeu>. |8|

40. Că precum a fost Iona în pântecele chitului trei zile şi trei nopţi, aşa va fi şi Fiul Omului în inima pământului trei zile şi trei nopţi. (Matei 12)

27. Căci Fiul Omului va să vină întru slava Tatălui Său, cu îngerii Săi; şi atunci va răsplăti fiecăruia după faptele sale. (Matei 16)

23. De aceea, asemănatu-s-a împărăţia cerurilor omului împărat care a voit să se socotească cu slugile sale. (Matei 18)

18. Iată ne suim la Ierusalim şi Fiul Omului va fi dat pe mâna arhiereilor şi a cărturarilor, şi-L vor osândi la moarte;

19. Şi Îl vor da pe mâna păgânilor, ca să-L batjocorească şi să-L biciuiască şi să-L răstignească, dar a treia zi va învia. (Matei 20)

2. Ştiţi că peste două zile va fi Paştile şi Fiul Omului va fi dat să fie răstignit.

34. Zis-a Iisus lui [Petru]: Adevărat zic ţie că în noaptea aceasta, mai înainte de a cânta cocoşul, de trei ori te vei lepăda de Mine. (Matei 26)

2. Dar Iisus a zis: Vezi aceste mari clădiri [Templul Ierusalimului]? Nu va rămâne piatră de piatră care să nu se risipească.

6. Căci mulţi vor veni în numele Meu, zicând că sunt Eu, şi vor amăgi pe mulţi.

9. Luaţi seama la voi înşivă. Că vă vor da în adunări şi veţi fi bătuţi în sinagogi şi veţi sta înaintea conducătorilor şi a regilor, pentru Mine, spre mărturie lor. (Marcu 13)

6. Vor veni zile când, din cele ce vedeţi, nu va rămâne piatră pe piatră care să nu se risipească.

16. Şi veţi fi daţi şi de părinţi şi de fraţi şi de neamuri şi de prieteni, şi vor ucide dintre voi,

17. Şi veţi fi urâţi de toţi, pentru numele Meu. (Luca 21)

21. Dar iată, mâna celui ce Mă va vinde este cu mine.

34. Iar Iisus i-a zis: Zic ţie, Petre, nu va cânta azi cocoşul, până ce de trei ori te vei lepăda de Mine, că nu Mă cunoşti. (Luca 22)

19. Iisus a răspuns şi le-a zis: Dărâmaţi templul acesta şi în trei zile îl voi ridica.

21. ...El vorbea despre templul trupului Său.

22. Deci, când S-a sculat din morţi, ucenicii Lui şi-au adus aminte că aceasta o spusese şi au crezut Scripturii şi cuvântului pe care îl spusese Iisus. (Ioan 2)

21. ...Adevărat, adevărat zic vouă că unul dintre voi Mă va vinde.

38. Iisus i-a răspuns [lui Petru]: Vei pune sufletul tău pentru Mine? Adevărat, adevărat zic ţie că nu va cânta cocoşul, până ce nu te vei lepăda de Mine de trei ori! (Ioan 13)

2. Vă vor scoate pe voi din sinagogi; dar vine ceasul când tot cel ce vă va ucide să creadă că aduce închinare lui Dumnezeu.

4. Iar acestea vi le-am spus, ca să vă aduceţi aminte de ele, când va veni ceasul lor, că Eu vi le-am spus...

N. Prevestiri împlinite întocmai.

8. Şi El Mângâietorul, venind, va vădi lumea de păcat şi de dreptate şi de judecată.

9. De păcat, pentru că ei nu cred în Mine;

10. De dreptate, pentru că Mă duc la Tatăl Meu şi nu Mă veţi mai vedea;

11. Şi de judecată, pentru că stăpânitorul acestei lumi a fost judecat. (Ioan 16)

E. IISUS ÎNVĂȚĂTOR*

...Ce-i va folosi omului, dacă va câştiga lumea întreagă, iar sufletul său îl va pierde?

IISUS

(Matei 16:26)

Cerul şi pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece.

IISUS

(Marcu 13:31)

Voi Mă numiţi pe Mine Învăţătorul şi Domnul, şi bine ziceţi, căci sunt.

IISUS

(Ioan 13:13)

---

* Vezi şi cap. XX – A. Misiunea apostolilor

MATEI

N. La chemarea: <Urmează-mă!>, Matei (vameşul – numit şi Levi – dintr-un domeniu de activitate urât de popor) lasă totul şi-L urmează cu credinţă pe Iisus.

Matei a cules cuvintele lui Iisus, alcătuind în ebraică Evanghelia ce-i poartă numele.

Faţă de Evanghelia după Marcu, Matei adaugă alte documente cu privire la învăţătura lui Iisus pe care-L considera Mesia, Cel vestit de prooroci.

A propovăduit în Persia, Etiopia, Macedonia, Irlanda. A fost decapitat în Etiopia de succesorul regelui convertit Egip; după alţii la Tarrium (la est de golful Persic).

(*Evanghelia* a fost scrisă între anii 80-85).

5.

3. Fericiţi cei săraci cu duhul, că a lor este împărăţia cerurilor.

N. *Sărac cu duhul:* Omul simplu, pătruns de credinţă în Dumnezeu care, în faţa unor răspunsuri – ce nu şi le poate da sau nu le poate primi de la nimeni –, nu se înverşunează şi aşteaptă, cu încredere, ca răspunsul să-i vină de dincolo de existenţa văzută. Este un om care îşi simte limitele, dar este curat, nealterat, primitiv în sensul bun al cuvântului... După cum, sărac cu duhul are şi înţelesul de a nu-şi arăta

superioritatea cu bogăția minții sau spiritului şi oricât ar avea, să nu epateze cu ceea ce are.

Nu trebuie interpretat că, orice <om simplu> poate ajunge în... Împărăția cerurilor.

Altă explicație *(săraci cu duhul):* poporul, lumea cinstită neştiutoare de carte. (Vezi şi cap. XX – A. Misiunea apostolilor)

4. Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia.

5. Fericiți cei blânzi, că aceia vor moşteni pământul.

6. Fericiți cei ce flămânzesc şi însetează de dreptate, că aceea se vor sătura.

7. Fericiți cei milostivi, ca aceia se vor milui.

8. Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu.

9. Fericiți făcătorii de pace, ca aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema.

10. Fericiți cei prigoniți pentru dreptate, ca a lor este împărăția cerurilor.

11. Fericiți veți fi voi când vă vor ocărî şi vă vor prigoni şi vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră, minținд din pricina Mea.

12. Bucurați-vă şi vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri, că aşa au prigonit pe proorocii cei dinainte de voi.

N. În predica de pe munte, Iisus atrage atenția omului care munceşte pentru înavuțire, celui care caută cinste şi slavă (nemeritate), asupra lipsei dreptății în lume, a lipsei iubirii adevărate față de Dumnezeu şi aproapele, a bucuriei primirii şi urmării învățăturilor Sale.

23. ...Dacă îți vei aduce darul tău la altar şi acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva împotriva ta,

24. Lasă darul tău acolo, înaintea altarului, şi mergi întâi şi împacă-te cu fratele tău şi apoi, adu darul tău.

N. Ne întrebăm, câți oameni, chiar frați, nu se urăsc, se înşală, chiar se ucid... în aprige dispute pentru bunuri materiale, pentru putere etc.

29. ...Dacă ochiul tău cel drept te sminteşte pe tine, scoate-l şi aruncă-l de la tine, căci mai de folos îți este să piară unul de mădularele tale, decât tot trupul tău să fie aruncat în gheenă.

N. *Sminteşte:* Îndemn ce te face să deviezi, să greşeşti... te abate de la legea Scripturii. Astfel spus, sminteală = dezorganizare şi degradare morală, mentală şi devieri de comportament.

30. Şi dacă mâna ta cea dreaptă te sminteşte pe tine, taie-o şi o aruncă de la tine, căci mai de folos îți este să piară unul din mădularele tale, decât tot trupul tău să fie aruncat în gheenă.

34. ...Să nu vă juraţi nicidecum nici pe cer, fiindcă este tronul lui Dumnezeu,

35. Nici pe pământ, fiindcă este aşternut al picioarelor Lui...

36. Nici pe capul tău să nu te juri, fiindcă nu poți să faci un fir de păr alb sau negru.

37. Ci cuvântul vostru să fie: Ceea ce este da, da; şi ceea ce este nu, nu; iar ce e mai mult decât acestea, de la cel rău este.

38. Aţi auzit că s-a zis: <Ochi pentru ochi şi dinte pentru dinte>.

39. Eu însă vă spun vouă: Nu vă împotriviți celui rău; iar cui te loveşte peste obrazul drept, întoarce-i şi pe celălalt.

N. *Ochi pentru ochi şi dinte pentru dinte.* În vremurile de demult, când omul nu ajunsese să înțeleagă rostul

existenței sale pe Pământ – şi era foarte departe de a înțelege legile Universului – a crezut că, prin plata cu aceeaşi măsură a faptelor semenilor, va putea instaura dreptatea, echilibrul şi liniştea conviețuirii cu ceilalți. Or, (Legea Talionului, vezi şi cap. VIII), conform legilor fundamentale ale Universului, dezordinea (entropia) nu poate fi neutralizată prin dezordine, ci prin principiul divin euristic – ordonator al naturii vii (nogentropia). O greşeală nu poate fi ştearsă cu o greşeală de acelaşi fel... O crimă nu poate fi ştearsă cu o alta crimă.

De aceea, Iisus a încercat să-l facă pe om să înțeleagă că, prin *<Nu vă împotriviți celui rău; iar cui te loveşte peste obrazul drept, întoarcei-i şi pe celălalt>*... (Matei 5:39, 40) conduce la stingerea conflictelor; conflictele se pot anula numai prin atitudini contrarii.

Se poate considera însă că textul se adresează numai apostolilor (şi celor apți să urmeze exemplul lor). Ceilalți oameni au totuşi datoria ca, la o lovire sau insultă, să reacționeze blând pentru a nu excalada conflictul.

40. Celui ce voieşte să se judece cu tine şi să-ți ia haina, lasă-i şi cămaşa.

42. Celui care cere de la tine, dă-i; şi de la cel ce voieşte să se împrumute de la tine, nu întoarce fața ta.

43. Ați auzit că s-a zis: <Să iubeşti pe aproapele tău şi să urăşti pe vrăjmaşul tău>.

44. Iar eu vă zic vouă: Iubiți pe vrăjmaşii voştri, binecuvântați pe cei ce vă blesteamă, faceți bine celor ce vă urăsc şi rugați-vă pentru cei ce vă vatămă şi vă prigonesc.

N. Adnotarea anterioară (5:39)

46. Căci dacă iubiți pe cei ce vă iubesc, ce răsplată veți avea?...

6.

1. Luați aminte ca faptele dreptății voastre să nu le faceți înaintea oamenilor ca să fiți văzuți de ei...

3. Tu însă când faci milostenie, să nu ştie stânga ta ce face dreapta ta.

N. *Faptele dreptății... milostenia* fac parte din obligația omului de ființă superioară (de a face bine). Iar binele reprezintă o obligație (nu numai creştinească, dar şi socială) elementară şi fundamentală şi nu trebuie să facem din el un merit.

6. Tu însă când te rogi, intră în camera ta şi, închizând uşa, roagă-te Tatălui tău, Care este în ascuns...

7. Când vă rugați, nu spuneți multe...

8. ...Că ştie Tatăl vostru de cele ce aveți trebuință mai înainte ca să cereți voi de la El.

N. Iisus nu opreşte ruga în locaşul de cult, ci doar pentru cei ipocriți. Există şi actualmente cei care se închină sau merg la biserică doar pentru <imagine>.

9. ...Aşa să vă rugați: Tatăl nostru, Care eşti în ceruri, sfințească-se numele Tău;

10. Vie împărăția Ta; facă-se voia Ta, precum în cer şi pe pământ.

11. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi;

12. Şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri;

13. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este împărăţia şi putearea şi slava în veci. Amin!

N. Fraza <*Şi nu ne duce pe noi în ispită...*> este tradusă eronat, s-a semnalat şi în diferite publicaţii (străine şi din ţară) fiindcă <*Dumnezeu nu este ispitit de rele şi El însuşi nu ispiteşte pe nimeni*> (Iacov, 1:13).

Corect ar fi (după noi): *Şi nu ne lăsa pe noi să cădem în ispită* sau *Şi ne apără pe noi de ispita (răului).*

14. Că de veţi ierta oamenilor greşelile lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru Cel ceresc;

15. Iar de nu veţi ierta oamenilor greşelile lor, nici Tatăl vostru nu va ierta greşelile voastre.

19. Nu vă adunaţi comori pe pământ, unde molia şi rugina le strică şi unde furii le sapă şi le fură.

N. Iisus a spus: <*Lumea nu-i decât un pod; voi trebuie să treceţi peste el şi să nu vă clădiţi locuinţele voastre pe el*>!

(Inscripţie pe un templu din Skiri – India)

20. Ci adunaţi-vă comori în cer, unde nici molia, nici rugina nu le strică, unde furii nu le sapă şi nu le fură.

21. Căci unde este comoara ta, acolo va fi şi inima ta.

22. Luminătorul trupului este ochiul; de va fi ochiul tău curat, tot trupul tău va fi luminat.

23. Iar de va fi ochiul tău rău, tot trupul tău va fi întunecat...

24. Nimeni nu poate să slujească la doi domni, căci sau pe unul îl va urî şi pe celălalt îl va iubi...

N. Trecerea de la un domn (stăpân) la altul rupe continuitatea şi reduce roadele activităţii... Orice întrerupere obligă la regândirea... începutului. Mai ales când unul dintre stăpâni serveşte o idee materială, iar celălalt o idee spirituală.

Similar există în actualitate: <cârtiţele> din partidele politice (falşi membri care ascultă de alt partid).

34. Nu vă îngrijiţi de ziua de mâine, căci ziua de mâine se va îngriji de ale sale. Ajunge zilei răutatea ei.

N. În sensul că, omul trebuie să se preocupe de problemele (treburile) *zilei* prezente, fiindcă ziua de mâine va aduce şi ea problemele ei.

S-ar putea ca îndemnul să fi fost adresat numai apostolilor.

7.

2. Căci cu judecata cu care judecaţi, veţi fi judecaţi, şi cu măsura cu care măsuraţi, vi se va măsura.

3. De ce nu vezi paiul din ochiul fratelui tău, şi bârna din ochiul tău nu o iei în seamă?

4. Sau cum vei zice fratelui tău: Lasă să scot paiul din ochiul tău şi iată bârna este în ochiul tău?

5. Făţarnice, scoate întâi bârna din ochiul tău şi atunci vei vedea să scoţi paiul din ochiul fratelui tău.

6. Nu daţi cele sfinte câinilor, nici nu aruncaţi mărgăritarele voastre înaintea porcilor, ca nu cumva să le calce în picioare şi, întorcându-se, să vă sfâşie pe voi.

N. Totul trebuie făcut cu măsură şi cât mai aproape de înțelegerea celui căruia i se adresează... (În zadar vorbim despre morală unui înfometat, când duce lipsă de hrana zilnică sau unui posedat de satana, care urăşte cele sfinte).

7. Cereți şi vi se va da; căutați şi veți afla, şi celui care bate i se va deschide.

8. Că oricine cere ia, cel care caută află, şi celui care bate i se va deschide.

12. Ci toate câte voiți voi să vă facă vouă oamenii, asemenea şi voi faceți lor...

N. Purtarea fiecăruia îl obligă pe aproapele său să se comporte ca atare. Începutul relației declanşate este hotărâtoare pentru relațiile ce vor urma. (Un câine lovit ne ține minte şi ne latră; invers, are sensibilitatea de a nu ne ataca).

Îndemnul lui Iisus se regăseşte la români sub forma unei zicale populare: <Ce ție nu-ți place, altuia nu face!> Dar câți dintre noi o aplicăm în practică?

13. Intrați prin poarta cea strâmtă, că largă este poarta şi lată este calea care duce la pieire şi mulți sunt cei care o află.

N. Calea spre mântuire implică disciplină morală şi abținere de la excese; calea pierzaniei este plină de tentația libertinajului.

11.

17. ...V-am cântat din fluier şi n-aţi jucat; v-am cântat din jale şi nu v-aţi tânguit.

N. În nici un fel nu au reacţionat... N-au înţeles nimic din ceea ce le-a spus Iisus. Au făcut tot ceea ce ştiau şi... au rămas tot cum erau.

28. Veniţi la Mine toţi cei osteniţi şi împovăraţi şi Eu vă voi odihni pe voi.

12.

7. Dacă ştiaţi ce înseamnă: Milă voiesc iar nu jertfă, n-aţi fi osândit pe cei nevinovaţi.

N. Este mai de folos îndreptarea (celui care a greşit) decât osândirea (lui). <*Eu [Dumnezeu] nu voiesc moartea păcătosului, ci ca păcătosul să se întoarcă de la calea sa şi să fie viu*>. (Iezechiel 33:11). Iar celor care voiau să ucidă cu pietre (după Legea lui Moise) pe femeia prinsă asupra faptului de adulter, Iisus le-a răspuns: <*Cel fără de păcat dintre voi să arunce cel dintâi piatra asupra ei*> (Ioan 8:7). Iar uciderea este păcatul suprem... Omului îi este interzis să distrugă ceea ce Domnul a creat! El poate să distrugă numai ceea ce este în stare să refacă.

25. ...Orice împărăţie care se dezbină în sine se pustieşte, orice cetate care se dezbină în sine nu va dăinui.

30. Cine nu este cu Mine este împotriva Mea şi cine nu adună cu Mine risipeşte.

N. Alternativa la credința în Iisus este supunerea față de satana.

32. Celui care va zice cuvânt împotriva Fiului Omului, se va ierta lui; dar celui care va zice împotriva Duhului Sfânt, nu i se va ierta lui, nici în veacul acesta, nici în cel ce va să fie.

34. Pui de vipere, cum puteți să grăiți cele bune, odată ce sunteți răi? Căci din prisosul inimii grăieşte gura.

35. Omul cel bun din comoara lui cea bună scoate afară cele bune, pe când omul cel rău, din comoara lui cea rea scoate afară cele rele.

37. ...Din cuvintele tale vei fi găsit drept, şi din cuvintele tale vei fi osândit.

13.

12. ...Celui ce are i se va da şi-i va prisosi, iar de la cel ce nu are, şi ce are i se va lua.

N. În sensul că trebuie dat (ceea ce trebuie...) celor ce ştiu să prețuiască şi să folosească (ceea ce primesc) spre binele tuturor. Şi nu... celor ce nu ştiu să prețuiască sau ştiu, dar folosesc în scopuri rele.

19. De la oricine aude cuvântul împărăției şi nu-l înțelege, vine cel viclean şi răpeşte ce s-a semănat în inima lui; aceasta este sămânța semănată lângă drum.

20. Cea semănată pe loc pietros este cel care aude cuvântul şi îndată îl primeşte cu bucurie,

21. Dar nu are rădăcină în sine, ci ţine până la o vreme şi, întâmplându-se strâmtoare sau prigoană pentru cuvânt, îndată se sminteşte.

22. Cea semănată în spini este cel care aude cuvântul, dar grija acestei lumi şi înşelăciunea avuţiei înăbuşă cuvântul şi îl face neroditor.

23. Iar sămânţa semănată în pământ bun este cel care aduce cuvântul şi-l înţelege, deci care aduce rod...

37. ...Cel ce seamănă sămânţa cea bună sunt fiii împărăţiei; iar neghina sunt fiii celui rău.

39. Duşmanul care a semănat-o este diavolul; secerişul este sfârşitul lumii, iar secerătorii sunt îngerii.

N. Satana, prin demonii săi, <seamănă> răul în lume. Răul creşte până la <seceriş – sfârşitul lumii>, când vor veni secerătorii (<îngerii>) şi-l vor secera (distruge)... Şi pe noi, dacă am fost neghine semănate de satana.

57. ...Nu este prooroc disprețuit decât în patria lui şi în casa lui.

N. ...Un adevăr etern valabil în toate domeniile de activitate. Omul, în nimicnicia lui, îşi bănuieşte aproapele că este îndemnat să facă – ceea ce face – de interes. Reacţia omului de invidie şi autoapărare faţă de cel pe care îl cunoaşte foarte bine, ştiind că şi el îl cunoaşte foarte bine... şi îi cunoaşte păcatele.

Cei dezinteresaţi, doritori să aducă semenii pe calea bună, arătându-le adevărata lor faţă şi mustrându-i, enervează pe păcătoşi, le provoacă ură. Îndurerat, Iisus a

exclamat: <*Ierusalime, Ierusalime, care omori pe prooroci şi cu pietre ucizi pe cei trimişi la tine; de câte ori am voit să adun pe fiii tăi, după cum adună pasărea puii săi sub aripi, dar nu ați voit. Iată, casa voastră vi se lăsa pustie*>... (Matei 23:37, 38).

15.

11. Nu ceea ce intră în gură spurca pe om, ci ceea ce iese din gură, aceea spurcă pe om.

14. Lăsați-i pe ei [farisei]; sunt călăuze oarbe, orbilor; şi dacă orb pe orb va călăuzi, amândoi vor cădea în groapă.

N. Acum, farisei există la toate nivelele de conducere.

19. ...Din inimă ies: gânduri rele, ucideri, adultere, desfrânări, furtişaguri, mărturii mincinoase, hule.

20. Acestea sunt care spurcă pe om...

17.

20. ...Dacă veți avea credință cât un grăunte de muştar, veți zice muntelui acestuia: Mută-te de aici dincolo, şi se va muta; şi nimic nu va fi vouă cu neputință.

N. Muntele suntem noi – oamenii; interiorul nostru, de a ne învinge pornirile şi de a avea credința necesară comuniunii cu Dumnezeu.

19.

9. ...Oricine va lăsa pe femeia sa, în afară de pricină de desfrânare, şi se va însura cu alta, săvârşeşte adulter; şi cine s-a însurat cu cea lăsată săvârşeşte adulter.

N. *...Şi vor fi amândoi un trup; şi pe care Dumnezeu l-a unit omul să nu-l despartă.* (Facerea 2:24)

14. ...Lăsaţi copiii şi nu-i opriţi să vină la Mine, că a unora ca aceştia este împărăţia cerurilor.

N. Numai la copii (nealteraţi de micimile omeneşti) se (mai) găseşte puritate sufletească.

18. ...Să nu ucizi, să nu săvârşeşti adulter, să nu furi, să nu mărturiseşti strâmb;

19. Cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta şi iubeşte pe aproapele tău ca pe tine însuţi.

21.

12. ...A intrat Iisus în templu şi a alungat pe toţi cei ce vindeau şi cumpărau în templu şi a răsturnat mesele schimbătorilor de bani şi scaunele celor care vindeau porumbei.

13. Şi a zis lor: Scris este: <Casa Mea, casă de rugăciune se va chema, iar voi o faceţi peşteră de tâlhari>!

N. În vremea aceea, templul devenise un fel de piaţă, în care erau şi produse care nu serveau cultului.

Când <a răsturnat mesele... şi scaunele>, Iisus îşi dezvăluie natura umană, iar când i-a <alungat> din <casa Mea> [casa Tatălui Său], denotă înțelepciune dumnezeiască.

22.

37. ...Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău, cu toata inima ta, cu tot sufletul tău şi cu tot cugetul tău.

38. Aceasta este marea şi întâia poruncă.

39. Iar a doua, la fel ca aceasta: Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuți.

40. În aceste două porunci se cuprind toată legea şi proorocii.

23.

25. Vai vouă, cărturarilor şi fariseilor fățarnici! Că voi curățați partea din afara a paharului şi a blidului, iar înăuntru sunt pline de răpire şi de lăcomie.

25.

35. Căci flămând am fost şi Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost şi Mi-ați dat să beau; străin am fost şi M-ați primit;

36. Gol am fost şi M-ați îmbrăcat; bolnav am fost şi M-ați cercetat; în temniță am fost şi ați venit la Mine.

40. ...Întrucât ați făcut unuia dintr-aceşti frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut.

N. Credința trăieşte în sufletul nostru prin faptele pe care le săvârşim.

42. Căci flămând am fost şi nu Mi-aţi dat să mănânc; însetat am fost şi nu Mi-aţi dat să beau;

43. Străin am fost şi nu M-aţi primit; gol, şi nu M-aţi îmbrăcat; bolnav şi în temniţă, şi nu M-aţi cercetat.

45. ...Întrucât nu aţi făcut unuia dintre aceştia prea mici, nici Mie nu Mi-aţi făcut.

26.

26. ...Luaţi, mâncaţi, acesta este trupul Meu.

27. ...Beţi dintru acesta toţi.

28. Că acesta este sângele Meu, al Legii celei noi, care pentru mulţi se varsă spre iertarea păcatelor.

N. Prin aceasta, Iisus a pregătit continuitatea existenţei Sale cu lumea de aici şi cu lumea viitoare, văzută după dispariţia lui trupească.

Faptele bune atenuează chinurile răstignitului de pe cruce; cele rele le amplifică (ca şi cum L-am răstigni din nou!). Să avem în minte deci chinurile lui Iisus, îndurate pentru noi !

31. ...Căci scris este: <Bate-voi păstorul şi se va risipi oile turmei>.

N. Când este eliminat *păstorul* (conducătorul – conducător bun), *turma* (colectivul, poporul) este dezorientat. Religia, cultura, ştiinţa, învăţământul, finanţele etc. se pot dezorganiza. Dezorganizare, care favorizează oamenii fără valoare (preocupaţi să parvină şi fără a avea noţiunea binelui) să conducă... Acţiuni cunoscute, de altfel, în istorie...

Şi care se petrec şi azi la toate nivelele de conducere, dar mai ales la nivel central, de cele mai multe ori cu urmări dramatice.

MARCU

Eu sunt Fiul lui Dumnezeu.

IISUS
(Marcu 14:61, 62)

N. Marcu a fost ucenicul lui Petru, care, în *Întâia Epistolă*, îl numeşte <fiul meu>. Este văr al apostolului Barnaba (colaborator al lui Pavel).

A însoțit pe Pavel şi pe Barnaba în activitatea misionară în Cipru, Salamina, Pafos, Pamifilia. Împreună cu Barnaba a mers în Cipru, ajungând mai târziu la Roma lângă Petru şi Pavel (devenindu-le colaborator).

După martiriul lui Petru şi Pavel a scris – în timpul marilor prigoane – *prima Evanghelie*: evenimentele înfă-țişate de Petru în predicile sale. De aceea, Evanghelia este numită *Evanghelia lui Petru.*

Marcu a întemeiat Biserica din Alexandria (primul episcop de acolo) unde a fost martirizat.

(*Evanghelia* a fost scrisă în jurul anului 70).

2.

17. ...Nu cei sănătoşi au nevoie de doctor; ci cei bolnavi. N-am venit să chem pe drepţi, ci pe păcătoşi la pocăinţă.

27. ...Sâmbăta a fost făcută pentru om, iar nu omul pentru sâmbătă.

N. În sensul că, *sâmbăta (duminica* la ortodocşi şi catolici) este o zi de odihnă trupească şi de împlinire sufletească. Dar unele lucruri curente trebuie practicate pentru a nu întrerupe continuitatea existenţei umane... Cu atât mai mult în cazul unor inundaţii, incendii, cutremure, animale în pericol etc.

3.

25. Şi dacă o casă se va dezbina în sine, casa aceea nu va mai putea să se ţină.

28. ...Toate vor fi iertate fiilor oamenilor, păcatele şi hulele câte vor fi hulit;

29. Dar cine va huli împotriva Duhului Sfânt nu are iertare în veac, ci este vinovat de osândă veşnică.

35. Că oricine va face voia lui Dumnezeu, acesta este fratele Meu şi sora Mea şi mama Mea.

6.

4. Nu este prooroc dispreţuit, decât în patria sa şi între rudele sale şi în casa sa.

7.

16. De are cineva urechi de auzit să audă.

N. Urechi = atenție binevoitoare, înțelegere, credință (metonimie).

18. ...Tot ce intră în om, din afară, nu poate să-l spurce.

21. Căci dinăuntru, din inima omului, ies cugetele cele rele, desfrânările, hoțiile, uciderile,

N. Păcatul se află în noi (o putere care ne stăpâneşte; sursă – tendințe ostile voinței –, generând fapte rele). Să ne împotrivim acestei surse cu <mintea> legii lui Dumnezeu.

22. Adulterul, lăcomiile, vicleniile, înşelăciunea, neruşinarea, ochiul pizmaş, hula, trufia, uşurătatea.

8.

18. Ochii aveți şi nu vedeți, urechi aveți şi nu auziți şi nu vă aduceți aminte?

N. ...Inerți la toate pildele şi învățăturile binelui! Rămân cu ceea ce au fost, fără vreun semn de înțelegere şi schimbare.

35. ...Cine va voi să-şi scape sufletul îl va pierde, iar cine va pierde sufletul său pentru Mine şi pentru Evanghelie, acela îl va scăpa.

36. Căci ce-i foloseşte omului să câştige lumea întreagă, dacă-şi pierde sufletul?

37. Sau ce ar putea să dea omul, în schimb, pentru sufletul său?

38. Căci de cel ce se va ruşina de Mine şi de cuvintele Mele, în neamul acesta desfrânat şi păcătos, şi Fiul Omului Se va ruşina de el...

9.

23. ...De poți crede, toate sunt cu putință celui ce crede.

10.

21. ...Un lucru îți mai lipseşte: Mergi, vinde tot ce ai, dă săracilor şi vei avea comoara în cer; şi apoi, luând crucea, vino şi urmează Mie.

11. ...Oricine va lăsa pe femeia sa şi va lua alta, săvârşeşte adulter cu ea.

12. Iar, femeia, de-şi va lăsa bărbatul ei şi se va mărita cu altul, săvârşeşte adulter.

11.

17. ...Nu este, oare, scris: <Casa Mea casă de rugăciune se va chema, pentru toate neamurile>? Voi însă ați făcut din ea peşteră de tâlhari.

23. ...Oricine va zice acestui munte: Ridică-te şi te aruncă în mare, şi nu se va îndoi în inima lui, ci va crede că ceea ce spune se va face, fi-va lui orice va zice.

24. De aceea vă zic vouă: Toate câte cereți, rugați-vă, să credeți că le-ați primit şi le veți avea.

N. ...În cazul unor *cereri* importante de viață, ci nu funcții, averi etc. Trebuie să cerem înțelepciune pentru a înțelege rostul vieții şi puterea pentru a trece peste greutăți.

25. Iar când staţi de vă rugaţi, iertaţi orice aveţi împotriva cuiva, ca şi Tatăl vostru Cel din ceruri să vă ierte vouă greşelile voastre.

N. În rugă, omul trebuie să se conecteze la sfera binelui, care impune a ierta...şi a *ierta* şi greşelile altora. Este anormal să ceri îndurare pentru tine, dar să te gândeşti la răul altora! Nu poate exista (conviețui) două situații contrarii, în acelaşi timp!

12.

17. ...Daţi Cezarului cele ale Cezarului, iar lui Dumnezeu cele ale lui Dumnezeu...

N. Cezar impune obligații lumeşti, iar Dumnezeu cerințe spirituale. Dar totalitarismul afectează şi viața spirituală.

27. Dumnezeu nu este Dumnezeul celor morți, ci al celor vii.

30. ...<Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima ta, din tot sufletul tău, din tot cugetul tău şi din toată puterea ta>. Aceasta este cea dintâi poruncă.

31. Iar a doua e aceasta: <Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuți>. Mai mare decât acestea nu este altă poruncă.

14.

61. ...Eşti tu Hristosul [L-a întrebat arhiereul], Fiul Celui binecuvântat?

62. ...Eu sunt...

LUCA

Împărăția lui Dumnezeu
este înăuntrul vostru.

IISUS
(Luca 17:21)

N. Medic grec, cultivat, a fost convertit la creştinism, devenind colaboratorul lui Pavel pe care l-a însoțit în călătoriile apostolice. L-a urmat la Filipi, în Macedonia şi a fost martor al arestării lui la Ierusalim, al întemnițării în Cezareea şi în timpul transferului la Roma.

Nu a fost martor direct al relatărilor din Evanghelie dar, ca ucenic al apostolilor, s-a bazat pe martori autentici.

A scris şi *Faptele Apostolilor*, important document istoric al Bisericii primare.

După moartea lui Petru şi Pavel, a predicat în Beoția (sau în Ahaia, Galia, Egipt sau Bitinia).

A murit martir în Ahaia.

(*Evanghelia* a fost scrisă între anii 80-85).

4.

24. ...Nici un prooroc nu este bine primit în patria sa.

6.

20. ...Fericiți voi cei săraci, că a voastră este împărăția lui Dumnezeu.

21. Fericiți voi care flămânziți acum, că vă veți sătura. Fericiți cei ce plângeți acum, că veți râde.

22. Fericiți veți fi când oamenii vă vor urî pe voi şi vă vor izgoni dintre ei, şi vă vor batjocori şi vor lepăda numele voastre ca rău din pricina Fiului Omului.

23. Bucurați-vă în ziua aceea şi vă veseliți, că, iată, plata voastră multă este în cer...

27. ...Iubiți pe vrăjmaşii voştri, faceți bine celor ce vă urăsc pe voi;

28. Binecuvântați pe cei ce va blesteamă, rugați-vă pentru cei ce vă fac necazuri.

29. Celui ce te loveşte peste obraz, întoarce-l şi pe celălalt: pe cel ce-ți ia haina, nu-l împiedica să-ți ia şi cămaşa;

30. Oricui îți cere, dă-i; şi de la cel care ia lucrurile tale, nu cere înapoi.

31. Şi precum voiți să vă facă vouă oamenii, faceți-le şi voi asemenea;

N. <*Ce nu vrei să ți se facă ție, nu face nici tu altuia*>
(Alexandru Sever).

32. Şi dacă iubiți pe cei ce vă iubesc, ce răsplată puteți avea? Căci şi păcătoşii iubesc pe cei ce îi iubesc pe ei.

33. Şi dacă faceţi bine celor ce vă fac vouă bine, ce mulţumire puteţi avea? Că şi păcătoşii acelaşi lucru fac.

37. Nu judecaţi şi nu veţi fi judecaţi; nu osândiţi şi nu veţi fi osândiţi; iertaţi şi veţi fi iertaţi.

39. ...Poate orb pe orb să călăuzească? Nu vor cădea amândoi în groapă?

40. Nu este ucenic mai presus decât învăţătorul său; dar orice ucenic desăvârşit va fi ca învăţătorul său.

41. De ce vezi paiul din ochiul fratelui tău, iar bârna din ochiul tău nu o iei în seamă?

42. Sau cum poţi să zici fratelui tău: Frate, lasă să scot paiul din ochiul tău, nevăzând tu bârna care este în ochiul tău? Făţarnice, scoate mai întâi bârna din ochiul tău şi atunci vei vedea să scoţi paiul din ochiul fratelui tău.

43. Căci nu este pom bun care să facă roade rele şi, iarăşi, nici pom rău care să facă roade bune.

N. <Binele înseamnă adevăr, iar răul... eroare, minciună! Şi nu pot fi substituite... Binele înseamnă moral, răul... imoral! Binele creează, răul distruge! Se disting prin discernământul omului> |15|.

44. Căci fiecare pom se cunoaşte după roadele lui. Că nu se adună smochine din mărăcini şi nici nu se culeg struguri din spini.

45. Omul bun, din visteria cea bună a inimii sale, scoate cele bune, pe când omul rău, din visteria cea rea a inimii lui, scoate cele rele. Căci din prisosul inimii grăieşte gura lui.

47. Oricine vine la Mine şi aude cuvintele Mele şi le face... se aseamănă:

48. ...Unui om care, zidindu-şi casă, a săpat, a adâncit şi i-a pus temelii de piatră; şi venind apele mari şi puhoiul izbind în casa aceea, n-a putut s-o clintească, fiindcă era bine clădită pe piatră.

49. Iar cel ce aude, dar nu face, este asemenea omului care şi-a zidit casa pe pământ fără temelie, şi izbind în ea puhoiul de ape, îndată a căzut şi prăbuşirea acelei case a fost mare.

8.

5. Ieşit-a semănătorul să semene sămânța sa...

11. ...Sămânța este cuvântul lui Dumnezeu.

12. ...Cea de lângă drum sunt cei care aud, apoi vine diavolul şi ia cuvântul din inima lor, ca nu cumva, crezând, să se mântuiască.

13. Iar cea de pe piatră sunt aceia care, auzind cuvântul, îl primesc cu bucurie, dar aceştia nu au rădăcină; ei cred până la o vreme, iar la vreme de încercare se leapădă.

14. Cea căzută între spini sunt cei ce aud cuvântul, dar umblând cu grijile şi bogăția şi cu plăcerile vieții, se înăbuşe şi nu rodesc.

15. Iar cea de pe pământ bun sunt cei ce, cu inima curată şi bună, aud cuvântul, îl păstrează şi rodesc întru răbdare.

17. Căci nu este nimic ascuns, care să nu se dea pe față şi nimic tainic, care să nu se cunoască şi să nu vină la arătare.

18. ...Celui ce are i se va da; iar de la cel ce nu are, şi ce i se pare că are se va lua de la el.

21. Mama Mea şi frații Mei sunt aceştia care ascultă cuvântul lui Dumnezeu şi-l îndeplinesc.

N. În menirea Sa divină, Iisus ne-a dorit pe toți frați întru credință.

9.

23. ...Dacă voieşte cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea în fiecare zi şi să-Mi urmeze Mie;

24. Căci cine va voi să-şi scape sufletul, îl va pierde; iar cine-şi va pierde sufletul pentru Mine, acela îl va mântui.

25. Că ce foloseşte omului dacă va câştiga lumea toată, iar pe sine se va pierde sau se va păgubi?

26. Căci de cel ce se va ruşina de Mine şi de cuvintele Mele, de acesta şi Fiul Omului se va ruşina...

11.

2. ...Când vă rugaţi, ziceţi: Tatăl nostru, Care eşti în ceruri, sfinţească-se numele Tău. Vie împărăţia Ta. Facă-se voia Ta, precum în cer aşa şi pe pământ.

3. Pâinea noastră cea spre fiinţă, dăne-o nouă în fiecare zi.

4. Şi ne iartă nouă păcatele noastre, căci şi noi înşine iertăm tuturor celor ce ne greşesc nouă. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău.

9. ...Cereţi şi vi se va da; căutaţi şi veţi afla; bateţi şi vi se va deschide.

10. Că oricine cere ia; şi cel ce caută găseşte, şi celui care bate i se va deschide.

17. ...Orice împărăţie, dezbinându-se, se pustieşte şi casă peste casă cade.

23. Cel ce nu este cu Mine este împotriva Mea; şi cel ce nu adună cu Mine risipeşte.

35. Ia seama deci ca lumina din tine să nu fie întuneric.

36. ...Dacă tot trupul tău e luminat, neavând nici o parte întunecată, luminat va fi în întregime, ca şi când te luminează făclia cu strălucirea ei.

N. *Ispita* câştigă teren când spiritul omului nu este în contact (este întrerupt) cu spiritualitatea eternă... *Trupul*

(neputincios) este supus simțurilor ce este înclinat să satisfacă slăbiciunile omeneşti.

13.

24. Siliți-vă să intrați prin poarta cea strâmtă, că mulți, zic vouă, vor căuta să intre şi nu vor putea.

34. Ierusalime, Ierusalime, care omori pe prooroci şi ucizi cu pietre pe cei trimişi la tine, de câte ori am voit să adun pe fii tăi, cum adună pasărea puii săi sub aripi, dar n-ați voit.

N. Reproşul Mântuitorului adresat Ierusalimului, care a ucis proorocii ce (prin inspirația divină) susțineau cauza lui Dumnezeu, îndemnând poporul la mântuire>.

14.

11. Căci oricine se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smereşte pe sine se va înălța.

N. Omului i se cere să fie *smerit* şi să-şi cunoască poziția sa între semeni...Smerenia asigură *înălțarea*... O calitate a omului, care trebuie să-l conducă în viață! Evident, într-o lume a... oamenilor!

13. ...Când faci un ospăț, cheamă pe săraci, pe neputincioşi, pe şchiopi, pe orbi,

14. Şi fericit vei fi că nu pot să-ți răsplătească. Căci ți se va răsplăti la învierea drepților.

N. Pentru că numai cei ce au trebuință... trebuie ajutați.

Pentru cei avuți, nu înseamnă... ajutor!

27. Şi cel ce nu-şi poartă crucea sa şi nu vine după Mine nu poate să fie ucenicul Meu.

15.

32. ...Să ne veselim şi să ne bucurăm, căci fratele tău acest mort era şi a înviat, pierdut era şi s-a aflat.

16.

11. ...Dacă n-ați fost credincioşi în bogăția nedreaptă, cine vă va încredința pe cea adevărată?

12. Şi dacă în ceea ce este străin nu ați fost credincioşi, cine vă va da ceea ce este al vostru?

13. Nici o slugă nu poate să slujească la doi stăpâni. Fiindcă sau pe unul va urî şi pe celălalt îl va iubi...

15. ...Voi sunteți cei ce vă faceți pe voi drepți înaintea oamenilor, dar Dumnezeu cunoaşte inimile voastre; căci ceea ce la oameni este înalt, urâciune este înaintea lui Dumnezeu.

17.

21. ...Împărăția lui Dumnezeu este înăuntrul vostru.

N. Cât de aproape este Dumnezeu!... Depinde numai de noi ca să rămână (şi să nu mai plece) din... înăuntrul

nostru. Învățătura cea mai importantă (după noi), de înțeles, pentru om!

18.

14....Fiindcă oricine se înalță pe sine se va smeri, iar cel ce se smereşte pe sine se va înălța.

20.Ştiți poruncile: Să nu săvârşeşti adulter, să nu ucizi, să nu furi, să nu mărturiseşti strâmb, cinsteşte pe tatăl tău şi pe mama ta.

22. ...Încă una îți lipseşte [i-a zis dregătorului]: Vinde toate câte ai şi le împarte săracilor, şi vei avea comoară în ceruri; şi vino de urmează Mie.

24. ...Cât de greu vor intra cei ce au averi în împărăția lui Dumnezeu!

25. Că mai lesne este a trece cămila prin urechile acului decât să intre bogatul în împărăția lui Dumnezeu.

27. ...Cele ce sunt cu neputință la oameni sunt cu putință la Dumnezeu.

N. Ce este omul în fața lui Dumnezeu?

<...*Nu are olarul* (Dumnezeu) *putere asupra lutului lui* (omului?)> – (Romani, Pavel 9:21).

19.

26. ...Că oricui are i se va da, iar de la cel ce nu are şi ceea ce are i se va lua.

38. ...Binecuvântat este Împăratul care vine întru numele Domnului! Pace în cer şi slavă întru cei de sus. [lauda mulțimii la intrarea lui Iisus în Ierusalim].

39. ...Învățătorule, ceartă-ți ucenicii [protestau fariseii].

40. ...Zic vouă: Dacă vor tăcea aceştia, pietrele vor striga.

N. Deşi (19:38-40) nu sunt învățături, le-am inserat pentru că... pietrele vor striga – hiperbolă, care arată forța Cuvântului inspirat de Dumnezeu.

42. Dacă ai fi cunoscut şi tu [Ierusalime], în ziua aceasta, cele ce sunt spre pacea ta! Dar acum ascunse sunt de ochii tăi.

43. Căci vor veni zile peste tine când duşmanii tăi vor săpa şanț în jurul tău şi te vor împresura şi te vor strâmtora din toate părțile.

44. Şi te vor face una cu pământul, şi pe fii tăi care sunt în tine, şi nu vor lăsa în tine piatră pe piatră pentru ca nu ai cunoscut vremea cercetării tale.

N. Prevestire împlinită în anul 70.

46. ...Scris este: <Şi va fi casa Mea casă de rugăciune>; dar voi ați făcut din ea peşteră de tâlhari.

20.

25. ...Dați cele ce sunt ale Cezarului, şi cele ce sunt ale lui Dumnezeu, lui Dumnezeu.

23.

28. ...Fiice ale Ierusalimului, nu Mă plângeți pe Mine, ci pe voi plângeți-vă şi pe copiii voştri.

29. Căci iată, vin zile în care vor zice: Fericite sunt cele sterpe şi pântecele care n-au născut şi sânii care n-au alăptat!

30. Atunci vor începe să spună munților: Cădeți peste noi; și dealurilor: Acoperiți-ne.

31. Căci dacă fac acestea cu lemnul verde, cu cel uscat ce va fi?

N. <...Cu lemnul verde...>: Cu Însuşi Iisus, Fiul Lui Dumnezeu!

IOAN

Fără Mine nu puteți face nimic.

IISUS
(Ioan 15:5)

N. Ioan, ca şi Matei, a fast martor la toate evenimentele din viața şi activitatea lui Iisus. Împreună cu Petru, Iacov şi Andrei se numără printre apostolii cei mai apropiați ai Mântuitorului, devenit apoi unul dintre <stâlpii Bisericii>.

Răstignit pe cruce, Iisus i-a spus mamei Sale: <Femeie, iată fiul tău>, iar lui Ioan: <Iată mama ta!> – Ioan luând-o la sine.

Apostalatul său s-a exercitat, în special, asupra Bisericii din Efes, unde a rămas un timp. Sub Nero, a fost dus în lanțuri la Roma, iar în timpul prigoanei împotriva creştinilor (sub Domițian) a fost expulzat în insula Patmos, unde va

scrie *Apocalipsa* (în contrast cu Evanghelia). La Efes va fi îndrumătorul Bisericilor din Asia Mica.

În afară Evangheliei şi Apocalipsei, a mai scris *trei Epistole Sobornicești.*

A murit la Efes, fiind ultimul supraviețuitor dintre ucenicii lui Iisus.

(*Evanghelia* a fost scrisă între anii 90-100). Pentru cugetările sale, a fost supranumit <Teologul>.

1.

18. Pe Dumnezeu nimeni nu l-a văzut vreodată; Fiul cel Unul-Născut, Care este în sânul Tatălui, acela L-a făcut cunoscut.

2.

16. ...Luați acestea [boi, oi, porumbei] de aici. Nu faceți casa Tatălui Meu casă de negustorie.

3.

3. ...Adevărat, adevărat zic ție: De nu se va naşte cineva de sus, nu va putea să vadă împărăția lui Dumnezeu.

6. Ce este născut din trup, trup este şi ce este născut din Duh, duh este.

8. Vântul suflă unde voieşte şi tu auzi glasul lui, dar nu ştii de unde vine, nici încotro se duce. Astfel este cu oricine e născut din Duhul.

11. ...Noi ceea ce ştim vorbim şi ceea ce am văzut mărturisim, dar mărturia noastră nu o primiți.

12. Dacă v-am spus cele pământeşti şi nu credeți, cum veți crede de vă voi spune cele cereşti?

16. ...Dumnezeu aşa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în el să nu piară, ci să aibă viața veşnică.

N. Este spre binele omului (ca <să nu piară, ci să aibă viața veşnică>), să aibă, în mintea şi sufletul lui, iubirea Dumnezeului-Tată şi jertfa Fiului.

17. Căci n-a trimis Dumnezeu pe Fiul Său în lume ca să judece lume, ci ca să se mântuiască, prin El, lumea.

19. ...Lumina a venit în lume şi oamenii au iubit întunericul mai mult decât Lumina. Căci fapteie lor erau rele.

20. Că oricine face rele urăşte Lumina şi nu vine la Lumină, pentru ca faptele lui să nu se vădească.

N. Lumina binelui şi întunericul răului ne stau în față! Depinde de noi pe care le alegem: bucuria binelui sau suferința răului!...

4.

14. Dar cel ce va bea din apa pe care i-o voi da Eu nu va mai înseta în veac, căci apa pe care i-o voi da Eu se va face în el izvor de apă curgătoare spre viață veşnică.

24. Duh este Dumnezeu şi cei ce I se închină trebuie să I se închine în duh şi adevăr.

32. Eu am de mâncat o mâncare pe care voi nu ştiți.

34. ...Mâncarea Mea este să fac voia Celui ce M-a trimis pe Mine şi să săvârşesc lucrul Lui.

5.

19. ...Fiul nu poate să facă nimic de la Sine, dacă nu va vedea pe Tatăl făcând; căci cele ce face Acela, acestea le face şi Fiul întocmai.

22. Tatăl nu judecă pe nimeni, ci toată judecata a dat-o Fiului.

N. Fiul S-a jertfit pe Sine pentru a salva creaţia Tatălui (omul), ceea ce îi dă dreptul ca, la judecata de apoi, să fie judecătorul lumii.

24. Cel ce ascultă cuvântul Meu şi crede în Cel ce M-a trimis are viaţă veşnică şi la judecată nu va veni, ci s-a mutat din moarte în viaţă.

26. ...Precum Tatăl are viaţă în Sine, aşa l-a dat şi Fiului să aibă viaţă în Sine.

30. Eu nu pot să fac de la Mine nimic; precum aud, judec; dar judecata Mea este dreaptă, pentru că nu caut voia Mea, ci voia Celui care M-a trimis.

41. Slavă de la oameni nu primesc;

42. Dar v-am cunoscut că n-aveţi în voi dragostea de Dumnezeu.

43. Eu am venit în numele Tatălui Meu, şi voi nu Mă primiţi, dacă va veni un altul în numele său, pe acela îl veţi primi.

44. Cum puteţi voi să credeţi, când primiţi slavă unii de la alţii, şi slava care vine de la unicul Dumnezeu nu o căutaţi?

N. Orice *slavă* lumească (aşa numita <tămâiere reciprocă> sau cum zice poporul: <laudă-mă ca să te laud>)

sau cum spuneu latinii: <*Asinus asinum fricat*>* nu are nici o valoare în comparație cu *slava*, cu adevărat meritată, care vine de la spiritualitatea eternă.

6.

27. Lucrați nu pentru mâncarea cea pieritoare, ci pentru mâncarea ce rămâne spre viață veşnică şi pe care o va da vouă Fiul Omului, căci pe El L-a pecetluit Dumnezeu-Tatăl.

35. ...Eu sunt pâinea vieții; cel ce vine la Mine nu va flămânzi şi cel ce crede în Mine nu va înseta niciodată.

51. Eu sunt pâinea cea vie, care s-a pogorât din cer. Cine mănâncă din pâinea aceasta viu va fi în veci. Iar pâinea pe care Eu o voi da pentru viață lumii este trupul Meu.

N. <...Pâinea cea vie>: Iisus s-a coborât din cer pentru a ne da învățătura lui Dumnezeu. Şi pentru aceasta, Şi-a dat (jertfit) trupul Său. (Pâinea, metaforic – o stare sfântă).

53. ...Dacă nu veți mânca trupul Fiului Omului şi nu veți bea sângele Lui, nu veți avea viață în voi.

56. Cel ce mănâncă trupul Meu şi bea sângele Meu rămâne întru Mine şi Eu întru el.

63. Duhul este cel ce dă viață; trupul nu foloseşte la nimic. Cuvintele pe care vi le-am spus sunt duh şi sunt viață.

65. ...Nimeni nu poate să vină la Mine, dacă nu-i este dat de la Tatăl.

7.

---

* Măgar pe măgar scarpină

34. Mă veţi căuta şi nu Mă veţi găsi; şi unde sunt Eu, voi nu puteţi să veniţi.

N. Pentru a crede în Fiul, este necesar a începe prin a crede în Tatăl.

37. Dacă însetează cineva, să vină la Mine şi să bea.

N. Finalul textului precizează că Iisus va fi într-o altă lume, în care oamenii nu pot veni (decât cei merituoşi, atunci când <se va alege grâul de neghină>).

8.

12. ...Eu sunt Lumina lumii; cel ce îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieţii.

15. Voi judecaţi după trup; Eu nu judec pe nimeni.

16. ...Judecata Mea este adevărată, pentru că nu sunt singur, ci Eu şi Cel ce M-a trimis pe Mine.

19. ...Dacă M-aţi şti pe Mine, aţi şti şi pe Tatăl meu.

23. Voi sunteţi din lumea aceasta; Eu nu sunt din lumea aceasta.

26. ...Cel ce M-a trimis pe Mine adevărat este, şi cele ce am auzit de la El, Eu acestea le grăiesc în lume.

31. ...Dacă veţi rămâne în cuvântul Meu, sunteţi cu adevărat ucenici ai Mei;

32. Şi veţi cunoaşte adevărul, iar adevărul vă va face liberi.

N. Numai prin adevăr poate fi cunoscut drumul ce duce către Domnul. Adevărul ne împacă cu propria noastră

conştiință... Prin adevăr îndepărtăm ispitele care ne urmăresc.

42. ...Dacă Dumnezeu ar fi Tatăl vostru, M-aţi iubi pe Mine, căci de la Dumnezeu am ieşit şi am venit. Pentru că n-am venit de la Mine însumi, ci El M-a trimis.

47. ...Voi nu ascultaţi, pentru că nu sunteţi de la Dumnezeu.

50. ...Eu nu caut slava Mea. Este cine să o caute şi să o judece.

54. ...Dacă Mă slăvesc Eu pe Mine Însumi, slava Mea nimic nu este. Tatăl Meu este Cel care Mă slăveşte...

9.

39. ...Spre judecată am venit în lumea aceasta, ca cei care nu văd să vadă, iar care văd să fie orbi.

10.

7. ...Eu sun uşa oilor.

9. Eu sunt uşa: de va intra cineva prin Mine, se va mântui...

11. Eu sunt păstorul cel bun. Păstorul cel bun îşi pune sufletul pentru oile sale.

15. Precum Mă cunoaşte Tatăl şi Eu cunosc pe Tatăl.

25. ...Lucrările pe care le fac în numele Tatălui Meu, acestea mărturisesc despre Mine.

26. Dar voi nu credeţi, pentru că nu sunteţi dintre oile Mele.

30. Iar Eu şi Tatăl Meu una suntem.

12. ...Multe lucruri bune v-am arătat vouă de la Tatăl Meu. Pentru care din ele, aruncaţi cu pietre asupra Mea?

N. Ceea ce este bun (valoros), oamenii nu înțeleg și nu prețuiesc... Prețuiesc binele numai după ce nu mai există (după ce l-au pierdut).

35. ...Nu este scris în Legea voastră că <Eu am zis: dumnezei sunteți?>.

35. Dacă i-a numit dumnezei pe aceia către care a fost cuvântul lui Dumnezeu – și Scriptura nu poate să fie desființată –

36. Despre Cel care Tatăl L-a sfințit și L-a trimis în lume, voi ziceți: Tu hulești, căci am spus: Fiul lui Dumnezeu sunt?

38. ...Dacă nu credeți în Mine, credeți în aceste lucrări, ca să știți și să cunoașteți că Tatăl este în Mine și Eu în Tatăl.

N. <...Credința în aceste lucruri...>: În minunile (dumnezeiești), săvârșite de Iisus.

17.

25. Părinte drepte, lumea pe Tine nu Te-a cunoscut, dar Eu Te-am cunoscut, și aceștia au cunoscut că tu M-ai trimis.

26. Și le-am făcut cunoscut numele Tău și-i voi face cunoscut, ca iubirea cu care M-ai iubit Tu să fie în ei și Eu în ei.

N. <*Pentru ce Biserica are nu o singură Evanghelie, ci patru? Ioan Gurădeaur zice:* <*Oare un singur Evanghelist n-ar fi putut scrie tot ce trebuie? Fără îndoială, ar fi putut, dar când au scris patru, au scris nu în aceiași timp, nu în același loc, fără să se înțeleagă și fără să vină în atingere unul cu altul, și cu toate acestea au scris, așa ca și cum toate s-ar fi rostit cu o singură gură –, apoi aceasta servește drept cea mai puternică dovadă a adevărului. Tu vei zice: s-au întâm-*

plat totuşi şi contrariu, căci în cele patru evanghelii se întâlnesc şi contraziceri. Tocmai aceasta este şi semnul cel mai vădit al adevărului. Căci dacă Evangheliile ar fi în totul de acord între ele, chiar şi în ceea ce priveşte cuvintele, atunci nimeni dintre duşmani n-ar crede că Evangheliile n-ar fi scrise fără o prealabilă înțelegere între scriitorii lor. Acum însă micile contraziceri dintre ele le scuteşte de orice bănuială. Căci aceea, prin ce ele nu-s de acord în privința locului şi timpului, nu vatămă nicidecum adevărul istorisirilor lor. În lucrurile de căpetenie însă care alcătuiesc temeiul vieții şi miezul propovăduirii noastre, nici una din ele întru nimic şi nicăierea nu se contrazice cu cealaltă: în aceea că, Dumnezeu s-a făcut om, a făcut minuni, a fost răstignit, a înviat şi s-a înălțat la cer, sunt de acord> |2|.

<Evangheliile sinoptice se deosebesc unele de altele prin foarte multe lucruri de Evangheliile lui Ioan Teologul. Aşa, de pildă, ele înfățişează aproape exclusiv numai viața lui Hristos în Galileea, iar Ioan expune mai cu seamă viața lui Hristos în Iudeea. În ceea ce priveşte cuprinsul, Evangheliile sinoptice, de asemenea, se deosebesc mult de Evanghelia lui Ioan. Ele ne dau, aşa zicând, chipul mai mult exterior al vieții faptelor şi învățăturii lui Hristos şi din cuvântările lui Hristos citează numai pe acelea, care erau uşor de înțeles pentru tot poporul. Ioan, dimpotrivă, lasă foarte multe din activitatea lui Hristos; de pildă el aminteşte numai şase minuni ale lui Hristos, dar în schimb acele cuvântări şi minuni ale lui Hristos, pe care el le aminteşte, au înțeles adânc şi o foarte mare însemnătate pentru personalitatea lui Iisus Hristos. În sfârşit, în timp ce evangheliştii sinoptici ne înfăți-

şează pe Hristos mai ales ca întemeietor al împărăției lui Dumnezeu şi deci îndreaptă atenția cititorilor asupra împărăției întemeiate de El, Ioan ne întoarce atenția asupra punctului central al acestei împărății, din care se revarsă viața spre periferiile acestei împărății, adică asupra a însuşi Domnului Iisus Hristos, pe care Ioan Îl zugrăveşte ca Fiu Unul-Născut al lui Dumnezeu şi ca Lumină a toată omenirea. Pentru aceasta, Evanghelia lui Ioan, vechii tâlcuitori o numeau, prin excelență, duhovnicească spre deosebire de ale sinopticilor. ca unele ce înfățişau mai cu seamă natura omenească a persoanei lui Hristos, adică evanghelie trupească> |2|.

*

Fără legătura cu spiritualitatea eternă, nu suntem nimic! Totul trebuie să concorde cu legile eterne ale spiritului, ale binelui. Şi aceasta se poate face numai prin învățătura lui Iisus, căci El <*continuă să trăiască prin dragostea pe care ne-o dăruim unii altora*>... Mai mult nici nu trebuie să ştim!

*

Ernest Renan, cel care îl considera pe Iisus doar ca perfecțiunea supremă a geniului uman, în finalul cărții sale – *Viață lui Iisus* |16| –, elanul condeiului îl face, nolens-volens, să exprime o admirație vecină cu adorația creştină care implică Divinitatea lui Iisus:

<Odihneşte-Te acum în slava Ta, nobile inițiator. Opera Ta este săvârşită, divinitatea întemeiată. De aici înainte, în afară de atingerile nestatorniciei, vei fi de față, din înălțimea păcii cereşti, la urmările nesfârşite ale faptelor tale... Mii de ani, lumea se va înălța prin Tine! Drapel al contrazicerilor noastre, Tu vei fi semnul în jurul căruia se va da cea mai

înfocată luptă. De mii de ori mai viu, de mii de ori mai iubit de la moartea Ta decât în zilele trecerii Tale prin lumea aceasta vei ajunge în aşa grad cheia de boltă a omenirii, încât a smulge numele Tău din această lume ar fi a o zgudui până în temelii. Între Tine şi Dumnezeu nu se va mai face nici o deosebire. Pe deplin învingător al morţii, ia-Ţi în stăpânire împărăţia, în care, pe calea împărătească pe care ai arătat-o, Te vor urma veacurile întregi de adoratori>.

*

<*Pe [Iisus] L-a trimis [Dumnezeu] oamenilor... L-a trimis cu bunătate şi blândeţe... L-a trimis ca Dumnezeu... L-a trimis ca să mântuie, ca să convingă, nu să silească; că Dumnezeu nu sileşte. L-a trimis ca să cheme, nu ca să alunge; L-a trimis ca să iubească, nu ca să judece. Îl va trimite şi Judecător şi cine va suferi atunci venirea Lui?... Nu vezi că sunt daţi creştinii la fiare, ca să se lepede de Domnul şi nu sunt învinşi? Nu vezi că, cu cât sunt pedepsiţi mai mulţi, cu atât numărul lor se înmulteşte? Acestea nu par a fi fapte de om, ci puterea lui Dumnezeu. Acestea sunt dovezi ale venirii Lui în lume*>. (Din Epistola unui necunoscut – secolul al II-lea, către Diognet procuratorul Alexandriei Egiptului).

*

În primele secole ale mileniului I, creştinii erau aruncaţi fiarelor... Credinţa lor însă era atât de mare, încât alegeau moartea decât să se lepede de Domnul.

În timpurile noastre, noi... creştinii, atât de mult ne-am îndepărtat de Domnul, încât Îl răstignim la fiecare pas.

Cine are minte să înţeleagă şi să se teamă!

XX. APOSTOLII ŞI SLUJITORII

De Mă iubiți, păziți poruncile Mele.

...Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, vă trimit şi Eu pe voi.

,,Îndrăzniți. Eu am biruit lumea.

IISUS

(Ioan 14:15; 20:21; 15:5)

,, Tu eşti Petru şi pe această piatră voi zidi Biserica Mea şi porțile iadului nu o vor birui.

Cine vă primeşte pe voi pe Mine Mă primeşte, şi cine Mă primeşte pe Mine primeşte pe Cel ce M-a trimis pe Mine

IISUS

(Matei 10:40; 15:18)

A. MISIUNEA APOSTOLILOR

N. Cei doisprezece apostoli:

Simon (numit şi *Petru*), *Andrei* (fratele lui Simon), *Iacov* (fiul lui Zevedeu), *Ioan* (fratele lui Iacov), *Filip*, *Bartolomeu*, *Toma*, *Matei* (numit *Levi*), *Iacov* (fiul lui Alfeu), *Tadeu* (numit şi *Iuda*), *Simon Zelotul*, *Iuda Iscarioteanul*.

După sinuciderea lui Iuda Iscarioteanul s-au adăugat: *Matia*, *Pavel*, *Barnaba*, *Iacov*.

Călătoriile apostolice:

Petru (cel mai vârstnic dintre apostoli: cel dintâi cap al Bisericii).

A propovăduit în Antiohia, Corint, Asia Mică (Pontul, Capadocia, Asia proconsulară, Bitania), Roma. Autor a *două Epistole Sobornieşti.*

După Ieronim – călugăr şi învățat al Bibliei (342-420) –, Petru a fost cel dintâi episcop al Romei.

<0 frumoasă legendă povesteşte că, în fața primejdiei. creştinii din Roma au izbutit să-l înduplece să se pună la adăpost. Părăseşte Roma şi, pe drum, abia ieşit din cetate, îl întâlneşte pe Iisus. «Unde te duci?» îl întreabă Petru. «Mă duc la Roma, răspunde Iisus, să mă răstignesc încă o dată» Atunci Petru face cale întoarsă. Va fi răstignit, dar cu capul în jos (probabil în anul 64), aşa cum a cerut-o, din smerenie față de învățătorul său |9|.

Andrei (primul dintre cei chemaţi): Heracleea, Sinope, Trebizonda, Niceea, ţinuturile sciţilor, Constantinopol. Răstignit la Petras pe o cruce în forma de X (în anii 64-67; după alţii, la sfârşitul veacului <apostolic>).

Iacov (supranumit <cel Mare>): Autorul celei dintâi *Epistole Sobornicesti.* Decapitat (înainte de anul 44) la Ierusalim – primul martir dintre apostoli.

Ioan (cel pe care-l iubea Iisus): Efes, Roma, insula Patmos ca deportat. Autor a *două Epistole Sobornicesti* şi a *Apocalipsei.* A murit în Efes la o vârstă înaintată.

Filip: Asia Mică şi Grecia. Răstignit (cu capul în jos la vârsta de 80 de ani) la Hieropolis, lângă Etes.

Bartolomeu: Siria, Arabia, Persia, India. Răstignit (cu capul în jos la Albana – Armenia Mare).

Toma (<Geamănul>): A propovăduit mezilor şi perşilor – India. Martirizat, străpuns cu lancea în Calamina lângă Madras; după alţii la Edessa, în părţile Mesopotamiei.

Matei (vameşul): Persia, Etiopia, Macedonia, Irlanda. Decapitat în Etiopia; după alţii la Tarrium (la est de golful Persic).

Iacov : Sudul Palestinei, Egipt. Martirizat în anul 62. A fost primul episcop al Ierusalimului.

Tadeu (fratele lui Iacov <cel Mic>): Arabia, Siria, Mesopotamia la Edessa, Persia. A scris *o Epistolă Sobornicească* (pe numele Iuda). Spânzurat şi săgetat în Arara.

Simon Zelotul (Cananeaanul, după Matei şi Marcu): Africa şi Britania. Răstignit în Britania; după alţii a murit in Persia.

Iuda Iscarioteanul (vânzătorul) din Carioth (Kerioth). S-a sinucis după osândirea lui Iisus.

Matia (ales de comunitatea apostolilor în ziua cincizecimi, în locul lui Iuda Iscarioteanul): Etiopia. Ucis cu pietre.

Pavel (apostolul neamurilor): A întreprins trei mari călătorii: Salamina, Pafos, Atalia Pamfiliei, Antiohia Pisidei, Iconu, Listra, Derbe, Troa, Samatracia, Filipi, Tesalonic, Bereea, Atena, Efes, Corint, Milet, Tir, Cezareea, Roma.

Pavel a fost cel mai mare scriitor al Noului Testament *(14 Epistole Sobornicești)* – numit al doilea fondator al Creştinismului. A fost decapitat la Roma.

Barnaba (colaborator al lui Pavel): Tars, Cipru, Pamfilia, Pisidia, Iconiu, Listra, Antiohia, Roma, Alexandria. Ucis cu pietre.

Iacov (episcop al Ierusalimului).

MATEI

5.

13. Voi sunteți sarea pământului; dacă sarea se va strica, cu ce se va săra? De nimic nu mai e bună decât să fie aruncată afară şi călcată în picioare de oameni.

14. Voi sunteți lumina lumii; nu poate o cetate aflată pe vârf de munte să se ascundă.

15. Nici nu aprind făclie şi o pun sub obroc, ci în sfeşnic, şi luminează tuturor celor din casă.

16. Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, aşa încât să vadă faptele voastre cele bune şi să slăvească pe Tatăl vostru Cel din ceruri.

17. Să nu socotiţi că am venit să stric Legea sau proorocii; n-am venit să stric, ci să împlinesc.

N. Astfel, nu se opreşte continuitatea, ci se împlineşte (se completează) cu cele ce sunt necesare prezentului şi viitorului; ceea ce înseamnă progres spiritual, moral, social şi – prin acestea –, economic în folosul tuturor.

18. Căci adevărat zic vouă: Înainte de a trece cerul şi pământul, o iotă sau o cirtă din Lege nu va trece, până ce se vor face toate.

N. Tot ceea ce a fost consemnat în Biblie s-a adeverit.

19. Deci, cel ce va strica una din aceste porunci, foarte mici, şi va învăţa aşa pe oameni, foarte mic se va chema în împărăţia cerurilor; iar cel ce va face şi va învăţa, acesta mare se va chema în împărăţia cerurilor.

N. Apostolul şi evanghelistul Ioan, în Apocalipsa (22:18, 19), întăreşte aceste cuvinte avertizând: <...*De va adăuga cineva ceva la ele* (cuvintele proorociei Bibliei), *Dumnezeu va trimite asupra lui pedepse... Iar de va scoate cineva din cuvintele cărţii aceste proorocii, Dumnezeu va scoate partea lui din pomul vieţii şi din cetatea sfântă...*>.

În Biblie nu s-a <mai adăugat> şi nici <scos> ceva!

20. ...Că de nu va prisosi dreptatea voastră mai mult decât a cărturarilor şi fariseilor, nu veţi intra în împărăţia cerurilor.

9.

13. ...Mergând, învățați ce înseamnă: Milă voiesc, iar nu jertfă; că n-am venit să chem pe drepți, ci pe păcătoşi la pocăință.

N. Este vorba de milostivirea iertătoare a lui Iisus față de păcătoşi, iar de la cei drepți nu cere să se jertfească.

10.

6. ...Mai degrabă mergeți către oile pierdute ale casei lui Israel.

7. Şi mergând, propovăduiți, zicând: S-a apropiat împărăția cerurilor.

8. Tămăduiți pe cei neputincioşi, înviați pe cei morți, curățați pe cei leproşi, pe demoni scoateți-i; în dar ați luat, în dar să dați.

N. ...Nici un bun material să nu pretindă apostolii, pentru puterea, de a săvârşi minuni, obținută de la Iisus.

9. Să nu aveți nici aur, nici arginți, nici bani în cingătoarele voastre;

10. Nici traistă pe drum, nici două haine, nici încălțăminte, nici toiag; că vrednic este lucrătorul de hrana sa.

N. În sensul că, cel care munceşte şi este folositor semenilor merită să aibă hrană îndestulătoare (să fie recompensat de a trăi în condiții normale). Nu este vrednic hoțul, care-şi însuşeşte hrana din munca altora (fără muncă).

11. În orice cetate sau sat veţi intra, cercetaţi cine este în el vrednic şi acolo rămâneţi până ce veţi ieşi.

12. Şi intrând în casă, uraţi-i, zicând: <Pace casei acesteia>.

13. Şi dacă este casa aceea vrednică, vină pacea voastră peste ea. Iar de nu este vrednică, pacea voastră întoarcă-se la voi.

14. Cine nu vă va primi pe voi, nici nu va asculta cuvintele voastre, ieşind din casa sau din cetatea aceea, scuturaţi praful de pe picioarele voastre.

16. ...Eu vă trimit pe voi ca pe nişte oi în mijlocul lupilor; fiţi dar înţelepţi ca şerpii şi nevinovaţi ca porumbeii.

17. Feriţi-vă de oameni, căci vă vor da pe mâna sinedriştilor şi în sinagogele lor vă vor bate cu biciul.

N. Face parte din destinul învăţăturii lui Iisus şi din destinul apostolilor, ce nu pot trece fără împotrivire peste influenţa şi relaţiile cu ceilalţi oameni. În acea perioadă apostolii se aflau la începutul răspândirii credinţei creştine şi trebuiau să lupte împotriva altor credinţe existente: Legea cea nouă în luptă cu Legea veche (în Israel), credinţa creştină în luptă cu credinţa în zei (în afară de Israel).

18. La dregători şi la regi veţi fi duşi pentru Mine, spre mărturie lor şi păgânilor.

19. Iar când vă vor da pe voi în mâna lor, nu vă îngrijiţi cum sau ce veţi vorbi, căci se va da vouă în ceasul acela ce să vorbiţi;

20. Fiindcă nu voi sunteţi care vorbiţi, ci Duhul Tatălui vostru este care grăieşte întru voi.

N. La înălţarea la ceruri, Iisus a spus ucenicilor:<...*Eu trimit peste voi făgăduinţa Tatălui meu; voi însă şedeţi în cetate* (Ierusalim) *până ce vă veţi îmbrăca cu putere de sus:*> (Luca 24:49).

<...Putere de sus>: Duhul Sfânt (...Duhul Tatălui...>).

21. Va da frate pe frate la moarte şi tată pe fiu şi se vor scula copiii împotriva părinţilor şi-i vor ucide.

22. Şi veţi fi urâţi de toţi pentru numele Meu; iar cel ce va răbda la sfârşit, acela se va mântui.

24. Nu este ucenic mai presus de învăţătorul său, nici slugă mai presus de stăpânul său.

25. Destul este ucenicului să fie ca învăţătorul şi slugii ca stăpânul. Dacă pe stăpânul casei l-au numit Beelzebul, cu atât mai mult pe casnicii lui?

N. <...Beelzebul...>: <Nume al satanei, prinţul duhurilor rele... Numele înseamnă «domn al bălegarului» sau gunoiului, murdăriei, adică al idolatriei>) |3|.

26. Deci nu vă temeţi de ei, căci nimic nu este acoperit care să nu iasă la iveală şi nimic ascuns care să nu ajungă cunoscut.

27. Ceea ce vă grăiesc în întuneric, spuneţi la lumină şi ceea ce auziţi la ureche, propovăduiţi de pe case.

28. Nu vă temeţi de cei ce ucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă; temeţi-vă mai curând de acela care poate şi sufletul şi trupul să le piardă în gheena.

N. Sunt mai periculoşi cei care încearcă să degradeze *spiritul* unei fiinţe umane decât cei care distrug *trupul* (material). Săvârşesc mult rău, fiindcă duc la coborârea omului pe trepte inferioare... Îl fac să se ocupe de lucruri din lumea răului (perversiune spirituală).

30. La voi însă şi perii capului, toţi sunt număraţi.

31. Aşadar, nu vă temeţi; voi sunteţi cu mult mai de preţ decât păsările.

32. Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi şi Eu înaintea Tatălui Meu, care este în ceruri.

33. Iar de cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor şi Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, care este în ceruri.

34. Nu socotiţi că am venit să aduc pace pe pământ; n-am venit să aduc pace, ci sabie.

N. Când Iisus a fost arestat în grădina Ghetsimani, şi unul dintre cei care era cu El a lovit cu sabia pe sluga arhiereului – i-a spus: <*Întoarce sabia ta la locul ei, că toţi cei ce scot sabia, de sabie vor pieri*>! (Matei 26:52)

Iisus a venit în lume ca să nu-i lase în *pace* pe cei care greşesc şi să-i aducă pe calea cea bună cu *sabia cuvântului.* (Aceasta a fost *sabia* Lui).

În acest text, Iisus prevesteşte conflictele sângeroase provocate de păgâni împotriva creştinilor.

35. Căci am venit să despart pe fiu de tatăl său, pe fiică de mama sa, pe noră de soacra sa.

N. Dezbinare chiar în familie, prin respingerea celor creştinaţi, de cei rămaşi în vechea lor credinţă.

36. Şi duşmanii omului (vor fi) casnicii lui.

37. Cel ce iubeşte pe tată ori pe mamă mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine; cel ce iubeşte pe fiu ori pe fiică mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine.

N. Părinţii şi fiii sunt trecători, pe când învăţătura lui Iisus (Legea lui Dumnezeu) este eternă... şi trebuie să facă

parte din valorile superioare ale existenței şi nu încălcate de dragul rudelor, fie ele ori cât de apropiate.

38. Şi cel ce nu-şi ia crucea şi nu-Mi urmează Mie nu este vrednic de Mine.

39. Cine ţine la sufletul lui îl va pierde, iar cine-şi pierde sufletul lui pentru Mine îl va găsi.

N. ...Ține la sufletul său impregnat de vechea credință. Iubirea exagerată de sine duce la infatuare şi egoism... la auto-iertare de greşeli şi păcate. Un astfel de spirit trebuie schimbat (<pierdut>) cu un spirit modest, credincios.

40. Cine vă primeşte pe voi pe Mine Mă primeşte, şi cine Mă primeşte pe Mine primeşte pe Cel ce M-a trimis pe Mine.

16.

13. ...Cine zic oamenii că sunt Eu, Fiul Omului?

14. Iar ei **[ucenicii]** ***au răspuns: Unii, Ioan Botezătorul, alții Ilie, alții Ieremia sau unul dintre prooroci.***

15. ...Dar voi cine ziceți că sunt?

16. Răspunzând Simon Petru a zis: Tu eşti Hristosul, Fiul lui Dumnezeu Celui viu.

17. Iar Iisus, răspunzând, i-a zis: Fericit eşti Simone, fiul lui Iona, că nu trup şi sânge ți-au descoperit ție aceasta, ci Tatăl Meu, Cel din ceruri.

N. Iisus a confirmat (pentru prima dată) că El este <Hristosul>, Fiul Lui Dumnezeu>.

18. Şi Eu îţi zic ţie, că tu eşti Petru şi pe această piatră voi zidi Biserica Mea şi porţile iadului nu o vor birui.

19. Şi îţi voi da cheile împărăţiei cerurilor şi orice vei lega pe pământ va fi legat şi în ceruri, şi orice vei dezlega pe pământ va fi dezlegat şi în ceruri.

20. Atunci a poruncit ucenicilor Lui să nu spună nimănui că El este Hristosul.

18.

1. ...Cine, oare, este mai mare în împărăţia cerurilor?

3. ...De nu vă veţi întoarce şi nu veţi fi precum pruncii, nu veţi intra în împărăţia cerurilor.

4. Deci, cine se va smeri pe sine ca pruncul acesta, acela este cel mai mare în împărăţia cerurilor.

5. Şi cine va primi un prunc ca acesta în numele Meu, pe Mine Mă primeşte.

6. Iar cine va sminti pe unul dintr-aceştia mici care cred în Mine, mai bine i-ar fi lui să i se atârne de gât o piatră de moară şi să fie afundat în adâncul mării.

7. Vai lumii, din pricina smintelilor! Că smintelile trebuie să vină, dar vai omului aceluia prin care vine sminteala.

N. Dumnezeu întoarce faţa de la cel care propagă <sminteala>... De la cel care se abate (deviază) de la învăţătura creştină.

8. Iar dacă mâna ta sau piciorul tău te sminteşte, taie-l şi aruncă-l de la tine, că este mai bine să intri în viaţă ciung sau şchiop, decât, având amândouă mâinile sau amândouă picioarele, să fii aruncat în focul cel veşnic.

9. Şi dacă ochiul tău te sminteşte, scoate-l şi aruncă-l de la tine, că mai bine este pentru tine să intri în viaţă cu un singur ochi, decât având amândoi ochii, să fii aruncat în gheena focului.

11. Căci Fiul Omului a venit să caute şi să mântuiască pe cel pierdut.

N. Pe păcătos... <*Nu cei sănătoşi au nevoie de doctor, ci cei bolnavi*> (Matei 9:12).

12. Ce vi se pare? Dacă un om ar avea o sută de oi şi una din ele s-ar rătăci, nu va lăsa, oare, în munţi pe cele nouăzeci şi nouă şi ducându-se va căuta pe cea rătăcită?

13. Şi dacă s-ar întâmpla s-o găsească, adevăr grăiesc vouă că se bucură de ea mai mult decât de cele nouăzeci şi nouă, care nu s-au rătăcit.

15. De-ţi va greşi ţie fratele tău, mergi, mustră-l pe el între tine şi el singur. Şi de te va asculta, ai câştigat pe fratele tău.

16. Iar de nu te va asculta, ia cu tine încă unul sau doi, ca din gura a doi sau trei martori să se statornicească tot cuvântul.

17. Şi de nu-i va asculta pe ei, spune-l Bisericii; iar de nu va asculta nici de Biserică, să-ţi fie ţie ca un păgân şi vameş.

18. Adevărat grăiesc vouă: Oricâte veţi lega pe pământ, vor fi legate şi în cer, şi oricâte veţi dezlega pe pământ, vor fi dezlegate şi în cer.

N. Putere atribuită ucenicilor Săi, de a ierta <dezlega> sau de a nu ierta (<lega>) păcatele. Putere, ce s-a transmis şi clericilor, ca slujitori al lui Iisus.

20. Că unde sunt doi sau trei, adunaţi în numele Meu, acolo sunt şi Eu în mijlocul lor.

21. ...Doamne [a zis Petru], de câte ori va greşi faţa de mine fratele meu şi-i voi ierta lui? Oare de şapte ori?

22. ...Nu zic ţie până de şapte ori, ci până de şaptezeci de ori câte şapte.

N. Iertare!... Mereu iertare!... Până la <...şaptezeci de ori câte şapte> în scopul îndreptării <fratelui>, a restabilirii binelui, armoniei şi păcii în familie (şi între toţi oamenii) atât de intens propovăduite şi dorite de Iisus!

20.

25. ...Ştiţi că ocârmuitori neamurilor domnesc peste ele şi cei mari le stăpânesc.

26. Nu tot aşa va fi între voi, ci care între voi va vrea să fie mare să fie slujitorul vostru.

N. <...Să fie mare> cel care trebuie să ştie cum să slujească pe cei care îi conduce, adică să-i ajute, ci nu să-i oprime sau să-i exploateze.

27. Şi care între voi va vrea să fie întâiul să vă fie vouă slugă.

21.

21. ...Dacă veţi avea credinţă şi nu vă veţi îndoi, veţi face nu numai ce s-a făcut cu smochinul [care, la vorbele lui Iisus: De acum înainte să nu mai fie rod din tine în veac! s-a uscat îndată], ci şi muntelui acestuia de veţi zice: Ridică-te şi aruncă-te în mare, va fi aşa.

22. Şi toate câte veţi cere, rugându-vă cu credinţă, veţi primi.

N. Ruga cu smerenie şi convingere poate fi îndeplinită dacă se realizează acea comuniune între dorințele noastre şi acceptarea Cerului.

23.

2. ...Cărturarii şi fariseii au şezut în scaunul lui Moise;

3. Deci, toate câte vă vor zice vouă, faceți-le şi păziți-le; dar după faptele lor nu faceți, că ei zic, dar nu fac.

4. Că leagă sarcini grele şi cu anevoie de purtat şi le pun pe umerii oamenilor, iar ei nici cu degetul nu voiesc să le mişte.

5. Toate faptele lor le fac ca să fie priviți de oameni.

6. Şi le plac să stea în capul mesei la ospețe şi la băncile dintâi, în sinagogi.

7. Şi să li se plece lumea în piețe şi să fie numiți de oameni: Rabi.

N. <Rabi> (cuvânt aramaic): Cel mare, cel cinstit; tradus în greacă în <didaskalos> (învățător). <Rabuni> (Învățătorule) – Ioan 20:16 –, titlu de cinste şi închinare adresat lui Iisus |3|.

8. Voi însă să nu vă numiți Rabi, că unul este învățătorul vostru Hristos, iar voi toți sunteți frați.

9. Şi tată al vostru să nu numiți pe pământ, că Tatăl vostru unul este, Cel din ceruri.

10. Nici învățători să nu vă numiți, că Învățătorul vostru este unul: Hristos.

11. Şi cine este mai mare între voi să fie slujitorul vostru.

12. Cine se va înălța pe sine se va smeri, şi cine se va smeri pe sine se va înălța.

24.

2. ...Vedeţi toate acestea **[clădirile templului]*****? Adevărat grăiesc vouă: Nu va rămâne aici piatră pe piatră, care să nu se risipească.***

N. Profeţia s-a adeverit:

<Cetatea, din porunca lui Titus, a fost dărâmată, iar din Templu, mai dinainte stricat de foc, nu rămăsese piatră pe piatră. Iudeii, care scăpaseră de foamete şi de sabia Sicarilor, au fost măcelăriţi de ostaşii învingători. Iar cei ce mai rămăseseră totuşi au fost duşi ca robi în Egipt, să lucreze la scos piatră din munte; şi foarte mulţi au fost ucişi, întru desfătarea plebei prin amfiteatrele din Cezareea şi Berit. Câteva sute din cei mai frumoşi au fost duşi la Roma, să împodobească triumful lui Vespasian şi al lui Titus; Simon al lairei şi alte căpetenii ale Zeloşilor au fost gâtuiţi la Roma, în faţă idolilor pe care-i urau... Era anul 70 după Hristos, iar cei de vârsta sa nu coborâseră toţi în groapă, pe când se petreceau cele de mai sus. Măcar unul din cei ce-l ascultau pe Muntele Măslinilor, Ioan, a fost martor al pedepsirii Ierusalimului şi al prăbuşirii Templului. În răstimpul prorocit, vorbele lui Iisus au fost pecetluite, cuvânt cu cuvânt, cu o cruntă potrivire, prin întâmplări de sânge şi foc>. |12|

3. ...Spune-ne nouă [L-au întrebat ucenicii] când vor fi acestea şi care este semnul venirii Tale şi a sfârşitului veacului?

4. ...Vedeţi să nu vă amăgească cineva.

5. Căci mulţi vor veni în numele Meu, zicând: Eu sunt Hristos, şi pe mulţi îi vor amăgi.

6. Şi veți auzi de războaie şi de zvonuri de războaie; luați seama să nu vă speriați, căci trebuie să fie toate, dar încă nu este sfârşitul.

7. Căci se va ridica neam peste neam şi împărăție peste împărăție şi va fi foamete şi ciumă şi cutremure pe alocuri.

8. Dar toate acestea sunt începutul durerilor.

9. Atunci vă vor da pe voi spre asuprire şi vă vor ucide şi veți fi urâți de toate neamurile pentru numele Meu.

10. Atunci mulți se vor sminti şi se vor vinde unii pe alții; şi se vor urî unii pe alții.

11. Şi mulți prooroci mincinoşi se vor scula şi vor amăgi pe mulți.

12. Iar din pricina înmulțirii fărădelegilor, iubirea multora se va răci.

N. Preziceri care se împlinesc – cuvânt cu cuvânt – în zilele noastre... Şi noi trecem nepăsători, preocupați de dorințele trupeşti ale unei existențe precare.

13. Dar cel ce va răbda până la sfârşit, acela se va mântui.

14. Şi se va propovădui această Evanghelie a împărăției în toată lumea spre mărturie la toate neamurile; şi atunci va veni sfârşitul.

15. Deci, când veți vedea urâciunea pustiirii ce s-a zis prin Daniel proorocul, stând în locul cel sfânt – cine citeşte să înțeleagă –.

MARCU

4.

11. ...Vouă vă e dat să vă cunoaşteți taina împărăției lui Dumnezeu, dar pentru cei de afară totul se face în pilde,

12. Ca uitându-se, să privească şi să nu vadă, şi, auzind, să nu înţeleagă, ca nu cumva să se întoarcă şi să fie iertaţi.

N. Nu văd şi nu înţeleg... în ideea de a nu reveni (a nu se întoarce) la învăţătura lui Iisus – persistând în legea veche.

14. Semănătorul seamănă cuvântul.

15. Cele de lângă cale sunt aceia în care se seamănă cuvântul, şi, când îl aud, îndată vine satana şi ia cuvântul cel semănat în inimile lor.

16. Cele semănate pe loc pietros sunt aceia care, când aud cuvântul, îl primesc însă cu bucurie,

17. Dar n-au rădăcini în ei, ci ţin până la un timp; apoi, când se întâmplă strâmtorare sau prigoană pentru cuvânt, îndată se smintesc.

18. Şi cele semănate între spini sunt cei ce ascultă cuvântul,

19. Dar grijile veacului şi înşelăciunea bogăţiei şi poftele după celelalte, pătrunzând în ei, înăbuşă cuvântul şi îl fac neroditor.

20. Iar cele semănate pe pământul cel bun sunt cei ce aud cuvântul şi-l primesc şi aduc roade: unul treizeci, altul şaizeci şi altul o sută.

21. ...Se aduce oare făclia ca să fie pusă sub obroc sau sub pat? Oare nu ca să fie pusă în sfeşnic?

22. Căci nu e nimic ascuns ca să nu se dea pe faţă; nici n-a fost ceva tăinuit, decât ca să vina la arătare.

23. Cine are urechi de auzit să audă.

N. De luat în seamă învăţăturile expuse.

24. ... Cu ce măsuraţi, vi se va măsura; iar vouă ce ascultaţi, vi se va da şi vă va prisosi.

25. Căci celui ce are i se va da; dar de la cel ce nu are, şi ce are i se va lua.

26. ...Aşa este împărăţia lui Dumnezeu, ca un om care aruncă sămânţa în pământ.

32. Dar, după ce s-a semănat, creşte şi se face mai mare decât toate legumele şi face ramuri mari, încât sub umbra lui pot să sălăşluiască păsările cerului.

6.

10. Şi le zicea: În orice casă veţi intra, acolo să rămâneţi până ce veţi ieşi de acolo.

11. Şi dacă într-un loc nu vă vor primi pe voi, nici nu vă vor asculta ieşind de acolo, scuturaţi praful de sub picioarele voastre, spre mărturie lor...

N. Să nu se întristeze că au fost alungaţi şi să continue drumul învăţăturii primite. <Scuturaţi praful de sub picioarele voastre> = ca şi când nu ar fi trecut prin locul acela.

9.

35. ...Dacă cineva vrea să fie întâiul, să fie cel din urmă dintre toţi şi slujitor al tuturor.

38. ...Şi l-a zis Ioan: Învăţătorule, am văzut pe cineva scoţând demoni în numele Tău, care nu merge după noi, şi l-am oprit, pentru că nu merge după noi.

39. ...Nu-l opriţi, căci nu e nimeni care, făcând vreo minune, în numele Meu, să poată, degrabă, să Mă vorbească de rău.

N. Oricine propovăduieşte învăţătura creştină este în legea Mântuitorului.

40. Căci cine nu este împotriva noastră este pentru noi.

41. Iar oricine vă va da să beţi un pahar de apă în numele Meu, fiindcă sunteţi ai lui Hristos, adevărat zic vouă că nu-şi va pierde plata sa.

42. Şi cine va sminti pe unul din aceştia mici, care cred în Mine, mai bine i-ar fi lui dacă şi-ar lega de gât o piatră de moară şi să fie aruncat în mare.

43. Şi de te sminteşte mâna ta, tai-o că mai bine îţi este să intri ciung în viaţă decât, amândouă mâinile având, să te duci în gheena...

45. Şi de te sminteşte piciorul tău, taie-l, că mai bine îţi este ţie să intri fără un picior în viaţă, decât având amândouă picioarele să fi azvârlit în gheena...

47. Şi de te sminteşte ochiul tău, scoate-l, că mai bine îţi este ţie cu un singur ochi să intri în împărăţia lui Dumnezeu, decât, având amândoi ochii, să fie aruncat în gheena focului.

49. Căci fiecare (om) va fi sărat cu foc, după cum orice jertfă va fi sărată cu sare.

N. Focul reprezintă purificarea.

50. Bună este sarea; dacă însă sarea îşi pierde puterea, cu ce o veţi drege? Aveţi sare întru voi şi trăiţi în pace unii cu alţii.

10.

29. ...Adevărat grăiesc vouă: Nu este nimeni care şi-a lăsat casă, sau fraţi, sau surori, sau mamă, sau tată, sau copii, sau ţarine pentru Mine şi pentru Evanghelie,

30. Şi să nu ia însutit – acum, în vremea aceasta, de prigoniri – case şi fraţi şi surori şi mame şi copii şi ţarine, iar în veacul ce va să vină: viaţă veşnică.

31. Şi mulţi din cei dintâi vor fi pe urmă, şi din cei de pe urmă întâi.

N. Pierderile materiale sunt recăpătate prin recâştigarea lor într-o formă calitativ superioară... care, în aceeaşi măsură, îmbogăţesc şi spiritul.

42. ...Ştiţi că cei ce se socotesc cârmuitori ai neamurilor domnesc peste ele şi cei mai mari ai lor le stăpânesc.

43. Dar între voi nu trebuie să fie aşa, ci care va vrea să fie mare între voi, să fie slujitor al vostru.

44. Şi care va vrea să fie întâi între voi, să fie tuturor slugă.

45. Că şi Fiul Omului n-a venit ca să I se slujească, ci ca El să slujească şi să-Şi dea sufletul răscumpărare pentru mulţi.

N. Aceasta fiind misiunea <Fiului Omului> pe Pământ, primită de la Dumnezeu.

14.

22. Şi, mâncând ei, a luat Iisus pâine şi binecuvântând... le-a dat lor şi a zis: Luaţi, mâncaţi, acesta este Trupul Meu.

23. Şi luând paharul...

24. ...A zis lor: Acesta este sângele Meu, al Legii celei noi, care pentru mulţi se varsă.

27. ...Le-a zis Iisus: Toţi vă veţi sminti, că scris este: <Bate-voi păstorul şi se vor risipi oile>.

N. Ceea ce s-a şi întâmplat, după arestarea lui Iisus, când ucenicii L-au părăsit pe <Păstor>, iar Petru s-a <lepădat> de El, spunând: <Nu cunosc pe omul acesta!>

16.

15. ...Mergeţi în toata lumea şi propovăduiţi Evanghelia la toată făptura.

N. Poruncă îndeplinită de toţi apostolii, dar mai ales de Petru, Ioan şi Pavel (prin epistolele sale)

16. Cel ce va crede şi se va boteza se va mântui; iar cel ce nu va crede se va osândi.

17. Iar celor ce vor crede, le vor urma aceste semne: în numele Meu, demoni vor izgoni, în limbi noi vor grăi.

18. Şerpi vor lua în mână şi chiar ceva dătător de moarte de vor bea nu-i va vătăma, peste cei bolnavi îşi vor pune mâinile şi se vor face sănătoşi.

N. Apostolii au fost înzestraţi cu diferite daruri – semne: Petru avea darul vindecărilor şi facerea minunilor. <Pavel a făcut «fapte puternice» ce au confirmat autenticitatea apostoliei lui> |3|, consemnate în Faptele Apostolilor.

Alte semne: vorbirea supranaturală în limbi străine: *(<Şi s-au umplut toţi de Duhul Sfânt şi au început să vorbească în alte limbi, precum le dădea lor Duhul a grăit>* (Faptele Apostolilor 2:4). Alte daruri: apostolia (misiunea de apostol); profeţia (predicarea Cuvântului lui Dumnezeu); păstorirea (ocrotirea <turmei> lui Dumnezeu); învăţătura (capacitatea de instruire); înţelepciunea (vorbirea înţeleaptă, de a expune sfaturi divine) etc.|3|

LUCA

8.

10. ...Vouă vă este dat să cunoaşteţi tainele împărăţiei lui Dumnezeu, iar celorlalţi în pilde, ca, văzând, să nu vadă şi, auzind, să nu înţeleagă.

11. ...Sămânţa este cuvântul lui Dumnezeu.

N. <*La început era Cuvântul şi Cuvântul era la Dumnezeu şi Dumnezeu era Cuvântul*> (Ioan 1:1).

12. Iar cea de lângă drum sunt cei care aud, apoi vine diavolul şi ia cuvântul din inima lor, ca nu cumva, crezând, să se mântuiască.

13. Iar cea de pe piatră sunt aceia care, auzind cuvântul, îl primesc cu bucurie, dar aceştia nu au rădăcină; ei cred până la o vreme, iar la vremea de încercare se leapădă.

14. Cea căzută între spini sunt cei ce aud cuvântul, dar umblând cu grijile şi cu bogăţia şi cu plăcerile vieţii, se înăbuşă şi nu rodesc.

15. Iar cea de pe pământ bun sunt cei ce, cu inima curată şi bună aud cuvântul, îl păstrează şi rodesc întru răbdare.

16. Nimeni, aprinzând făclia, n-o ascunde sub un vas, sau n-o pune sub pat, ci o aşează în sfeşnic, pentru ca cei ce intră să vadă lumina.

17. Căci nu este nimic ascuns, care să nu se dea pe faţă şi nimic tainic, care să nu se cunoască şi să nu vină la arătare.

18. Luaţi seama deci cum auziţi: Celui ce are i se va da; iar de la cel ce nu are, şi ce i se pare că are se va lua de la el.

9.

50. ...Cine nu este împotriva voastră este pentru voi.

10.

3. Mergeţi; iată. Eu vă trimit ca pe nişte miei în mijlocul lupilor.

N. Lupi = cărturari, farisei, păgâni – din alte neamuri (din vremurile acelea... dar şi din vremurile noastre).

5. Iar în orice casă veţi intra, întâi ziceţi: Pace casei acesteia.

6. Şi de va fi acolo un fiu al păcii, pacea voastră se va odihni peste el, iar de nu, se va întoarce la voi.

9. Şi vindecaţi pe bolnavii din ea şi ziceţi-le: S-a apropiat de voi împărăţia lui Dumnezeu.

10. Şi în orice cetate veţi intra şi nu vă vor primi, ieşind în pieţele ei, ziceţi:

11. Şi praful care s-a lipit de picioarele noastre din cetatea voastră, vi-l scuturăm vouă. Dar aceasta să ştiţi, că s-a apropiat împărăţia lui Dumnezeu.

16. Cel ce vă ascultă pe voi, pe Mine Mă ascultă, şi cel ce se leapădă de Mine se leapădă de Cel ce M-a trimis pe Mine.

23. ...Fericiţi sunt ochii care văd cele ce vedeţi voi!

24. Căci zic vouă: Mulţi prooroci şi regi au voit să vadă ceea ce vedeţi voi, dar n-au văzut, şi să audă ceea ce auziţi, dar n-au auzit.

N. Iisus a încercat să justifice prezenţa Sa pe Pământ ca trimis al Domnului Dumnezeu, pentru că fiecare fiinţă omenească este vegheată atât de bine cât şi de rău.

12.

1. ...Feriți-vă de aluatul fariseilor, care este fățărnicia.

2. Că nimic nu este acoperit care să nu se descopere şi nimic ascuns care să nu se cunoască.

3. De aceea, câte ați spus la întuneric se vor auzi la lumină; şi ceea ce ați vorbit la ureche, în odăi, se va vesti de pe acoperişuri.

4. Dar vă spun vouă, prietenii Mei: Nu vă temeți de cei care ucid trupul şi după aceasta n-au ce să mai facă.

5. ...Temeți-vă de acela care, după ce a ucis, are putere să arunce în gheena; da, vă zic vouă, de acela să vă temeți.

6. Nu se vând oare cinci vrăbii cu doi bani? Şi nici una dintre ele nu este uitată înaintea lui Dumnezeu.

7. Ci şi perii capului vostru, toți sunt numărați. Nu vă temeți; voi sunteți mai de preț decât multe vrăbii.

8. ...Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, şi Fiului Omului va mărturisi pentru el înaintea îngerilor lui Dumnezeu.

N. Iisus este Mijlocitorul nostru la Dumnezeu.

9. Iar cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor, lepădat va fi înaintea îngerilor lui Dumnezeu.

10. Oricui va spune vreun cuvânt împotriva Fiului Omului, i se va ierta; dar celui ce va huli împotriva Duhului Sfânt, nu i se va ierta.

N. <I se va ierta... împotriva Fiului Omului>, fiindcă Iisus este <născut şi nu făcut>.

11. Iar când vă vor duce în sinagogi şi la dregători şi la stăpâniri nu vă îngrijiți cum sau ce veți răspunde, sau ce veți zice.

12. Că Duhul Sfânt vă va învăța chiar în ceasul acela, ce trebuie să spuneți.

22. ...Nu vă îngrijiți pentru viața voastră ce veți mânca, nici pentru trupul vostru cu ce vă veți îmbrăca.

23. Viaţa este mai mult decât hrana şi trupul decât îmbrăcămintea.

28. Iar dacă iarba care este azi pe câmp, iar mâine se aruncă în cuptor, Dumnezeu aşa o îmbracă, cu cât mai mult pe voi, puţini credincioşilor!

29. Şi voi să nu căutaţi ce veţi mânca sau ce veţi bea şi nu fiţi îngrijoraţi.

30. Căci toate acestea păgânii lumii le caută; dar Tatăl vostru ştie că veţi avea nevoie de acestea.

31. Căutaţi mai întâi împărăţia Lui, şi toate acestea se vor adăuga vouă.

N. <Căutaţi mai întâi Împărăţia Lui...> prin îmbogăţirea spirituală a vieţii noastre, superioară celei materiale, lumeşti, temporare.

32. Nu te teme, turmă mică, pentru că Tatăl vostru a binevoit să vă dea vouă împărăţia.

33. Vindeţi averile voastre şi daţi milostenie; faceţi-vă pungi care nu se învechesc, comoară neîmputinată în ceruri, unde fur nu se apropie, nici molie nu o strică.

34. Căci unde este comoara voastră, acolo va fi şi inima voastră.

35. Să fie mijloacele voastre încinse şi făcliile voastre aprinse.

36. Şi voi fiţi asemenea oamenilor care aşteaptă pe stăpânul lor când se va întoarce de la nuntă, ca, venind şi bătând, îndată să-i deschidă.

N. Stare de aşteptare continuă a Domnului, pentru a nu cădea în păcate şi a ne îndepărta de El.

40. Deci şi voi fiţi gata, că în ceasul în care nu gândiţi Fiul Omului va veni.

49. Foc am venit să arunc pe pământ şi cât aş vrea să fie acum aprins!

50. Şi cu botez am a Mă boteza, şi câtă nerăbdare am până ce se va îndeplini!

51. Vi se pare că am venit să dau pace pe pământ? Vă spun că nu, ci dezbinare.

52. Căci de acum înainte cinci dintr-o casă vor fi dezbinaţi: trei împotriva a doi şi doi împotriva a trei.

53. Dezbinaţi vor fi: tatăl împotriva fiului şi fiul împotriva tatălui, mama împotriva fiicei şi fiica împotriva mamei, soacra împotriva nurorii sale şi nora împotriva soacrei.

17.

6. ...De aţi avea credinţă cât un grăunte de muştar, aţi zice acestui sicomor: Dezrădăcinează-te şi te sădeşte în mare, şi vă va asculta.

10. ...Când veţi face toate cele poruncite vouă, să ziceţi: Suntem slugi netrebnice, pentru că am făcut ceea ce eram datori să facem.

21.

6. Vor veni zile când, din cele ce vedeţi [templu], nu va rămâne piatră pe piatră care să nu se risipească.

7. Şi ei [ucenicii], L-au întrebat, zicând: Învăţătorule, când oare, vor fi acestea? Şi care este semnul când au să fie acestea?

8. ...Vedeţi să nu fiţi amăgiţi, căci mulţi vor veni în numele Meu, zicând: Eu sunt, şi vremea s-a apropiat. Nu mergeţi după ei.

9. Iar când veţi auzi de războaie şi de răzmeriţe, să nu vă înspăimântaţi; căci acestea trebuie să fie întâi, dar sfârşitul nu va fi curând.

10. ...Se va ridica neam peste neam şi împărăţie peste împărăţie.

11. Şi vor fi cutremure mari şi, pe alocurea, foamete şi ciumă şi spaime şi semne mari din cer vor fi.

12. Dar mai înainte de toate acestea, îşi vor pune mâinile pe voi şi vă vor prigoni, dându-vă la sinagogi şi în temniţe, ducându-vă la împăraţi şi la dregători, pentru numele Meu.

14. Puneţi deci în inimile voastre să nu gândiţi de mai înainte ce veţi răspunde;

15. Căci Eu vă voi da gură şi înţelepciune, căreia nu-i vor putea sta împotrivă, nici să-i răspundă toţi potrivnicii voştri.

16. Şi veţi fi daţi şi de părinţi şi de fraţi şi de neamuri şi de prieteni, şi vor ucide dintre voi.

17. Şi veţi fi urâţi de toţi, pentru numele Meu.

18. Şi păr din capul vostru nu va pieri.

19. Prin răbdarea voastră veţi dobândi sufletele voastre.

32. Adevărat grăiesc vouă că nu va trece neamul acesta până ce nu vor fi toate acestea.

33. Cerul şi pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece.

N. Nici un cuvânt spus de Hristos, şi consemnat în Evanghelii, n-a fost <trecut>, adică dispărut şi nici nu vor trece cuvintele Lui – , ca Fiu al lui Dumnezeu.

34. Luaţi seama la voi înşivă...

36. Privegheaţi dar în toată vremea rugându-vă, ca să vă întăriţi să scăpaţi de toate acestea care au să vină şi staţi înaintea Fiului Omului.

22.

26. ...Cel mai mare dintre voi să fie ca cel mai tânăr, şi căpetenia ca acela care slujeşte.

27. Căci cine este mai mare: cel care stă la masă, sau cel care slujeşte? Oare nu cel ce stă la masă? Iar Eu, în mijlocul vostru, sunt ca unul care slujeşte.

28. Şi voi sunteţi aceia care aţi rămas cu Mine în încercările Mele.

29. Şi Eu vă rânduiesc vouă împărăţia, precum Mi-a rânduit Mie Tatăl Meu.

30. Ca să mâncaţi şi să beţi la masa Mea, în împărăţia Mea şi să şedeţi pe tronuri, judecând cele douăsprezece seminţii ale lui Israel.

24.

44. ...Acestea sunt cuvintele pe care le-am grăit către voi, fiind încă împreună cu voi, că trebuie să se împlinească toate cele scrise despre Mine în Legea lui Moise, în prooroci şi în psalmi.

46. ...Este scris şi aşa trebuie să pătimească Hristos şi să învieze din morţi a treia zi.

47. Şi să se propovăduiască în numele Său pocăinţa spre iertarea păcatelor la toate neamurile, începând de la Ierusalim.

48. Voi sunteţi martorii acestora.

49. Şi iată, Eu trimit peste voi făgăduinţa Tatălui Meu; voi însă şedeţi în cetate, până ce vă veţi îmbrăca cu puterile de sus.

IOAN

13.

13. Voi Mă numiţi pe Mine: Învăţătorul şi Domnul, şi bine ziceţi, căci sunt.

14. Deci, dacă Eu, Domnul şi Învăţătorul, v-am spălat vouă picioarele, şi voi sunteţi datori ca să spălaţi picioarele unii altora;

15. Că v-am dat vouă pildă, ca, precum v-am făcut Eu vouă, să faceţi şi voi.

N. ...Să fie umili unul faţă de altul – exemplu dat de Iisus. Umilinţa înlătură violenţa.

16. Adevărat, zic vouă: Nu este slugă mai mare decât stăpânul său, nici solul mai mare decât cel ce l-a trimis pe el.

17. Când ştiţi acestea, fericiţi sunteţi dacă le veţi face.

34. Poruncă nouă dau vouă: Să vă iubiţi unul pe altul. Precum Eu v-am iubit pe voi, aşa şi voi să vă iubiţi unul pe altul.

35. Întru aceasta vor cunoaşte toţi că sunteţi ucenicii Mei, dacă veţi avea dragoste faţă de alţii.

N. De înţeles că, şi noi, prin <dragostea faţă de alţii>, suntem în Cuvântul lui Hristos, hotărâţi Să-l urmăm şi Să-l ascultăm spre bucuria în duh a noastră.

14.

1. Să nu se tulbure inima voastră; credeţi în Dumnezeu, credeţi şi în Mine.

4. Şi unde Mă duc Eu, voi ştiţi şi ştiţi şi calea.

5. ...Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa. Nimeni nu vine la Tatăl Meu decât prin Mine.

N. <...*Eu sunt Calea, Adevărul şi Viaţa*>...Da, fiindcă fără Iisus <nu putem face nimic> (Ioan 15:5).

7. Dacă M-aţi fi cunoscut pe Mine, şi pe Tatăl Meu L-aţi fi cunoscut; dar de acum Îl cunoaşteţi pe El şi L-aţi văzut.

8. Filip I-a zis: Doamne, arată-ne nouă pe Tatăl şi ne este de ajuns.

9. ...De atâta vreme sunt cu voi şi nu M-ai cunoscut, Filipe? Cel ce M-a văzut pe Mine a văzut pe Tatăl Meu. Cum zici tu: Arată-ne pe Tatăl.

10. Nu crezi tu că Eu sunt întru Tatăl şi Tatăl este întru Mine? Cuvintele pe care vi le spun nu le vorbesc de la Mine, ci Tatăl – Care rămâne întru Mine – face lucrările Lui.

11. Credeţi Mie că eu sunt întru Tatăl şi Tatăl întru Mine, iar de nu, credeţi-Mă pentru lucrările acestea.

12. Adevărat, adevărat zic vouă: cel ce crede în Mine va face şi el lucrările pe care le fac Eu şi mai mari decât acestea va face, pentru că Eu Mă duc la Tatăl.

N. Prevestire împlinită prin minunile făcute de apostoli.

13. Şi orice veţi cere întru numele Meu, aceea voi face, ca să fie slăvit Tatăl întru Fiul.

14. Dacă veţi cere ceva în numele Meu, Eu voi face.

15. De Mă iubiţi păziţi poruncile Mele.

16. Şi Eu voi ruga pe Tatăl şi alt Mângâietor vă va da vouă ca să fie cu voi în veac.

17. Duhul Adevărului, pe Care lumea nu poate să-L primească, pentru că nu-L vede, nici nu-L cunoaşte; voi Îl cunoaşteţi, că rămâne în voi şi în voi va fi!

18. Nu vă voi lăsa orfani: voi veni la voi.

19. Încă puţin timp şi lumea nu Mă va mai vedea; voi însă Mă veţi vedea, pentru că Eu sunt viu şi voi veţi fi vii.

20. În ziua aceea veţi cunoaşte că Eu sunt întru Tatăl Meu şi voi în Mine şi Eu în voi.

21. Cel ce are poruncile Mele şi le păzeşte, acela este care Mă iubeşte; iar cel ce Mă iubeşte pe Mine va fi iubit de Tatăl Meu şi-l voi iubi şi Eu şi Mă voi arăta lui.

23. ...Dacă Mă iubeşte cineva, va păzi cuvântul Meu şi Tatăl Meu îl va iubi, şi vom veni la el şi vom face locaş la el.

24. Cel ce nu Mă iubeşte nu păzeşte cuvintele Mele. Dar cuvântul pe care îl auziţi nu este al Meu, ci al Tatălui care M-a trimis.

25. Aceasta vi le-am spus fiind cu voi;

26. Dar Mângâietorul, Duhul Sfânt, pe Care-L va trimite Tatăl, în numele Meu, Acela vă va învăţa toate şi vă va aduce aminte despre toate cele ce v-am spus Eu.

N. ...Este evocată Sfânta Treime, în cele trei persoane nedespărţite!

27. Pace vă las vouă, pacea Mea o dau vouă, nu precum dă lumea vă dau Eu. Să nu se tulbure inima voastră, nici să se înfricoşeze.

28. Aţi auzit că v-am spus: Mă duc şi voi veni. De M-aţi iubi v-aţi bucura că Mă duc la Tatăl, pentru că Tatăl este mai mare decât mine.

29. Şi acum v-am spus acestea înainte de a se întâmpla, ca să credeţi când se vor întâmpla.

15.

1. Eu sunt viţa cea adevărată şi Tatăl Meu este lucrătorul.

2. Orice mlădiţă care nu aduce roadă întru Mine, El o taie; şi orice mlădiţă care aduce roadă, El o curăţeşte, ca mai multă roadă să aducă.

3. Acum voi sunteţi curaţi, pentru cuvântul pe care vi l-am spus.

4. Rămâneți în Mine şi Eu în voi. Precum mlădița nu poate să aducă roadă de la sine, dacă nu rămâne în viață, tot aşa nici voi, dacă nu rămâneți în Mine.

5. Eu sunt vița, voi sunteți mlădițele. Cel ce rămâne în Mine şi Eu în el, acela aduce roadă multă, căci fără Mine nu puteți face nimic.

N. După <*Împărăția lui Dumnezeu este înăuntrul vostru*> (Luca 17:21), cuvintele <*...Fără Mine nu puteți face nimic*> reprezintă (după noi) a doua mare învățătură – de luat în seamă – pentru om!

6. Dacă cineva nu rămâne în Mine se aruncă afară ca mlădița şi se usucă; şi le adună şi le aruncă în foc şi ard.

7. Dacă rămâneți întru Mine şi cuvintele Mele rămân în voi, cereți ceea ce voiți şi se va da vouă.

8. Întru aceasta a fost slăvit Tatăl Meu, ca să aduceți roadă multă şi să vă faceți ucenici ai Mei.

9. Precum M-a iubit pe Mine Tatăl, aşa v-am iubit şi Eu pe voi; rămâneți întru iubirea Mea.

10. Dacă păziți poruncile Mele, veți rămâne întru iubirea Mea, după cum şi Eu am păzit poruncile Tatălui Meu şi rămân întru iubirea Lui.

11. Acestea vi le-am spus, ca bucuria Mea să fie în voi şi ca bucuria voastră să fie deplină.

12. Aceasta este porunca Mea: să vă iubiți unul pe altul, precum v-am iubit Eu.

13. Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să şi-l pună pentru prietenii săi.

14. Voi sunteți prietenii Mei, dacă faceți ceea ce vă poruncesc.

15. De acum nu vă mai zic slugi, că sluga nu ştie ce face stăpânul său, ci v-am numit pe voi prieteni, pentru că toate câte am auzit de la Tatăl Meu vi le-am făcut cunoscute.

16. Nu voi M-aţi ales pe Mine, ci Eu v-am ales pe voi şi v-am rânduit să mergeţi şi roadă să aduceţi, şi roada voastră să rămână, ca Tatăl să vă dea orice veţi cere în numele Meu.

N. Dragostea lui Iisus, pentru că L-au urmat să <aducă roadă, şi roada... să rămână> în lume, spre binele omului şi slava lui Dumnezeu.

18. Dacă vă urăşte pe voi lumea, să ştiţi că pe Mine mai înainte decât pe voi M-a urât.

19. Dacă aţi fi din lume, lumea ar iubi ce este al său: dar pentru că nu sunteţi din lume, ci Eu v-am ales pe voi din lume, de aceea lumea vă urăşte.

20. ...Dacă M-au prigonit pe Mine, şi pe voi vă vor prigoni; dacă au păzit cuvântul Meu, şi pe al vostru îl vor păzi.

21. Iar toate acestea le vor face vouă din cauza numelui Meu, fiindcă ei nu cunosc pe Cel ce M-a trimis.

22. De n-aş fi venit şi nu le-aş fi vorbit, păcat nu ar avea; dar acum n-au cuvânt de dezvinovăţire pentru păcatul lor.

23. Cel ce Mă urăşte pe Mine urăşte şi pe Tatăl Meu.

24. De nu aş fi făcut între ei lucruri pe care nimeni altul nu le-a făcut, păcat nu ar avea; dar acum M-au şi văzut şi M-au urât şi pe Mine şi pe Tatăl Meu.

N. În urma dovezilor vizibile că Iisus este înzestrat cu puteri divine, trebuiau să creadă că El este cu adevărat Fiul lui Dumnezeu.

25. Dar (aceasta), ca să se împlinească cuvântul cel scris în Legea lor: <M-au urât pe nedrept>.

26. Iar când va veni Mângâietorul, pe Care Eu Îl voi trimite vouă de la Tatăl, Duhul Adevărului, Care de la Tatăl purcede, Acela va mărturisi despre Mine.

27. Şi voi mărturisiți, pentru că de la început sunteți cu Mine.

16.

2. Vă vor scoate pe voi din sinagogi; dar vine ceasul când tot cel ce vă va ucide să creadă că aduce închinare lui Dumnezeu.

3. Iar acesta le vor face, pentru că n-au cunoscut nici pe Tatăl, nici pe Mine.

4. Iar acestea vi le-am spus, ca să vă aduceți aminte de ele, când va veni ceasul lor, că Eu vi le-am spus. Şi acestea nu vi le-am spus de la început, fiindcă eram cu voi.

5. Dar acum Mă duc la Cel ce M-a trimis şi nimeni dintre voi nu Mă întreabă: Unde Te duci?

6. Ci, fiindcă v-am spus acestea, întristarea a umplut inima voastră.

7. Dar Eu vă sun adevărul: Vă este de folos ca să Mă duc Eu. Căci dacă nu Mă voi duce, Mângâietorul nu va veni la voi, iar dacă Mă voi duce, Îl voi trimite la voi.

8. Şi El, venind, va vădi lumea de păcat şi de dreptate şi de judecată.

9. De păcat, pentru că ei nu cred în Mine;

10. De dreptate pentru că Mă duc la Tatăl Meu şi nu Mă veți mai vedea.

11. Şi de judecată pentru că stăpânitorul acestei lumi a fost judecat.

N. [Mângâietorul (sfântul Duh)] <va vădi lumea de păcat> = va da pe față necredința că Iisus este Fiul lui Dumnezeu; <...de dreptate> = va face să fie evident ceea ce

Iisus a spus: <Mă duc la Tatăl Meu şi nu Mă veţi mai vedea>;
<...de judecată> = va vădi că Iisus <a fost judecat>.

19. ...Despre aceasta vă întrebaţi între voi, că am zis: Puţin şi nu Mă veţi mai vedea şi iarăşi puţin şi Mă veţi vedea?

20. Adevărat, adevărat zic vouă că voi veţi plânge şi vă veţi tângui, iar lumea se va bucura. Voi vă veţi întrista, dar întristarea voastră se va preface în bucurie.

23. ...Orice veţi cere de la Tatăl în numele Meu El vă va da.

24. Până acum n-aţi cerut nimic în numele Meu; cereţi şi veţi primi, ca bucuria voastră să fie deplină.

27. ...Însuşi Tatăl vă iubeşte pe voi, fiindcă voi M-aţi iubit pe Mine şi aţi crezut că de la Dumnezeu am ieşit.

28. Ieşit-am de la Tatăl şi am venit în lume; iarăşi las lumea şi Mă duc la Tatăl.

32. Iată vine ceasul, şi a şi venit, ca să vă risipiţi fiecare la ale sale şi pe Mine să Mă lăsaţi singur. Dar nu sunt singur, pentru că Tatăl este cu Mine.

33. Acestea vi le-am grăit, ca întru Mine pace să aveţi. În lume necazuri veţi avea; dar îndrăzniţi. Eu am biruit lumea.

N. ...Îndemn adresat nu numai apostolilor, dar şi nouă; pedepsind păcatul, Iisus a biruit lumea!

20.

21. ...Pace vouă! Precum M-a trimis pe Mine Tatăl, vă trimit şi Eu pe voi.

22. Şi zicând acestea, a suflat asupra lor şi le-a zis: Luaţi Duh Sfânt;

23. Cărora veţi ierta păcatele, le vor fi iertate şi cărora le veţi ţine, vor fi ţinute.

27. Apoi a zis lui Toma: Adu degetul tău încoace şi vezi mâinile Mele şi adu mâna ta şi o pune în coasta Mea şi nu fi necredincios, ci credincios.

29. ...Fericiți cei ce n-au văzut şi au crezut!

21.

15. ...Simone, fiul lui Iona, Mă iubeşti tu mai mult decât aceştia? El I-a răspuns: Da, Doamne, Tu ştii că Te iubesc. Zis-a lui: Paşte mieluşeii Mei.

16. Iisus i-a zis iarăşi, a doua oară: Simone, fiul lui Iona, Mă iubeşti? El I-a zis: Da, Doamne, Tu ştii că te iubesc. Zis-a Iisus lui: Păstoreşte oile Mele.

17. Iisus i-a zis a treia oară: Simone, fiul lui Iona, Mă iubeşti? Petru s-a întristat, că i-a zis a treia oară: Mă iubeşti? şi i-a zis: Doamne, Tu ştii toate, Tu ştii că Te iubesc. Iisus i-a zis: Paşte oile Mele.

N. Învestirea lui Petru ca mai marele Bisericii creştine.

18. ...Când erai mai tânăr, te încingeai singur şi umblai unde voiai; dar când vei îmbătrâni, vei întinde mâinile tale şi altul te va încinge şi te va duce unde nu voieşti.

N. Apostolul Petru a murit la Roma, martirizat (imperator fiind Nero), în anul 64.

B. ÎMPLINIREA MISIUNII

Ci veți lua puterea venind Duhul Sfânt peste voi şi Îmi veți fi Mie martori în Iudeea şi în toată Samaria şi până la marginile pământului.

IISUS

(Faptele apostolilor 1:8)

N. Epistolele (scrisorile) apostolilor Pavel (14), Iacov (1), Petru (2), Ioan (3), Iuda (1) – adresate bisericilor – clarifică şi aplică în practică învățătura lui Iisus.

PAVEL, Romani

1.

***17. ...Dreptatea lui Dumnezeu se descoperă în ea din credință spre credință, precum** este scris: <Iar dreptul din credință va fi viu>.*

18. Căci mânia lui Dumnezeu se descoperă din cer peste toată fărădelegea şi peste toată nedreptatea oamenilor care țin nedreptatea drept adevăr.

20. Cele nevăzute ale Lui, se văd de la facerea lumi.

25. Unii care au schimbat adevărul lui Dumnezeu în minciună şi s-au închinat şi au slujit făpturii, în locul Făcătorului...

N. <...Făpturii, în locul Făcătorului...>: Omului (şi celor făcute de el), în locul Dumnezeului-Creator.

26. Pentru aceea Dumnezeu i-a dat unor patimi de ocară, căci şi femeile lor au schimbat fireasca rânduială cu cea împotriva firii;

27. Asemenea şi bărbaţii, lăsând rânduiala cea după fire a părţii femeieşti, s-au aprins în pofta lor unii pentru alţii, bărbaţi cu bărbaţi, săvârşind ruşinea şi luând în ei răsplata cuvenită rătăcirii lor.

29. Plini fiind de toată nedreptatea, de desfrânare, de viclenie, de lăcomie, de răutate; plini de pizmă, de ceartă, de înşelăciune, de purtări rele, bârfitori...

32. Aceştia, deşi au cunoscut dreapta orânduire a lui Dumnezeu că cei ce fac unele ca acestea sunt vrednici de moarte, nu numai că fac ei acestea, ci le şi încuviinţează celor care le fac.

N. În viziunea Bibliei, vinovaţi nu sunt numai cei ce practică acest viciu, ci şi cei care îl admit în mod legal.

2.

6. [Dumnezeu] va răsplăti fiecăruia după faptele lui.

7. Viaţă veşnică celor ce, prin stăruinţă în faptă bună, caută mărire, cinste şi nestricăciune,

8. Iar iubitorilor de ceartă, care nu se supun adevărului, ci se supun nedreptăţii: mânie şi furie.

9. Necaz şi strâmtoare peste sufletul oricărui om care săvârşeşte răul, al iudeiului mai întâi, şi al elinului.

11. Căci nu este părtinire la Dumnezeu!

N. Dumnezeu este obiectiv, dar <va răsplăti fiecăruia după faptele lui>. Este dreapta Sa judecată şi trebuie înţeleasă ca atare de la Dumnezeul care ne-a creat.

12. Câţi, deci, fără de lege, au păcătuit, fără lege vor şi pieri; iar câţi au păcătuit în lege, prin lege vor fi judecaţi.

N. ...Îi vor pieri în nerecunoaşterea şi încălcarea Legii.

13. Fiindcă nu cei ce aud legea sunt drepţi la Dumnezeu, ci cei ce împlinesc legea vor fi îndreptaţi.

21. Deci tu cel, care înveţi pe altul, pe tine însuţi nu te înveţi? Tu, cel care propovăduieşti: Să nu furi – şi tu furi?

22. Tu, cel care zici: Să nu săvârşeşti adulter, săvârşeşti adulter? Tu, cel care urăşti idolii, furi cele sfinte?

23. Tu, care te lauzi cu legea, Îl necinsteşti pe Dumnezeu, prin călcarea legii?

24. <Căci numele lui Dumnezeu, din pricina voastră, este hulit între neamuri>, precum este scris.

N. A neconcordanţei între cuvintele propovăduite şi faptele săvârşite (de ei).

3.

10. După cum este scris: Nu este drept niciunul;

N. Dacă n-au crezut în cuvântul profeţilor, Dumnezeu a încercat să-i îndrepte prin pedepse... Dar acelaşi lucru l-a încercat şi prin iertare, ca popor al Său.

11. Nu este cel ce înţelege, nu este cel ce caută pe Dumnezeu.

12. Toţi s-au abătut, împreună, netrebnici s-au făcut. Nu este cine să facă binele, nici măcar unul nu este.

14. Gura lor e plină de blestem şi de amărăciune;

15. Iuţi sunt picioarele lor să verse sânge;

16. Pustiire şi nenorocire sunt drumurile lor;

17. Şi calea păcii ei nu au cunoscut-o;

18. Nu este frică de Dumnezeu înaintea ochilor lor>.

N. Nu au teamă de a greşi (înțelepciunea de a se feri de păcat), de unde şi păcătuirea.

5.

18. ...Precum prin greşeala unuia a venit osânda pentru toți oamenii, aşa şi prin îndreptarea adusă de Unul a venit, pentru toți oamenii, îndreptarea care dă viață.

N. <Prin îndreptarea adusa de Unul> (jertfa adusă de Iisus), lumea a fost absolvită de păcatul originar.

6.

11. ...Socotiți-vă că sunteți morți păcatului, dar vii pentru Dumnezeu, în Hristos Iisus, Domnul nostru.

12. Deci să nu împărățească păcatul în trupul vostru cel muritor, ca să vă supuneți poftelor lui;

13. Nici să nu puneți mădularele voastre ca arme ale nedreptății în slujba păcatului, ci înfățişați-vă pe voi lui Dumnezeu, ca vii, sculați din morți, şi mădularele voastre ca arme ale dreptății lui Dumnezeu.

18. Şi izbăvindu-vă de păcat, v-ați făcut robi ai dreptății.

N. Supuşi satanei, suntem înrobiți lui; supuşi lui Dumnezeu suntem liberi: (<robi> în dreptatea Lui), ceea ce înseamnă, pentru noi, mântuirea.

7.

7. ...Au doară Legea este păcat? Nicidecum. Dar eu n-am cunoscut păcatul, decât prin Lege. Căci n-aş fi ştiut pofta, dacă Legea n-ar fi zis: Să nu pofteşti!

N. Dacă Legea ar separa binele de rău, omul nu ar şti dacă face bine sau rău... Ştiind, el este pus la încercare, iar cel slab încearcă şi răul (fiind tentant) pentru satisfacerea unei plăceri (sau curiozități).

8. Dar păcatul, luând pricină prin poruncă, a lucrat în mine tot felul de pofte. Căci fără lege, păcatul era mort.

9. Iar eu cândva trăiam fără lege, dar după ce a venit porunca, păcatul a prins viaţă;

10. Iar eu am murit! Şi porunca dată spre viaţă, mi s-a aflat a fi spre moarte.

11. Pentru că păcatul, luând îndemn prin poruncă, m-a învăţat şi m-a ucis prin ea.

12. Deci, Legea e sfântă şi porunca e sfântă şi dreaptă şi bună.

13. Atunci, ce era bun s-a făcut pentru mine pricina morţii? Nicidecum! Ci păcatul, ca să se arate păcat, mi-a adus moartea, prin ceea ce a fost bun, pentru ca păcatul, prin poruncă, să fie peste măsură de păcătos.

14. Căci ştim că Legea e duhovnicească; dar eu sunt trupesc, vândut sub păcat.

15. Pentru că ceea ce fac nu ştiu; căci nu săvârşesc ceea ce voiesc, ci fac ceea ce urăsc.

16. Iar dacă fac ceea ce nu voiesc, recunosc că Legea este bună.

17. Dar acum eu nu fac acestea, ci păcatul care locuieşte în mine.

18. Fiindcă ştiu că nu locuieşte în mine, adică în trupul meu, ce este bun. Căci a voi se află în mine, dar a face binele nu aflu;

19. Căci nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc, pe acela îl săvârşesc.

20. Iar dacă fac ceea ce nu voiesc eu, nu eu fac aceasta, ci păcatul care locuieşte în mine.

21. Găsesc deci în mine, care voiesc să fac bine, legea că răul este legat de mine.

N. ...Păcat rezultat din nevoia de a satisface o trebuință sau plăcere cu mijloace nepermise.

22. Că, după omul cel lăuntric, mă bucur de legea lui Dumnezeu;

23. Dar văd în mădularele mele o altă lege, purtându-se împotriva legii minții mele şi făcându-mă rob legii păcatului, care este în mădularele mele.

8.

6. Căci dorința cărnii este moarte, dar dorința Duhului este viață şi pace;

7. Fiindcă dorința cărnii este vrăjmăşie împotriva lui Dumnezeu, căci nu se supune legii lui Dumnezeu, că nici nu poate.

N. Materia (dorința cărnii) ca element opus spiritului.

8. Iar cei ce sunt în carne nu pot să placă lui Dumnezeu.

9. Dar voi nu sunteți în carne, ci în Duh dacă Duhul lui Dumnezeu locuieşte în voi. Iar dacă cineva nu are Duhul lui Hristos, acela nu este al Lui.

10. Iar dacă Hristos este în voi, trupul este mort pentru păcat; iar Duhul, viață pentru dreptate.

11. Iar dacă Duhul Celui ce a înviat pe Iisus din morţi locuieşte în voi, Cel ce a înviat pe Hristos Iisus din morţi va face vii şi trupurile voastre cele muritoare, prin Duhul Său care locuieşte în voi.

12. Drept aceea, fraţilor, nu suntem datori trupului, ca să vieţuim după trup.

13. Căci dacă vieţuiţi după trup, veţi muri, iar dacă ucideţi, cu Duhul, faptele trupului, veţi fi vii.

14. Căci câţi sunt mânaţi de Duhul lui Dumnezeu sunt fii ai lui Dumnezeu.

15. Pentru că n-aţi primit iarăşi un duh al robiei, spre temere, ci aţi primit Duhul înfierii, prin care strigăm: Avva! Părinte!

16. Duhul însuşi mărturiseşte împreună cu duhul nostru că suntem fii ai lui Dumnezeu.

26. De asemenea şi Duhul vine în ajutor slăbiciunii noastre, căci noi nu ştim să ne rugăm cum trebuie, ci Însuşi Duhul Se roagă pentru noi cu suspine negrăite.

N. <Duhului> (venit în ajutorul nostru) trebuie să-l fim întrutotul ascultători.

28. Şi ştim că Dumnezeu toate le lucrează spre binele celor ce iubesc pe Dumnezeu, al celor care sunt chemaţi după voia Lui.

39. Nici înălţimea, nici adâncul şi nici o altă făptură nu va putea să ne despartă pe noi de dragostea lui Dumnezeu, cea întru Hristos Iisus, Domnul nostru.

9.

18. ...Dumnezeu pe cine voieşte îl miluieşte, iar pe cine voieşte îl împietreşte.

19. Îmi veţi zice deci: De ce mai dojeneşte? Căci voinţei Lui cine i-a stat împotrivă?

20. Dar, omule, tu cine eşti care răspunzi împotriva lui Dumnezeu? Oare făptura va zice Celui ce a făcut-o: De ce m-ai făcut aşa?

N. Să nu <răspundem împotriva lui Dumnezeu> – Creatorul nostru: (să-L acuzăm sau să-L nedreptățim) Mâhnindu-L, săvârşim un mare păcat!

21. Sau nu are olarul putere peste lutul lui, ca din aceeaşi frământătură să facă un vas de cinste, iar altul de necinste?

22. Şi ce este dacă Dumnezeu, voind să-Şi arate mânia şi să facă cunoscută puterea Sa, a suferit cu multă răbdare vasele mâniei Sale, gătite spre pieire,

23. Şi să facă cunoscută bogăția slavei Sale către vasele milei, pe care mai dinainte le-a gătit spre slavă?

25. Precum zice El şi la Osea: <Chema-voi poporul Meu pe cel ce nu este poporul Meu, şi iubită pe cea care nu era iubită;

26. Şi va fi în locul unde li s-a zis lor: Nu voi sunteți poporul Meu – acolo se vor chema fii ai Dumnezeului Celui viu>.

31. Iar, Israel, urmărind legea dreptății, n-a ajuns la legea dreptății.

32. Pentru ce? Pentru că nu o căutau din credință, ci ca din faptele Legii. S-au poticnit de piatra poticnirii,

33. Precum este scris: <Iată pun în Sion piatră de poticnire şi piatră de sminteală; şi tot cel ce crede în El nu se va ruşina>.

10.

4. Căci sfârşitul Legii este Hristos, spre dreptate tot celui ce crede.

8. Dar ce zice Scriptura? <Aproape este de tine cuvântul, în gura ta şi în inima ta>, – adică cuvântul credinţei pe care-l propovăduim.

9. Că de vei mărturisi cu gura ta că Iisus este Domnul şi vei crede în inima ta că Dumnezeu L-a înviat pe El din morţi, te vei mântui.

10. Căci cu inima se crede spre dreptate, iar cu gura se mărturiseşte spre mântuire.

N. Ceea ce credem în inimă <*că Dumnezeu L-a înviat pe El din morţi*>, mărturisim cu gura <*că Iisus este Domnul*>.

11. Căci zice Scriptura: <Tot cel ce crede în El nu se va ruşina>.

13. Căci: <Oricine va chema numele Domnului se va mântui>.

16. Dar nu toţi s-au supus Evangheliei, căci Isaia zice: <Doamne, cine a crezut celor auzite de la noi?>.

17. Prin urmare, credinţa este din auzite, iar auzirea prin cuvântul lui Hristos.

N. La început nu erau scrieri ale învăţăturii lui Iisus, ci numai cuvântul şi pildele Lui şi ale apostolilor rostite prin viu grai.

18. Dar întreb: Oare n-au auzit? Dimpotrivă. <În tot pământul a ieşit vestirea lor şi la marginile lumii cuvintele lor>.

11.

1. Întreb deci: Oare lepădat-a Dumnezeu pe poporul Său? Nicidecum! Căci şi eu sunt israelit...

2. Nu a lepădat Dumnezeu pe poporul Său?

N. *<Iată, Eu sunt cu tine şi te voi păzi în orice cale vei merge; te voi întoarce în pământul acesta şi nu te voi lăsa până nu voi împlini toate câte ți-am spus>*. (Facerea 28:15)

3. <Doamne, pe proorocii Tăi i-au omorât, jertfelnicele Tale le-au surpat şi eu am rămas singur şi ei caută să-mi ia sufletul!> (III Regi 19:14)

4. Dar ce-i spune dumnezeiescul răspuns? <Mi-am pus deoparte şapte mii de bărbați, care nu şi-au plecat genunchiul înaintea lui Baal>. (III Regii 19:18)

5. Deci tot aşa şi în vremea de acum este o rămăşiță aleasă prin har.

7. ...Nu tot Israelul a dobândit ce căuta; ci cei aleşi au dobândit, iar ceilalți s-au împietrit,

8. Precum este scris: <Dumnezeu le-a dat duh de amorțire, ochi ca să nu vadă şi urechi ca să nu audă până în ziua de azi>.

9. Iar David zice: <Facă-se masa lor cursă şi laț şi sminteală şi răsplătire lor!

10. Întunece-se ochii lor ca să nu vadă şi spinarea lor încovoaie-o pentru totdeauna!>.

11. ...Şi prin căderea lor, neamurilor le-a venit mântuirea, ca Israel să-şi întărâte râvna față de ele.

N. Am fost aflat de cei ce nu Mă căutau şi M-am făcut arătat celor ce nu întrebau de Mine (Isaia 65:1).

25. ...Împietrirea s-a făcut lui Israel în parte, până ce va intra tot numărul neamurilor.

26. Şi astfel întregul Israel se va mântui, precum este scris: <Din Sion va veni Izbăvitorul şi va îndepărta nelegiuirile de la Iacov;

N. După Sfântul Ioan Damaschinul, vor fi trimişi [din Cer] *<Ilie Tesviteanul şi Enoch, şi vor întoarce inima părinților*

către fii, adică Sinagoga către Domnul nostru Iisus Hristos, spre propovăduirea apostolească... iar de Anticrist se vor ucide> |18|.

27. Şi acesta este legământul Meu cu ei, când voi ridica păcatele lor>.

32. Căci Dumnezeu i-a închis pe toţi în neascultare, pentru ca pe toţi să-i miluiască.

33. O, adâncul bogăţiei şi al înţelepciunii şi al ştiinţei lui Dumnezeu! Cât sunt de necercetate judecăţile Lui şi cât de nepătrunse căile Lui.

N. În neascultarea lor vor rămâne, până ce celelalte neamuri vor ajunge pe calea bună şi atunci Dumnezeu îi va ajuta şi pe ei.

12.

1. Vă îndemn, deci, fraţilor, pentru îndurările lui Dumnezeu, să înfăţişaţi trupurile voastre ca pe o jertfă vie, sfântă, bine plăcută lui Dumnezeu, ca închinarea voastră cea duhovnicească...

9. Dragostea să fie nefăţarnică. Urâţi răul, alipiţi-vă de bine.

10. În iubire frăţească, unii pe alţii iubiţi-vă; în cinste, unii altora daţi-vă întâietate.

11. La sârguinţă, nu pregetaţi; cu duhul fiţi fierbinţi; Domnului slujiţi.

12. Bucuraţi-vă în nădejde; în suferinţă fiţi răbdători; la rugăciune stăruiţi.

13. Faceţi-vă părtaşi la trebuinţele sfinţilor, iubirea de străini urmând.

14. Binecuvântaţi pe cei ce vă prigonesc, binecuvântaţi-i şi nu-i blestemaţi.

15. Bucuraţi-vă cu cei ce se bucură; plângeţi cu cei ce plâng.

16. Cugetaţi acelaşi lucru unii pentru alţii; nu cugetaţi la cele înalte, ci lăsaţi-vă duşi spre cele smerite. Nu vă socotiţi voi înşivă înţelepţi.

17. Nu răsplătiţi nimănui răul cu rău. Purtaţi grijă de cele bune înaintea voastră, trăiţi în bună pace cu toţi oamenii.

18. Dacă se poate, pe cât stă în puterea voastră, trăiţi în bună pace cu toţi oamenii.

19. Nu vă răzbunaţi singuri, iubiţilor, ci lăsaţi loc mâniei (lui Dumnezeu), căci scris este: <A Mea este răzbunarea; Eu voi răsplăti, zice Domnul>.

20. Deci, dacă vrăjmaşul tău este flămând, dă-i de mâncare; dacă îi este sete, dă-i să bea, căci, făcând acestea vei grămădi cărbuni de foc pe capul lui.

21. Nu te lăsa biruit de rău, ci biruieşte răul cu binele.

N. În rezumat, unele din minunatele învăţături ale lui Iisus.

13.

8. Nimănui cu nimic nu fiţi datori, decât cu iubirea unuia faţă de altul; că cel care iubeşte pe aproapele a împlinit legea.

9. Pentru că (poruncile): Să nu săvârşeşti adulter; să nu ucizi; să nu furi; să nu mărturiseşti strâmb; să nu pofteşti... şi orice altă poruncă ar mai fi se cuprind în acest cuvânt: Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuşi.

10. Iubirea nu face rău aproapelui; iubirea este deci împlinirea legii.

13. Să umblăm cuviincios, ca ziua: nu în ospeţe şi în beţii, nu în desfrânări şi în fapte de ruşine, nu în ceartă şi în pizmă;

N. <*Învaţă să te ruşinezi mai mult de tine decât de alţii*>, spunea Democrit.

14. Ci îmbrăcaţi-vă în Domnul Iisus Hristos şi grija de trup să nu o faceţi spre pofte.

14.

7. ...Nimeni dintre noi nu trăieşte pentru sine şi nimeni nu moare pentru sine.

8. Că dacă trăim, pentru Domnul trăim, şi dacă murim, pentru Domnul murim. Deci şi dacă trăim, şi dacă murim, ai Domnului suntem.

9. Căci pentru aceasta a murit şi a înviat Hristos, ca să stăpânească şi peste morţi şi peste vii.

12. ...Fiecare din noi va da seama despre sine lui Dumnezeu.

13. Deci să nu ne mai judecăm unii pe alţii, ci mai degrabă judecaţi aceasta: Să nu daţi fratelui prilej de poticnire sau de sminteală.

22. Credinţa pe care o ai, s-o ai pentru tine însuţi, înaintea lui Dumnezeu. Fericit este cel ce nu se judecă pe sine în ceea ce aprobă!

N. În orice acţiune, să cântărim faptele (deosebind răul de bine) pentru a nu avea ce ne reproşa.

23. ...Şi tot ce nu este din credinţă este păcat.

PAVEL, I Corinteni

1.

18. Căci cuvântul Crucii, pentru cei ce pier, este nebunie; *iar* ***pentru noi, cei ce ne mântuim, este puterea lui Dumnezeu.***

19.Căci scris este: <Pierde-voi înțelepciunea înțelepților *şi* ***ştiința celor învățați, voi nimici-o>.***

N. ...Pieirea înțelepciunii şi a ştiinței care nu este izvorâtă din credință.

2.

5. ...Credința voastră să nu fie în înțelepciunea oamenilor, ci *în* ***puterea lui Dumnezeu.***

9. Ci precum este scris: <Cele ce ochiul n-a văzut şi urechea n-a auzit, şi în inima omului nu s-au suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El>.

16. Căci <Cine a cunoscut gândul Domnului, ca să-L învețe pe El?> Noi însă avem gândul lui Hristos.

N. Se referă la sfintele taine ce sunt dezvăluite oamenilor de Iisus.

6.

9. Nu ştiți, oare, că nedrepții nu vor moşteni împărăția lui Dumnezeu? Nu vă amăgiți. Nici desfrânatele, nici închinătorii la idoli, nici adulterii, nici malahienii, nici sodomiții,

10. Nici furii, nici lacomi, nici bețivii, nici batjocoritorii, nici răpitorii nu vor moşteni împărăția lui Dumnezeu.

N. Să avem<urechi de auzit> pentru acestea!

13.

1. De aş grăi în limbile oamenilor şi ale îngerilor, iar dragoste nu am, făcutu-m-am aramă sunătoare şi chimval răsunător.

2. Şi de aş avea darul proorociei şi tainele toate le-aş cunoaşte şi orice ştiinţă, şi de aş avea atâta credinţă încât să mut şi munţii, iar dragoste nu am, nimic nu sunt.

3. Şi de aş împărţi toată avuţia mea şi de aş da trupul meu ca să fie ars, iar dragoste nu am, nimic nu-mi foloseşte.

4. Dragostea îndelung rabdă; dragostea este binevoitoare, dragostea nu pizmuieşte, nu se laudă, nu se trufeşte.

5. Dragostea nu se poartă cu necuviinţă, nu caută ale sale, nu se aprinde de mânie, nu gândeşte răul.

6. Nu se bucură de nedreptate, ci se bucură de adevăr.

7. Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduieşte, toate le rabdă.

8. Dragostea nu cade niciodată...

13. ...Rămân acestea trei: credinţa, nădejdea, dragostea. Iar mai mare dintre acestea este dragostea.

N. *Să iubeşti pe aproapele tău ca pe tine însuţi...* a doua mare poruncă a lui Iisus.

Credinţa fără iubire este seacă, lipsită de substanţă. Iubirea seamănă cu însăşi fapta bună săvârşită.

15.

34. Treziţi-vă cum se cuvine şi nu păcătuiţi. Căci unii nu au cunoştinţă de Dumnezeu...

N. Celor ce nu au cunoştinţă de Dumnezeu li se cere să-L cunoască (<treziţi-vă>), făcând voia Lui, pentru a evita căderea în păcat.

50. ...Carnea şi sângele nu pot să moştenească împărăția lui Dumnezeu, nici stricăciunea nu moşteneşte nestricăciunea.

53. ...Trebuie ca acest trup stricăcios să se îmbrace în nestricăciune şi acest (trup) muritor să se îmbrace în nemurire.

54. Iar când acest (trup) stricăcios se va îmbrăca în nestricăciune şi acest (trup) muritor se va îmbrăca în nemurire, atunci va fi cuvântul care este scris : <Moartea a fost înghițită de biruință!

N. Păcatul este începutul morții spirituale.

PAVEL, II Corinteni

5.

21. Căci pe El (Hristos), Care n-a cunoscut păcatul, L-a făcut pentru noi păcat, ca să dobândim, întru El, dreptatea lui Dumnezeu.

N. Dumnezeu L-a adus la starea inferioară de ființă omenească, care ar fi putut păcătui; dar n-a păcătuit, şi a fost exemplu că se poate trăi fără păcat...

PAVEL, Galateni

3.

23. Iar înainte de venirea credinței, noi eram păziți sub Lege. fiind închişi pentru credința care avea să se descopere.

24. Astfel că Legea ne-a fost călăuză spre Hristos, pentru ca să ne îndreptăm din credință.

25. Iar dacă a venit credința, nu mai suntem sub călăuză.

26. Căci toţi sunteţi fii lui Dumnezeu prin credinţa în Hristos Iisus.

N. Legea era impusă de organizarea religioasă, pe când credinţa pornea din fiinţa omului, care se îndreapta liber (de bună voie) spre Dumnezeu. O impunea omul, prin Iisus. Este cunoscut că, credinţa creştină nu s-a impus prin forţă.

27. Căci, câţi în Hristos v-aţi botezat, în Hristos v-aţi îmbrăcat.

28. Nu mai este iudeu, nici elin; nu mai este rob, nici liber; nu mai este parte bărbătească şi parte femeiască, pentru că voi toţi una sunteţi în Hristos Iisus.

5.

14. Căci toată Legea se cuprinde într-un singur cuvânt, în aceasta: Iubeşte pe aproapele tău ca pe tine însuţi.

17. Căci trupul pofteşte împotriva duhului, iar duhul împotriva trupului; căci acestea se împotrivesc unul altuia, ca să nu faceţi cele ce aţi voi.

N. Antagonismul dintre spirit şi materie... între cele două extreme care acţionează contrariu. Spiritul (precepte înalte de viaţă); materia (tentaţii inerente vieţii).

19. Iar faptele trupului sunt cunoscute, şi ele sunt: adulter, desfrânare, necurăţire, destrăbălare.

20. Închinare la idoli, fermecătorie, vrajbe, certuri, zavistii, mânii, gâlcevi, dezbinări, eresuri,

21. Pizmuiri, ucideri, beţii, chefuri şi cele asemenea acestora...

22. Iar roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelungărăbdarea, facerea de bine, credința,

23. Blândețea, înfrânarea, curăția; împotriva unora ca acestea nu este lege.

26. Să nu fim iubitori de mărire deşartă, supărându-ne unii pe alții şi pizmuindu-ne unii pe alți.

N. Fuga după ceea ce este trecător... Ceea ce se vede în societate când banul a devenit etalon pentru ierarhizarea valorilor.

PAVEL, Efeseni

4.

22. Să vă dezbrăcați de viețuirea voastră de mai înainte, de omul cel vechi, care se strică prin poftele amăgitoare,

23. Şi să vă înnoiți în duhul minții voastre,

24. Şi să vă îmbrăcați în omul cel nou, cel după Dumnezeu, zidit întru dreptate şi în sfințenia adevărului.

32. Ci fiți buni între voi şi milostivi, iertând unul altuia, precum şi Dumnezeu v-a iertat vouă, în Hristos.

5.

2. Şi umblați întru iubire, precum şi Hristos ne-a iubit pe noi...

8. Altădată eraţi întuneric, iar acum sunteți lumină întru Domnul; umblați ca fii ai luminii!

9. Pentru că roada luminii e în orice bunătate, dreptate şi adevăr.

10. Încercând ce este bine-plăcut Domnului.

17. Drept aceea, nu fiţi fără de minte, ci înţelegeţi care este voia Domnului.

21. Supuneţi-vă unul altuia, întru frica lui Hristos.

22. Femeile să se supună bărbaţilor lor ca Domnului,

23. Pentru că bărbatul este cap femeii, precum şi Hristos este cap Bisericii, trupul Său, al cărui mântuitor şi este.

24. Ci precum Biserica se supune lui Hristos, aşa şi femeile bărbaţilor, întru totul.

25. Bărbaţilor, iubiţi pe femeile voastre, după cum şi Hristos a iubit Biserica, şi S-a dat pe Sine pentru ea.

6.

13. ...Luaţi toate armele lui Dumnezeu; ca să puteţi sta împotrivă în ziua cea rea, şi, toate biruindu-le, să rămâneţi în picioare.

N. Armele = învăţătura lui Dumnezeu.

PAVEL, Filipeni

2.

4. Să nu caute nimeni numai ale sale, ci fiecare şi ale altuia.
5. Gândul acesta să fie în voi care era şi în Hristos Iisus.

PAVEL, Coloseni

2.

8. Luaţi aminte să nu vă fure minţile cineva cu filosofia şi cu deşarta înşelăciune din predania omenească, după înţelesurile cele slabe ale lumii şi nu după Hristos.

N. predanie = învățătură, educație laică.

3.

13. Îngăduindu-vă unii pe alţii şi iertând unii altora, dacă are cineva vreo plângere împotriva cuiva; după cum şi Hristos v-a iertat vouă, aşa să iertaţi şi voi.

18. Femeilor, supuneţi-vă bărbaţilor voştri, precum se cuvine, în Domnul.

19. Bărbaţilor, iubiţi pe femeile voastre şi nu fiţi aspri cu ele.

20. Copiilor, ascultaţi pe părinţii voştri întru toate, căci aceasta este bine-plăcut Domnului.

21. Părinţilor, nu aţâţaţi la mânie pe copiii voştri, ca să nu se deznădăjduiască.

25. Iar cel ce face nedreptate îşi va lua plata nedreptăţii, întrucât la Dumnezeu nu este părtinire.

PAVEL, Tesaloniceni

5.

16. Bucuraţi-vă pururea.

17. Rugaţi-vă neîncetat.

18. Daţi mulţumire pentru toate, căci aceasta este voia lui Dumnezeu întru Hristos Iisus pentru voi.

22. Feriți-vă de orice înfățișare a răului.

N. Să avem discernământ pentru că adesea Răul este travestit în bine, iar, uneori, Binele este la prima impresie neplăcut.

PAVEL, I Timotei

1.

9. ...Legea nu este pusă pentru cel drept, ci pentru cei fără de lege şi răzvrătiți, pentru necredincioşi şi păcătoşi, pentru necuvioşi şi spurcați, pentru ucigaşi de tată şi ucigaşi de mamă, pentru omoruri de oameni,

10. Pentru desfrânați, pentru sodomiți, pentru vânzători de oameni, pentru mincinoşi, pentru cei care jură strâmb şi pentru tot ce stă împotriva învățăturii sănătoase.

PAVEL, II Timotei

2.

19. ...Temelia cea tare a lui Dumnezeu stă neclintită având pecetea aceasta: <Cunoscut-a Domnul pe cei ce sunt ai Săi>; şi <Să se depărteze de la nedreptate oricine cheamă numele Domnului>.

N. <Temelia cea tare a lui Dumnezeu> reprezintă dorința Sa, pentru a fi <temelie> şi omului în viață.

20. Iar într-o casă mare nu sunt numai vase de aur şi de argint, ci şi lemn şi de lut; şi unele sunt spre cinste, iar altele spre necinste.

21. Deci, de se va curăţi cineva pe sine de acestea, va fi vas de cinste, sfinţit, de bună trebuinţă stăpânului, potrivit pentru tot lucru bun.

22. Fugi de poftele tinereţilor şi urmează dreptatea, credinţa. dragostea, pacea cu cei ce cheamă pe Domnul cu inimă curată.

N. <...Înţelegeţi! Învăţaţi-vă toţi... Slujiţi Domnului. şi vă bucuraţi de El...> Psalmul 2:10, 11).

3.

1. ...Să ştiţi că, în zilele din urmă, vor veni vremuri grele.

2. Că vor fi oameni iubitori de sine, iubitori de arginţi, lăudăroşi, trufaşi, hulitori, neascultători, fără cucernicie,

3. Lipsiţi de dragoste, neînduplecaţi, clevetitori, neînfricaţi, cruzi, neiubitori de bine,

4. Trădători, necuviincioşi, îngâmfaţi, iubitori de desfătări, mai mult decât iubitori de Dumnezeu.

5. Având înfăţişarea adevăratei credinţe, dar tăgăduind puterea ei. Depărtează-te şi de aceştia.

12. Şi toţi care voiesc să trăiască cucernic în Hristos Iisus vor fi prigoniţi.

13. Iar oamenii răi şi amăgitori vor merge spre tot mai rău, rătăcind pe alţii şi rătăciţi fiind ei înşişi.

N. Să-i cunoaştem pe <oamenii răi>, dar să ne cunoaştem şi pe noi înşine, pentru a nu ne lăsa atraşi şi <rătăciţi> de ei.

<Fugi de plăcerea care dă naştere durerii> (Solon).

PAVEL, Tit

2.

6. Îndeamnă, de asemenea, pe cei tineri să fie cumpătați.

8. Cuvântul sănătos şi fără prihană pentru ca cel potrivnic să se ruşineze, neavând de zis nimic rău despre noi.

3.

1. Adu-le aminte să se supună stăpânirilor şi dregătorilor, să asculte, să fie gata la orice lucru bun.

2. Să nu defaime pe nimeni, să fie paşnici, să fie îngăduitori, arătând întreaga blândețe față de toți oamenii.

3. Căci şi noi eram altădată fără de minte, neascultători, amăgiți, slujind poftelor şi multor feluri de desfătări, petrecând viața în răutate şi pizmuire, urâți fiind şi urându-ne unul pe altul.

10. De omul eretic, după întâia şi a doua mustrare, depărtează-te.

N. <...Omul eretic>: Omul căzut în erezie.

PAVEL, Evrei

6.

4. Căci este cu neputință pentru cei ce s-au luminat odată şi au gustat darul cel ceresc şi părtaşi s-au făcut Duhului Sfânt,

6. Cu neputință este pentru ei, dacă au căzut, să se înnoiască iarăşi spre pocăință, fiindcă ei răstignesc loruşi a doua oară, pe Fiul lui Dumnezeu şi-L fac de batjocură.

N. Cine L-a cunoscut odată pe Iisus şi-L reneagă, Îl răstigneşte a doua oară... Oare, prin faptele noastre, de câte ori nu L-am răstignit pe Iisus?!

10. Căci Dumnezeu nu este nedrept, ca să uite lucru vostru şi dragostea pe care aţi arătat-o pentru numele Lui, voi care aţi slujit şi slujiţi sfinţilor.

8.

8. ...Dumnezeu îi mustră şi le zice: <Iată vin zile, zice Domnul, când voi face, cu casa lui Israel şi cu casa lui Iuda, testament nou, (Pavel, Evrei 8)

N. ...Testament nou, prin venirea lui Iisus, anulând pe cel vechi (Legea dată lui Moise).

9. Nu ca testamentul pe care l-am făcut cu părinţii lor, în ziua când i-am apucat de mână ca să-i scot din pământul Egiptului; căci ei n-au rămas în testamentul Meu, de aceea şi Eu i-am părăsit – zice Domnul...>

13. Şi zicând: <Nou>, Domnul a învechit pe cel dintâi. Iar ce se învecheşte şi îmbătrâneşte, aproape este de pieire.

9.

13. ...Dacă sângele ţapilor şi al taurilor şi cenuşa junincii, stropind pe cei spurcaţi, îi sfinţeşte spre curăţirea trupului,

14. Cu atât mai mult sângele lui Hristos, Care, prin Duhul cel veşnic, S-a adus lui Dumnezeu pe Sine, jertfă fără de prihană, va curăţi cugetul vostru de faptele cele moarte, ca să slujiţi Dumnezeului celui viu?

15. Şi pentru aceasta El este Mijlocitorul unui nou testament, ca prin moartea suferită spre răscumpărarea greşelilor de sub întâiul testament, cei chemaţi să ia făgăduinţa moştenirii veşnice.

17. Un testament ajunge temeinic după moarte, fiindcă nu are nici o putere, câtă vreme trăieşte cel ce l-a făcut.

22. După Lege, aproape toate se curăţesc cu sânge, şi fără vărsare de sânge nu se dă iertare.

28. ...Hristos, după ce a fost adus o data jertfă, ca să ridice păcatele multora, a doua oară fără de păcat Se va arăta celor ce cu stăruinţă Îl aşteaptă spre mântuire.

10.

7. Atunci am zis: <Iată vin, în sulul cărţii este scris despre mine, să fac voia Ta, Dumnezeule>.

8. Zicând mai sus că: <Jertfă şi prinoase şi arderile de tot şi jertfele pentru păcat n-ai voit, nici nu Ţi-au plăcut>, care se aduc după Lege,

N. Odată cu jertfa lui Iisus – om-fiinţă superioară oamenilor –, s-a încheiat un ciclu vechi al civilizaţiei umane; nefiind nevoie de jertfe individuale (cu animale). S-au anulat greşelile trecutului, pentru a se trece la credinţă.

9. Atunci a zis: <Iată vin ca să fac voia Ta, Dumnezeule>. El desfiinţează deci pe cel dintâi ca să statornicească pe al doilea.

10. Întru această voință suntem sfințiți, prin jertfa trupului lui Iisus Hristos, o dată pentru totdeauna.

16. <Acesta este aşezământul pe care îl voi întocmi cu ei, după acele zile – zice Domnul. Da-voi legile Mele în inimile lor şi le voi scrie în cugetele lor>.

17. Şi adaugă: <Iar de păcatele lor şi de fărădelegile lor nu-Mi voi mai aduce aminte>.

28. Călcând cineva Legea lui Moise, e ucis fără de milă, pe cuvântul a doi sau trei martori;

29. Gândiți-vă: cu cât mai aspră fi-va pedeapsa cuvenită celui ce a călcat în picioare pe Fiul lui Dumnezeu, şi a nesocotit sângele testamentului cu care s-a sfințit, şi a batjocorit duhul harului.

30. Căci cunoaştem pe Cel ce a zis: <A mea este răzbunarea; Eu voi răsplăti>. Şi iarăşi: <Domnul va judeca pe poporul Său>.

N. Nu există gând sau faptă care să nu aibă contrariu său: lumină – întuneric, frumos – urât, bun – rău etc. (Legea contrariilor). În momentul în care te apropii de o extremă a unor gânduri sau fapte, pierzi influența celeilalte extreme: omul pendulează între cele două extreme... Niciodată o atitudine nu poate fi echilibrată de o acțiune de acelaşi fel: rău cu rău (binele este dezechilibrat prin rău).

Prin *<A Mea este răzbunarea; Eu voi răsplăti>*, Dumnezeu a dorit stingerea conflictelor din spectrul existenței omeneşti... instaurarea liniştei între ființele umane prin <plata omenească> a greşelilor semenilor. Pedepsirea celui căzut în greşeală este atribuită Domnului care, singur, ştie să aducă echilibrul faptelor omeneşti. *Răzbunarea* Domnului trebuie înțeleasă ca o sursă de pace, nu de învrăjbire... dar implicit şi de educare.

11.

6. Fără credinţă, dar, nu este cu putinţă să fim plăcuţi lui Dumnezeu, căci cine se apropie de Dumnezeu trebuie să creadă că El este şi că Se face răsplătitor celor care îl caută.

12.

4. În lupta voastră cu păcatul, nu v-aţi împotrivit încă până la sânge.

N. În lupta cu păcatul, nu folosim întreaga voinţă... mergând până la sacrificiu, pentru a fi iertaţi.

5. Şi aţi uitat îndemnul care vă grăieşte ca unor fii: <Fiul meu, nu disprețui certarea Domnului, nici nu te descuraja, când eşti mustrat de El.

6. Căci pe cine îl iubeşte Domnul îl ceartă, şi biciuieşte pe tot fiul pe care îl primeşte>.

7. Răbdaţi spre înţelepţire, Dumnezeu se poartă cu voi ca faţă de fii. Căci care este fiul pe care tatăl său nu-l pedepseşte

8. Iar dacă sunteţi fără de certare, de care toţi au parte, atunci sunteţi fii nelegitimi şi nu adevăraţi.

11. Orice mustrare, la început, nu pare că e de bucurie, ci de întristare, dar mai pe urmă dă celor încercaţi cu ea roada paşnică a dreptăţii.

N. Prin <mustrare>, în urma greşelii, ajungem la adevăr (dacă suntem înţelepţi şi preţuim mustrarea).

13.

4. Cinstită să fie nunta întru toate şi patul nespurcat, iar pe desfrânaţi îi va judeca Dumnezeu.

N. Căsătoria, în faţa lui Dumnezeu, reprezintă un lucru sacru şi orice abatere de la această morală înseamnă nesupunere faţă de legământul pe care l-am făcut în faţa Lui.

5. Feriţi-vă de iubirea de argint şi îndestulaţi-vă cu cele ce aveţi căci însuşi Dumnezeu a zis: <Nu te voi lăsa, nici nu te voi părăsi>.

6. ...<Domnul este întrajutorul meu; nu mă voi teme! Ce-mi va face mie omul?>.

IACOV

1.

5. Şi de este cineva din voi lipsit de înţelepciune, să o ceară de la Dumnezeu, Cel ce dă tuturor fără deosebire şi fără înfruntare; şi i se va da.

6. Să ceară însă cu credinţă, fără să aibă nici o îndoială, pentru că cine se îndoieşte este asemenea valului mării, mişcat de vânt şi apucat încoace şi încolo.

12. Fericit este bărbatul care rabdă ispita, căci lămurit făcându-se va lua cununa vieţii, pe care a făgăduit-o Dumnezeu celor ce Îl iubesc pe El.

13. Nimeni să nu zică, atunci când este ispitit: De la Dumnezeu sunt ispitit, pentru că Dumnezeu nu este ispitit de rele şi El însuşi nu ispiteşte pe nimeni.

N. Vezi nota de la cap. XIX. E. Iisus învăţător (Matei 6:13).

22. Dar faceţi-vă împlinitori ai cuvântului, nu numai ascultători ai lui, amăgindu-vă pe voi înşivă.

23. Căci dacă cineva este ascultător al cuvântului, iar nu şi împlinitor, el seamănă cu omul care priveşte în oglindă faţa firii sale;

26. Dacă cineva socoteşte că e cucernic, dar nu îşi ţine limba în frâu, ci îşi amăgeşte inima, cucernicia acestuia este zadarnică.

2.

17. ...Credinţa: dacă nu are fapte, e moartă în ea însăşi.

24. ...Din fapte este îndreptat omul, iar nu numai din credinţă.

26. Căci precum trupul fără de suflet este, astfel şi credinţa fără de fapte, moartă este.

N. <*Acta, non verba*>*: În orice împrejurare... fiindcă faptele – în primul rând – conving!

3.

14. Iar dacă aveţi râvnire amară şi zavistie, în inimile voastre, nu vă lăudaţi, nici nu minţiţi împotriva adevărului .

15. Înţelepciunea aceasta nu vine de sus, ci este pământească, trupească, demonică.

17. Iar înţelepciunea cea de sus întâi este curată, apoi paşnică, îngăduitoare, ascultătoare, plină de milă şi de roade bune, neîndoielnică şi nefăţarnică.

4.

1. De unde vin războaiele şi de unde certurile dintre voi? Oare,

---

* Fapte, nu vorbe

nu de aici: din poftele voastre care se luptă în mădularele voastre? 2. Poftiți şi nu aveți; ucideți şi pizmuiți şi nu puteți dobândi ce doriți; vă sfătuiți şi vă războiți, şi nu aveți, pentru că nu cereți.

3. Cereți şi nu primiți, pentru că cereți rău, ca voi să risipiți în plăceri.

14. Voi, care nu ştiți ce se va întâmpla mâine, că ce este viața voastră? Abur sunteți, care se arată o clipa, apoi piere.

N. Omul (muritor) se aseamănă cu un actor care-şi joacă rolul pe scenă, după care dispare.

5.

10. Luați, fraților, pildă de suferință şi de îndelungă răbdare pe proorocii care au grăit în numele Domnului.

20. ...Cel ce a întors pe păcătos de la rătăcirea căii lui îşi va mântui sufletul din moarte şi va acoperi mulțime de păcate.

N. Foarte important verset pentru fiecare creştin: Benefic pentru el, în fața cerului (<îşi va acoperi mulțime de păcate>), dar şi pentru cel rătăcit care a găsit <calea> spre Domnul.

PETRU, I

1.

15. Ci, după Sfântul Care v-a chemat pe voi, fiți şi voi înşivă sfinți în toată petrecerea vieții.

16. Că scris este: <Fiți sfinți, pentru ca Eu sunt sfânt>.

17. ...Petreceți în frică zilele vremelniciei voastre,

18. Ştiind că nu cu lucruri stricăcioase, cu argint sau cu aur, aţi fost răscumpăraţi din viaţa voastră deşartă lăsată de la părinţi.

19. Ci cu scumpul sânge al lui Hristos...

23. Fiind născuţi din nou nu din sămânţă stricăcioasă, ci din nestricăcioasă, prin cuvântul lui Dumnezeu...

N. <Născuți în noua lege a lui Hristos.

24. Pentru că tot trupul este ca iarba, şi toată slava lui ca floarea ierbii: uscatu-s-a iarba şi floarea a căzut,

29. Iar cuvântul Domnului rămâne în veac. Şi acesta este cuvântul, care vi s-a binevestit.

2.

4. Apropiaţi-vă de El [Iisus], piatra cea vie, de oameni într-adevăr neluată în seama, dar de Dumnezeu aleasă şi de preţ;

5. Şi voi înşivă, ca pietre vii, zidiţi-vă drept casă duhovnicească, preoţie sfântă, ca să aduceţi jertfe duhivniceşti, bine-plăcute lui Dumnezeu, prin Iisus Hristos;

6. Pentru că scris este în Scriptură: <Iată pun în Sion Piatra din capul unghiului, aleasă, de mare preţ, şi cel ce va crede în ea nu se va ruşina>. (Isaia 28:16): ***<Pus-am în Sion o piatră, o piatră de încercare, piatra din capul unghiului, de mare preţ, bine pusă în temelie; cel care se va bizui pe ea, nu se va clătina!>)***

N. <...Piatră de poticnire, piatra din capul unghiului, de mare preț>: Iisus Hristos – piatră de poticnire pentru mulți (înainte de a-L cunoaşte cu adevărat).

7. Pentru voi, deci, care credeţi, (Piatra) este cinstea; iar pentru cei ce nu cred, piatra pe care n-au băgat-o în seamă ziditorii, aceasta a ajuns să fie în capul unghiului,

8. Şi piatră de poticnire şi stâncă de sminteală, de care se poticnesc, fiindcă n-au dat ascultare cuvântului, spre care au şi fost puşi.

20. ...Pentru binele făcut, veţi pătimi şi veţi răbda, aceasta este plăcut lui Dumnezeu.

21. ...Şi Hristos a pătimit pentru voi, lăsându-vă pildă, ca să păşiţi pe urmele Lui.

22. Care n-a săvârşit nici un păcat, nici s-a aflat vicleşug în gura Lui.

23. Şi Care, ocărât fiind, nu răspundea cu ocară; suferind, nu ameninţa, ci Se lăsa în ştirea Celui ce judecă cu dreptate.

N. Iisus nu a profitat de calitatea Lui de Fiu al lui Dumnezeu, de Dumnezeu întrupat.

Suferinţa răstignirii a fost la fel de reală ca şi a celui mai păcătos om de pe Pământ, pus în aceeaşi situaţie.

24. El a purtat păcatele noastre, în trupul Său, pe lemn, pentru ca noi, murind faţă de păcate, să vieţuim dreptăţii: cu a Cărui rană v-aţi vindecat.

3.

10. Cel ce voieşte să iubească viaţa şi să vadă zile bune să-şi oprească limba de la rău şi buzele sale să nu grăiască vicleşug;

11. Să se ferească de rău şi să facă bine; să caute pacea şi s-o urmeze;

12. Căci ochii Domnului sunt peste cei drepţi şi urechile Lui spre rugăciunile lor, iar faţa Domnului este împotriva celor ce fac rele.

17. Căci e mai bine, dacă aşa este voia lui Dumnezeu, să pătimiţi făcând cele bune, decât făcând cele rele.

N. Prin faptele bune, săvârşite pe Pământ, suferim, dar ne adunăm comori în Cer... Cu faptele rele, s-ar putea să evităm suferința aici, dar vom avea mult de suferit în cealaltă lume!

21. ...Botezul, care vă mântuieşte astăzi şi pe voi, nu ca ştergere a necurăției trupului, ci ca deschiderea cugetului bun către Dumnezeu, prin învierea lui Iisus Hristos.

N. Botezul, ca simbol al îndreptării spiritului spre îndu-plecarea cugetului către Dumnezeu (un prag – ceremonie) pentru a trece dintr-o stare în alta.

4.

3. Destul este că, în vremurile trecute, ați făcut cu desăvârşire voia neamurilor, umblând în desfrânări, în pofte, în beții, în ospețe fără măsură, în petreceri cu vin mult şi în neiertate slujiri idoleşti.

8. Dar mai presus de toate, țineți din răsputeri la dragostea dintre voi, pentru că dragostea acoperă mulțime de păcate.

14. De sunteți ocărâți pentru numele lui Hristos, fericiți sunteți, căci Duhul slavei şi al lui Dumnezeu Se odihneşte peste voi; de către unii El se huleşte, iar de voi se preaslăveşte.

15. Nimeni dintre voi să nu sufere ca ucigaş, sau fur, sau făcător de rele, sau ca un râvnitor de lucruri străine.

PETRU, II

1.

5. ...Adăugaţi la credinţa voastră: fapta bună, iar la fapta buna cunoştinţa.

6. La cunoştinţă: înfrânarea; la înfrânare: răbdarea; la răbdare evlavia;

7. La evlavie: iubirea frăţească, iar la iubire frăţească dragostea.

N. Trepte ale evoluției spre spiritualitate:

– cunoştința (impune informarea pentru a deosebi cele bune de cele rele);

– înfrânarea (răbdare pentru a ajunge la lucru bun);

– răbdare – evlavie (omul începe să aibă încredere în forțele sale şi în ajutorul lui Dumnezeu). O ființă evlavioasă se apropie cu sfințenie, de Dumnezeu.

16. Pentru că noi v-am adus la cunoştinţă puterea Domnului nostru Iisus Hristos şi venirea Lui, nu luându-ne după basme meşteşugărite, ci fiindcă am văzut slava Lui cu ochii noştri.

17. Căci El a primit de la Dumnezeu-Tatăl cinste şi slavă atunci când, din înălțimea slavei, un glas ca acesta a venit către El: <Acesta este Fiul Meu cel iubit, întru Care am binevoit>.

18. Şi acest glas noi l-am auzit, pogorându-se din cer, pe când eram cu Domnul în muntele cel sfânt.

21. Pentru că niciodată proorocia nu s-a făcut din voia omului, ci oamenii cei sfinți ai lui Dumnezeu au grăit, purtați fiind de Duhul Sfânt.

3.

8. ...O singură zi, înaintea Domnului, este ca o mie de ani şi o mie de ani ca o zi.

9. Domnul nu întârzie cu făgăduinţa Sa, după cum socotesc unii că e întârziere, ci îndelung răbdă pentru voi, nevrând să piară cineva, ci toţi să vină la pocăinţă.

N. Domnul este îndelung-răbdător, aşteptând ca cei căzuţi în păcat să se întoarcă la El.

IOAN I

2.

15. ...Dacă cineva iubeşte lumea, iubirea Tatălui nu este întru el.

16. Pentru că tot ce este în lume, adică pofta trupului şi pofta ochilor şi trufia vieţii, nu sunt de la Tatăl, ci sunt din lume.

17. Şi lumea trece şi pofta ei, dar cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac.

3.

4. Oricine făptuieşte păcatul săvârşeşte şi nelegiuirea, şi păcatul este nelegiuirea.

5. Şi voi ştiţi că El S-a arătat ca să ridice păcatele şi păcat în El nu este.

6. Oricine rămâne întru El nu păcătuieşte; oricine păcătuieşte nu L-a văzut nici nu L-a cunoscut.

18. Fiii mei, să nu iubim cu vorba, numai din gură, ci cu fapta şi cu adevărul.

4.

6. Noi suntem din Dumnezeu; cine cunoaşte pe Dumnezeu ascultă de noi; cine nu este din Dumnezeu nu ascultă de noi.

15. Cine mărturiseşte că Iisus este Fiul lui Dumnezeu, Dumnezeu rămâne întru el şi el în Dumnezeu.

18. În iubire nu este frică, ci iubirea desăvârşită alungă frica, pentru că frica are cu sine pedeapsa, iar cel ce se teme nu este desăvârşit în iubire.

19. Noi iubim pe Dumnezeu, fiindcă El ne-a iubit cel dintâi.

5.

4. Pentru că oricine este născut din Dumnezeu biruieşte lumea, şi aceasta este biruința care a biruit lumea: credința noastră.

IUDA

1.

5. ...Domnul, după ce a izbăvit pe poporul Său din pământul Egiptului, a pierdut, după aceea, pe cei ce n-au crezut.

6. Iar pe îngerii care nu şi-au păzit vrednicia, ci au părăsit locaşul lor, i-a pus la păstrare sub întuneric...

9. ...Mihail Arhanghelul, când se împotrivea diavolului, certându-se cu el pentru trupul lui Moise, n-a îndrăznit să aducă judecată de hulă, ci a zis: <Să te certe pe tine Domnul!>

N. Nu şi-a depăşit nivelul de sfințenie şi nu s-a coborât să-l hulească pe diavol, ci a lăsat ca totul să fie judecat de Instanța Supremă.

10. Aceştia însă defaimă cele ce nu cunosc, iar cele ce – ca dobitoacele necuvântătoare –, ştiu din fire, într-acestea îşi găsesc pieirea.

C. CONDUITA SLUJITORILOR BISERICII

[Preoţilor] Păstoriţi turma lui Dumnezeu, dată în paza voastră, cercetând-o, nu cu silnicie, ci cu voie bună, după Dumnezeu, nu pentru câştig urât, ci din dragoste.

Nu ca şi cum aţi fi stăpâni peste Biserici, ci pilde făcându-vă turmei.

PETRU
(I Epistolă 5:2, 3)

PAVEL, I Corinteni

4.

1. Aşa să ne socotească pe noi fiecare om: ca slujitori ai lui Hristos şi ca iconomi* ai tainelor lui Dumnezeu.

2. Iar, la iconomi, mai ales, se cere ca fiecare să fie aflat credincios.

PAVEL, I Timotei

3.

*Administrator al tuturor bunurilor materiale ale unui aşezământ bisericesc.

2. Se cuvine, dar, ca episcopul să fie fără de prihană, bărbat al unei singure femei, veghetor, înţelept, cuviincios, iubitor de străini, destoinic să înveţe pe alţii.

3. Nebeţiv, nedeprins să bată, neagonisitor de câştig urât, ci blând, paşnic, neiubitor de argint,

4. Bine chivernisind casa lui, având copii ascultători, cu toata bună-cuviinţa;

5. Căci dacă nu ştie cineva să-şi rânduiască propria lui casă, cum va purta grijă de Biserica lui Dumnezeu

6. Episcopul să nu fie de curând botezat, ca nu cumva, trufiindu-se, să cadă în osânda diavolului.

7. Dar el trebuie să aibă şi mărturie bună de la cei de afară, ca să nu cadă la ocară şi în cursa diavolului.

8. Diaconii, de asemenea, trebuie să fie cucernici, nu vorbind în doua feluri, nu dedaţi la vin mult, neagonisitori de câştig urât.

9. Păstrând taina credinţei în cuget curat.

10. Dar şi aceştia să fie mai întâi puşi la încercare, apoi, dacă se dovedesc fără prihană, să fie diaconiţi.

11. Femeile (lor), de asemenea, să fie cuviincioase, neclevetitoare, cumpătate, credincioase întru toate.

12. Diaconii să fie bărbaţi ai unei singure femei, să-şi chivernisească bine casele şi pe copiii lor.

N. ...Exemple de slujitori ai Bisericii lui Hristos.

13. Căci cei ce slujesc bine, rang bun dobândesc şi mult curaj în credinţa cea întru Hristos Iisus.

PAVEL, II Timotei

2.

24. Un slujitor al Domnului nu trebuie să se certe, ci să fie blând faţă de toţi, destoinic să dea învăţătură, îngăduitor,

25. Certând cu blândeţe pe cei ce stau împotrivă, că doar le va da Dumnezeu pocăinţă spre cunoaşterea adevărului.

26. Şi ei să scape din cursa diavolului de care sunt prinşi, pentru a-i face voia.

PAVEL, Tit

1.

5. Pentru aceasta te-am lăsat în Creta, ca să îndreptezi cele ce mai lipsesc şi să aşezi preoţi prin cetăţi, precum ţi-am rânduit:

6. De este cineva fără de prihană, bărbat al unei femei, având fii credincioşi, nu sub învinuire de desfrânare sau neascultători.

7. Căci se cuvine ca episcopul să fie fără de prihană, ca un iconom al lui Dumnezeu, neîngâmfat, nu grabnic la mânie, nu dat la băutură, paşnic, nepoftitor de câştig urât.

8. Ci iubitor de străini, iubitor de bine, înţelept, drept, cuviincios, cumpătat.

9. Ţinându-se de cuvântul cel credincios al învăţăturii, ca să fie destoinic şi să îndemne la învăţătura cea sănătoasă şi să mustre pe cei potrivnici.

N. ...Pentru a avea autoritate în faţa enoriaşilor.

PETRU I

5.

1. Pe preoții cei dintre voi îi rog ca unul ce sunt împreună – preot şi martor al patimilor lui Hristos şi părtaş al slavei celei ce va să se descopere:

2. Păstoriți turma lui Dumnezeu, dată în paza voastră, cercetându-o, nu cu silnicie, ci cu voie bună, după Dumnezeu, nu pentru câştig urât, ci din dragoste;

3. Nu ca şi cum ați fi stăpâni peste Biserici, ci pilde făcându-vă turmei.

N. Rolul preoților nu este de a judeca, ci de a vindeca.

4. Iar când se va arăta Mai-marele păstorilor, veți lua cununa cea neveştejită a măririi.

*

N. În România, slujitorii bisericii au acționat în spiritul misiunii apostolilor. În perioada comunismului însă nu toți s-au constituit într-un front comun împotriva anticristului. Cei mai curajoşi au fost întemnițați şi au murit ca martiri ai credinței (aceştia ar trebui să fie înscrişi în pomelnicile tuturor bisericilor noastre, de citit la fiecare slujbă). Alții au rezistat pasiv ferindu-se să nu deranjeze orânduirea, iar unii au colaborat direct, ca informatori şi delatori ai securității, abătându-se de la cerințele Bibliei. De la cerințele Bibliei s-au abătut şi preoții selectați pentru bisericile din străinătate, care nu s-au preocupat să împiedice binecunoscuta deplorabilă dezbinare a diasporei române; unii chiar au contribuit la această dezbinare.

De asemenea, în perioada antebelică, o parte dintre preoți înrolați în mişcarea legionară – convinşi că, prin aceasta, apără credința ortodoxă şi urmăresc regenerarea

morală a națiunii – nu au părăsit şi nu au condamnat această organizație nici atunci când excesele ei extremiste au ajuns la asasinatul politic.

Dacă în acea perioadă au fost induşi în eroare (apărarea credinței ortodoxe), pentru conduita în perioada comunismului este greu de găsit scuze. Dar, cum spunea un mare gânditor: <*Iubeşte adevărul*> (inserat mai sus), <*dar iartă greşeala*>; (de unde invitația către cititori de a medita asupra ultimelor cuvinte iertătoare ale răstignitului de pe cruce!).

Poporul însă şi-a păstrat neştirbită, mereu reconfirmată încrederea în Biserică.

După decembrie 1989, clerul ortodox se exprimă, în general, în spiritul misiunii sale. Din păcate, în țară, pe lângă sectele legiferate, continuă să existe unele secte care fac un prozelitism periculos... Mai ales pentru tineretul dornic de credință însă dezinformat, propaganda tenace şi puternic subvenționată a sectelor ilegale este un adevărat flagel în plan social.

Este necesar ca Biserica să acționeze prin mijloacele proprii, dar mai ales statul trebuie să intervină cu măsuri adecvate pentru neutralizarea acestor secte.

În Vechiul Testament, proorocul *Maleahi* condamnă aspru abaterile preoților de la adevărul credinței prin spusele Domnului:

2.

7. <...Buzele preotului vor păzi ştiinţa şi din gura lui se va cere învăţătura, căci el este solul Domnului Savaot.

8. Dar voi v-aţi îndepărtat de drumul cel drept şi pe mulţi i-aţi făcut să se poticnească de la Lege. Voi aţi stricat legământul Meu cu Levi>, zice Domnul Savaot.

9. <Pentru aceasta şi Eu v-am făcut să fiţi de dispreţuit şi de nimic în faţa întregului popor, fiindcă voi n-aţi păzit căile Mele...>

N. <...v-am făcut să fiţi de dispreţuit şi de nimic...., fiindcă n-aţi păzit căile Mele...>

Avertisment pentru <...solii Domnul Savaot>, de a nu se <îndepărta de drumul cel drept>.

XXI. RUGĂCIUNEA

Când vă rugaţi, nu spuneţi multe...

...Că ştie Tatăl vostru de cele ce aveţi trebuinţă mai înainte ca să cereţi voi de la El.

...Toate câte veţi cere, rugându-vă cu credinţă, veţi primi.

IISUS
(Matei 6:7, 8; 21:22)

Marea majoritate a oamenilor găsesc că e mai uşor să cerşească Cerul prin rugăciuni decât să-l merite prin acţiuni.

SCHOPENHAUER

N. Rugăciunea reprezintă intrarea noastră în contact cu spiritualitatea divină.

Viaţă este o înşiruire de praguri, uşor şi mai greu de trecut, peste care noi, fiinţele omeneşti, nu le putem... sări dacă nu suntem ajutaţi să le trecem. Aceasta fiind rostul şi canonul vieţii. O rugăciune făcută la trecerea vreunui prag

ne ajută... ne întăreşte ca să reuşim trecerea, dar nu să şi evităm ceea ce ne este dat ca încercare.

De neîmplinirile vieții, nu-L putem acuza pe Dumnezeu... că n-a răspuns rugilor noastre! Neîncrederea în rugăciune (în caz de nereuşită) este nejustificată; nu am fost ajutați pentru că nu am meritat.

Mai trebuie să luăm aminte că, rugăciunea nu se reduce la o simplă cerere (pentru aceasta există cuvântul profan <rugăminte>).

Ruga către Dumnezeu Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh mai cuprinde, de regulă,

– preamărirea – lauda Domnului;

– supunerea la poruncile Sale;

– mulțumiri pentru binele de care avem parte, pentru sănătate, pentru însuşirile ce ni le-a hărăzit;

– cereri (însă nu numai pentru persoana noastră ci şi pentru ceilalți), pentru acordarea celor de trebuință dar şi pentru iertarea greşelilor noastre, neuitând angajamentul de a ierta şi noi <greşiților noştri>.

V.T.

36. ...Căci nu este om care să nu greşească... (II Cronici 6)

N. Neştiind toate legile acestui Univers, în care trăim, nu putem avea înțelepciunea supremă, ci cunoştințe limitate, care ne ajută oarecum, să găsim calea... însă cu mai multe sau mai puține greşeli.

1. ...Departe sunt de mântuirea mea cuvintele greşelilor mele. (Psalmul 21)

N. Prin încălcarea uneia dintre Cele zece porunci (Codul moral al evreilor şi creştinilor), ne satisfacem plăcerile trecătoare, dar ne încărcăm cu păcate, fiind obligaţi să suportăm urmăriile. Este o iluzie că, tot ceea ce facem (rău sau bine) nu rămâne în acest Univers, şi se pierde! De aceea, îndemnul. <să facem bine> este repetat de nenumărate ori în cărţile sfinte şi morale. În acest fel, se poate îmbogăţi binele şi sărăci răul.

<Din păcate, ne îndreptăm faţa spre Cer mai ales în caz de trebuinţe materiale! Îl considerăm pe Dumnezeu un fel de «proprietar universal» cu tot felul de bunuri... şi, prin rugă, cerem să ni se satisfacă doleanţele. Dacă nu... primim nimic, dăm vina pe «proprietarul magazinului»... Iar, dacă primim, uităm de Dumnezeul implorat! Putem spune oare, că, într-o asemenea rugă, suntem călăuziţi de spirit şi nu de năravuri pământeşti?... Câţi dintre noi se roagă dezinteresat?!> |15|.

4. Că de voi şi umbla în mijlocul morţii, nu mă voi teme de rele; că Tu cu mine eşti. (Psalmul 22)

N. <Psalm>: Cântare sacră cu acompaniament muzical.

4. Căile tale, Doamne, arată-mi, şi căile Tale mă învaţă. (Psalmul 24)

2. Doamne, Dumnezeul meu, strigat-am către Tine şi m-ai vindecat. (Psalmul 29)

21. Fie, Doamne, mila Ta spre noi, precum am nădăjduit şi noi întru Tine. (Psalmii 32)

3. [Doamne]... spune sufletului meu: <Mântuirea ta sunt Eu>.

21. ...Doamne, nu Te depărta de la mine.

27. Şi limba mea va grăi dreptatea Ta, în toată ziua, lauda Ta. (Psalmul 34)

9. Că la Tine este izvorul vieții, întru lumina Ta vom vedea lumină. (Psalmul 35)

18. Că fărădelegea mea eu o voi vesti şi mă voi îngriji pentru păcatul meu... (Psalmul 37)

16. Că m-au împresurat rele, cărora nu este număr; ajunsu-m-au fărădelegile mele şi n-am putut să văd;

17. Înmulțitu-s-au mai mult decât perii capului meu...

18. Binevoieşte, Doamne, ca să mă izbăveşti; Doamne, spre ajutorul meu ia aminte. (Psalmul 39)

4. ...Doamne, miluieşte-mă; vindecă sufletul meu, că am greşit Ție. (Psalmul 40)

1. Miluieşte-mă, Dumnezeule, după mare mila Ta

2. Şi după mulțimea îndurărilor Tale, şterge fărădelegea mea şi de păcatul meu mă curățeşte.

3. Mai vârtos mă spală de fărădelegea mea şi de păcatul meu mă curățeşte.

4. Că fărădelegea mea eu o cunosc şi păcatul meu înaintea mea este pururea.

5. Ție unuia am greşit şi rău înaintea Ta am făcut, aşa încât drept eşti Tu întru cuvintele Tale şi biruitor când vei judeca Tu.

6. Că iată întru fărădelegi m-am zămislit şi în păcate m-a născut maica mea.

7. Că iată adevărul ai iubit; cele nearătate şi cele ascunse ale înțelepciunii Tale, mi-ai arătat mie.

8. Stropi-mă-vei cu isop şi mă voi curăți; spăla-mă-vei şi mai vârtos decât zăpada mă voi albi.

9. Auzului meu vei da bucurie şi veselie; bucura-se-vor oasele mele cele smerite.

10. Întoarce fața Ta de la păcatele mele şi toate fărădelegile mele şterge-le.

11. Inimă curată zideşte întru mine, Dumnezeule şi Duh drept înnoieşte întru cele dinlăuntru ale mele.

12. Nu mă lepăda de la faţa Ta şi Duhul Tău cel sfânt nu-l lua de la mine.

13. Dă-mi mie bucuria mântuirii Tale şi cu duh stăpânitor mă întăreşte.

14. Învăţa-voi pe cei fără de lege căile Tale şi cei necredincioşi la Tine se vor întoarce.

15. Izbăveşte-mă de vărsarea de sânge, Dumnezeule, Dumnezeul mântuirii mele; bucura-se-va limba mea de dreptatea Ta.

16. Doamne, buzele mele vei deschide şi gura mea va vesti lauda Ta.

17. Că de vei fi voit jertfă, Ţi-aş fi dat; arderile de tot nu le voi binevoi. (Psalmul 50)

N. Prin <arderi de tot> se înţelege arderea exaustivă, iar când este făcută în masă, holocaust. Etimonul elin este *hollos* (în totalitate) şi *caust* (ardere).

13. Jertfa lui Dumnezeu: duhul umilit; inimă înfrântă şi smerită Dumnezeu nu o va urgisi. (Psalmul 50)

N. Cea mai frumoasă, credem, şi plină de conţinut rugăciune din Vechiul Testament.

1. Dintru adâncuri am strigat către Tine Doamne! Doamne, auzi glasul meu! (Psalmul 129)

N. <De profundis calmavi ad te, Domine>*: Destăinuire...

Implorarea fără de margini (din adâncul sufletului) a

* Din adâncuri strigat-am către Tine, Doamne!

omului disperat, care ştie că numai de la Domnul vine salvarea.

1. Doamne, strigat-am către Tine, auzi-mă; ia aminte la glasul rugăciunii mele, când strig către Tine.

2. Să se îndrepteze rugăciunea mea ca tămâia înaintea Ta... (Psalmul 140)

2. În toate zilele Te voi binecuvânta şi voi lăuda numele Tău în veac şi în veacul veacului. (Psalmul 144)

1. Laudă, suflete al meu, pe Domnul.

2. Lauda-voi pe Domnul în viaţa mea, cânta-voi Dumnezeului meu cât voi trăi. (Psalmul 145)

1. Lăudaţi pe Domnul din ceruri, lăudaţi-L pe El întru cele înalte.

2. Lăudaţi-L pe El toţii îngerii Lui, lăudaţi-L pe El toate puterile Lui. (Psalmul 148)

6. Toată suflarea să laude pe Domnul. (Psalmul 150)

9. Cel ce îşi opreşte urechea de la ascultarea legii, chiar rugăciunea lui e urâciune. (Pilde, Solomon 28)

15. Când ridicaţi mâinile voastre către Mine, Eu îmi întorc ochii aiurea, şi când înmulţiţi rugăciunile voastre nu le ascult. Mângâierile voastre sunt pline de sânge; spălaţi-vă, curăţaţi-vă! (Isaia 1)

N. Reproşuri îndreptăţite, primite de la Dumnezeu şi adresate celor vinovaţi de fărădelegi:<...Spălaţi-vă, curăţaţi-vă!>.

6. Căutaţi pe Domnul cât îl puteţi, strigaţi către Dânsul cât El este aproape de voi. (Isaia 55)

19. ...Milostiveşte-te iarăşi spre noi şi fărădelegile noastre calcă-le în picioare! Aruncă în adâncul mării toate păcatele noastre. (Miheia 7)

2. Drept eşti Tu, Doamne, şi toate lucrurile sunt drepte şi căile Tale sunt milă şi adevăr, şi Tu eşti judecătorul lumii!

3. Adu-ţi aminte de mine şi caută spre mine şi nu mă pedepsi pentru păcatele mele şi pentru greşelile mele şi ale părinţilor mei. Căci noi am păcătuit înaintea Ta! (Tobit 3)

19. Binecuvântează pe Domnul Dumnezeu în tot timpul şi cere de la El să călăuzească căile tale şi ca toate gândurile tale să izbândească... (Tobit 4)

11. ...Tu eşti Dumnezeul celor smeriţi, ajutorul celor mai mici, sprijinul celor slabi, adăpostul celor părăsiţi, izbăvitorul celor desnădăjduiţi. (Iudita 9)

14. Nu va primi Domnul pe cel care asupreşte pe sărac, iar rugăciunea celui asuprit o va asculta.

N. Dumnezeu ascultă rugăciunea celui asuprit şi respinge pe cea a asupritorului (urât de Dumnezeu).

15. Nu va trece cu vederea rugăciunea sărmanului şi nici pe văduvă când I se va jelui.

18. Rugăciune celui smerit va pătrunde norii şi nu se va mângâia până nu va ajunge acolo. (Ecclestiasticul 35)

1. Doamne...

N. A doua rugăciune din Vechiul Testament (după Psalmul 50), frumoasă şi plină de conţinut.

2. Cel ce ai făcut cerul şi pământul cu toată podoaba lor,

3. Care ai legat marea cu cuvântul poruncii Tale, Care ai încuiat adâncul şi l-ai pecetluit cu numele Tău cel înfricoşător şi slăvit,

4. Înaintea Căruia toate se tem şi tremură din pricina atotputerniciei Tale,

5. Pentru că nimeni nu poate să stea înaintea strălucirii slavei Tale şi nesuferită este mânia urgiei Tale asupra celor păcătoşi!

6. Însă nemăsurată şi neajunsă este şi mila făgăduinței Tale,

7. Căci Tu eşti Domnul cel Preaînalt, bun, îndelung-răbdător şi mult-milostiv, Căruia Îi pare rău de răutatea oamenilor.

8. Tu, Doamne, după mulțimea bunătății Tale, ai făgăduit pocăință şi iertare celor care Ți-au greşit şi după mulțimea îndurărilor Tale ai hotărât pocăință păcătoşilor spre mântuire. Aşadar Tu, Doamne, Dumnezeul celor drepți, n-ai pus pocăință pentru cei drepți... care nu Ți-au greşit Ție, ci ai pus pocăință mie păcătosului, pentru că am păcătuit mai mult decât nisipul mării.

9. Multe sunt fărădelegile mele, şi nu sunt vrednic a căuta şi a privi înălțimea cerului din pricina mulțimii nedreptăților mele.

10. Strâns sunt eu cu multe cătuşe de fier, încât nu pot să-mi ridic capul meu şi nu am nici loc de odihnă, pentru că Te-am mâniat şi am făcut rău înaintea Ta; n-am împlinit voia Ta, nici am păzit poruncile Tale, ci am pus urâciuni şi am înmulțit smintelile.

11. Dar acum îmi plec genunchii inimii mele, rugând bunătatea Ta.

12. Am păcătuit, Domne, am păcătuit şi fărădelegile mele eu le cunosc.

13. Însă cer, rugându-Te: iartă-mă Doamne, iartă-mă şi nu mă pierde în fărădelegile mele şi nici nu mă osândi la întuneric sub pământ,

14. Căci Tu eşti, Dumnezeule, Dumnezeul celor care se pocăiesc. Arată-ți peste mine bunătatea Ta, mântuindu-mă pe mine nevrednicul, după mare mila Ta. (Manase)

N. ...<Numai celor ce ştiu cum să creadă le este dat să ştie ce trebuie, şi care lucruri să le ceară. Căci «cunoştinţa nu este a tuturor», precum nici credinţa. De altfel, Însuşi Domnul a zis: «Căutaţi mai întâi Împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui», îndemnându-ne adică să căutăm înainte de toate cunoştinţa adevărului şi în al doilea rând exercitarea în împlinirea datoriilor morale>. |4|

N.T.

6. ***Tu însă când te rogi, intră în camera ta şi, închizând uşa, roagă-Te Tatălui tău, Care este în ascuns...*** (Matei 6)

N. Iisus nu interzice ruga în comunitate, în locaşul de cult, ci numai în cazul în care se face ipocrit (pentru <imagine>. Aşa cum procedează actualmente mulţi oameni sus-puşi)

7. Când vă rugaţi, nu spuneţi multe...

8. ...Că ştie Tatăl vostru de cele ce aveţi trebuinţă mai înainte ca să cereţi voi de la El. (Matei 6)

N. Cererea generalizată nu este însă superfluă şi nici inutilă pentru că, pe lângă încrederea în bunătatea lui Dumnezeu, orice rugăciune altruistă, este un act de solidaritate umană

9. ...Aşa să vă rugaţi: Tatăl nostru, Care eşti în ceruri, sfinţească-Se numele Tău;

10. Vie împărăţia Ta; facă-se voia Ta, precum în cer şi pe pământ

11. Pâinea noastră cea spre fiinţă dă-ne-o nouă astăzi;

12. Şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiţilor noştri;

13. Şi nu ne duce pe noi în ispită, ci ne izbăveşte de cel rău. Că a Ta este împărăţia şi puterea şi slava în veci. Amin! (Matei 6)

N. În Tatăl nostru este arătat de ce are nevoie omul în viaţa pământească, ca să nu greşească şi să fie ferit de rău Însă în timpul rostirii cuvintelor se cuvine să ne gândim la sensul lor, şi nu să repetăm mecanic cuvinte care trebuie să aibă o semnificaţie aparte pentru creştin.

Giovani Papini, în *Viaţa lui Iisus* interpretează (consideră) înţelesul rostirii rugăciunii pe care ne-a lăsat-o Hristos după cum urmează:

<*Tatăl nostru:* aşa dar, din Tine purces-am şi ca pe copiii Tăi ne iubeşti; tu nici un rău nu ne vei face.

Care eşti în ceruri – în Ceruri de deasupra pământului, în sfera opusă materiei, aşa dar în Duh; dar şi în acea fărâmă măruntă însă veşnică a Duhului, care e sufletul nostru...

Sfinţească-se Numele Tău. Nu ajunge să te adorăm prin cuvinte, ci să fim demni de Tine, să ne apropiem de Tine cu şi mai fierbinte dragoste, Căci Tu nu mai eşti răzbunătorul, Domnul Războirilor, ci Părintele care propovăduieşte fericirea întru aflarea păcii.

Vie împărăţia ta; Împărăţia Cerurilor, Împărăţia Duhului şi a Iubirii, a Evangheliei.

Facă-se voia Ta, precum în cer aşa şi pe pământ: legea-ţi de Bunătate şi Desăvârşire stăpânească Duhul şi materia, întreaga lume a tuturor văzutelor şi nevăzutelor.

Pâinea noastră cea spre ființă dă-ne-o nouă astăzi, deoarece tina trupului nostru, sprijin trebuitor al sufletului, are zi de zi nevoie de puțină tină, ca sa nu piară. Nu-ți cerem bogății, piedică primejdioasă, ci numai puținul care să ne îngăduie a vieții, a ne face mai demni de viața făgăduită. Nu doar cu pâine dăinuieşte omul; dar fără această pâine, sufletul care în trup trăieşte nu s-ar putea hrăni nici cu celelalte avuții mai de preț decât pâinea.

Şi ne iartă nouă greşelile noastre, precum şi noi iertăm greşiților noştri. Iartă-ne, ca şi noi să-i putem ierta pe ceilalți. Tu eşti veşnicul, infinitul nostru creditor: niciodată nu vom putea plăti datoriile. Dar gândeşte-Te că, pe noi, din pricina firii noastre bolnave, ne costă mult mai mult să iertăm o parte dintr-o singură datorie a unuia singur dintre datornicii noştri, decât Te costă pe Tine să ştergi amintirea multului ce-Ți datorăm.

Nu ne duce pe noi în ispită. Suntem slabi, ferecați încă în taina cărnii, în această lume ce uneori pare atât de frumoasă şi ne îmbie la toate moliciunile necredinței. Ajută-ne pentru ca primenirea noastră să nu fie prea anevoiasă şi intrarea în Împărăție să nu cunoască zăboviri.

Şi ne izbăveşte de cel rău. Tu care eşti în ceruri, care eşti Duh şi ai puterea asupra răului, asupra materiei ireductibile şi potrivnică ce ne împresoară din toate părțile, iar a ne descătuşa oricând de dânsa nu e uşor, Tu vrăjmaş al satanei, negare a materiei, ajută-ne. În această izbândă asupra răului – asupra răului care se înteţeşte întruna, căci nu va fi cu adevărat înfrânt decât atunci când toți îl vor fi înfrânt în sufletele lor – ne stă măreția; dar această izbândă

hotărâtoare va fi mai puțin îndepărtată dacă nu vii în ajutor cu sprijinul Tău.

...Cea mai frumoasă din toate rugăciunile nu este decât aducerea aminte, zilnică, a ceea ce ne lipseşte spre a fi şi noi la fel cu Dumnezeu>. |12|

Mai supunem atenției cititorului şi următoarele caracteristici ale acestei Rugăciuni Domneşti:

– Este folosit cuvântul *Tată* (care apare foarte rar în Vechiul Testament), omul nefiind o simplă creatură, precum celelalte vietăți, ci beneficiind şi de insuflarea divină (Sfântul Duh) – vezi Facerea 2.7, care i-a conferit calitatea de fiu.

– Prin *Pâinea noastră cea spre ființă* înțelegem că se referă şi la hrana spirituală; cuvântul *pâine* având şi un sens general, simbolic.

– Cererea de iertare este însoțită de angajamentul de a ierta.

– Pronumele *nostru* ca şi toate cererile sunt formulate la plural. Rugăciunea nu este făcută în numele şi interesul propriu, individual, ci pentru toți semenii.

Tot ceea ce se cere în această rugăciune Domnească, este subordonat cuvintelor (declarației): *Facă-se voia Ta*, aspirație spre o lume desăvârşită: *Precum în cer aşa şi pe pământ* şi ferirea de a cădea în ispită: *Nu ne duce pe noi în ispită*. (Vezi şi cap. XIX. Iisus)

14. Că de veți ierta oamenilor greşelile lor, ierta-va şi vouă Tatăl vostru Cel ceresc,

15. Iar de nu veți ierta oamenilor greşelile lor, nici Tatăl vostru nu va ierta greşelile voastre. (Matei 6)

7. Cereţi şi vi se va da; căutaţi şi veţi afla; bateţi şi se va deschide.

8. Că oricine cere ia, cel care caută află, şi celui care bate i se va deschide.

9. Sau cine este omul acela între voi, de va cere fiul său pâine el îi va da piatră?

11. Deci, dacă voi, răi fiind, ştiţi să daţi daruri bune fiilor voştri, cu atât mai mult Tatăl vostru Cel din ceruri va da cele bune celor care cer de la El? (Matei 7 – vezi şi Marcu 11:25, 26; Luca 11:9-11, 13)

N. Vom primi... daruri, numai dacă vom urma poruncile lui Dumnezeu.

41. Privegheaţi şi va rugaţi, ca să nu intraţi în ispită. Căci duhul este osârduitor, dar trupul neputincios. (Matei 26 – vezi şi Marcu 14:38)

24. ...Toate câte cereţi, rugându-vă să credeţi că le-aţi primit şi le veţi avea.

25. Iar când staţi de vă rugaţi, iertaţi tot ce aveţi împotriva cuiva, ca şi Tatăl vostru Cel din ceruri să vă ierte vouă greşelile voastre. (Marcu 11)

N. Ceea ce, din păcate, nu putem face, pentru că nu suntem suficient evoluaţi spiritual ca să pătrundem îndeajuns taina iubirii aproapelui – considerată ca a doua mare poruncă.

9. Eu [Iisus] pentru aceştia Mă rog; nu pentru lume Mă rog, ci pentru cei pe care Mi i-ai dat, că ai Tăi sunt.

10. Şi toate ale Mele sunt ale Tale, şi ale Tale sunt ale Mele şi M-am preaslăvit întru ei.

11. Şi Eu nu mai sunt în lume, iar ei în lume sunt şi Eu vin la Tine. Părinte Sfinte, păzeşte-i în numele Tău, în care Mi i-ai dat, ca să fie una precum suntem şi Noi. (Ioan 17)

N. ...<Ca să fie una precum suntem şi Noi>: Iisus (ca şi Sfântul Duh) este una cu Tatăl, persoană nedespărțită a Sfintei treimi.

12. Când eram cu ei în lume, Eu îi păzeam în numele Tău, pe cei ce Mi i-ai dat; şi i-am păzit şi n-a pierit niciunul dintre ei, decât fiul pierzării, ca să se împlinească Scriptura.

13. Iar acum, vin la Tine şi aceasta grăiesc în lume, ca să fie deplină bucuria Mea în ei.

14. Eu le-am dat cuvântul Tău, şi lumea i-a urât, pentru că nu sunt din lume, precum Eu nu sunt din lume.

15. Nu Mă rog ca să-i iei din lume, ci ca să-i păzeşti pe ei de cel viclean.

16. Ei nu sunt din lume, precum nici Eu nu sunt din lume.

17. Sfințeşte-i pe ei întru adevărul Tău; cuvântul Tău este adevărul.

18. Precum M-ai trimis pe Mine în lume, şi eu i-am trimis pe ei în lume.

19. Pentru ei Eu Mă sfințesc pe Mine Însumi, ca şi ei să fie sfințiți întru adevăr.

20. Dar nu numai pentru aceştia Mă rog, ci şi pentru cei ce vor crede în Mine, prin cuvântul lor.

N. În această rugăciune, Iisus se roagă Dumnezeului-Tată (înainte de a fi judecat şi osândit) <pentru Sine, pentru apostoli şi pentru credincioşi>.

21. Ca toţi să fie una, după cum Tu, Părinte, întru Mine şi Eu întru Tine, aşa şi aceştia în Noi, să fie una, ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis.

22. Şi slava pe care Tu Mi-ai dat-o, le-am dat-o lor, ca să fie una, precum Noi una suntem:

23. Eu întru ei şi Tu întru Mine, ca ei să fie desăvârşiţi întru unime, şi să cunoască lumea că Tu M-ai trimis şi că i-ai iubit pe ei, precum m-ai iubit pe Mine.

N. <Eu întru ei şi Tu întru Mine, ca ei să fie desăvârşiţi întru unime (unitate)...> De altfel, Iisus a spus: <*Împărăţia lui Dumnezeu este înăuntru vostru*> (Luca 17:21).

24. Părinte, voiesc ca, unde sunt eu, să fie împreună cu Mine şi aceia pe care Mi i-ai dat, ca să vadă slava Mea pe care Mi-ai dat-o, pentru că Tu M-ai iubit pe Mine mai înainte de întemeierea lumii.

25. Părinte drepte, lumea pe Tine nu Te-a cunoscut, dar Eu Te-am cunoscut, şi aceştia au cunoscut că Tu M-ai trimis.

26. Şi le-am făcut cunoscut numele Tău şi-l voi face cunoscut, ca iubirea cu care M-ai iubit Tu să fie în ei şi Eu în ei. (Ioan 17)

N. Rugăciune trecută în Noul Testament ca <Rugăciunea lui Iisus pentru Sine, pentru apostoli şi pentru toţi credincioşii>.

1. Vă îndemn deci, înainte de toate, să faceţi cereri, rugăciuni, mijlociri, mulţumiri, pentru toţi oamenii,

N. Să ne rugăm deci şi pentru binele altora (<cereri, mijlociri, mulţumiri pentru toţi oamenii>), fiindcă rugăciunea în ajutorul semenilor noştri (pe care trebuie <să-i iubim ca pe

noi înşine>, cum ne cere Iisus), este bine primită de Dumnezeu.

2. Pentru împăraţi şi pentru toţi care sunt în înalte dregătorii, *ca* ***să petrecem viaţa paşnică şi liniştită întru toată cuvioşia şi buna-cuviinţă,*** (I Timotei, Pavel 2)

N. Rugăciunile pentru conducătorii statului se fac în speranța că, aceştia vor guverna cu înțelepciune poporul.

3. Că acesta este lucru bun şi primitor înaintea lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru.

8. Vreau deci ca bărbaţii să se roage în tot locul, ridicând mâini sfinte, fără de mânie şi fără şovăire.

9. Asemenea şi femeile, în îmbrăcăminte cuviincioasă, făcân-du-şi lor podoabă din sfială şi din cumințenie, nu din păr împletit şi din aur, sau din mărgăritare, sau din veşminte de mult preț;

10. Ci din fapte bune, precum se cuvine unor femei temătoare de Dumnezeu. (I Timotei, Pavel 2)

12. Căci ochii Domnului sunt peste cei drepți şi urechile Lui spre rugăciunile lor, iar fața Domnului este împotriva celor ce fac rele. (I Petru 3)

XXII. ÎNVIEREA MORȚILOR

Dumnezeu... nu este Dumnezeu al morților, ci al viilor, căci toți trăiesc în El.

IISUS
(Luca, 20:38)

...Când acest (trup) se va îmbrăca în nestricăciune şi acest (trup) muritor se va îmbrăca în nemurire, atunci va fi cuvântul care este scris: <Moartea a fost înghițită de biruință...>

PAVEL
(I Corinteni, 15:54)

...Ziua Domnului nu va sosi până ce mai întâi nu va veni lepădarea de credință şi nu se va da pe față omul nelegiuirii, fiul pierzării.

PAVEL
(II Tesaloniceni 2:12)

V.T.

N. La vechii evrei, fariseii (grupare religioasă populară apărută în secoll al II-lea î.Hr.) credeau în viața de dincolo de mormânt. În schimb, saduchenii (grupare religioasă aristocrată apărută cu un secol î.Hr.) negau existența vieții de apoi, a spiritelor (şi chiar a îngerilor) – deşi textul Vechiul Testament se referă deseori la supraviețuirea spiritelor (condamnând comunicarea cu acestea – vezi cap. XIII. *Păcatul. Practicile paranormale).*

După Confucius: <*Oasele noastre pot să putrezească şi să se reîntoarcă în pământ, dar Spiritul se eliberează, pentru a trăi pe un plan superior, unde totul este slavă şi lumină. Dumnezeu este Tatăl unic al tuturor oamenilor*>.

N.T.

N. Conform Evangheliilor, Iisus a readus la viață morți, a precizat cum vor fi (în ce fel de trup spiritual) oamenii după înviere şi a anunțat revenirea Lui pentru a judeca vii şi morții înviați. Unele precizări cu privire la învierea morților şi viața de apoi sunt şi în Epistolele Apostolilor.

27. Căci Fiul Omului va să vină întru slava Tatălui Său, cu îngerii Săi; şi atunci va răsplăti fiecăruia după faptele sale. (Matei 16)

24. ... Învățătorule, Moise a zis: Dacă cineva moare neavând copii, fratele lui să ia de soție pe cea văduvă şi să ridice urmaşi fratelui său.

25. Deci erau, la noi, şapte frați; şi cel dintâi s-a însurat şi a murit şi, neavând urmaş, a lăsat pe femeia sa fratelui său.

26. Asemenea şi al doilea şi al treilea, până la al şaptelea.

27. În urma tuturor a murit şi femeia.

28. La înviere, deci a cărui dintre cei şapte va fi femeia? Căci toți au avut-o de soție.

29. Răspunzând, Iisus le-a zis: Vă rătăciți neştiind Scripturile, nici puterea lui Dumnezeu.

30. Căci la înviere, nici nu se însoară, nici nu se mărită, ci sunt ca îngerii lui Dumnezeu în cer.

31. Iar despre învierea morților, au n-ați citit ce vi s-a spus vouă de Dumnezeu, zicând:

32. <Eu sunt Dumnezeul lui Avraam şi Dumnezeul lui Isac şi Dumnezeul lui Iacov? Nu este Dumnezeul morților, ci al viilor. (Matei 22)

31. Când va veni Fiul Omului întru slava Sa, şi toți sfinții îngeri cu El, atunci va şedea pe tronul slavei Sale.

32. Şi se vor aduna înaintea Lui toate neamurile şi-i va despărți pe unii de alții, precum desparte păstorul oile de capre.

33. Şi va pune oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stânga.

34. Atunci va zice Împăratul celor de-a dreapta Lui: Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moşteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii.

35. Căci flămând am fost şi Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost şi Mi-ați dat să beau; străin am fost şi M-ați primit;

36. Gol am fost şi M-ați îmbrăcat; bolnav am fost şi M-ați cercetat; în temniță am fost şi ați venit la Mine.

37. Atunci drepții Îi vor răspunde, zicând; Doamne, când Te-am văzut flămând şi Te-am hrănit? Sau însetat şi Ți-am dat să bei?

38. Sau când te-am văzut străin şi Te-am primit, sau gol şi Te-am îmbrăcat?

39. Sau când Te-am văzut bolnav sau în temniță şi am venit la Tine?

40. Iar Împăratul, răspunzând, va zice către ei: Adevărat zic vouă, întru cât ați făcut unuia dintre aceşti frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut.

41. Atunci va zice şi celor de-a stânga: Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veşnic, care este gătit diavolului şi îngerilor lui.

42. Căci flămând am fost şi nu Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost şi nu Mi-ați dat să beau;

43. Străin am fost şi nu M-ați primit; gol, şi nu M-ați îmbrăcat; bolnav şi în temniță, şi nu M-ați cercetat.

44. Atunci vor răspunde şi ei, zicând: Doamne, când Te-am văzut flămând, sau însetat, sau străin, sau gol, sau bolnav, sau în temniță şi nu Ți-am slujit?

45. El însă le va răspunde, zicând: Întrucât nu ați făcut unuia dintre aceşti prea mici, nici Mie nu Mi-ați făcut.

46. Şi vor merge aceştia la osândă veşnică, iar drepții la viață veşnică. (Matei 25)

N. Judecată cerească (nu lumească), unde nu mai poate fi ascuns nimic şi unde nu există părtinire, având ca sentințe: <osânda veşnică>, dacă am slujit răul sau <viața veşnică>, dacă am practicat binele.

35. Iar cei ce se vor învrednici să dobândească veacul acela şi învierea cea din morți, nici nu se însoară, nici nu se mărită.

36. Căci nici să moară nu mai pot, căci sunt la fel cu îngerii şi sunt fii ai lui Dumnezeu, fiind fii ai învierii.

37. Iar că morții înviază a arătat chiar Moise la rug, când numeşte Domn pe Dumnezeul lui Avraam, şi Dumnezeul lui Isaac, şi Dumnezeul lui Iacov.

38. Dumnezeu deci nu este Dumnezeu al morților, ci al viilor căci toți trăiesc în El. (Luca 20)

11. Iar când Duhul Celui ce a înviat pe Iisus din morți locuieşte în voi, Cel ce a înviat pe Hristos Iisus din morți va face vii şi trupurile

voastre cele muritoare, prin Duhul Său care locuieşte în voi. (Romani, Pavel 8)

35. Dar va zice cineva: Cum înviază morții? Şi cu ce trup au să vină?

39. Nu toate trupurile sunt acelaşi trup, ci unul este trupul oamenilor şi altul este trupul dobitoacelor şi altul este trupul păsărilor şi altul este trupul peştilor.

40. Sunt trupuri cereşti şi trupuri pământeşti; dar alta este slava celor cereşti şi alta a celor pământeşti.

41. Alta este strălucirea soarelui şi alta strălucirea lunii şi alta strălucirea stelelor. Căci stea de stea se deosebeşte în strălucire.

42. Aşa este şi învierea morților. Se seamănă (trupul) întru stricăciune, înviază în nestricăciune;

43. Se seamănă întru necinste, înviază pentru slavă, se seamănă întru slăbiciune, înviază întru putere;

44. Se seamănă trup firesc, înviază trup duhovnicesc. Dacă este trup firesc este şi duhovnicesc.

45. Precum este şi scris: <Făcutu-s-a omul cel dintâi, Adam, cu suflet viu; iar Adam cel de pe urmă cu duh datător de viață>;

46. Dar nu este întâi cel duhovnicesc, ci cel firesc, apoi cel duhovnicesc.

47. Omul cel dintâi este din pământ, pământesc; omul cel de-al doilea este din cer.

48. Cum este cel pământesc, aşa sunt şi cei pământeşti; şi cum este cel ceresc, aşa sunt şi cei cereşti.

49. Şi după cum am purtat chipul celui pământesc, să purtăm şi chipul cel ceresc.

50. Aceasta însă zic, fraților: Carnea şi sângele nu pot să moştenească împărăția lui Dumnezeu, nici stricăciunea nu moşteneşte nestricăciunea.

51. Iată, taină vă spun vouă: Nu toți vom muri, dar toți ne vom schimba.

52. Deodată, într-o clipeală de ochi la trâmbița cea de apoi. Căci trâmbița va suna şi morții vor învia nestricăcioşi, iar noi ne vom schimba.

53. Căci trebuie ca acest trup stricăcios să se îmbrace în nestricăciune şi acest (trup) muritor să se îmbrace în nemurire.

54. Iar când acest (trup) stricăcios se va îmbrăca în nestricăciune şi acest (trup) muritor se va îmbrăca în nemurire, atunci va fi cuvântul care este scris: <Moartea a fost înghițită de biruință...> (I Corinteni, Pavel 15)

N. Primul om: <omul firesc> – muritor (omul pământesc); al doilea om: <omul duhovnicesc> – înviat (în cer, <schimbat... îmbrăcat în nemurire>.

1. În privința venirii Domnului nostru Iisus Hristos şi a adunării noastre împreună cu El, vă rugăm, fraților,

3. Să nu vă amăgească nimeni, cu nici un chip; căci ziua Domnului nu va sosi până ce mai întâi va veni lepădarea de credință şi nu se va da pe față omul nelegiuirii, fiul pierzării.

N. Vezi Apocalipsa Sfântului Ioan Teologul.

4. Potrivnicul, care se înalță mai presus de tot ce se numeşte Dumnezeu, sau se cinsteşte cu închinare, aşa încât să se aşeze el în templul lui Dumnezeu, dându-se pe sine drept dumnezeu.

9. Iar venirea aceluia va fi prin lucrarea lui satan, însoțită de tot felul de puteri şi de semne şi de minuni mincinoase,

10. Şi de amăgiri nelegiuite, pentru fiii pierzării, fiindcă n-au primit iubirea adevărului, ca ei să se mântuiască. (II Tesaloniceni, Pavel 2)

N. După cum se prezintă acum, lumea, <lucrarea lui satan>... a venit!

Sfântul Mucenic Ipolit (episcop al Ostiei, secolul al III-lea), în proorocirea care i se atribuie:<*În vremea aceea vor fi defăimați preoții de norod şi norodul va fi părăsit de purtarea de grijă a preoților. Tinerii vor umbla în voia lor şi fiii îşi vor urî părinții. Părinții îşi vor ucide fii, femeile îşi vor da bărbații la moarte, bărbații vor trage la judecată femeile lor. Stăpânii se vor face nemilostivi către slugi şi slugile împotriva stăpânilor. Bătrânii nu vor fi cinstiți de cei tineri şi tinerii nu se vor folosi de viața bătrânilor. Bisericile se vor schimba în grajduri, Scripturile se vor călca, Evanghelia se va defăima, curvia va prisosi, preacurvia se va înmulți, iar minciunile, clevetirile, nedreptățile, călcările de jurământ şi toate vicleşugurile se vor înmulți şi ele*>. |18|

Dacă privim în jur, previziunile sunt de o precizie uimitoare.

11. Şi de aceea, Dumnezeu le trimite o lucrare de amăgire, ca ei să creadă minciuni,

12. Ca să fie osândiți toți cei ce n-au crezut adevărul, ci le-a plăcut nedreptatea. (II Tesaloniceni, Pavel 2)

XXIII. MEDITAȚII, SENTINȚE, SFATURI

Nu fii drept peste măsură şi nu te arăta prea înțelept! Pentru ce vrei să te nimiceşti?

(Ecclesiastul 7:16)

Nu vă grăbiți moartea prin rătăcirile vieții voastre şi nu vă atrageți pieirea prin fapta mâinilor voastre.

Căci Dumnezeu n-a făcut moartea şi nu se bucură de pieirea celor vii.

(Înțelepciune,
Solomon 1:12, 13)

Legea morală să fie în noi...

KANT

N. În textele biblice se găsesc nenumărate soluții pentru probleme personale, interpersonale şi sociale – sub formă de cugetări filosofice, maxime, sentințe, aforisme şi sfaturi. Acestea privesc comportamentul obligat sau reco-

mandat în cele mai diferite situații, de la cele solemne sau oficiale la cele mai comune (perfect valabile şi astăzi, când aproape că nu mai există sau nu sunt respectate) reguli de conduită.

Multe din aceste precepte sunt folosite ca proverbe sau maxime în vorbirea curentă, dar puțini ştiu că sunt preluate (păstrate) din Biblie.

V.T.

14. Să nu grăieşti de rău pe surd şi înaintea orbului să nu pui piedică... (Leviticul 19)

25. De ceea ce mă tem, aceea mi se întâmplă şi de ceea ce mi-e frică tocmai de aceea am parte. (Iov 3)

30. ...Unde sunt hoiturile, acolo se adună vulturii. (Iov 39)

32. ...Îndărătnicia omoară pe cei proşti şi nepăsarea pierde pe cei fără minte... (Pilde, Solomon 1)

12. Aşteptarea prea îndelungată îmbolnăveşte inima, iar dorința împlinită este pom al vieții. (Pilde, Solomon 13)

N. <*Sunt plăcute lucrurile duse la capăt*> (Cicero).

13. O inimă veselă înseninează fața, iar când inima e tristă şi duhul e fără curaj. (Pilde, Solomon 15)

20. Nu fi printre cei ce se îmbată de vin şi printre cei ce îşi desfrânează trupul lor,

21. Căci bețivul şi desfrânatul sărăcesc, iar dormitul mereu te face să porți zdrențe. (Pilde, Solomon 23)

6. Nu te făli înaintea cârmuitorului şi nu sta în locul hotărât pentru cei mari,

N. Modestia şade bine tuturor. <*A potrivi lucrurile după măsura şi piciorul tău*> (Horaţiu).

7. Căci mai degrabă să ţi se zică: <Suie aici!> decât să te umilească în faţa stăpânului... (Pilde, Solomon 25)

5. Soarele răsare, soarele apune şi zoreşte către locul lui ca să răsară iarăşi.

6. Vântul suflă către miazăzi, vântul se întoarce către miazănoapte şi, făcând roate-roate, el trece neîncetat prin cercurile sale.

7. Toate fluviile curg în mare, dar marea nu se umple, căci ele se întorc din nou la locul din care au plecat.

8. Toate lucrurile se zbuciumă mai mult decât poate omul să o spună; ochiul nu se satură de câte vede şi urechea nu se umple de câte aude.

9. Ceea ce a mai fost, aceea va mai fi, şi ceea ce s-a întâmplat se va mai petrece, căci nu este nimic nou sub soare.

10. Dacă este vreun lucru despre care să se spună: <Iată ceva nou!> aceasta a fost în vremurile străvechi, de dinaintea noastră.

15. Ceea ce este strâmb nu se poate îndrepta şi ceea ce lipseşte nu se poate număra. (Ecclesiastul 1)

N. O observaţie de mare profunzime şi în acelaşi timp de mare finețe: Nimicul nu are unitate de măsură.

1. Grăit-am inimii mele: <Vino să te ispitesc cu veselia şi să te fac să guşti plăcerea!> Şi iată că şi aceasta este deşertăciune. (Ecclesiastul 2)

1. Pentru orice lucru este o clipă prielnică şi vreme pentru orice îndeletnicire de sub soare.

2. Vreme este să te naşti şi vreme să mori; vreme este să sădeşti şi vreme să smulgi ceea ce ai sădit.

3. Vreme este să răneşti şi vreme să tămăduieşti; vreme este să dărâmi şi vreme este să zideşti.

4. Vreme este să plângi şi vreme să râzi; vreme este să jeleşti şi vreme să dănțuieşti.

5. Vreme este să arunci pietre şi vreme să le strângi; vreme este să îmbrățişezi şi vreme este să fugi de îmbrățişare.

6. Vreme este să agoniseşti şi vreme să prăpădeşti; vreme este să păstrezi şi vreme să arunci.

7. Vreme este să rupi şi vreme să coşi; vreme este să taci şi vreme să grăieşti.

8. Vreme este să iubeşti şi vreme să urăşti. Este vreme de război şi vreme de pace. (Ecclesiastul 3)

N. Depinde de om pentru a trăi în <iubire> şi <pace> sau pentru a se decima în <ură> şi <război>.

<Înaintea oamenilor este viața şi moartea şi oricare le va plăcea li se va da> (Ecclesiasticul 15:17).

8. Mai bun este sfârşitul unui lucru decât începutul lui; mai de preț este un duh răbdător decât un duh semeț. (Ecclesiastul 7)

N. Se referă la acele acțiuni omeneşti neduse până la capăt sau ale căror consecințe, directe sau colaterale, nu le putem cunoaşte, dar şi la satisfacția lucrului bine făcut.

10. Nu spune niciodată: <Cum se face că zilele cele de altădată au fost mai bune decât acestea?> Căci nu din înțelepciune întrebi una ca aceasta. (Ecclesiastul 7)

N. Nostalgicii de azi erau numiți de latini cu expresia peiorativă <Laudator temporis acti*>. Memoria are calitatea (sau defectul) de a pierde amintirile neplăcute şi de a păstra şi a readuce în conştiință, mai ales, întâmplările din copilărie sau din tinerețe, care sunt colorate afectiv de plăcuta retrăire a minunatei vârste de aur.

16. Nu fii drept peste măsură şi nu te arăta prea înțelept! Pentru ce vrei să te nimiceşti? (Ecclesiastul 7)

N. Subtilă şi plină de înțelesuri – recomandare. Se referă – pe de o parte la exces, chiar în afirmarea dreptății şi a înțelepciunii; poate fi considerat pedanterie, rigorism, afişarea superiorității proprii etc. – iar pe de altă parte la alegerea momentului şi ambianței potrivite pentru înțelegerea modelului sau a sfaturilor oferite.

Într-o societate derutată şi coruptă, cel ce proclamă dreptatea şi înțelepciunea îşi atrage ura celor puternici, nărăviți, care fie că îl marginalizează sau îl reduce la tăcere, fie că îl distrug moralmente sau chiar fizic. Situații de acest fel au fost şi sunt mereu de certă şi dureroasă actualitate. (vezi şi citatul următor)

11. Şi iarăşi am văzut sub soare că izbânda în alergare nu este a celor iuți şi biruința a celor viteji, şi pâinea a celor înțelepți, nici bogăția a celor pricepuți, nici faima pentru cei învățați, căci timpul şi întâmplarea întâmpină pe toți. (Ecclesiastul 9)

---

* Lăudătorul vremurilor trecute.

N. <*Cum să mai aibă vreo putere ruşinea şi virtutea, când nelegiuirea este atotputernică şi oamenii întorc spatele virtuţii şi o neglijează, când nedreptatea triumfă asupra legilor şi oamenii nu fac nici o sforţare comună ca să nu-şi atragă urgia*>... (Euripide)

11. Dacă şarpele muşcă înainte de a fi descântat, atunci descântătorul nu are nici un folos. (Ecclesiastul 10)

N. Este vorba de acţiunile de prevenire, pentru că un rău produs cu greu mai poate fi reparat.

7. Pentru că ei au semănat vânt, vor culege furtună; o semănătură care nu rodeşte spice şi care nu au nici un grăunte în ele. (Osea 8)

12. Nu vă grăbiţi moartea prin rătăcirile vieţii voastre şi nu vă atrageţi pieirea prin fapta mâinilor voastre. (Înțelepciune, Solomon 1)

N. Omul se condamnă singur prin faptele sale, fiind judecat ca atare.

<*...Omul îşi naşte singur suferința*> (Iov 5,7).

<*...Omul stăpâneşte pe altul spre nenorocirea lui*> (Eclesiastul 8:9).

13. Căci Dumnezeu n-a făcut moartea şi nu se bucură de pieirea celor vii. (Înțelepciunea, Solomon 1)

18. Să nu greşeşti nici în lucruri mari, nici în cele mici. (Ecclestiasticul 5)

N. O greşeală <mică> (din neatenţie) poate avea urmări catastrofale.

1. Nu te certa cu cel puternic, ca nu cumva să cazi în mâinile lui.

2. Nu te certa cu omul bogat, ca nu cumva să fie mai greu decât tine.

3. Nu te sfădi cu omul care vorbeşte bine şi nu pune lemne peste focul lui. (Ecclestiasticul 8)

N. Chiar dacă ai dreptate, nu intra în polemică cu cei versaţi în <dialectică> sau <buni de gură>, pentru că nu se lasă convinşi, iar cei ce asistă rămân cu impresia că tu nu ai dreptate!...

În vremurile noastre, aiurea şi cu precădere la noi, se practică o tehnică sofisticată, profesionistă, de a contracara preopinentul de bună credinţă, prin întreruperea vorbirii lui, prin schimbarea subiectului discuţiei (<ignoratio elenchi*> = nesocotirea temei) sau atac la persoană – ca efect la persoană – având ca efect şi <îmbrobodirea> ascultătorilor...

4. Nu glumi cu omul rău crescut, ca să nu fie ocărâţi strămoşii tăi.

10. Nu aţâţa cărbuni păcătosului, ca să nu te ardă flacăra focului lui.

12. Nu da împrumut omului celui mai tare decât tine; şi de-l vei împrumuta, socoteşte împrumutul ca pierdut.

13. Nu chezăşui peste puterea ta; iar dacă ai dat chezăşie, fii cu grijă că va trebui să plăteşti. (Ecclestiasticul 8)

13. Nu te vârî, ca să nu fii dat afară, nici nu sta departe, ca să nu fi uitat. (Ecclestiasticul 13)

---

* Ignorarea (intenţionată) a temei.

22. Nu te împiedica a împlini făgăduința în vreme bună, şi nu aştepta până la moarte ca să faci ce ai făgăduit. (Ecclestiasticul 18)

N. În orice situație, promisiunea făcută Tatălui sau aproapelui nostru trebuie respectată.

33. Nu te rătăci, făcând ospețe din împrumut, când n-ai nimic în pungă. (Ecclestiasticul 18)

4. Tot ce ți se va întâmpla, primeşte cu plăcere şi în necazurile tale fii îndelung-răbdător. (Ecclestiasticul 21)

N. Să primim, deopotrivă, răul ca şi binele, pentru că Tatăl – prin rău – ne pedepseşte urmărind îndreptarea noastră, iar binele Îl consideră ca o răsplată pentru voința de a ne fi îndreptat.

26. Semn de om prost este a asculta la uşă; iar cel înțelept se va îndepărta de astfel de necinste.(Ecclestiasticul 21)

2. Împrumută pe aproapele tău în vremea lipsei lui; şi iarăşi înapoiază aproapelui la vremea sa.

3. Ține-te de cuvânt şi te încrede lui şi totdeauna vei afla ce-ți trebuie.

N. <*Îşi pierde bunul nume, cel care se compară cu oameni nedemni*> (Fedru).

23. Iubeşte-ți sufletul tău şi-ți mângâie inima ta şi departe de la tine goneşte întristarea.

24. Că pe mulți i-a omorât întristarea şi nu este folos întru ea. (Ecclestiasticul 30)

18. Mănâncă cuviincios cele ce sunt puse înaintea ta şi nu plescăi, ca să nu te faci nesuferit.

21. Omul bine-crescut se îndestulează cu puțin...

26. În toate lucrurile tale fii cumpătat şi nici o neputinţă nu te va întâmpina. (Ecclestiasticul 31)

N. Cu o viaţă cumpătată nu riscăm să ne îmbolnăvim (nici trupeşte, nici sufleteşte), şi nu riscăm să cădem în păcat.

30. Cuptorul încearcă oţelul călit; tot aşa şi vinul, inimile trufaşilor, care stau gata să se încaiere.

34. Amărăciunea sufletului este vinul, când se bea mult; certuri şi căderi face. (Ecclestiasticul 31)

24. Şi banii tăi să nu-i dai altuia, ca să nu-ţi pară rău şi să te rogi pentru ei.

26. Bine este ca fiii tăi să se roage de tine, decât tu să cauţi la mâinile lor.

N. <*Cât de nedrepţi judecători sunt părinţii faţă de tineri* (fii)> (Terenţiu), atunci când slăbiciunea (faţă de ei) le îngăduie greşeala sau le oferă lucruri nemeritate.

27. În toate lucrurile tale fii tu stăpânul şi nu îngădui asupra cinstei tale nici o pată. (Ecclestiasticul 33)

1. Cinsteşte pe doctor cu cinstea ce i se cuvine, că şi pe el l-a făcut Domnul.

4. Domnul a zidit din pământ leacurile, şi omul înţelept nu se va scârbi de ele.

21. Necazul statornic este mai rău decât moartea şi o viaţă împovărată împinge inima la blestem. (Ecclestiasticul 38)

N. În relaţiile interpersonale trebuie evitate conflictele, pentru a elimina necazurile. Iar pentru a nu ajunge la blesteme, să încercăm – dacă este posibil – să ne mulţumim

cu ce ni s-a dat – în sensul că, acceptând fără cârtire ceea ce vine de la Tatăl, în viitor vom fi răsplătiți mai presus de gândirea noastră.

22. Nu da întristării inima ta, ci o depărtează de ea, aducându-ți aminte de cele de pe urmă. (Ecclestiasticul 38)

N.T.

1. ...Nu judecați ca să nu fiți judecați.

N. Vezi mai întâi *bârna din ochiul tău.* (Matei 7:5)

6. Nu dați cele sfinte câinilor, nici nu aruncați mărgăritarele voastre înaintea porcilor, ca nu cumva să le calce în picioare şi, întorcându-se, să vă sfâşie pe voi. (Matei 7)

N. ...O prevenire, pentru a nu încerca să convingem pe un ateu sau un răufăcător că rugăciunea şi fapta bună sunt adevărate mărgăritare în față lui Dumnezeu.

12. ...Nu cei sănătoşi au nevoie de doctor, ci cei bolnavi. (Matei 9)

15. Cine are urechi de auzit să audă. (Matei 11)

33. ...După roadă se cunoaşte pomul. (Matei 12)

N. <*Numai adevărul dă adevărata strălucire* (roadă)> (Lessing).

16. ...Vor fi cei de pe urmă întâi şi cei dintâi pe urmă, că mulți sunt chemați, dar puțini aleşi. (Matei 20)

12. Cine se va înălța pe sine se va smeri, şi cine se va smeri pe sine se va înălța. (Matei 23)

52. ...Toți cei ce scot sabia de sabie vor pieri. (Matei 26)

17. ...Dați Cezarului ce este ale Cezarului, iar lui Dumnezeu cele ale lui Dumnezeu. (Marcu 12)

N. Nu puțini <Cezari> au pretins şi ceea ce I se cuvenea numai lui Dumnezeu (<cultul personalității>).

2. Iar dacă i se pare cuiva că cunoaşte ceva, încă n-a cunoscut cum trebuie să cunoască. (I Corinteni, Pavel 8)

N. Niciodată să nu fim convinşi că am înțeles tot şi nu mai avem nimic de învățat de la viață. <*Prost este cel care nu se schimbă niciodată*>, spunea Auguste Marseille Barthelemy.

21. Nu puteți să beți paharul Domnului şi paharul demonilor. (I Corinteni, Pavel 10)

21. Nu lua, nu gusta, nu te atinge!

22. – Toate lucrurile menite să piară prin întrebuințare – potrivit unor rânduieli şi învățături omeneşti.

23. Unele ca acestea au oarecare înfățişare de înțelepciune, în păruta lor cucernicie, în smerenie şi în necruțarea trupului, dar n-au nici un preț şi sunt numai pentru sațiul trupului. (Coloseni, Pavel 2)

N. <Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot cuvântul care iese din gura lui Dumnezeu> (Matei 4:4).

<Cuvântul lui Dumnezeu>: Hrană spirituală.

2. Primirea de oaspeți să n-o uitați, căci prin aceasta unii, fără ca să știe, au primit în gazdă îngeri.

3. Aduceți-vă aminte de cei închiși, ca și cum ați fi închiși cu ei; aduceți-vă aminte de cei ce îndură rele, întrucât și voi sunteți în trup. (Evrei, Pavel 13)

N. Iar nouă ni se spune azi, de diriguitorii noștri, să uităm trecutul și prezentul... și să privim numai spre viitorul (luminos?!).

XXIV. PENTRU CEI LIPSIȚI DE CREDINȚĂ

Sunt ostenit, Dumneze-
ule, sunt obosit, Doamne, sunt
sleit de puteri!

...Şi nu am pricepere
(care ar putea să fie vrednică)
de un om.

Nici n-am învățat înțe-
lepciunea şi nici ştiința celor
sfinți nu o cunosc.

(Pilde, Solomon 30:1-3)

...Nu cei sănătoşi au
nevoie de doctor, ci cei bolnavi.

Cine are urechi de auzit
să audă.

IISUS
(Matei 9:12; 11:15)

1. Oare înțelepciunea nu strigă ea şi priceperea nu-şi ridică glasul său?

4. <Către voi, oamenilor, se îndreaptă strigătul meu şi glasul meu către voi, fii ai oamenilor.

5. Voi, cei simpli, învățați cumințenia şi voi, cei nebuni, înțelepțiți-vă!

11. Căci înțelepciunea este mai bună decât pietrele prețioase şi nici lucrurile cele mai prețioase nu au valoarea ei.

12. Eu, înțelepciunea, locuiesc împreună cu prevederea şi stăpânesc ştiința şi buna-chibzuială. (Pilde, Solomon 8)

N. Apel la înțelepciune!...

...Prevăzători în sensul că, <*pentru viață învățăm*>, cum spunea Seneca. Şi <*Cei prevăzători obişnuiesc să tragă învățăminte din primejdiile altora*> (Fedru).

8. Căci gândurile Mele nu sunt ca gândurile voastre şi căile Mele ca ale voastre, zice Domnul.

9. Şi cât de departe sunt cerurile de la pământ, aşa de departe sunt căile Mele de căile voastre şi cugetele Mele de cugetele voastre. (Isaia 55)

N. Dumnezeu cugetă corect pentru întregul Univers, iar oamenii nu sunt în stare să cugete nici pentru ei înşişi.

8. Nu cunosc drumul păcii şi pe urmele lor nu este nici o dreptate; cărările lor sunt întortocheate şi cine porneşte pe ele nu ştie de pace.

9. Pentru aceasta, judecata este departe de noi şi dreptatea nu ne ajunge. Noi aşteptăm lumina, dar iată întunericul; aşteptăm revărsatul zorilor, dar umblăm în beznă.

10. Umblăm bâjbâind, ca orbii pe lângă zid; ca şi cei fără ochi bâjbâim mereu, ne poticnim în miezul zilei ca şi pe înserate; între oamenii în putere suntem ca nişte morți.

12. Căci păcatele noastre s-au înmulțit înaintea Ta şi nelegiuirile sunt mărturie împotriva noastră; fărădelegile noastre sunt de față şi faptele noastre nelegiuite le ştim:

13. Necredința şi tăgada Domnului, căderea de la credința în Dumnezeu, grăirea minciunii şi răzvrătirea, născocirea şi cugetarea la lucruri viclene.

14. Şi lăsată la o parte este judecata, iar dreptatea stă departe; adevărul se poticneşte în piețe şi fapta cinstită nu mai are loc. (Isaia 59)

N. <...*Mizeria omului lipsit de Dumnezeu*> (Blaise Pascal).

1. Cei care cugetă nedrept şi-au zis în sine: <Viața noastră este scurtă şi tristă şi omui nu poate scăpa de moarte...

2. Din întâmplare am ajuns să fim cum suntem şi după viața aceasta vom fi ca şi cum n-am fi fost niciodată; căci fum este suflarea din nările noastre şi cugetarea o scânteie care se aprinde din mişcarea inimii noastre.

3. Când se va stinge trupul nostru se va face cenuşă şi duhul se va risipi ca aerul cel uşor.

4. Numele nostru se va uita cu vremea şi nimeni nu-şi va aduce aminte de lucrurile noastre şi viața noastră va trece ca urma norului şi se va risipi ca negura, pe care o alungă razele soarelui şi căldura lui o îngreuiază.

5. Ca umbra de trecătoare este viața noastră şi sfârşitul ei este fără înapoiere, că s-a pecetluit şi nimeni nu mai vine înapoi.

6. Veniți deci şi să ne desfătăm cu bunătățile cele de acum şi de făpturi să ne folosim cu toată căldura tinereții.

10. Să asuprim pe cel sărac şi drept, să nu ne fie milă de văduvă şi de căruntețile bătrânului încărcat de ani să nu ne ruşinăm.

11. Puterea noastră să fie legea dreptății noastre, că ce este slab nu este de nici un folos.

12. Să vânăm pe cel drept, fiindcă ne stinghereşte legea şi ne învinovățeşte că nu umblăm cum am fost învățați din copilărie.

13. El se face pe sine că are cunoştinţă despre Dumnezeu şi se numeşte: fiul Domnului.

14. El este pentru noi ca o osândă a gândurilor noastre şi ne este greu chiar când ne uităm la el.

16. Înaintea lui suntem socotiți ca necuraţi şi de căile noastre se fereşte ca de o spurcăciune; el fericeşte sfârşitul celor drepți şi se laudă că are pe Dumnezeu drept tată.

17. Deci să vedem dacă cuvintele lui sunt adevărate şi să cercetăm ce i se va întâmpla ieşind din această viață.

18. Căci dacă dreptul este fiul lui Dumnezeu, atunci Dumnezeu îl va apăra şi-l va scoate din mânia potrivnicilor săi.

19. Să-l încercăm cu ocări şi chinuri, ca să vedem cât este de răbdător şi să încercăm suferința lui.

20. Să-l dăm unei morți de ocară căci, după vorba lui, Dumnezeu va avea grijă de el.

21. Acestea sunt gândurile lor, dar ei se amăgesc, viclenia lor i-a orbit.

22. Ei nu cunosc tainicele puneri la cale ale lui Dumnezeu... (Înțelepciunea, Solomon 2)

N. ...Cugetele lor îi vor duce la pieire.

<Pe cei trufaşi îi urmăreşte din spate zeul cel răzbunător> (Seneca).

<Căci, chiar târziu, pedeapsa tot vine cu paşi tăcuți> (Tibul).

N.T.

12. ...Toate câte voiți să vă facă vouă oamenii, asemenea şi voi faceți lor...

N. La binele dorit de noi se cuvine (trebuie) să răspundem tot cu bine.

13. Intraţi pe poarta cea strâmtă, că largă este poarta şi lată este calea care duce la pieire şi mulţi sunt cei care o află.

14. Şi strâmtă este poarta şi îngustă este calea care duce la viaţă şi puţini sunt care o află. *(Matei 7)*

N. Adevărul, dreptatea (dintotdeauna, dar mai ales în timpurile noastre), cer suferințe!

<Am îndrăgit dreptatea şi am urât nedreptatea;de aceea mor în exil> (Grigore al VII-lea, papă).

32. Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi şi Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri.

33. Iar de cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor şi Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu...

39. Cine ţine la sufletul lui îl va pierde, iar cine-şi pierde sufletul lui pentru Mine îl va găsi. (Matei 10)

9. Cine are urechi de auzit să audă.

19. De la oricine aude cuvântul împărăţiei şi nu-l înţelege, vine cel viclean şi răpeşte ce s-a semănat în inima lui; aceasta este sămânţa semănată lângă drum.

20. Cea semănată pe loc pietros este cel care aude cuvântul şi îndată îl primeşte cu bucurie,

21. Dar nu are rădăcină în sine, ci ţine până la o vreme şi, întâmplându-se strâmtorare sau prigoană pentru cuvânt, îndată se sminteşte.

22. Cea semănată în spini este cel care aude cuvântul, dar grija acestei lumi şi înşelăciunea avuţiei înăbuşă cuvântul şi-l face neroditor.

N. Semințele semănate <lângă drum... pe loc pietros... în spini> suntem şi noi, cei aflați în afara lui Hristos, cei care nu ne luăm <crucea> ca să-L urmăm.

23. Iar sămânța semănată în pământ bun, este cel care aude cuvântul şi-l înţelege, deci care aduce rod şi face: unul o sută, altul şaizeci, altul treizeci. (Matei 13)

24. ...Dacă vrea cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea şi să-Mi urmeze Mie. (Matei 16)

12. ...Dacă un om ar avea o sută de oi şi una din ele s-ar rătăci, nu va lăsa, oare, în munţi pe cele nouăzeci şi nouă şi ducându-se va căuta pe cea rătăcită?

13. Şi dacă s-ar întâmpla s-o găsească, adevăr grăiesc vouă că se bucură de ea mai mult decât de cele nouăzeci şi nouă, care nu s-au rătăcit.

17. ...Veniţi după Mine şi vă voi face să fiţi pescari de oameni. (Marcu 1)

20. ...Oricine face rele urăşte Lumina, pentru ca faptele lui să nu se vădească.

21. Dar cel care lucrează adevărul vine la Lumină, ca să se arate faptele lui, că în Dumnezeu sunt săvârşite. (Ioan 3)

29. Plini fiind de toată nedreptatea, de desfrânare, de viclenie, de lăcomie, de răutate; plini de pizmă, de ucidere, de ceartă, de înşelăciune, de purtări rele, bârfitori,

30. Grăitori de rău, urâtori de Dumnezeu, ocărâtori, semeţi, trufaşi, lăudăroşi, născocitori de rele, nesupuşi părinţilor,

31. Neînţelepţi, călcători de cuvânt, fără dragoste, fără milă; (Romani, Pavel 1)

10. După cum este scris: <Nu este drept niciunul;

11. Nu este cel ce înţelege, nu este cel ce caută pe Dumnezeu,

12. Toţi s-au abătut, împreună, netrebnici s-au făcut. Nu este cine să facă binele, nici măcar unul nu este.

13. Mormânt deschis este gâtlejul lor; viclenii vorbit-au cu limbile lor; venin de viperă este sub buzele lor;

14. Gura lor e plină de blestem şi de amărăciune;

15. Iuţi sunt picioarele lor să verse sânge;

16. Pustiire şi nenorocire sunt în drumurile lor;

17. Şi calea păcii ei nu au cunoscut-o;

18. Nu este frică de Dumnezeu înaintea ochilor lor>. (Romani, Pavel 3)

5. Pentru ca credinţa voastră să nu fie în înţelepciunea oamenilor, ci în puterea lui Dumnezeu.

7. Ci propovăduim înţelepciunea de taină a lui Dumnezeu, ascunsă, pe care Dumnezeu a rânduit-o mai înainte de veci, spre slava noastră.

8. Pe care nici unul dintre stăpânitorii acestui veac n-a cunoscut-o, căci, dacă ar fi cunoscut-o, n-ar fi răstignit pe Domnul slavei;

9. Ci precum este scris: <Cele ce ochiul n-a văzut şi urechea n-a auzit, şi la inima omului nu s-a suit, pe acestea le-a gătit Dumnezeu celor ce-L iubesc pe El> – vezi Isaia 64:3 (Pavel, I Corinteni 2).

N. <Credinţa... să fie în puterea lui Dumnezeu>, ne spune apostolul Pavel, ci nu în rătăcirile lumeşti ale păcatului!

17. Căci trupul pofteşte împotriva duhului, iar duhul împotriva trupului; căci acestea se împotrivesc unul altuia, ca să nu faceţi cele ce aţi voi.

19. Iar faptele trupului sunt cunoscute, şi ele sunt: adulter, desfrânare, necurăţie, destrăbălare,

20. Închinare la idoli, fermecătorie, vrajbe, certuri, zavistii, mânii, gâlcevi, dezbinări, eresuri,

21. Pizmuiri, ucideri, beţii, chefuri şi cele asemenea acestora...

22. Iar roada Duhului este dragostea, bucuria, pacea, îndelungă-răbdarea, bunătatea, facerea de bine, credinţa,

*23. **Blândeţea, înfrânarea, curăţia...*** (Galateni, Pavel 5)

5. ...Omorâţi mădularele voastre, cele pământeşti: desfrânarea, necurăţia, patima, pofta rea şi lăcomia, care este închinare la idoli.

8. ...Lepădaţi şi voi toate acestea: mânia, iuţimea, răutatea, defăimarea, cuvântul de ruşine din gura voastră.

N. <*Înfrânează-ţi patima*> (Horaţiu).

Înfrânarea: <Stăpânirea de sine, autodisciplina, cumpătarea, moderaţia, însuşire din roada Duhului> |3|.

După Aristotel: <*Capacitatea de a ne mărgini pofta prin raţiune, când gândirea este îndreptată spre plăceri şi pofte josnice, şi de a fi întotdeauna tare şi gata de a suporta pofta şi chinul pe care ni-l pricinuieşte natura*>.

*9. **Nu vă minţiţi unul pe altul...*** (Coloseni, Pavel 3)

5. ...Aţi uitat îndemnul care vă grăieşte ca unor fii: <Fiul meu, nu disprețui certarea Domnului, nici nu te descuraja, când eşti mustrat de El.

6. Căci pe cine îl iubeşte Domnul îl ceartă, şi biciuieşte pe tot fiul pe care îl primeşte>. (Evrei, Pavel 12)

N. Orice părinte care-şi iubeşte fiul nu-l lasă să cadă în greşeală.

7. Răbdaţi spre înţelepţire, Dumnezeu se poartă cu voi ca faţă de fii. Căci care este fiul pe care tatăl său nu-l pedepseşte?

8. Iar dacă sunteţi fără de certare, de care toţi au parte, atunci sunteţi fii nelegitimi şi nu fii adevăraţi.

11. Orice mustrare, la început, nu pare că e de bucurie, ci de întristare, dar mai pe urmă dă celor încercaţi cu ea roadă paşnică a dreptăţii.

12. Pentru aceea, <îndreptaţi mâinile cele ostenite şi genunchii cei slăbănogiţi.

13. Faceţi cărări drepte pentru picioarele voastre>.

14. Căutaţi pacea cu toţi şi sfinţenia, fără de care nimeni nu va vedea pe Domnul. (Evrei, Pavel 12)

N. Pacea lui Hristos: calea care ne duce la mântuire.

•

În România ateismul a fost <implantat> prin forţă, teroare şi presiune educaţională directă (în şcoli, de la grădiniţă până la învăţământul superior inclusiv) şi indirectă (radio, televiziune, publicaţii ideologice şi literatură, spectacole teatrale şi muzicale etc.).

Acţiunea, dirijată de comunismul ateu, a fost favorizată şi de colaborarea laşă sau interesată a unor mari personalităţi, cât şi a unei părţi din cler. Dar – în afară de o parte din comunştii satanizaţi irecuperabili (în special nomenclaturiştii) –, majoritatea populaţiei a rămas fidelă credinţei şi ritualurilor religioase.

Există însă şi o categorie de oameni, în general şcoliţi, derutaţi de modelele negative culturale şi clericale, impresionaţi de generalizarea şi înăsprirea răului în lume, necunoscători şi nepracticanţi ai preceptelor creştinismului, deveniţi sceptici şi pragmatici, cu un comportament indiferentist, cvasi-ateu. Manifestă curiozitate, chiar interes faţă de religie (mai ales tineretul), doresc să creadă însă au impresia că <nu pot> crede.

Mai ales acestora le este destinată cartea de față, cu speranța că va fi un îndemn de a merge direct la sursă, de a citi Biblia. Cunoaşterea preceptelor din Biblie, trebuie însă însoțită de practicarea ritualurilor creştine.

Pentru cei ce vor, dar <nu pot> crede, matematicianul, fizicianul şi apologetul creştinismului Blaise Pascal recomanda să se comporte ca şi cum ar fi drept credincioşi: <*Participați la slujbele religioase, luați aghiazmă, smeriți-vă*!>, îndemn care anticipa metodele psiho-pedagogice moderne, respectiv acomodarea prin deprinderi, formarea unei structuri psihice favorabilă renaşterii spirituale.

Mai este de menționat şi remarca necredinciosului Emil Cioran, care totuşi se exprima în sensul că, aceia care nu ştiu că există Dumnezeu să asculte muzică de Bach (şi-L vor afla, n.n.). La care am adăuga şi minunatele cântări corale din bisericile noastre, care sunt o sinteză a subtilului, cucernicului stil bizantin cu admirabila, străvechea melodică populară românească.

*

Mari gânditori, dar mai ales savanți în cunoaşterea energiei materiale, au recunoscut – dincolo de limitele acesteia – existența personificată a energiei spirituale, creatoare, transcendentă:

Platon (428-348 sau 347 î. Hr. – filosof grec): *Existența noastră adevărată este doar o umbră a existenței (ideii) atemporale – o realitate mai reală decât existența noastră adevărată.*

Aristotel (384-322 î. Hr. – filosof grec): *Gândirea divină este gândirea gândirii... Există un prim motor care pune în mişcare (Universul), nefiind mişcat.*

Cicero, Marcus Tulius (106-43 î. Hr. – om politic şi orator latin): *...Eu cred într-o putere şi fiinţă dumnezeiască: acest simţământ nu poate veni dintr-o oarecare înţelegere a oamenilor, nici din instincte şi legi pozitive, ci El este legea şi vocea naturii.*

Seneca, Lucius Annaeus (4 î. Hr. – 65 – filosof latin): *Tot ce există în Univers constă în materie şi Dumnezeu.*

Epictet (secolul I – filosof stoic roman): *Ridică-ţi ochii cu încredere la Dumnezeu şi spune: O, Doamne! Să faci cu mine ce vrei! Ce vrei Tu, vreau şi eu. Pune-mi poverile ce le voieşti. Dă-mi bogăţie sau lasă-mă să lupt cu sărăcia. Nu voi fi nemulţumit. Totdeauna voi arăta prin fapta mea, că tot ceea ce faci Tu este pentru mine bine făcut.*

Spinoza Baruch (1632-1677 – filosof olandez): *Dumnezeu este caus sui, cauză de sine, şi fundamentul a tot ceea ce este.*

Kant Immanuel (1724-1804 – filosof german): *Existenţa lui Dumnezeu trebuie considerată ca un fapt recunoscut de toţi şi care n-are nevoie de a fi discutată şi dovedită din punct de vedere al raţionamentului practic.*

Goethe, Johann Wolfgang (1749-1832 – scriitor german): *Timpul îndoielii a trecut, acum se îndoieşte cineva de Dumnezeu ca şi de sine însuşi. Despre o mulţime de lucruri pot sta de vorbă numai cu Dumnezeu.*

Schiller Friedrich (1759-1804 – scriitor german): *Totul se clatină unde lipseşte credinţa.*

Kierkegaard Sören (1813-1855 – filosof şi teolog danez): *Hristos este adevărul pe care-l propovăduieşte; El este Dumnezeul... este Dumnezeul pe care trebuie să-l găseşti ca să trăieşti laolaltă cu El.*

Dostoievski, Fiodor Mihailovici (1821-1881 – scriitor rus): *Ideea necesității unui Dumnezeu – idee atât de sfântă, de emoționantă şi plină de înțelepciune şi care nu poate decât să-i facă cinste omului...*

D'Ormesson Jean (filosof şi scriitor francez): *...Nu vom şti nimic despre ceea ce se petrece în afara spațiului şi în afara timpului. Dumnezeu ştie totul. Dar noi nu putem afla nimic de la Cel care ştie tot.*

*

Thales (secolul al VII-lea şi secolul al VI-lea î. Hr. – matematician şi filosof grec): *Mai vechi decât orice este Dumnezeu, fiindcă nu este născut; mai frumos decât lumea, fiindcă este opera Lui; mai repede decât gândul, mai înțelept decât timpul, fiindcă descoperă toate. Dumnezeu este fără de început şi fără de sfârşit.*

Kepler Johannes (1571-1630 – astronom german): *Îți mulțumesc, Dumnezeule, creatorul nostru, că mi-ai îngăduit să văd frumusețea în opera creației Tale şi să mă bucur de lucrarea mâinilor Tale.*

Descartes René (1595-1650) – matematician, fizician şi filosof francez): *Existența lui Dumnezeu este mai sigură decât cea mai sigură dintre toate teoriile geometrice... Ceasul are autor, oare numai omul să nu aibă?*

Pascal Blaise (1623-1662 – matematician, fizician, filosof şi scriitor francez): *Pe Iisus... un popor L-a prezis*

înainte de venirea Lui... un popor întreg Îl adoră după venirea Lui... El este... un Dumnezeu al dragostei şi al mângâierii, este un Dumnezeu care umple sufletul şi inima celor care Îl posedă, este un Dumnezeu care îi face să simtă înăuntrul lor micime şi mila Lui fără de margini.

Newton Isaac (1642-1727 – matematician, fizician, astronom şi filosof britanic): *Dumnezeu... existând totdeauna şi peste tot, constituind durata şi spaţiul... o fiinţă necorporală, iubitoare, inteligentă... care... înţelege (lucrurile) în întregime prin prezenţa lor imediată.*

Leibniz, Gottfried Wilhein (1646-1716 – matematician şi filosof german): *Aceste legi ale naturii nu depind de principiul necesităţii ca adevărurile logice, aritmetice sau geometrice, ci de principiul înţelepciunii, şi aceasta este una dintre cele mai grăitoare dovezi despre existenţa lui Dumnezeu.*

Herschel Wiliam (1738-1822 – astronom britanic de origine germană): *Cu cât se lărgeşte câmpul ştiintific, cu atât mai numeroase şi mai irecuzabile devin dovezile despre existenţa eternă a unei inteligenţe creatoare şi atotputernică. Geologii, matematicienii, astronomii, naturaliştii, toţi au adus piatra lor la acest mare templu al ştiinţei ridicat prin Însuşi Dumnezeu.*

Faraday Michael (1791-1867 – fizician englez): *Ceea ce mă umple de tristeţe este faptul că oamenii rătăcesc aşa de mult, fără să ţină seama de această carte (Biblia) care poate să-i călăuzească.*

Darwin Charles (1809-1882 – naturalist şi biolog englez): *Viaţa acestei celule este proba despre existenţa lui Dumnezeu, a lui Dumnezeu prea înţelept care a creat lumea*

şi viața... A spune că ochiul s-ar fi putut forma prin evoluție, pare a fi cât se poate de absurd.

Pasteur Louis (1822-1895 – chimist şi biolog francez): *Sunt atâtea specii câte le-a făcut Dumnezeu.*

Fabre, Jean Henri (1823-1915 – entomolog francez): *Dacă cred în Dumnezeu? Eu nu cred în El, eu Îl văd!*

Einstein Albert (1879-1955 – fizician german, Premiul Nobel 1921): *Religiozitatea cercetătorului stă în uimirea extaziată față de armonia legității naturale, în care se dezvăluie o rațiune atât de superioară încât orice gândire cu sens şi orânduire omenească reprezintă un reflex cu totul neînsemnat... Nu am găsit o expresie mai bună decât cea de <religios> pentru această încredere în alcătuirea rațională a realității, cel puțin într-o anumită măsură accesibilă rațiunii omeneşti. Acolo unde acest sentiment lipseşte, ştiința degenerează în empirie lipsită de spirit.*

Schrödinger Erwin (1887-1961 – fizician austriac, Premiul Nobel 1933): Viața?!... *Avem de-a face cu evenimente a căror desfăşurare legică şi regulată este ghidată de un <mecanism> total diferit de <mecanismul probabilistic> al fizicii. Pentru că este un fapt constatat că principiul director în celulă este încorporat într-o singură asociație de atomi, existând într-un singur exemplar (uneori în două), şi că rezultatul ei este producerea de evenimente care sunt un exemplu de ordine. Fie că o considerăm pur şi simplu uluitoare sau doar foarte plauzibilă, situația în care un grup mic, foarte organizat, de atomi este capabil să acționeze astfel este fără precedent, necunoscut în altă parte cu excepția materiei vii... Caracteristicile cele mai frapante sunt:*

distribuția curioasă a roților dințate din organism (cromozomi) ca şi faptul că o asemenea roată dințată, ca atare, nu este făcută de mâna neîndemânatică a omului, ci este capodopera cea mai rafinată care a fost vreodată înfăptuită după principiile călăuzitoare ale mecanicii cuantice a Domnului.

Pauli Wolfgang (1900-1958 – fizician elvețian, Premiul Nobel 1945): *În sufletul omului vor fi mereu prezente cele două atitudini (lumea obiectivă – sufletul, aflat într-o unitate cu Dumnezeu, separat de obiecte), iar una va purta totdeauna în sine pe cealaltă ca germenul opusului său... Idealul unei depăşiri a opoziției – care să cuprindă într-o sinteză amplă atât înțelegerea rațională cât şi trăirea mistică a unității – constituie mitul rostit sau nerostit al epocii noastre.*

Heisenberg Werner (1901-1976 – fizician german, Premiul Nobel 1932): *...Nu se poate separa net domeniul obiectiv al ştiinței, întrucât în ştiința modernă, mai ales în teoria cuantică, separația generală subiectiv-obiectiv nu se poate realiza în mod absolut...* Sentimentul religios reprezintă *postulatul unei ordini a Cosmosului diferită de lumea fenomenelor şi independentă de voința noastră...*

Dirac, Paul Adrien Maurice (1902-1984 – fizician englez, Premiul Nobel 1933: *Dumnezeu este un matematician de foarte mare clasă.*

Wilson Robert (astronom american, Premiul Nobel 1978): *Predispoziția spre religiozitate este cea mai puternică forță a intelectului uman şi, după toate probabilitățile, o parte a naturii umane care nu poate fi suprimată.*

*

Încheiem cu întrebările lui *Pascal*:

Dacă omul nu este făcut pentru Dumnezeu, de ce nu este fericit decât în Dumnezeu?

Dacă omul este făcut pentru Dumnezeu, de ce este atât de potrivnic lui Dumnezeu?

BIBLIOGRAFIE

1. * * * *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Societatea Biblică interconfensională din România, 1992.
2. * * * *Noul Testament al Domnului nostru Iisus Hristos*, Traducere de Nicodim, patriarhul României, ed. IV, Edit. Institutul Biblic al Bisericii Ortodoxe Române, 1941.
3. * * * *Noul Testament. Psalmi*, Christliche Literatur-Verbreitung, Bielefeld, 1993.
4. * * * *Filocalia Sfinţilor Nevoinţe al Desăvârşirii*, 3, Edit. Harisma, 1994.
5. * * * *Dictionaire des religions, E. Royston Pike*, P.U.F., Paris, 1954.
6. * * * *Historie générale des civilisations*, P.U.F., Paris, 1963.
7. ANASTASESCU ROMULUS, *Depoziţie de martor*, Edit. H.P., 2000
8. CAMUS ALBERT, *Omul revoltat*, Edit. RAO, 1994.
9. COMTE FERNARD, *Marile figuri ale Bibliei*, Edit. Humanitas, 1995.
10. ELIADE MIRCEA, *Aspecte du mythe*, Gallimard, 1963, Coll, Idées.
11. GAUDIN PHILIPE, *Marile religii. Iudaismul. Creştinismul. Islamismul. Hinduismul şi Budhismul*, Edit. Orizonturi, Edit. Lieder, 1997.
12. PAPINI GIOVANNI, *Viaţa lui Iisus*, Cugetarea – Georgescu Delafras, 1941.

13. PARRINDER GEEDFFREY, *Dicționarul creştinismului*, Edit. Lucman, 1999.
14. POPESCU HRISTACHE, *Omul între ştiință şi Dumnezeu*, Edit. H.P., 2006.
15. POPESCU HRISTACHE, Teatru, vol. 1 – 4, Edit. H.P., 2002.
16. RENAN ERNEST, *Vie de Jesus*, Nelsen Editeurs, Paris.
17. SPINOZA BARUCH, *Despre Dumnezeu. Etica*, Edit. Antet XX Press, 1993.
18. URZICĂ M., *Biserica şi viermii cei neadormiți sau cum lucrează în lume taina fărădelegii*, Edit. Anastasia, 1988.

DE ACELAŞI AUTOR:

Înaintea conştiinţei mele şi a judecăţii vremurilor. N. Iorga, Ed. *H. P.*, 1991.

Când bântuie ciuma (Dragostea este...), Ed. *H. P.*, 1992.

Teatru. *Fiii lui Cain. Îngerul, Demonul şi... Eu. Întâlnire cu un Duh. Noaptea patimilor*, Ed. Expansion-Armonia, 1997.

Theatre. *Sons of Cain. Night of the Passions*, Ed. *H. P.*, 1999.

Teatru. *Fiii lui Cain. Îngerul, Demonul şi... Eu. Întâlnire cu un Duh*, vol. 1, Ed. *H. P.*, 2002.

Teatru. *Creon rege, înainte şi în timpul domniei. Epilog. Noaptea patimilor*, vol. 2, Ed. *H. P.*, 2002.

Teatru. *Omul din noi. Un câine în Biserică. Logica fiarei*, vol. 3, Ed. *H. P.*, 2002.

Teatru. *Stranie realitate. Visul*, vol. 4, Ed. *H. P.*, 2002.

Teatru. *Tribunalul <EU>. Jurământul. Trecutul prezent. Întoarcere în timp*, vol. 5, Ed. *H. P.*, 2002.

Teatru. *Preşedintele*, vol. 6, Ed. *H. P.*, 2002.

Înţelepciunea Bibliei şi actualitatea, Ed. *H. P.*, 2002.

Floarea gândului curat, Ed. *H. P.*, 2006.

Teatru. *Tatăl şi fiii. În ceasul al doisprezecelea*, vol. 7, Ed. *H. P.*, 2007.

Omul între ştiinţă şi Dumnezeu, Ed. *H. P.*, 2007.